

KUNGL. MAJ:TS  
PROPOSITION

TILL

**Riksdagen**

**angående statsverkets tillstånd och behov under  
budgetåret 1933/1934.**

---

KUNGL. MAJ:TS  
PROPOSITION

TILL

**Riksdagen**

**angående statsverkets tillstånd och behov under  
budgetåret 1933/1934;**

*Given Stockholms slott den 3 januari 1933.*

---

Jämlikt grundlagens bud avgiver Kungl. Maj:t härmed proposition angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1933/1934.

Med åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokoll angående statsverkspropositionens justering vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att godkänna de i protokollet berörda förslag och alltså upptaga statsverkets inkomster och utgifter sålunda:

**Inkomsterna.**

## Specifikation av statens inkomster.

			Kronor
<b>A. Egentliga statsinkomster.</b>			
<b>I. Skatter:</b>			
1. Mantalspenningar . . . . .	1,000,000		
2. Prästerskapets till statsverket indragna tionde . .	1,555,000		
3. Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:			
a. Inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevillning</i> . . . . .	123,000,000		
b. Extra inkomst- och förmögen- hetsskatt, <i>bevillning</i> . . . . .	9,000,000		
c. Utjämningskatt, <i>bevillning</i> . . . . .	4,100,000		
d. Utskiifningskatt, <i>bevillning</i> . . . . .	100,000		
e. Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevill-</i> <i>ning</i> . . . . .	400,000		
f. Stämpelmedel, <i>bevillning</i> (därav be- räknad arvsskatt och skatt för gåva 40,000,000 kronor) . . . . .	70,000,000	206,600,000	
4. Automobilskattemedel, <i>bevillning</i> . . . . .		72,000,000	
5. Tullar och acciser:			
a. Tullmedel, <i>bevillning</i> . . . . .	120,000,000		
b. Accis å silke, <i>bevillning</i> . . . . .	800,000		
c. Tobaksskatt, <i>bevillning</i> . . . . .	75,000,000		
d. Brännvinstillverkningskatt, <i>be-</i> <i>villning</i> . . . . .	17,000,000		
e. Rusdrycksförsäljningsmedel, <i>be-</i> <i>villning</i> :			
α. Partihandelsbolag . . . . .	12,000,000		
β. Detaljhandelsbolag . . . . .	19,000,000		
f. Omsättnings- och utskänknings- skatt å spritdrycker, <i>bevillning</i> . . . . .	78,000,000		
g. Maltsskatt, <i>bevillning</i> . . . . .	30,000,000	351,800,000	
			632,955,000
<b>II. Uppbörd i statens verksamhet:</b>			
1. Vattendomstolsavgifter . . . . .		25,000	
2. Bidrag till försäkringsrådet och riksförsäkrings- anstalten . . . . .		1,150,000	
3. Avgifter för registrering av motorfordon . . . . .		650,000	
4. Avgifter för besiktning av motorfordon . . . . .		1,000,000	
5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar . . . . .		460,000	
6. Inkomst av myntning och justering . . . . .		1,000,000	
7. Kontrollstämpelmedel . . . . .		450,000	
8. Bidrag till bankinspektionen . . . . .		80,000	

		Kronor
9. Bidrag till fondinspektionen . . . . .	60,000	
10. Bidrag till sparbanksinspektionen . . . . .	80,000	
11. Bidrag för tillsyn över sparbankerna . . . . .	200,000	
12. Avgifter för kontroll å handeln med skattefri sprit	31,000	
13. Inkomster av tandläkarinstitutet . . . . .	335,000	
14. Terminsavgifter från läroverken . . . . .	1,200,000	
15. Avgifter för granskning av biografbilder . . . . .	135,000	
16. Totalisatormedel . . . . .	800,000	
17. Inkomster av statens lagerhus och fryshus . . .	100,000	
18. Inkomster av statens centrala frökontrollanstalt	200,000	
19. Fyr- och båkmedel . . . . .	2,600,000	
20. Lotspenningar . . . . .	2,400,000	
21. Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter	1,500,000	
22. Bidrag till försäkringsinspektionen . . . . .	95,000	
23. Inkomster av statens provningsanstalt . . . . .	300,000	
		14,851,000
III. <i>Diverse inkomster</i> . . . . .		5,755,781
<i>Säger för egentliga statsinkomster 653,561,781 kronor.</i>		
<b>B. Inkomster av statens produktiva fonder.</b>		
<i>I. Statens affärsverksamhet:</i>		
1. Postverket, <i>bevilling</i> . . . . .	15,000,000	
2. Telegrafverket . . . . .	26,000,000	
3. Statens järnvägar . . . . .	4,500,000	
4. Statens vattenfallsverk:		
a. Kraftverken . . . . .	16,550,000	
b. Kanalverken . . . . .	200,000	
c. Fastighetsförvaltningen . . . . .	250,000	17,000,000
5. Domänverket . . . . .	3,500,000	
6. Statens reproduktionsanstalt . . . . .	30,000	
		66,030,000
<i>II. Statens aktier:</i>		
1. Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag . . . . .	100	
2. Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet . . . . .	11,595,000	11,595,100
<i>III. Statens utlåningsfonder:</i>		
1. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	105,000	
2. Statens bostadslånefond . . . . .	3,300,000	
3. Allmänna järnvägslånefonden . . . . .	975,000	
4. Bibanelånefonden . . . . .	100	
5. Vattenkraftslånefonden . . . . .	435,000	
6. Allmänna byggnadslånefonden . . . . .	11,100	
7. Luftfartslånefonden . . . . .	40,000	
8. Studielånefonden . . . . .	30,000	
9. Statens avdikningslånefond . . . . .	900,000	
10. Egnahemslånefonden . . . . .	7,000,000	
11. Fiskerilånefonden . . . . .	100,000	
12. Dräneringsfonden . . . . .	100	

		Kronor
13. Norrländska nyodlingsfonden .....	15,000	
14. Jordförmedlingsfonden .....	20,000	
15. Lånefonden för inköp av ädla avelsston .....	100	
16. Lånefonden för inköp av avelshingstar av arden- nerras .....	100	
17. Täckdikningslånefonden .....	150,000	
18. Allmänna nyodlingsfonden .....	15,000	
19. Statens mejerilånefond .....	100,000	
20. Kraftledningslånefonden .....	600,000	
21. Gödselvårdslånefonden .....	20,000	
22. Statens fjäderfållånefond .....	100	
23. Hemslöjdslånefonden .....	5,000	
24. Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond .....	3,000	
25. Lånefonden för inköp av renar .....	100	
26. Kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond ..	1,000	
27. Spannmålslagerhusfonden .....	10,000	
28. Spannmålskreditfonden .....	60,000	
29. Statens kalkbrukslånefond .....	100	
30. Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motor- drift .....	9,000	
31. Kommunskogslånefonden .....	100	
32. Hantverkslånefonden .....	12,000	
33. Rederilånefonden .....	950,000	
34. Industrilånefonden .....	160,000	
35. Fonden för låneunderstöd .....	625,000	15,651,900
<b>IV. Statsverkets fond av rusdrycksmedel .....</b>		<b>950,000</b>
<i>Säger för inkomster av statens produktiva fonder 94,227,000 kronor.</i>		
<b>C. Andel i riksbankens vinst.</b>		
1. Andel i riksbankens vinst för år 1932 .....	14,000,000	
2. Andel i riksbankens vinst för år 1933 .....	13,000,000	27,000,000
<b>D. Riksgäldskontorets inkomstmedel .....</b>		<b>12,800,000</b>
<b>E. I anspråk tagna kapitaltillgångar.</b>		
1. Reservationer å anslag för verkliga utgifter .....	444,919	
2. Reservationer å anslag för kapitalökning .....	100,000	
3. Statens produktiva fonder .....	28,900	573,819
<b>F. Lånemedel.</b>		
1. I anspråk tagna reservationer .....	479,318	
2. Återbetalningar .....	3,793,032	
3. Övriga lånemedel .....	236,630,450	240,902,800
	Summa	<b>1,029,065,400</b>

**Utgifterna.**

## Verkliga utgifter.

## I. Första huvudtiteln. Kungl. hov- och slottsstaterna.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>A. Kungl. hovstaten.</b>			
1	Kungl. Maj:ts hovhållning .....	800,000	
2	Förstärkning av anslaget till Kungl. Maj:ts hovhållning .....		100,000
3	Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning och handpenningar för Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan .....	192,000	
4	Förstärkning av de till Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hovhållning anslagna medel .....		55,000
5	Hans Kungl. Höghet Hertigen av Västergötland .....	26,000	
6	Hans Kungl. Höghet Hertigen av Närke .....	26,000	
7	Ved och kol för de kungl. hoven .....	50,000	
8	Täckande av motsedd brist å anslaget till ved och kol för de kungl. hoven .....		75,000
9	Underhåll och vård av möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de kungl. slotten .....	56,400	
10	Förstärkning av anslaget till underhåll och vård av möbler samt andra staten tillhöriga inventarier i de kungl. slotten .....		25,000
11	Kungl. hovstallets utfodring .....	45,000	
	Säger för kungl. hovstaten	<b>1,195,400</b>	<b>255,000</b>
<b>B. Kungl. slottsstaten.</b>			
Stockholms slott:			
1	Reparationer å Stockholms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader .....	63,000	
2	Förstärkning av anslaget till reparationer å Stockholms slott m. fl. för de kungl. hoven upplåtna byggnader .....		50,000
3	Polis-, lys- och renhållning samt brandväsendet vid Stockholms slott .....	33,750	
4	Förstärkning av anslaget till polis-, lys- och renhållning samt brandväsendet vid Stockholms slott .....	96,750	24,350
			<b>74,350</b>
5	Underhåll m. m. av övriga kungl. slott, <i>reservationsanslag</i> .....	10,500	
	Säger för kungl. slottsstaten	<b>107,250</b>	<b>74,350</b>
	Summa	<b>1,302,650</b>	<b>329,350</b>

## Verkliga utgifter.

### II. Andra huvudtiteln. Justitiedepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>A. Departementet.</b>			
1	Lönefyllnad åt statsministern .....	6,000	
2	Statsråden utan departement .....	72,000	
3	Departementschefen .....	24,000	
4	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i> .....	167,900	
5	Departementschefens ombud för tillsyn å tryckta skrifter allmängörande, <i>förslagsanslag</i> .....	14,000	
6	Handsekreterare åt statsministern .....		4,000
	Säger för departementet	<b>283,900</b>	<b>4,000</b>
<b>B. Lagberedningen och processlagberedningen.</b>			
1	Lagberedningens verksamhet, <i>reservationsanslag</i> .....		15,000
2	Dyrtidstillägg motsvarande ersättning till lagberedningens personal, <i>förslagsanslag</i> .....		2,500
3	Processlagberedningens verksamhet, <i>reservationsanslag</i> .....		65,000
4	Dyrtidstillägg motsvarande ersättning till processlagberedningens personal, <i>förslagsanslag</i> .....		2,500
	Säger för lagberedningen och processlagberedningen		<b>115,000</b>
<b>C. Justitiekanslersämbetet.</b>			
1	Justitiekanslersexpeditionen, <i>förslagsanslag</i> .....	46,400	
<b>D. Domstolarna.</b>			
Högsta domstolen och regeringsrätten:			
1	Högsta domstolen, <i>förslagsanslag</i> .....	513,500	
2	Regeringsrätten, <i>förslagsanslag</i> .....	198,500	
3	Extra expeditionsvakt vid högsta domstolen .....		2,208
		712,000	2,208

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Nedre justitierevisionen:			
4	Nedre justitierevisionen, <i>förslagsanslag</i> .....	488,100	
5	Förstärkning av arbetskrafterna, <i>förslagsanslag</i> .....		20,000
Hovrätterna:			
Svea hovrätt:			
6	Hovrätten, <i>förslagsanslag</i> ..... *757,750		
7	Extra division.....	49,548	
8	Extra ledamot.....	* 4,290	
		757,750	53,838
9	Göta hovrätt, <i>förslagsanslag</i> .....	355,160	
Hovrätten över Skåne och Blekinge:			
10	Hovrätten, <i>förslagsanslag</i> .....	196,600	
11	Extra ledamot m. m. ....		12,600
12	Tillfällig förstärkning av hovrätternas arbetskrafter		20,000
13	Kostnader för delning av Svea hovrätt, <i>reservationsanslag</i> .....		* 20,000
		1,309,510	106,438
Häradsrätterna:			
14	Justitiestat under Svea hovrätt.....	373,587	
15	Justitiestat under Göta hovrätt.....	261,563	
16	Justitiestat under hovrätten över Skåne och Blekinge	106,013	
17	Partiell löneförbättring för häradshövdingarna .....		95,000
18	Bidrag till domsagornas förvaltning, <i>förslagsanslag</i>		* 490,000
19	Reseersättning till nämndemän, <i>förslagsanslag</i> .....		250,000
20	Nya fastighetsböcker för landet, <i>reservationsanslag</i>		100,000
		741,163	935,000
Vattendomstolarna:			
21	Vattendomstolarna, <i>förslagsanslag</i> .....	256,000	
22	Kostnaderna för handläggning vid Västerbygdens vattendomstol av målet angående Vänerns reglering, <i>förslagsanslag</i> .....		60,000
Krigsrätterna:			
23	Civil personal vid regements- och stationskrigsrätterna		* 54,000
24	Å äldre stat kvarstående auditör .....	4,000	
25	Civil personal vid särskilda krigsrätter m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	* 5,000	
26	Ersättning till vissa ledamöter i rådhusrätt för befattningsmed disciplinmål m. m.....		* 14,000
		9,000	68,000
Säger för domstolarna		3,515,773	1,191,646

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>E. Rättegångsväsendet i allmänhet.</b>			
1	Ersättning åt domare, vittnen och parter, <i>förslagsanslag</i>	390,000	
2	Kostnader, som enligt lagen om fri rättegång skola gäldas av allmänna medel, <i>förslagsanslag</i>	400,000	
3	Understöd åt offentliga rättshjälpsanstalter, <i>förslagsanslag</i>		50,000
4	Övervakning av villkorligt dömda, <i>förslagsanslag</i>	40,000	
5	Medikolegala besiktningar, <i>förslagsanslag</i>	35,000	
6	Ersättning åt personer, menigheter och allmänna inrättningar för dem genom nya strafflagens införande frångångna bötesandelar, <i>förslagsanslag</i>	12,000	
Säger för rättegångsväsendet i allmänhet		<b>877,000</b>	<b>50,000</b>
<b>F. Fångvården m. m.</b>			
1	Fångvården, <i>förslagsanslag</i>	3,828,500	
2	Extra byrådirektör å fångvårdsstyrelsens arbetskontor		10,500
3	Upphuggning av cellfönster vid vissa fångvårdsanstalter, <i>reservationsanslag</i>		10,000
4	Understöd åt verksamhet till frigivna fångars skydd, <i>reservationsanslag</i>		23,000
5	Svenska skyddsförbundet		80,000
Säger för fångvården m. m.		<b>3,828,500</b>	<b>123,500</b>
<b>G. Uppfostringsanstalter för minderåriga förbrytare.</b>			
Minderåriga manliga förbrytare:			
1	Statens uppfostringsanstalt å Bona, <i>förslagsanslag</i>	300,000	
2	Ny smedjebyggnad vid Bona, <i>reservationsanslag</i>		17,000
Minderåriga kvinnliga förbrytare:			
3	Hyra m. m. för uppfostringsanstalt		50,900
4	Bespisning och beklädnad m. m. åt elever vid uppfostringsanstalt, <i>förslagsanslag</i>		43,800
			94,700
Säger för uppfostringsanstalter för minderåriga förbrytare		<b>300,000</b>	<b>111,700</b>
<b>H. Svensk författningssamling m. m.</b>			
1	Svensk författningssamling, <i>förslagsanslag</i>	90,000	
2	Utgivande av »Nytt juridiskt arkiv»		2,000
3	Regeringsrättens årsbok, <i>förslagsanslag</i>		20,000
Säger för Svensk författningssamling m. m.		<b>90,000</b>	<b>22,000</b>

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>I. Diverse.</b>			
1	Fastighetsregister i städer och vissa andra samhällen, <i>förslagsanslag</i> .....		75,000
2	Internationella byrån i Bern för skydd av litterära och artistiska arbeten, <i>förslagsanslag</i> .....	3,000	
3	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i> .....	1,000	
4	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....	50,000	
5	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	185,000	
6	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	23,481	
7	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reser- vationsanslag</i> .....	135,000	
8	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....	20,000	
9	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> .....		* 1,500
10	Provisoriskt dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		60,000
11	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>för- slagsanslag</i> .....		1,050,000
Säger för diverse		<b>417,481</b>	<b>1,186,500</b>
Summa		<b>9,359,054</b>	<b>2,804,346</b>

\* Beräknat belopp.

## Verkliga utgifter.

### III. Tredje huvudtiteln. Utrikesdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>A. Departementet.</b>			
1	Departementschefen, ministern för utrikes ärendena...	40,000	
2	Departementet, <i>förslagsanslag</i> .....	526,000	
	Säger för departementet	<b>566,000</b>	
<b>B. Sveriges representation i utlandet.</b>			
1	Beskickningar och konsulat, <i>förslagsanslag</i> .....	1,738,000	
2	Arvoden och ortstillägg åt personal å extra stat i utrikesrepresentationen, <i>förslagsanslag</i> .....		172,600
3	Extra ortstillägg åt personal å ordinarie och å extra stat i utrikesrepresentationen .....		304,000
4	Skrivbiträden vid beskickningar och konsulat, <i>reservationsanslag</i> .....	361,000	
5	Ekiperingspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....	10,000	
6	Kontorskostnadsersättningar åt lönade konsulter, <i>reservationsanslag</i> .....	96,000	
7	Ersättningar till olönade konsulter, <i>förslagsanslag</i> .....	120,000	
8	Attachéer, <i>reservationsanslag</i> .....	56,000	
9	Förstärkning av reservationsanslaget till attachéer ....		29,000
10	Handelsattachéer, <i>reservationsanslag</i> .....	32,000	
11	Extra biträden och vaktbetjante vid beskickningar och konsulat, <i>reservationsanslag</i> .....	84,000	
	Säger för Sveriges representation i utlandet	<b>2,497,000</b>	<b>505,600</b>
<b>C. Internationella byråer m. m.</b>			
1	Sveriges andel i kostnaderna under år 1933 för Nationernas förbund, <i>förslagsanslag</i> .....		600,000
2	Sveriges representanters deltagande i Nationernas förbunds delegeradeförsamling .....		25,000
3	Sveriges deltagande i internationella konferenser .....		25,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
4	Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag, <i>förslagsanslag</i> .....		5,000
5	Sveriges andel i kostnaderna för den internationella Oderkommissionen, <i>förslagsanslag</i> .....		1,800
6	Riksdagens interparlamentariska grupp .....		16,000
7	Upplysningsarbete för freden .....		15,000
Säger för internationella byråer m. m.			<b>687,800</b>
<b>D. Diverse.</b>			
1	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....	100,000	
2	Flyttningersättning, <i>förslagsanslag</i> .....	100,000	
3	Underhåll och reparationer av statens fastigheter i utlandet, möbler m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	90,000	
4	Skrivmaterialier, expenser m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	256,000	
5	Telegram- och telefonkostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	120,000	
6	Uppvärmning, belysning m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	50,000	
7	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	23,000	
8	Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska undersåtar, <i>förslagsanslag</i> .....	100,000	
9	Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige...		110,000
10	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	5,000	
11	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....	55,000	
12	Beskickningslokaler i Moskva och Ankara m. m., <i>för- slagsanslag</i> .....		47,000
13	Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		13,000
14	Dyrortstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>för- slagsanslag</i> .....		160,000
15	Reglering av vissa kursförluster, <i>förslagsanslag</i> .....		1,000,000
Säger för diverse		<b>899,000</b>	<b>1,330,000</b>
Summa		<b>3,962,000</b>	<b>2,523,400</b>

## Verkliga utgifter.

## IV. Fjärde huvudtiteln. Försvarsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>1. Departementet.</b>			
1	Departementschefen .....	24,000	
2	Departementet, <i>förslagsanslag</i> .....	265,100	
3	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i departementet, <i>förslagsanslag</i> .....		27,000
Säger för departementet		<b>289,100</b>	<b>27,000</b>
<b>2. Lantförsvaret.</b>			
<b>A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.</b>			
1	Arméförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> .....	517,906	
2	Arméförvaltningens verksamhet .....		24,000
3	Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., <i>förslagsanslag</i> .....	25,500,000	
4	Avlöning till personal å övergångsstat vid armén, <i>förslagsanslag</i> .....	4,390,000	
5	Inkvarteringsordnande i Stockholm, <i>reservationsanslag</i> .....	21,450	
6	Rekryteringskostnader, <i>reservationsanslag</i> .....	65,000	
7	Avskedspremier m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	115,000	
8	Arméns reservstater, <i>förslagsanslag</i> .....	600,000	
9	Reservstat för furirer vid Gotlands trupper, <i>förslagsanslag</i> .....		21,000
10	Arméns personal över stat, <i>förslagsanslag</i> .....	540,000	
11	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....	150,000	
12	Rese- och traktamentskostnader m. m. för häsuttagning-nämndernas ordförande, <i>förslagsanslag</i> .....	* 20,000	
13	Flyttningersättning, <i>förslagsanslag</i> .....	170,000	
14	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.		<b>32,089,356</b>	<b>45,000</b>

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.</b>			
1	De värnpliktigas avlöning, <i>förslagsanslag</i> .....	1,615,000	
2	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslagsanslag</i> .....	50,000	
3	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	725,000	
Säger för de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning .....		<b>2,390,000</b>	
<b>C. Undervisning, understöd, expenser m. m.</b>			
1	Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, <i>reservationsanslag</i> .....	316,000	
2	Studiestipendier, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
3	Understöd åt föreningar och till skrifter utgivande, <i>reservationsanslag</i> .....	8,900	
4	Skrivmaterialier och expenser, <i>reservationsanslag</i> .....	600,000	
5	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	100,000	
6	Vissa arbeten å mobiliseringsverket, <i>reservationsanslag</i> .....	30,000	
7	Generalstabens översiktskarta över Sverige, <i>reservationsanslag</i> .....		6,200
8	Konservering av vissa samlingar i krigsarkivet, <i>reservationsanslag</i> .....		10,000
9	Verket »Sveriges krig åren 1611—1632», <i>reservationsanslag</i> .....		10,000
Säger för undervisning, understöd, expenser m. m. ....		<b>1,054,900</b>	<b>26,200</b>
<b>D. Förplägnad, intendenturmateriel, reparation, övningar m. m.</b>			
1	Mathållning, <i>förslagsanslag</i> .....	4,800,000	
2	Munderingsutrustning, <i>reservationsanslag</i> .....	3,100,000	
3	Kasernutredning, intendenturfordon m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	920,000	
4	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt, <i>förslagsanslag</i> .....	2,815,000	
5	Reparation, <i>reservationsanslag</i> .....	369,000	
6	Furagering, <i>förslagsanslag</i> .....	1,991,000	
7	Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon, <i>reservationsanslag</i> .....	230,000	
8	Truppförbandens övningar, <i>reservationsanslag</i> .....	894,000	
9	Fält- och fälttjänstövningar, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
Säger för förplägnad, intendenturmateriel, reparation, övningar m. m. ....		<b>15,119,000</b>	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>E. Sjukvård m. m.</b>			
1	Sjuk- och veterinärvård m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	462,000	
2	Arméns bakteriologiska laboratorium, <i>förslagsanslag</i> ...		2,000
3	Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, <i>reservationsanslag</i>		20,000
4	Vissa ändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm, <i>reservationsanslag</i> .....		15,141
	Säger för sjukvård m. m.	<b>462,000</b>	<b>37,141</b>
<b>F. Vapen och ammunition.</b>			
1	Vapen och ammunition m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	3,600,000	
2	Engångskostnader för anskaffning av artillerimateriel, <i>reservationsanslag</i> .....		900,000
3	Underhåll av och försök med stridsvagnar, <i>reservationsanslag</i> .....		50,000
4	Underhåll och drift av motorfordon vid artilleriet, <i>reservationsanslag</i> .....	170,000	
5	Anskaffning av granatkastarmateriel, <i>reservationsanslag</i>		175,000
	Säger för vapen och ammunition	<b>3,770,000</b>	<b>1,125,000</b>
<b>G. Byggnader och ingenjörmateriel.</b>			
1	Byggnader, övningsfält och skjutbanor, <i>reservationsanslag</i>	1,730,000	
2	Nytt ammunitionsförråd vid Vendes artilleriregemente, <i>reservationsanslag</i> .....		140,000
3	Ordnanande av viss förläggning för samvetsömma värnpliktiga, <i>reservationsanslag</i> .....		* 35,000
4	Ny uppvärmningsanläggning inom Göta ingenjörkårs kasernbyggnad, <i>reservationsanslag</i> .....		52,000
5	Vattenledning vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, <i>reservationsanslag</i> .....		70,000
6	Ingenjörmateriel, <i>reservationsanslag</i> .....	150,000	
7	Underhåll och drift av arméns radiomateriel, <i>reservationsanslag</i> .....	35,000	
8	Engångskostnader för anskaffning av ingenjörmateriel, <i>reservationsanslag</i> .....		75,000
9	Arméns brevduveväsende, <i>reservationsanslag</i> .....		5,000
	Säger för byggnader och ingenjörmateriel	<b>1,915,000</b>	<b>377,000</b>
<b>H. Diverse.</b>			
1	Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i> ...	245,000	
2	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....	150,000	

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
3	Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare, <i>förslagsanslag</i> .....	160,000	
4	Ersättning till staden Lund .....		12,000
5	Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid lantförsvaret, <i>förslagsanslag</i> .....		2,900,000
Säger för diverse		<b>555,000</b>	<b>2,912,000</b>
Säger för lantförsvaret		<b>57,355,256</b>	<b>4,522,341</b>
<b>3. Sjöförsvaret.</b>			
<b>A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.</b>			
1	Marinförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> .....	228,800	
2	Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., <i>förslagsanslag</i> .....	11,500,000	
3	Avlöning till personal å övergångsstat vid marinen, <i>förslagsanslag</i> .....	1,600,000	
4	Rekryteringskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	80,000	
5	Marinens reservstat, <i>förslagsanslag</i> .....	54,500	
6	Marinens reservpersonal, <i>förslagsanslag</i> .....	75,000	
7	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....	80,000	
8	Flyttningersättning, <i>förslagsanslag</i> .....	50,000	
9	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.		<b>13,668,300</b>	
<b>B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.</b>			
1	De värnpliktigas avlöning, <i>förslagsanslag</i> .....	212,000	
2	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslagsanslag</i> .....	8,500	
3	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	95,000	
Säger för de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning .....		<b>315,500</b>	
<b>C. Undervisning, understöd, expenser m. m.</b>			
1	Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	25,000	
2	Studiestipendier, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
3	Understöd åt föreningar, <i>reservationsanslag</i> .....	12,400	
4	Skrivmaterialier och expenser m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	337,000	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
5	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	38,000	
6	Biblioteksverksamhet för underbefäl och manskap vid marinen, <i>reservationsanslag</i> .....	5,500	
Säger för undervisning, understöd, expenser m. m.		<b>417,900</b>	
<b>D. Förplägnad, beklädnad m. m.</b>			
1	Förplägnad, <i>förslagsanslag</i> .....	1,529,000	
2	Beklädnad, <i>reservationsanslag</i> .....	103,000	
3	Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	125,000	
4	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., <i>för- slagsanslag</i> .....	750,000	
Säger för förplägnad, beklädnad m. m.		<b>2,507,000</b>	
<b>E. Övningar.</b>			
1	Flottans krigsberedskap och övningar, <i>reservationsanslag</i>	875,000	
2	Ökade förmåner under sjökommendering åt personal, tjänstgörande å undervattensbåt, <i>reservationsanslag</i>		45,000
3	Kustartilleriets krigsberedskap och övningar, <i>reserva- tionsanslag</i> .....	400,000	
4	Krigsövningar vid kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>	2,000	
Säger för övningar		<b>1,277,000</b>	<b>45,000</b>
<b>F. Sjukvård.</b>			
1	Sjukvård för marinen, <i>reservationsanslag</i> .....	163,000	
<b>G. Flytande materiel och byggnader.</b>			
1	Underhåll av flottans fartyg och byggnader m. m., <i>re- servationsanslag</i> .....	5,300,000	
2	Flottans ersättningsbyggnad, <i>reservationsanslag</i> .....		3,624,000
3	Befästningar, kustartilleriets kaserner m. m., <i>reserva- tionsanslag</i> .....	270,000	
4	Kustartilleriets materiel m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	520,000	
5	Anskaffning, underhåll och drift av sjöförsvarets mo- torfordon, <i>reservationsanslag</i> .....	35,000	
6	Säkerhetsanordningar å undervattensbåtar, <i>reserva- tionsanslag</i> .....		25,500
7	Förbättringar i inredningen för underofficerare och manskap å flottans fartyg, <i>reservationsanslag</i> .....		18,500

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
8	Förlängning av Oscar II:s docka i Karlskrona m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		63,000
9	Motorgenerator m. m. för Stockholms örlogsvärv, <i>reservationsanslag</i> .....		47,000
Säger för flytande materiel och byggnader		<b>6,125,000</b>	<b>3,778,000</b>
<b>H. Artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel.</b>			
1	Skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner, <i>reservationsanslag</i> .....	30,000	
2	Luftvärnsmateriel m. m. för flottans fartyg, <i>reserva- tionsanslag</i> .....		75,000
3	Nya kärnrör m. m. i marinens artilleripjäser, <i>reserva- tionsanslag</i> .....		10,000
4	Eldledningsmateriel för nya sjöfrontsbatterier, <i>reserva- tionsanslag</i> .....		20,000
5	Minmateriel för marinen, <i>reservationsanslag</i> .....		75,000
6	Prövning och undersökning av brisanta sprängämnen m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		25,000
7	Motmedel mot undervattensbåtar, <i>reservationsanslag</i> ...		75,000
8	Försök med teknisk materiel, <i>reservationsanslag</i> .....		60,000
9	Minkabel för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i> .....		17,500
10	Torpeder, <i>reservationsanslag</i> .....		200,000
11	Radiostationer för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>		14,500
12	Kortvågsradiomateriel, <i>reservationsanslag</i> .....		40,000
13	Rörsändare för marinens kustradiostationer, <i>reserva- tionsanslag</i> .....		21,500
14	Åtgärder för industriens krigsorganisation, <i>reservations- anslag</i> .....		25,000
Säger för artilleri-, min-, torped-, radio- och annan teknisk materiel .....		<b>30,000</b>	<b>658,500</b>
<b>I. Sjökarteverket.</b>			
1	Avlöning till sjökarteverkets personal, <i>förslagsanslag</i> ...	182,050	
2	Omkostnader för sjömätningstväsendet, <i>reservationsanslag</i>	240,400	
3	Omkostnader för kontroll- och undersökningstväsendet, <i>reservationsanslag</i> .....	15,000	
4	Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande», <i>reservations- anslag</i> .....		38,000
5	Bidrag till internationella hydrografiska byrån, <i>förslags- anslag</i> .....		14,000
Säger för sjökarteverket		<b>437,450</b>	<b>52,000</b>

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>J. Diverse.</b>			
1	Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	12,000	
2	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....	60,000	
3	Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare, <i>förslagsanslag</i> .....	150,000	
4	Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid sjöförsvaret, <i>förslagsanslag</i> .....		1,200,000
Säger för diverse		<b>222,000</b>	<b>1,200,000</b>
Säger för sjöförsvaret		<b>25,163,150</b>	<b>5,733,500</b>
<b>4. Flygvapnet.</b>			
<b>A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.</b>			
1	Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	1,306,000	
2	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.		<b>1,306,000</b>	
<b>B. De värnpliktigas avlöning m. m.</b>			
1	De värnpliktigas avlöning och färder m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	116,700	
<b>C. Expenser m. m.</b>			
1	Skrivmaterialier och expenser m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	40,300	
2	Tryckningskostnader, <i>reservationsanslag</i> .....	11,053	
Säger för expenser m. m.		<b>51,353</b>	
<b>D. Förplägnad, intendenturmateriel och övningar.</b>			
1	Mathållning, <i>förslagsanslag</i> .....	246,500	
2	Beklädnads- och munderingsutrustning samt kasern- och förplägnadsutredning, <i>reservationsanslag</i> .....	214,600	
3	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	170,000	
4	Flygövningar, <i>reservationsanslag</i> .....	1,100,000	
5	Anskaffning, underhåll och drift av motorfordon och motorbåtar, <i>reservationsanslag</i> .....	169,000	
Säger för förplägnad, intendenturmateriel och övningar		<b>1,900,100</b>	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>E. Sjukvård.</b>			
1	Sjukvård, <i>förslagsanslag</i> .....	23,600	
<b>F. Vapen och ammunition.</b>			
1	Vapen och ammunition, <i>reservationsanslag</i> .....	123,000	
2	Flygbomber, <i>reservationsanslag</i> .....		35,000
3	Försök med fällningsanordningar m. m. för torped- flygplan, <i>reservationsanslag</i> .....		22,500
4	Flygplantorpeder, <i>reservationsanslag</i> .....		60,000
Säger för vapen och ammunition		<b>123,000</b>	<b>117,500</b>
<b>G. Byggnader, flygmateriel m. m.</b>			
1	Byggnader, flygfält m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	210,000	
2	Värmecentral vid flygskolkårens förläggning å Ljungby- hed, <i>reservationsanslag</i> .....		59,000
3	Flygmateriel, <i>reservationsanslag</i> .....	2,252,000	
4	Materielprovning, <i>reservationsanslag</i> .....	30,000	
5	Engångskostnader för anskaffning av flygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		1,614,900
6	Flygindustriens krigsorganisation, <i>reservationsanslag</i> ....		5,000
Säger för byggnader, flygmateriel m. m.		<b>2,492,000</b>	<b>1,678,900</b>
<b>H. Diverse.</b>			
1	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....	25,000	
2	Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid flygvapnet, <i>förslagsanslag</i> .....		100,000
Säger för diverse		<b>25,000</b>	<b>100,000</b>
Säger för flygvapnet		<b>6,037,753</b>	<b>1,896,400</b>
<b>5. Gemensamma anslag.</b>			
1	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reser- vationsanslag</i> .....	140,000	
2	Försvarsväsendets lönenämnd .....		11,000
3	Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsen- det, <i>reservationsanslag</i> .....	44,500	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
4	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> .....		*8,000
5	Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. m., <i>förslagsanslag</i> .....		260,000
6	Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap		78,000
7	Militärmeteorologisk informationstjänst, <i>förslagsanslag</i> ..		17,000
8	Kommunalutskylder för försvarsväsendets till tjänstebostäder upplåtna fastigheter, <i>förslagsanslag</i> .....	83,000	
9	Reglering av vissa kursförluster, <i>förslagsanslag</i> .....		30,000
Säger för gemensamma anslag		<b>267,500</b>	<b>404,000</b>
Summa		<b>89,112,759</b>	<b>12,583,241</b>

\* Beräknat belopp.

## Verkliga utgifter.

### V. Femte huvudtiteln. Socialdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>A. Departementet.</b>			
1	Departementschefen .....	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i> .....	237,300	
3	Förstärkning av arbetskrafterna å departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli .....		10,020
Säger för departementet		<b>261,300</b>	<b>10,020</b>
<b>B. Sociala verk och inrättningar.</b>			
Socialstyrelsen:			
1	Socialstyrelsen, <i>förslagsanslag</i> .....	* 330,600	
2	Socialstyrelsens verksamhet, <i>förslagsanslag</i> .....		* 232,000
3	Allmän levnadskostnadsundersökning, <i>reservationsanslag</i> .....		20,000
		330,600	252,000
Arbetsfred, arbetsförmedling, arbetarskydd m. m.:			
4	Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m., <i>förslagsanslag</i> .....		75,000
5	Arbetsdomstolen, <i>förslagsanslag</i> .....		70,000
6	Offentliga arbetsförmedlingen i riket m. m., <i>förslagsanslag</i> .....		* 260,000
7	Bekämpande av arbetslösheten, <i>reservationsanslag</i> ..		* 35,000,000
8	Yrkesinspektionen, <i>förslagsanslag</i> .....	284,400	
9	Yrkesinspektionens verksamhet, <i>förslagsanslag</i> .....		186,000
10	Föreningen för arbetarskydd .....		3,000
11	Arbetsrådet, <i>förslagsanslag</i> .....		44,300
12	Upplysningsverksamhet i emigrationsfrågor .....		1,000
13	Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens konferens m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	25,000	
		309,400	35,639,300
Olycksfallsförsäkring:			
14	Riksförsäkringsanstalten, <i>förslagsanslag</i> .....	* 368,500	
15	Riksförsäkringsanstaltens verksamhet, <i>förslagsanslag</i> ..		* 1,200,000

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
16	Försäkringsrådet, <i>förslagsanslag</i> .....	81,600	
17	Försäkringsrådets verksamhet, <i>förslagsanslag</i> .....		68,000
18	Kostnader enligt 19 § i lagen om försäkring för olycksfall i arbete m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	500,000	
19	Statens bidrag till fiskares försäkring, <i>förslagsanslag</i> .....	100,000	
		1,050,100	1,268,000
	<b>Sjukförsäkring:</b>		
20	Sjukkasseväsandets befrämjande, <i>förslagsanslag</i> .....	5,560,000	
21	Bidrag till moderskapsförsäkring, <i>förslagsanslag</i> ...		315,000
22	Moderskapsunderstöd, <i>förslagsanslag</i> .....		10,000
		5,560,000	325,000
	<b>Allmänna pensionsförsäkringen:</b>		
23	Pensionsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i> .....	640,000	
24	Pensionsstyrelsens verksamhet m. m., <i>förslagsanslag</i> .....		568,000
25	Statens kostnad för pensionstillägg och understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring, <i>förslags- anslag</i> .....		50,300,000
26	Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar, <i>förslagsanslag</i> .....		280,000
27	Postverkets kostnader för tryckning och expediering av pensionskvitton för femårsperioden 1934—1938, <i>förslagsanslag</i> .....		110,000
28	Ersättning till häradsskrivarna för pensionsförteck- ningar, <i>förslagsanslag</i> .....		* 54,000
		640,000	51,312,000
	<b>Åtgärder beträffande lösdrivare m. fl.:</b>		
29	Statens tvångsarbetsanstalter, <i>förslagsanslag</i> .....	513,800	
30	Utvidgning av tvångsarbetsanstalten i Landskrona m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		18,000
31	Frälsningsarméns räddningshem .....		10,000
		513,800	28,000
	<b>Alkoholistvård:</b>		
32	Statens alkoholistanstalter vid Svartsjö och i Lands- krona .....		42,000
33	Statens alkoholistanstalt å Venngarn, <i>förslagsanslag</i> .....	181,000	
34	Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		63,000
35	Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i> .....		370,000
36	Tillfälligt ombändertagande av alkoholister m. m., <i>förslagsanslag</i> .....		5,000
37	Resor vid tvångsinternering av alkoholister, <i>förslags- anslag</i> .....		5,000
38	Interneringskostnader i vissa fall, <i>förslagsanslag</i> ...		2,000
		181,000	487,000

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>Fattigvård och barnavård:</b>			
39	Statsinspektion av fattigvård och barnavård, <i>förslagsanslag</i> .....		75,000
40	Fattigvård i allmänhet, <i>förslagsanslag</i> .....	1,550,000	
41	Barnavård i allmänhet, <i>förslagsanslag</i> .....	190,000	
42	Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	750,000	
43	Ersättning till Stockholms stad för viss fattigvård m. m. åt gammalsvenskbybor, <i>förslagsanslag</i> .....		* 18,500
44	Fattigvård och barnavård för lappar, <i>förslagsanslag</i> .....	200,000	
45	Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet .....		15,000
46	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem, <i>förslagsanslag</i> .....		110,000
47	Barnhusen .....	115,830	
48	Skyddsuppfostran, <i>förslagsanslag</i> .....	560,000	
49	Inspektions- och upplysningsarbete med avseende å spädbarns- och förlossningshem .....		3,000
		3,365,830	221,500
<b>Säger för sociala verk och inrättningar</b>		<b>11,950,730</b>	<b>89,532,800</b>
<b>C. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.</b>			
<i>Medicinalstyrelsen med dithörande stater.</i>			
<b>Medicinalstyrelsen m. m.:</b>			
1	Medicinalstyrelsen, <i>förslagsanslag</i> .....	384,500	
2	Sinnessjuknämnden, <i>förslagsanslag</i> .....		13,200
<b>Statsmedicinska anstalten:</b>			
3	Statens bakteriologiska laboratorium, <i>förslagsanslag</i> .....	142,000	
4	Statens rättskemiska laboratorium, <i>förslagsanslag</i> .....	25,000	
5	Statens farmaceutiska laboratorium .....	24,500	24,500
<b>Provinsiälläkarstaten:</b>			
6	Förste provinsiälläkare och provinsiälläkare, <i>förslagsanslag</i> .....	3,075,300	
7	Reseersättningar vid provinsiälläkarstaten, <i>förslagsanslag</i> .....	125,000	
8	Tillfälliga lönetillägg åt vissa provinsiälläkare .....	3,360	
9	Avlöning åt civila läkarstipendiater, <i>förslagsanslag</i> .....	8,000	
10	Bidrag till extra provinsiälläkares avlönande, <i>förslagsanslag</i> .....	20,000	
11	Dyrtdstillägg åt vissa extra provinsiälläkare, <i>förslagsanslag</i> .....	500	
		3,228,300	3,860
		3,779,800	41,560

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<i>Sjukvårdsanstalterna.</i>			
Sinnessjukvårdsanstalterna:			
12	Statens sinnessjukhus, <i>förslagsanslag</i> .....	10,600,000	
13	Inlösen av vårdplatser vid sinnessjukhusen m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	* 670,000	
14	Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö, <i>förslagsanslag</i> .....	2,600,000	
15	Anstalter för obildbara sinnesslöa, <i>förslagsanslag</i> .....	900,000	
16	Anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, <i>förslagsanslag</i> .....	880,000	
17	Epileptikeranstalter, <i>förslagsanslag</i> .....	220,000	
18	Avlöningar och vikariatsersättningar m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar .....	21,200	
19	Bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar, <i>förslagsanslag</i> .....	22,700	
20	Visst dräneringsarbete vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar, <i>reservationsanslag</i> .....	1,550	
21	Avlöningar och vikariatsersättningar m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor .....	13,900	
22	Bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor, <i>förslagsanslag</i> .....	5,900	
		15,200,000	735,250
Övriga egentliga sjukvårdsanstalter:			
23	Lasarettets underhåll .....	15,774	
24	Underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska .....	20,000	
25	Understöd åt spetälskesjukas familjer m. m. ....	2,000	
26	Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulosjukvårdsanstalter, <i>reservationsanslag</i> .....	600,000	

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
27	Bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter, <i>förslagsanslag</i> .....	4,450,000	
28	Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna, <i>förslagsanslag</i> .....	60,000	
29	Folksanatorierna .....		50,000
30	Understödjande av dispensärverksamhet, <i>förslagsanslag</i> ..		480,000
31	Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten, <i>förslagsanslag</i> .....	50,000	
32	Radiumhemmets i Stockholm poliklinik .....	15,000	
33	Radiumhemmets i Stockholm klinik, <i>förslagsanslag</i> .....	45,000	
34	Bidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling, <i>förslagsanslag</i> .....	110,000	
35	Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus, <i>förslagsanslag</i> ....		220,000
36	Bidrag till driften av epidemisjukhus, <i>förslagsanslag</i> ....		700,000
37	Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka, <i>förslagsanslag</i> .....	885,000	
			4,765,774
			2,937,000
	<b>Vanförestalter:</b>		
38	Kliniker vid vanförestalter, <i>förslagsanslag</i> .....	230,000	
39	Polikliniker vid vanförestalter, <i>förslagsanslag</i> .....	20,000	
40	Skol- och uppfostringshem för vanföra, <i>förslagsanslag</i> .....	90,000	
41	Yrkesskolor för vanföra m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	210,000	
42	Bidrag till nybyggnad för Stockholms vanförestalt m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		500,000
43	Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare, <i>förslagsanslag</i> .....	150,000	
44	Kuratorsverksamhet vid vanförestalterna .....		12,000
45	Eugeniahemmet .....	5,000	
			700,000
			517,000
			20,665,774
			4,189,250

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<i>Hälsovård i allmänhet.</i>			
46	Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, <i>förslagsanslag</i> .....	* 610,000	
47	Kostnader i övrigt för allmän hälso- och sjukvård, <i>förslagsanslag</i> .....	9,000	
48	Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....		60,000
49	Statens skola för utbildning av distriktssköterskor ....	18,000	
50	Bidrag för anställning av distriktssköterskor, <i>förslagsanslag</i> .....		235,000
51	Dyrtidshjälp åt distriktssköterskor, <i>förslagsanslag</i> .....		500
52	Bidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor och reservbarnmorskor, <i>förslagsanslag</i> .....		680,000
53	Dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor m. fl., <i>förslagsanslag</i> .....		55,000
54	Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen, <i>förslagsanslag</i> .....	90,000	
55	Skyddskoppypmningen, <i>förslagsanslag</i> .....	125,000	
56	Karantänsanstalten på Käsö .....	2,400	
57	Resestipendier åt vissa läkare, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
58	Internationella hälsovårdsbyrån i Paris, <i>förslagsanslag</i> .....	9,375	
59	Förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden, <i>reservationsanslag</i> .....		87,000
60	Sjuktransporter med flygplan, <i>reservationsanslag</i> .....		40,000
61	Understöd åt J. Henriksson för odling av medicinalväxter m. m. ....		500
		863,775	1,158,000
Säger för medicinalstaten samt hälso- och sjukvården		<b>25,309,349</b>	<b>5,388,810</b>
<b>D. Överståthållarämbetet och landsstaten.</b>			
1	Överståthållarämbetet, <i>förslagsanslag</i> .....	119,200	
2	Landshövdingarna .....	509,000	
3	Befattningshavare vid länsstyrelserna, <i>förslagsanslag</i> ...	4,335,300	
4	Reseersättningar till landshövdingarna och befattningshavare vid länsstyrelserna, <i>förslagsanslag</i> .....	75,000	
5	Expenser och tryckningskostnader vid länsstyrelserna, <i>förslagsanslag</i> .....	915,000	
6	Fögderiförvaltningarna, <i>förslagsanslag</i> .....	2,350,000	
7	Vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, <i>förslagsanslag</i> .....	270,000	
8	Ersättning åt lappfogdar m. m., <i>förslagsanslag</i> .....		124,000
Säger för överståthållarämbetet och landsstaten		<b>8,573,500</b>	<b>124,000</b>

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>E. Polisväsendet.</b>			
1	Polisväsendet i riket, <i>förslagsanslag</i> .....		4,000,000
2	Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet, <i>förslagsanslag</i> .....		1,230,000
3	Särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m. ....		200,000
Säger för polisväsendet			<b>5,430,000</b>
<b>F. Diverse.</b>			
1	Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar, <i>förslagsanslag</i> .....		10,000
2	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i> .....	350,000	
3	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....	45,000	
4	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i> .....	150,000	
5	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....	80,000	
6	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	175,000	
7	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> .....		* 512,000
8	Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		130,000
9	Dyrtdistillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		3,300,000
10	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	119,991	
Säger för diverse		<b>919,991</b>	<b>3,952,000</b>
Summa		<b>47,014,870</b>	<b>104,437,630</b>

\* Beräknat belopp.

## Verkliga utgifter.

## VI. Sjätte huvudtiteln. Kommunikationsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>A. Departementet.</b>			
1	Departementschefen .....	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i> .....	175,300	
3	Extra byråchef för tekniska ärenden .....		12,000
4	Ökad föredragning i regeringsrätten .....		13,500
Säger för departementet		<b>199,300</b>	<b>25,500</b>
<b>B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.</b>			
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen m. m.:			
1	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i> ....	164,800	
2	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet .....		63,000
3	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens inspektionsverksamhet .....		45,400
4	Expenser och resekostnader i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen .....		62,500
5	Stipendier åt medlemmar av väg- och vattenbyggnadskåren, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
		164,800	170,900
Vägorganisationen i länen:			
6	Vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörsassistenten, <i>förslagsanslag</i> , att direkt utgå av automobilskattemedel .....		310,000
7	Diverse kostnader för vägorganisationen i länen, <i>förslagsanslag</i> , att direkt utgå av automobilskattemedel .....		204,500
8	Resekostnader för vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörsassistenten, <i>förslagsanslag</i> , att direkt utgå av automobilskattemedel .....		125,000
			639,500
Vägbyggnader och vägunderhåll:			
9	Byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av automobilskattemedel .....		5,250,000
10	Byggande av enkla bygdevägar, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av automobilskattemedel .....		1,350,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
11	Byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av automobilskattemedel		1,200,000
12	Byggande av enskilda utfartsvägar, <i>reservationsanslag</i>		500,000
13	Byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan, <i>reservationsanslag</i> , att direkt utgå av automobilskattemedel		500,000
14	Anläggning av enkel bygdeväg från Areavaara över Huuki till Kieksisvaara i Norrbottens län, <i>reservationsanslag</i> .....		70,000
15	Förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna, <i>förslagsanslag</i> , att direkt utgå av automobilskattemedel....		9,582,100
16	Förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden, <i>förslagsanslag</i> , att direkt utgå av automobilskattemedel .....		38,328,400
17	Bidrag till vägunderhållet på landet m. m., <i>förslagsanslag</i> , att direkt utgå av automobilskattemedel	15,150,000	
		15,150,000	56,780,500
	Hamnar och farleder:		
18	Hamn- och farledsundersökningar, <i>reservationsanslag</i>		8,000
19	Statsunderstödda fiskehamnar, <i>reservationsanslag</i> .....		100,000
20	Handelshamnar och farleder, <i>reservationsanslag</i> .....		300,000
21	Underhåll av fiskehamnar, <i>reservationsanslag</i> .....		5,000
22	Uthamn för Haparanda och Tornedalen, <i>reservationsanslag</i> .....		144,500
23	Marklösen för inomskärsfarled Ramsvikskilen—Ålstenshamn, <i>reservationsanslag</i> .....		30,000
			587,500
	Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet	15,314,800	58,178,400
	<b>C. Vägtrafikväsendet.</b>		
1	Bidrag till vissa kommunikationsändamål, <i>reservationsanslag</i> .....	30,000	
2	Bidrag till skjutsentreprenader, <i>förslagsanslag</i> .....	* 20,000	
3	Registrering av motorfordon, <i>förslagsanslag</i> .....		15,000
4	Besiktning av motorfordon, <i>förslagsanslag</i> .....		1,000,000
	Säger för vägtrafikväsendet	50,000	1,015,000
	<b>D. Luftfartsväsendet.</b>		
1	Understöd av regelbunden luftfart, <i>reservationsanslag</i> ....		640,000
2	Radiotjänst för luftfarten .....		40,000

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
3	Väderlektjänst för luftfarten .....		47,500
4	Telegramkostnader för väderlektjänst för luftfarten, <i>förslagsanslag</i> .....		10,000
5	Expeditionsplattform å Bulltofta flygplats, <i>reservations- anslag</i> .....		20,000
6	Flyttning av elektriska ledningar för anordnande av landningsfält för flygplan, <i>reservationsanslag</i> .....		10,000
7	Biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart		11,600
8	Extra besiktningar av luftfartyg .....		1,000
Säger för luftfartsväsendet			<b>780,100</b>
<b>E. Byggnadsväsendet.</b>			
Byggnadsstyrelsen m. m.:			
1	Byggnadsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i> .....	250,000	
2	Byggnadsstyrelsens verksamhet, <i>förslagsanslag</i> .....		115,000
3	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		5,000
4	Länsarkitekter, <i>förslagsanslag</i> .....		80,000
5	Mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga bygg- nader, <i>reservationsanslag</i> .....	1,000	
		251,000	200,000
Kronans publika hus:			
Löpande underhåll m. m.:			
6	Byggnader och reparationer, <i>reservationsanslag</i> ..... 525,000		
7	Förstärkning av reservationsan- slaget till byggnader och re- parationer .....	375,000	
8	Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stock- holm, <i>förslagsanslag</i> ..... 60,000	585,000	375,000
Nybyggnader och särskilt beslutade reparations- och ändringsarbeten m. m.:			
9	Grundförstärkningsarbeten å kammarrättens hus i Stockholm, <i>reservationsanslag</i> ..... *100,000		
10	Ny värmeledning i fastigheten nr 6 i kvarteret Rosenbad i Stockholm, <i>reser- vationsanslag</i> .....	45,000	
11	Ökade lokaler för länsstyrelsen i Krono- bergs län, <i>reservationsanslag</i> .....	30,000	
12	Förbättrade lokaler för länsstyrelsen i Gotlands län, <i>reservationsanslag</i> .....	44,000	
13	Ökade lokaler för länsstyrelsen i Hal- lands län, <i>reservationsanslag</i> ..... * 35,000		

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
14	Konserveringsarbeten å Bohus fästningsruin, <i>reservationsanslag</i> .....	15,000	
15	Smärre ombyggnadsarbeten för länsstyrelsen i Älvsborgs län m. fl., <i>reservationsanslag</i> .....	23,300	
16	Förbättrade lokaler för länsstyrelsen i Värmlands län, <i>reservationsanslag</i> ....	19,200	
17	Förbättrade lokaler för länsstyrelsen i Örebro län, <i>reservationsanslag</i> .....	* 40,000	
18	Ökade lokaler för lantmäterikontoret i Gävleborgs län m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	43,000	394,500
Hyreskostnader:			
19	Hyreskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	253,000	
		838,000	769,500
Säger för byggnadsväsendet		<b>1,089,000</b>	<b>969,500</b>
<b>F. Diverse.</b>			
1	Ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:ts medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor, <i>förslagsanslag</i> .....		8,000
2	Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, <i>förslagsanslag</i> .....	4,450,000	
3	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....	15,000	
4	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	76,000	
5	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i> .....	70,000	
6	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....	20,000	
7	Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		22,000
8	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		115,000
9	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	15,000	
Säger för diverse		<b>4,646,000</b>	<b>145,000</b>
Summa		<b>21,299,100</b>	<b>61,113,500</b>

\* Beräknat belopp.

## Verkliga utgifter.

## VII. Sjunde huvudtiteln. Finansdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>A. Departementet.</b>			
1	Departementschefen .....	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i> .....	244,400	
3	Ökad föredragning i regeringsrätten .....		22,500
Säger för departementet		<b>268,400</b>	<b>22,500</b>
<b>B. De centrala ämbetsverken m. m.</b>			
1	Kammarkollegium, <i>förslagsanslag</i> .....	262,700	
2	Statskontoret, <i>förslagsanslag</i> .....	312,400	
Mynt- och justeringsverket:			
3	Mynt- och justeringsverket, <i>förslagsanslag</i> .....	384,500	
4	Mynt- och justeringsverkets verksamhet .....		22,900
Kammarrätten:			
5	Kammarrätten, <i>förslagsanslag</i> .....	364,000	
6	Kammarrättens verksamhet .....		125,000
7	Ersättningar åt särskilda ledamöter i kammarrätten vid handläggning av mål angående fastighetstaxering och virkestaxering, <i>förslagsanslag</i> .....		3,000
		364,000	128,000
Statistiska centralbyrån:			
8	Statistiska centralbyrån, <i>förslagsanslag</i> .....	297,200	
9	Bibliotekets underhållande, <i>reservationsanslag</i> .....	4,000	
10	Personal vid 1930 års allmänna folkräkning, <i>reservationsanslag</i> .....		140,000
11	Personal vid 1932 års allmänna jordbruksräkning, <i>reservationsanslag</i> .....		100,000
12	Ersättning till hushållningssällskapen i anledning av arbete för 1932 års allmänna jordbruksräkning .....		38,000
		<b>301,200</b>	<b>278,000</b>

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
	Bank- och fondinspektionen:		
13	Bankinspektionen, <i>förslagsanslag</i> .....	80,000	
14	Fondinspektionen, <i>förslagsanslag</i> .....	60,000	
		140,000	
15	Sparbanksinspektionen, <i>förslagsanslag</i> .....	80,000	
16	Tillsyn över sparbankernas förvaltning, <i>förslagsanslag</i> Riksräkenskapsverket:	200,000	
17	Riksräkenskapsverket, <i>förslagsanslag</i> .....	420,400	
18	Riksräkenskapsverkets verksamhet .....		16,700
19	Allmänna civilförvaltningens lönenämnd .....		18,000
20	Statens bostadsnämnd .....		6,000
21	Statens tryckerisakkunnige jämte erforderliga biträden m. m. ....		26,700
	Säger för de centrala ämbetsverken m. m.	<b>2,465,200</b>	<b>496,300</b>
	<b>C. Skatteomkostnader.</b>		
1	Tullverket, <i>förslagsanslag</i> .....	16,192,800	
2	Särskilda åtgärder för bekämpande genom tullverkets försorg av olovlig införsel av spritdrycker m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		700,000
	Kontrollstyrelsen:		
3	Kontrollstyrelsen, <i>förslagsanslag</i> .....	204,300	
4	Kontrollstyrelsens verksamhet .....		25,900
5	Kontroll å tillverkningsavgifter, <i>förslagsanslag</i> .....	200,000	
6	Stämpelomkostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	300,000	
7	Kostnader för årlig taxering, <i>förslagsanslag</i> .....	2,500,000	
8	Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1933, <i>förslagsanslag</i> .....		500,000
9	Observations- och uppbördsprocenter m. m., <i>förslags-</i> <i>anslag</i> .....	20,000	
	Säger för skatteomkostnader	<b>19,417,100</b>	<b>1,225,900</b>
	<b>D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.</b>		
1	Ersättning till städerna för mistad tolag, <i>förslagsanslag</i>	6,000,000	
2	Städers friheter, <i>förslagsanslag</i> .....	40,000	
3	Ersättning till vissa städer och köpingar för till stats- verket indragna brännvinsförsäljningsmedel .....	778,740	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
4	Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel .....	3,100,000	
5	Vederlag för nedlagda utskänningsrättigheter, <i>förslagsanslag</i> .....	30,000	
6	Inlösen av och ersättning för skattefrälseräntor samt avlösning av frälseskatteräntor, <i>förslagsanslag</i> .....		40,000
7	Bidrag till skattetyngda kommuner, <i>förslagsanslag</i> .....	5,300,000	
8	Förstärkning av skatteutjämningsmedlens fond .....		4,000,000
Säger för ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m. ....		<b>15,248,740</b>	<b>4,040,000</b>
<b>E. Diverse.</b>			
1	Staten åliggande kommunala och andra utskylder, <i>förslagsanslag</i> .....		570,000
2	Internationella statistiska institutets permanenta byrå i Haag .....		1,500
3	Internationella byrån i Paris för mått och vikt, <i>förslagsanslag</i> .....		1,500
4	Internationella tulltariffbyrån i Bryssel, <i>förslagsanslag</i> .....		4,500
5	Kammarrättens årsbok, <i>förslagsanslag</i> .....		5,000
6	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....	20,000	
7	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	285,000	
8	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	105,060	
9	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i> .....	- 200,000	
10	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....	40,000	
11	Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		200,000
12	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		1,800,000
13	Avlösningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> .....		40,000
Säger för diverse		<b>650,060</b>	<b>2,622,500</b>
Summa		<b>38,049,500</b>	<b>8,407,200</b>

## Verkliga utgifter.

## VIII. Åttonde huvudtiteln. Ecklesiastikdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>A. Departementet.</b>			
1	Departementschefen .....	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i> .....	250,800	
3	Förstärkning av arbetskrafterna å departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli .....		6,048
Säger för departementet		<b>274,800</b>	<b>6,048</b>
<b>B. Arkiv, bibliotek och museer.</b>			
<i>Arkiv.</i>			
Riksarkivet:			
1	Riksarkivet, <i>förslagsanslag</i> .....	164,800	
2	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten för riksarkivet, <i>reservationsanslag</i> .....	1,800	
3	Fortsatt utgivande genom riksarkivet av sådana handlingar, som äro av vikt för fäderneslandets historia, <i>reservationsanslag</i> .....	3,400	
4	Riksarkivets sigillvård, <i>reservationsanslag</i> .....	3,400	
5	Expedition i riksarkivets nya lokaler vid Östermalmsgatan i Stockholm .....	4,000	
		170,000	7,400
Landsarkiven:			
6	Landsarkiven m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	102,700	
7	Inköp av arkivalier och tryckta arbeten för landsarkiven m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	1,350	
		104,050	
		274,050	7,400
<i>Bibliotek.</i>			
Kungl. biblioteket:			
8	Kungl. biblioteket, <i>förslagsanslag</i> .....	273,200	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
9	Bokinköp och bokbindning för kungl. biblioteket, <i>reservations- anslag</i> .....	10,000	
10	Ökning av kungl. bibliotekets ar- betskrafter .....	8,500	
11	Sveriges offentliga biblioteks ge- mensamma accessionskatalog ...	12,500	
12	Katalogiseringsarbeten inom kungl. biblioteket .....	24,800	
13	Undersökning av i kammararkivet och riksarkivet befintliga äldre arkivalieomslag m. m. ....	4,350	
	<b>Stifts- och landsbiblioteket i Linköping:</b>		
14	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> .....	14,530	
15	Bokinköp, inbindning och vissa expenser, <i>reservationsanslag</i> ...	7,000	
		21,530	
16	Pedagogiska biblioteket .....		6,000
17	Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Genevièvebiblioteket i Paris .....		1,500
		294,730	67,650
<b>Museer.</b>			
Nationalmuseet:			
Museet:			
18 a	<i>Förslagsanslag</i> .....	150,500	
<i>Reservationsanslag:</i>			
18 b	Målnings- och skulptursam- lingarnas ökande .....	—	
18 c	Inlösen av svenska konstnä- rers arbeten .....	18,000	
18 d	Handtecknings- och gravyr- samlingarnas ökande .....	3,000	
18 e	Samlingarnas vård och under- håll .....	10,000	
18 f	Ökande av samlingen av konst- hantverk .....	3,500	
18 g	Boksamlingen .....	2,000	
18 h	Utländska studieresor .....	—	
19	Förstärkning av arbetskrafterna vid museet .....	14,800	
20	Resekostnads- och traktamentser- sättningar åt befattningshavare vid museet, <i>reservationsanslag</i>	3,500	
21	Försäkring och transport av konst- föremål, <i>reservationsanslag</i> .....	1,500	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
22	Konservering av handtecknings- och gravyrinsamlingar inom mu- seet, <i>reservationsanslag</i> .....	2,200	
23	Konserveringsarbeten å föremål, tillhörande statens tavelnsamling å Drottningholms slott, <i>reser- vationsanslag</i> .....	2,000	187,000
Livrustkammaren:			
24	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> .....	11,000	
25	Avlöningar till icke-ordinarie be- fattningshavare .....	26,950	
26	Underhåll och vård av samlin- garna, <i>reservationsanslag</i> .....	19,000	11,000
Naturhistoriska riksmuseet:			
Gemensamma anslag:			
27	Avlöningar m. m., <i>förslagsan- slag</i> .....	230,000	
28	Tjänsteresor för intendenten och assistenter, <i>reservations- anslag</i> .....	2,000	
29	Samlingar m. m., <i>reservations- anslag</i> .....	85,000	
30	Särskilt arvode åt en vakt- mästare, tillika trädgårds- skötare .....	300	
31	Förstärkning av den i reser- vationsanslaget till samlingar m. m. ingående anslagsposten till expenser för avdelnin- garna vid Frescati .....	13,700	
Botaniska avdelningen:			
32	Arbetsbiträde m. m. vid avdel- ningen .....	3,150	
Paleozoologiska avdelningen:			
33	Arbetsbiträde vid avdelningen	2,520	
Evertebratavdelningen:			
34	Vetenskapligt biträde för bear- betning av vissa samlingar	4,000	
Etnografiska avdelningen:			
35	Arbetsbiträde vid avdelningen	2,670	
36	Ökade medel till expenser m. m. för avdelningen .....	24,400	
37	Fortsatt iordningställande av f. d. Livregementets drago- ners kasernetablisement till etnografiskt museum m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	22,000	317,000
			72,740

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
38	Nordiska museet.....		190,000
39	Kulturhistoriska museet i Lund .....		22,000
40	Musikhistoriska museet .....		4,000
41	Svenska skolmuseet .....		3,500
		515,000	362,190
Säger för arkiv, bibliotek och museer		<b>1,083,780</b>	<b>437,240</b>
<b>C. Kyrkliga ändamål.</b>			
<i>Kleresistaten.</i>			
1	Kleresistaten, <i>förslagsanslag</i> .....	85,000	
2	Lappmarks ecklesiastikverk, kyrkliga ändamål, <i>förslagsanslag</i> .....	4,000	
3	Ersättning för prästerskapets tionde, <i>förslagsanslag</i> .....	4,634,750	
4	Ersättning för vissa prästerskapet tilldelade statsanslag .....	301,250	
5	Ersättning åt vissa församlingar till följd av lindring i främmande trosbekännares skattskyldighet, <i>förslagsanslag</i> .....	50,000	
6	Pastor vid svenska Gustafs församlingen i Köpenhamn .....	6,000	
7	Pastor vid svenska Victoria församlingen i Berlin .....	6,000	
8	Pastor vid svenska Sofia församlingen i Paris .....	6,000	
9	Pastor vid svenska Olaus Petri församlingen i Hälsingfors .....	6,000	
10	Stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket .....		3,600
11	Religiös och social verksamhet bland svenskar i vissa utländska hamnstäder .....		50,500
12	Dyrtidstillägg åt de för religiös och social verksamhet bland svenskar i vissa utländska hamnstäder anställda präster, <i>förslagsanslag</i> .....		15,000
13	Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord, <i>förslagsanslag</i> .....		10,000
		5,099,000	79,100
<i>Domkapitlens expeditioner.</i>			
14	Domkapitlens expeditioner, <i>förslagsanslag</i> .....	320,800	
15	Ändrings- och reparationsarbeten vid domkapitlets i Göteborg lokaler m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		18,000
<i>Kyrkors underhåll m. m.</i>			
Kyrkors underhåll:			
16	Underhåll .....	2,028	
17	Ersättningar, <i>förslagsanslag</i> .....	200,000	
		202,028	
Säger för kyrkliga ändamål		<b>5,621,828</b>	<b>97,100</b>

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>D. Akademier m. m.</b>			
<i>Svenska akademien.</i>			
1	Akademien .....	8,250	
<i>Vetenskapsakademien.</i>			
2	Akademien .....	—	
3	Sveriges anslutning till den baltisk-geodetiska kommissionen m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		3,400
4	Bestridande av kostnaderna för Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar, <i>reservationsanslag</i> .....		4,500
			7,900
<i>Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien.</i>			
Akademien:			
5 a	<i>Förslagsanslag</i> .....	96,450	
<i>Reservationsanslag:</i>			
5 b	Underhåll och förökande av de under akademiens inseende ställda samlingar .....	6,000	
5 c	Tryckningskostnader samt utgivande av planschverk över fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m. ....	7,000	
5 d	Underhåll och fortsättning av inredningen i statens historiska museum och myntkabinettet .....	1,000	
5 e	Undersökning och beskrivning av fäderneslandets fornlämningar .....	5,000	
5 f	Transporter, lyshållning och vissa andra expensutgifter....	13,000	
5 g	Fornlämningars vård .....	7,000	
5 h	Vård och underhåll av Visby ruiner och andra byggnadsminnesmärken.....	4,000	43,000
		139,450	
6	Ökade medel till avlönande av icke-ordinarie befattningshavare vid akademien .....		90,200
7	Omedelbara iståndsättningsåtgärder å vissa byggnadsminnesmärken, <i>reservationsanslag</i> .....		9,000
8	Resekostnads- och traktamentsersättningar åt befattningshavare vid akademien m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		15,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
9	Vakhållning för öppethållande av statens historiska museum .....		9,700
10	Vård och underhåll av antikvariskt-numismatiska biblioteket, <i>reservationsanslag</i> .....		3,500
11	Underhåll av antikvariskt-topografiska arkivet, <i>reservationsanslag</i> .....		1,500
12	Instrumentutrustning för akademien, <i>reservationsanslag</i> .....		600
13	Ostasiatiska arkeologiska samlingens bearbetning, vård och underhåll m. m. ....		18,000
		139,450	147,500
	<i>Akademien för de fria konsterna.</i>		
	Akademien:		
14	Avlöningar m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	125,200	
15	Undervisningsmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	27,100	
		152,300	
16	Förstärkning av vissa anslagsposter i reservationsanslaget till undervisningsmateriel m. m. ....		10,900
17	Skolan för dekorativ konst .....		18,700
18	Extra lärare i materiallära vid konsthögskolan .....		3,500
		152,300	33,100
	<i>Musikaliska akademien.</i>		
	Akademien:		
19	Avlöningar m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	153,860	
20	Materiel och expenserm. m., <i>reservationsanslag</i> .....	6,740	
21	Stipendier m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	10,000	
		170,600	
22	Förstärkning av reservationsanslaget till materiel och expenser m. m. ....		11,000
23	Biträde åt bibliotekarien hos akademien vid vården av biblioteket .....		1,500
24	Ökad undervisning i pianospelning och harmonilära vid musikkonservatoriet .....		3,000
25	Beredande av ökade utrymmen för akademien m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		38,000
26	Kurser för utbildande av kyrkomusiker .....		10,000
		170,600	63,500
	<i>De kungl. teatrarna.</i>		
27	Kungl. operan .....	150,000	
28	Brandförsäkring av viss staten tillhörig, huvudsakligen i operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad förvarad lösegendom m. m. ....		12,745
	Säger för akademier m. m.	620,600	264,745

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.</b>			
<i>Universitetskanslersexpeditionen.</i>			
1	Expeditionen, <i>förslagsanslag</i> .....	22,950	
<i>Uppsala universitet.</i>			
Universitetet:			
2	Universitetsstaten .....	1,336,564	
3	Avlöningar till vissa tjänstemän och be- tjänste vid universitetets samlingar och inrättningar m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	373,230	
		1,709,794	
4	Avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. ....		40,150
5	Materiel för vissa institutioner m. m., <i>reservationsanslag</i>		36,200
6	Upprätthållande av verksamheten å pedagogiska semi- nariet och övningsskolan, <i>reservationsanslag</i> .....		14,100
7	Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket, <i>reservationsanslag</i> .....		103,500
8	Ytterligare medel till materiel m. m. för vissa institu- tioner, <i>reservationsanslag</i> .....		120,000
9	Förstärkning av den i staten för universitetet upptagna anslagsposten till reparationer .....		10,000
		1,709,794	323,950
<i>Lunds universitet.</i>			
Universitetet:			
10	Universitetsstaten .....	1,228,900	
11	Avlöningar till vissa tjänstemän och be- tjänste vid universitetets samlingar och inrättningar m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	264,600	
		1,493,500	
12	Avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. ....		59,385
13	Materiel för vissa institutioner m. m., <i>reservationsanslag</i>		42,225
14	Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket, <i>reservationsanslag</i> .....		87,000
15	Ytterligare medel till materiel m. m. för universitetet, <i>reservationsanslag</i> .....		122,000
16	Inredning av ett kallrum i patologisk-anatomiska institutionen till kylrum, <i>reservationsanslag</i> .....		2,810
		1,493,500	313,420
<i>Karolinska mediko-kirurgiska institutet.</i>			
Institutet:			
17	Avlöningar för professorer och lärare m. fl. ....	475,600	
18	Avlöningar till vissa tjänstemän och be- tjänste vid institutet och dess institutioner, <i>förslagsanslag</i> .....	91,100	
		566,700	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
19	Avlöningsförmåner för vissa extra ordinarie lärare, amanuenser och tjänstemän m. m. ....		65,758
20	Materiel m. m. för vissa institutioner och kliniker, <i>reservationsanslag</i> .....	72,980	
21	Undervisning i medicinsk rörelsebehandling .....	8,050	
22	Materiel m. m. för vissa institutioner, <i>reservationsanslag</i> .....		44,150
23	Bidrag till en pediatrik klinik i Stockholm .....		60,000
24	Poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm .....		5,700
25	Tillbyggnadsarbeten vid institutets bibliotek, <i>reservationsanslag</i> .....		48,000
		647,730	223,608
<i>Tandläkarinstitutet.</i>			
26	Avlöningar m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	90,100	
27	Tillfällig förstärkning av institutets personal m. m. ....		82,300
28	Institutets verksamhet, <i>förslagsanslag</i> .....		128,000
		90,100	210,300
<i>Universitetssjukhus.</i>			
Akademiska sjukhuset i Uppsala:			
29	Akademiska sjukhuset, <i>förslagsanslag</i> .....	110,000	
Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund:			
30	Bidrag till driftkostnaderna under år 1932 .....	61,450	
31	Bidrag till täckande av kostnaden för hyllinredning i filmlagerhuset vid sjukvårdsinrättningarnas röntgeninstitut .....	800	62,250
Serafimerlasarettet:			
32	Understöd och ersättningar .....	120,750	
33	Ökade medel för lasarettets verksamhet .....		470,000
Allmänna barnbördshuset i Stockholm:			
34	Allmänna barnbördshuset i Stockholm .....	24,853	
35	Verksamheten vid allmänna barnbördshuset i Stockholm .....		124,000
		255,603	656,250
<i>Gemensamma universitetsändamål.</i>			
36	Klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater .....		10,900
37	Tryckning av doktorsavhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet, <i>reservationsanslag</i> .....		30,000
38	Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer .....		1,500
39	Institut d'études scandinaves vid Paris universitet .....		2,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
40	Ersättningar åt sakkunniga i akademiska befordrings- ärenden, <i>förslagsanslag</i> .....	9,000	
41	Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Upp- sala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet, <i>reservationsanslag</i> .....		35,000
42	Uppehållande vid universitetet i Dorpat i republiken Estland av en professur i svenska språket och litteraturen .....		7,500
43	Kurser i skyddskoppypning, <i>reservationsanslag</i> .....		1,000
		9,000	87,900
<i>Rasbiologiska institutet.</i>			
44	Avlöning åt chefen för institutet .....	12,000	
45	Institutets verksamhet, <i>reservationsanslag</i> .....		30,000
<i>Farmaceutiska institutet.</i>			
46	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> .....	74,750	
47	Materialier m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	17,900	
		92,650	
Säger för universiteten, den medicinska undervisningen m. m. ....		4,333,327	1,845,428
<b>F. Tekniska högskolan m. m.</b>			
<i>Tekniska högskolan.</i>			
Högskolan:			
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> .....	718,270	
Vissa omkostnader för högskolans verk- samhet:			
2	Stipendier åt lärare för utrikes studieresor, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
3	Stipendier åt studerande, <i>reser- vationsanslag</i> .....	7,000	
4	Materiel m. m., <i>reservations- anslag</i> .....	324,400	331,400
		1,049,670	
5	Ökade medel till samlingar och laborationer .....		47,000
6	Ökade medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter .....		56,000
7	Reparation av högskolans modellsamling, <i>reservations- anslag</i> .....		1,500
8	Bokinköp, bokbindning m. m. för högskolans bibliotek, <i>reservationsanslag</i> .....		5,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
9	Resekostnadsersättningar åt studerande vid högskolans fackavdelning för lantmäteri för deltagande i exkursioner och fältövningar, <i>reservationsanslag</i> .....		1,400
10	Övergångskostnader för lantmäteriundervisningen, <i>reservationsanslag</i> .....		16,725
		1,049,670	127,625
<i>Chalmers tekniska institut.</i>			
Institutet:			
11	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> ..... 260,500 Vissa omkostnader för institutets verksamhet:		
12	Stipendier och premier åt elever, <i>reservationsanslag</i> ..... 600		
13	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i> 62,000 62,600	323,100	
14	Avlöningsförbättring m. m. åt innehavarna av de å övergångsstat för institutet uppförda befattningarna .....		3,300
15	Ökade medel till uppvärmning, belysning och diverse utgifter .....		17,000
16	Ökade medel till bibliotek, samlingar och laboratorier .....		9,000
17	Undervisning rörande arbetsledningens praktiskt ekonomiska, sociala, yrkeshygieniska och arbetspsykologiska problem .....		1,500
		323,100	30,800
Säger för tekniska högskolan m. m.		1,372,770	158,425
<b>G. Skolöverstyrelsen.</b>			
1	Skolöverstyrelsen, <i>förslagsanslag</i> .....	545,200	
2	Inspektion och sakkunniga biträden hos skolöverstyrelsen .....		10,000
3	Expeditionsvaktsgöromål hos skolöverstyrelsen .....		1,800
4	Personligt lönetillägg för budgetåret 1933/1934 åt konsulenten hos skolöverstyrelsen Ingeborg Walin, <i>förslagsanslag</i> .....		900
5	Konsulentverksamhet för gymnastikundervisningen vid folk- och småskolor m. fl. läroanstalter .....		15,600
Säger för skolöverstyrelsen		545,200	28,300

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>H. Allmänna läroverken m. m.</b>			
<i>Högre lärarinneseminariet.</i>			
1	Högre lärarinneseminariet .....	149,985	
2	Diverse behov vid högre lärarinneseminariet .....		63,550
3	Arvoden åt extra lärare, timplärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet .....		38,120
		149,985	101,670
<i>Allmänna läroverken.</i>			
4	Allmänna läroverken, <i>reservationsanslag</i> .....	8,785,000	
5	Ålderstillägg åt lärarpersonalen vid de allmänna läro- verken, <i>förslagsanslag</i> .....	1,220,000	
6	Arvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken .....		1,131,400
7	Arvodesförhöjning åt vissa extra ordinarie ämneslärare vid högre lärarinneseminariet, allmänna läroverk och statens folkskoleseminarier, <i>förslagsanslag</i> .....		90,000
8	Personliga lönetillägg åt vissa ordinarie övningslärare vid de allmänna läroverken, <i>förslagsanslag</i> .....		3,000
9	Understöd åt extra ordinarie lärare vid högre lära- rinneseminariet, allmänna läroverk, statens folk- skoleseminarier och tekniska läroverk under förfall på grund av sjukdom, <i>förslagsanslag</i> .....	8,000	
10	Extra arvoden åt lärare i övningsämnen vid de all- männa läroverken .....		390,000
11	Undervisning i manlig slöjd vid de allmänna läroverken, <i>förslagsanslag</i> .....	—	
12	Arvoden åt skolläkare vid de allmänna läroverken, <i>förslagsanslag</i> .....		37,000
13	Förstärkning av den i det ordinarie reservationsan- slaget till de allmänna läroverken ingående anslags- posten till praktisk utbildning av blivande lärare vid de allmänna läroverken .....		14,300
14	Undervisning genom infödda lärare i tyska, engelska och franska språken vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter .....		10,500
15	Bidrag till de allmänna läroverkens ljus- och ved- kassor, <i>förslagsanslag</i> .....		250,000
16	Bokinköp och bokbindning för biblioteken vid de all- männa läroverken, <i>reservationsanslag</i> .....		30,000
		10,013,000	1,956,200

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<i>Kommunala mellanskolor.</i>			
17	Kommunala mellanskolor, <i>förslagsanslag</i> .....	1,180,000	
18	Undervisning i manlig och kvinnlig slöjd samt hand- arbete vid kommunala mellanskolor, <i>förslagsanslag</i> .....	13,000	
19	Tillfällig löneförbättring till lärarpersonalen vid kom- munala mellanskolor, <i>förslagsanslag</i> .....		226,000
		1,193,000	226,000
<i>Kommunala flickskolor.</i>			
20	Kommunala flickskolor, <i>förslagsanslag</i> .....	325,000	
21	Tillfällig löneförbättring till lärarpersonalen vid kom- munala flickskolor, <i>förslagsanslag</i> .....		64,000
<i>Privatläroverken.</i>			
Privatläroverken:			
Gemensamt <i>reservationsanslag</i> :			
22 a	Enskilda mellanskolor .....	16,400	
22 b	Högre flickskolor .....	376,900	
22 c	Högre goss- och samskolor .....	212,400	
22 d	Enskilda lärarinneseminarier .....	—	
		605,700	
23	Annaskolan i Stockholm .....		4,000
24	Lönstillägg åt lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, <i>förslagsanslag</i> .....	485,000	
25	Bidrag till de statsunderstödda enskilda läroanstalternas vikariatskassa, <i>förslagsanslag</i> .....	18,000	
26	Tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid privatläroverk, <i>förslagsanslag</i> .....		1,917,000
27	Ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, <i>förslagsanslag</i> .....		36,800
28	Kommunalt gymnasium, som är förenat med en statens realskola, <i>reservationsanslag</i> .....		34,000
29	Utbildningskurser för lärarinnor i hushållsgöromål ...		12,000
30	Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala .....		75,000
31	Vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i hand- arbete .....		19,000
		1,108,700	2,097,800
Säger för allmänna läroverken m. m.		12,789,685	4,445,670

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>I. Folkundervisningen.</b>			
<i>Anstalter för lärarutbildning.</i>			
Folkskoleseminarier:			
Gemensamt <i>reservationsanslag</i> :			
1 a	Folkskoleseminarierna .....	*1,580,000	
1 b	Stipendier för elever vid folkskoleseminarier .....	*108,000	1,688,000
2	Studentkurser och parallellavdelningar vid vissa folkskoleseminarier m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		*52,000
3	Ålderstillägg åt lärare vid folkskoleseminarierna, <i>förslagsanslag</i> .....	200,000	
4	Hyresersättning till rektorerna vid vissa folkskoleseminarier .....		16,000
5	Hyresbidrag till lärare vid folkskoleseminarierna i Stockholm och Göteborg, <i>förslagsanslag</i> ....		14,000
6	Uppförande av en vaktmästarbostad vid folkskoleseminariet i Kalmar, <i>reservationsanslag</i> ....		14,000
			1,888,000
Småskoleseminarier:			
7	Statens småskoleseminarier, <i>reservationsanslag</i> .....	*226,000	
8	Stipendier åt elever vid småskoleseminarier, <i>reservationsanslag</i> .....	*37,360	
9	Ålderstillägg åt lärare vid småskoleseminarier, <i>förslagsanslag</i> .....	*30,000	
10	Hyresersättning åt rektorerna vid vissa småskoleseminarier .....		*4,000
11	Bidrag till avlöning åt vissa på indragningsstat hos landstingen uppförda seminarielärare m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	*195,000	
			293,360
			199,000
			2,181,360
			295,000

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<i>Folkskolinspektionen.</i>			
12	Avlöning m. m. åt folkskolinspektörer, <i>förslagsanslag</i>	345,000	
13	Tilläggsersättning för expenser åt folkskolinspektörer		10,400
14	Resekostnadsersättning åt folkskolinspektörer, <i>förslagsanslag</i>	150,000	
		495,000	10,400
<i>Folkskolor.</i>			
15	Avlöning åt lärare vid folkskolor, <i>förslagsanslag</i>	52,700,000	
16	Uttjämningskostnader för folkskoleväsendet, <i>förslagsanslag</i>		5,615,000
17	Provisorisk avlöningsförbättring åt lärare vid folk- och småskolor, <i>förslagsanslag</i>		6,150,000
18	Folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränssorter, <i>förslagsanslag</i>	590,000	
19	Lappmarks ecklesiastikverk, folkbildningsändamål, <i>förslagsanslag</i>	192,000	
20	Särskilt lönetillägg åt lärare i lappmarksförsamlingar med icke finsktalande befolkning samt i Överkalix församling, <i>förslagsanslag</i>	79,000	
21	Avlöning av föreståndarinna och biträdande föreståndarinna för skolhem eller arbetsstuga inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränssorter, <i>förslagsanslag</i>	35,000	
22	Skytteanska skolan i Tärna, <i>förslagsanslag</i>	18,500	
23	Inackorderingsbidrag för vissa skolpliktiga barn inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränssorter, <i>reservationsanslag</i>	548,000	
24	Inackorderingsbidrag för vissa skolpliktiga barn i andra delar av riket än de fyra nordligaste länen, <i>reservationsanslag</i>		15,000
25	Bidrag för anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn, <i>förslagsanslag</i>	150,000	
26	Bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrpersonalens barn, <i>förslagsanslag</i>	39,000	
27	Avlöning av lärare åt vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter och vid vissa barnhem intagna barn i skolåldern, <i>förslagsanslag</i>		42,500
28	Anordnande av slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola, <i>förslagsanslag</i>	2,565,000	
29	Anordnande av undervisning i hushållsgöromål i egentlig folkskola, <i>förslagsanslag</i>	295,000	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
30	Undervisningsmateriel m. m. för folkskolor, <i>reservationsanslag</i> .....	3,000	
31	Understödjande av folkskolebarns ferieresor, <i>förslagsanslag</i> .....	—	
32	Svensk undervisning för svenska barn i utlandet .....		15,800
		57,214,500	11,838,300
	<i>Fortsättningsskolor.</i>		
33	Understöd för avlönande av lärare vid fortsättningsskolor, <i>förslagsanslag</i> .....	4,135,000	
34	Centralisering av fortsättningsskolväsendet, <i>förslagsanslag</i> .....	100,000	
35	Utbildningskurser för lärare vid fortsättningsskolor, <i>reservationsanslag</i> .....		32,800
		4,235,000	32,800
	<i>Högre folkskolor.</i>		
36	Understöd åt högre folkskolor, <i>förslagsanslag</i> .....	915,000	
37	Provisorisk avlöningsförbättring åt lärare vid högre folkskolor, <i>förslagsanslag</i> .....		100,000
38	Anordnande av slöjd i högre folkskolor, <i>förslagsanslag</i> .....	80,000	
39	Sällskapet för folkundervisningens befrämjande, <i>reservationsanslag</i> .....	1,500	
		996,500	100,000
	<i>Folkhögskolor.</i>		
40	Understöd åt folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i> .....	1,010,000	
41	Ökat understöd åt folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i> .....		44,000
42	Provisorisk avlöningsförbättring åt lärare vid folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i> .....		85,000
43	Stipendier åt elever vid folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i> .....	410,000	
44	Svenska folkhögskolan i Birkas inom republiken Estland .....		5,000
		1,420,000	134,000
	<i>Abnormundervisningen.</i>		
45	Befrämjande av dövstumundervisningen, <i>förslagsanslag</i> .....	165,000	
46	Kyrklig själavård åt dövstamma .....	14,000	
47	Tidning för dövstamma .....		1,000
48	Tysta skolan å Lidingön .....		5,000
49	Svenska föreningen för dövas väl .....		6,000
	Institutet och förskolan för blindas Tomtebodas:		
50	Institutet och förskolan .....	91,350	
51	Förstärkning av anslaget till institutet och förskolan .....	45,300	
52	Skrivmaskiner åt avgående elever vid institutet, <i>reservationsanslag</i> .....	5,000	
		91,350	50,300

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Förskolan för blindas i Växjö:			
53	Förskolan .....	20,600	
54	Förstärkning av anslaget till förskolan .....		4,700
Hantverksskolan i Kristinehamn för blindas:			
55	Avlöningar .....	17,300	
56	Materialier, expenser m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	20,500	
57	Förstärkning av reservationsanslaget till materialier, expenser m. m. ....	9,050	
58	Skrivmaskiner åt avgående elever, vilka överflyttas till hantverksskolan från institutet för blindas å Tomtebodas, <i>reservationsanslag</i> .....	1,000	
59	Fria frakter för arbetsmaterialier till blindas hantverkare, <i>reservationsanslag</i> .....	3,000	
		37,800	13,050
Vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte:			
60	Anstalten .....	82,000	
61	Extra ordinarie lärarpersonal och vaktmästare .....		5,700
62	Hantverksskolan i Uppsala för blindas kvinnor .....		25,000
63	Bidrag till avlönannde av vikarier för lärare vid blindundervisningsanstalter, <i>förslagsanslag</i> .....	1,000	
64	Järnvägsresor för blindskolelever jämte åtföljande vårdare, <i>förslagsanslag</i> .....	6,500	
65	Understöd åt blindlärarelever, <i>reservationsanslag</i> .....		1,000
66	Tryckning av blindskrifter, <i>reservationsanslag</i> .....		7,000
67	De blindas förening .....		100,000
		418,250	218,750
Säger för folkundervisningen		<b>66,960,610</b>	<b>12,629,250</b>
<b>J. Yrkesundervisningen.</b>			
<i>Tekniska läroverk.</i>			
1	Tekniska läroverk, <i>reservationsanslag</i> .....	475,000	
2	Parallellavdelning vid tekniska läroverket i Örebro .....		16,000
3	Undervisning i färgeriteknik vid tekniska elementarskolan i Norrköping .....		1,600
4	Laboratorieutrustning och undervisningsmateriel vid tekniska elementarskolan i Norrköping, <i>reservationsanslag</i> .....		5,000
5	Parallellavdelning vid tekniska elementarskolan i Norrköping .....		7,000
6	Parallellavdelning vid tekniska gymnasiet i Hårnösand .....		2,975
7	Stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid de tekniska fackskolorna, <i>reservationsanslag</i> .....		5,000
		475,000	37,575

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<i>Handelsläroverk.</i>			
8	Handelsgymnasier .....	135,000	
9	Förhöjda understöd åt handelsgymnasier .....		120,000
<i>Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning.</i>			
10	Understöd för avlöning av lärare vid kommunala anstalter för yrkesundervisning, <i>förslagsanslag</i> .....	730,000	
11	Understöd för undervisningsmateriel åt kommunala anstalter för yrkesundervisning, <i>förslagsanslag</i> .....	80,000	
12	Understöd för avlöning av lärare vid enskilda anstalter för yrkesundervisning, <i>reservationsanslag</i> .....	380,000	
13	Understöd för undervisningsmateriel åt enskilda anstalter för yrkesundervisning, <i>reservationsanslag</i> .....	20,000	
14	Stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning, <i>förslagsanslag</i> .....		150,000
		<b>1,210,000</b>	<b>150,000</b>
<i>Särskilda anstalter för yrkesundervisning.</i>			
Tekniska skolan i Stockholm:			
15	Tekniska skolan i Stockholm .....	94,575	
16	Verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm .....		33,000
17	Bergsskolan i Filipstad .....		20,000
18	Ersättning åt befattningshavare vid bergsskolan i Falun efter dennas nedläggning .....		8,050
19	Vävskolan i Borås .....		13,050
20	Dyrtidstillägg åt befattningshavare vid vissa statsunderstödda anstalter för yrkesundervisning, <i>förslagsanslag</i> .....		27,000
		94,575	101,100
Säger för yrkesundervisningen		<b>1,914,575</b>	<b>408,675</b>
<b>K. Folkbildningsåtgärder i övrigt.</b>			
<i>Folkbibliotek.</i>			
1	Understöd åt folkbiblioteksväsendet, <i>förslagsanslag</i> .....	785,000	
<i>Populärvetenskapliga föreläsningar m. m.</i>			
2	Anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, <i>reservationsanslag</i> .....		200,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
3	Anordnande av s. k. flyttande folkhögskolekurser, <i>reservationsanslag</i> .....		40,000
4	Bidrag till arbetarnas bildningsförbund för organisations- och administrationskostnader .....		30,000
5	Anordnande av s. k. universitetscirklar, <i>reservationsanslag</i> .....		6,000
			276,000
	<i>Nyktighetens främjande.</i>		
6	Undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nyktighetens främjande, <i>reservationsanslag</i> .....		271,000
	<i>Musikföreställningar för allmänheten.</i>		
7	Föreningar, som anordna god orkestermusik för allmänheten m. m. ....		57,000
	<i>Folklig musikskola.</i>		
8	Folkliga musikskolan i Arvika .....		6,000
	<i>Statens biografbyrå.</i>		
9	Statens biografbyrå, <i>förslagsanslag</i> .....	61,000	
10	Befrämjande av vissa i samband med biografväsendet stående ändamål, <i>reservationsanslag</i> .....		10,000
	<i>Statens studielån.</i>		
11	Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån, <i>förslagsanslag</i> .....		1,850
12	Nämnden för statens studielån .....		5,000
			6,850
	Säger för folkbildningsåtgärder i övrigt	<b>846,000</b>	<b>626,850</b>
	<b>L. Åtgärder för fysisk utbildning.</b>		
	Gymnastiska centralinstitutet:		
1	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> .....	106,000	
2	Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	12,600	
3	Extra personal m. m. ....		7,410
4	Ökat arvode åt föreståndaren .....		2,800
		118,600	10,210
5	Understödjande av gymnastik och idrott .....		80,000
	Säger för åtgärder för fysisk utbildning	<b>118,600</b>	<b>90,210</b>

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>M. Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.</b>			
1	Utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker, <i>reservationsanslag</i> .....	150,000	
2	Ytterligare medel för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker .....		20,000
3	Understöd åt inhemska skönlitterära författare av ut- märkt förtjänst .....		20,000
4	Ortnamnsundersökningarna i riket .....		6,500
5	Landsmålsundersökningarna i riket .....		70,880
Nusvensk ordbok:			
6	Fortsatt utgivande av ordboken .....	8,000	
7	Teknisk hjälp vid ordbokens utgivning m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	4,000	12,000
8	Utredigering och tryckning av framlidne revisionssekre- teraren Nils Anderssons samlingar av äldre svensk folkmusik, <i>reservationsanslag</i> .....		10,000
9	Föreningen Pietas .....		1,000
10	Svenska naturskyddsföreningen .....		1,000
11	Magnetisk uppmätning av Sveriges fastland, <i>reserva- tionsanslag</i> .....		10,000
12	Understöd åt ryske undersåten Alexander Sibiriakoff .....		3,000
13	Understöd åt kontraktsprosten L. P. R. Matsson för fullföljande av hans Rosa-forskningar .....		3,575
14	Understöd åt doktor Paul Rosenius för fullföljande av hans arbete »Sveriges fåglar och fågelbon» .....		4,000
15	Understöd åt stationsinspektoren Karl Tirén för fullföl- jandet och avslutandet av hans samlings- och forsk- ningsarbete beträffande lapparnas musik .....		3,000
16	Internationell konsthistorisk kongress i Stockholm år 1933, <i>reservationsanslag</i> .....		5,000
Säger för understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m. ....		<b>150,000</b>	<b>169,955</b>
<b>N. Diverse.</b>			
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i> .....	150,000	
2	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....	32,000	
3	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....	70,000	
4	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reser- vationsanslag</i> .....	100,000	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
5	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	260,000	
6	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	67,729	
7	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> .....		*2,367,000
8	Provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid de all- männa läroverken m. fl., <i>förslagsanslag</i> .....		320,000
9	Tillfälligt lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, <i>förslagsanslag</i> .....		4,600
10	Provisoriskt dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		75,000
11	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>för- slagsanslag</i> .....		5,500,000
12	Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda un- dervisnings- m. fl. anstalter, <i>förslagsanslag</i> .....		19,200,000
13	Reglering av vissa kursförluster, <i>förslagsanslag</i> .....		32,000
	Säger för diverse	<b>679,729</b>	<b>27,498,600</b>
	<b>Summa</b>	<b>97,311,504</b>	<b>48,706,496</b>

\* Beräknat belopp.

## Verkliga utgifter.

## IX. Nionde huvudtiteln. Jordbruksdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>A. Departementet.</b>			
1	Departementschefen .....	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i> .....	193,500	
	Säger för departementet	<b>217,500</b>	
<b>B. Lantbruksstyrelsen m. m.</b>			
1	Lantbruksstyrelsen, <i>förslagsanslag</i> .....	* 271,000	
Lantbruksingenjörer och deras biträden:			
2	Lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater, <i>förslagsanslag</i> .....	221,400	
3	Assistenter hos lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater, <i>förslagsanslag</i> .....		80,500
4	Reseersättningar åt lantbruksingenjörer och deras biträden, <i>förslagsanslag</i> .....		290,000
		221,400	370,500
5	Statskonsulenter och deras biträden, <i>förslagsanslag</i> ....	* 49,800	
	Säger för lantbruksstyrelsen m. m.	<b>542,200</b>	<b>370,500</b>
<b>C. Lantbruksakademien och försöksväsendet på jordbruksområdet m. m.</b>			
Lantbruksakademien:			
1	Lantbruksakademien, <i>förslagsanslag</i> .....	12,900	
2	Lantbruksakademiens museum, bibliotek m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	12,000	
		24,900	
Försöksväsendet på jordbruksområdet m. m.:			
3	Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, <i>förslagsanslag</i> .....	289,500	
4	Statens växtskyddsanstalt, <i>förslagsanslag</i> .....	98,300	
5	Forskningsverksamhet på biodlingens område .....		6,000
6	Försök att förbättra hållbarheten m. m. hos smör		5,000
7	Fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor .....	6,000	

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
8	Fast försöksgård för jordbruket vid Lanna Borre- gården i Skaraborgs län, <i>förslagsanslag</i> .....		22,000
9	Fast försöksgård för jordbruket vid Offers gård i Västernorrlands län, <i>förslagsanslag</i> .....		21,000
		393,800	54,000
Internationella lantbruksinstitutet i Rom:			
10	Sveriges bidrag till institutet, <i>förslagsanslag</i> ... 8,000		
11	Övriga kostnader för Sveriges deltagande i institutet, <i>reservationsanslag</i> .....		10,000
12	Internationella frysinstitutet i Paris, <i>förslagsanslag</i> ..		1,800
Säger för lantbruksakademien och försöksväsendet på jordbruksområdet m. m. ....		418,700	65,800
<b>D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m.</b>			
Lantbrukshögskolan:			
1	Lantbrukshögskolan, <i>förslagsanslag</i> .....	360,000	
2	Inredning och inventarier vid lantbrukshögskolan, <i>reservationsanslag</i> .....		96,000
3	Undervisningsmateriel vid lantbrukshögskolan, <i>reser- vationsanslag</i> .....		66,000
		360,000	162,000
Lantbruksinstitutet:			
4	Lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp .....	37,000	
5	Lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp, <i>förslagsanslag</i> .....	133,000	
6	Inredning, utrustning och undervisningsmateriel vid lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp, <i>reservationsanslag</i> .....		* 124,000
		170,000	124,000
7	Specialkurs för lantbruksstuderande, <i>förslagsanslag</i> ...		21,500
8	Understöd åt elever vid specialkurs för lantbruks- studerande, <i>förslagsanslag</i> .....		6,500
9	Lanthushållningsseminariet å Rimforsa, <i>förslagsanslag</i>		21,800
Lägre lantbruksundervisning m. m.:			
10	Understöd åt lantmannaskolor, <i>förslagsanslag</i> .....	420,000	
11	Ökat understöd åt lantmannaskolor, <i>förslagsanslag</i> ..		15,000
12	Understöd åt lanthushållsskolor, <i>förslagsanslag</i> .....	245,000	
13	Ökat understöd åt lanthushållsskolor, <i>förslagsanslag</i>		8,000
14	Understöd åt lantbruksskolor, <i>förslagsanslag</i> .....	120,000	
15	Dyrtdistillägg åt föreståndare och lärare vid lant- manna-, lanthushålls- och lantbruksskolor, <i>för- slagsanslag</i> .....		120,000
16	Lantbruksskolan vid Ultuna, <i>förslagsanslag</i> .....	9,850	

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
17	Inspektion över de lägre lantbruksundervisningsanstalterna, <i>förslagsanslag</i> .....	* 8,000	
18	Lägre mejeriskolor för kvinnor, <i>reservationsanslag</i> .....	27,000	
19	Utbildningskurser för kontrollassistenter, <i>reservationsanslag</i> .....		9,000
20	Utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare, <i>reservationsanslag</i> .....		26,000
21	Utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna, <i>reservationsanslag</i> .....		1,500
22	Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel, <i>reservationsanslag</i> .....		3,000
23	Hovbeslagsskolan vid Alnarp .....	4,400	
24	Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter, <i>förslagsanslag</i> .....	240,000	
		1,074,250	182,500
	Trädgårdsundervisningen:		
25	Högre utbildning i trädgårdsfacket, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
26	Lantbruksakademiens trädgårdsskola .....	10,000	
27	Trädgårdsskolan vid Alnarp .....	3,300	
28	Försöksverksamhet med köksväxter vid Alnarps trädgårdar .....		18,000
29	Trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige .....	32,000	
30	Kurser i trädgårdsskötsel, <i>reservationsanslag</i> .....		26,000
		45,300	44,000
31	Reseunderstöd för lantbrukets studerande, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
	Säger för undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m. ....	1,649,550	562,300
	<b>E. Stuteriväsendet.</b>		
1	Stuteriväsendet, <i>förslagsanslag</i> .....	*800,000	
	<b>F. Boskapsskötsel m. m.</b>		
	Nötboskapsavelns befrämjande:		
1	Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln, <i>reservationsanslag</i> .....	175,000	
2	Understöd åt kontrollföreningsverksamhet, <i>reservationsanslag</i> .....	90,000	
3	Avelscentra för nötboskap av fjällras, <i>reservationsanslag</i> .....		18,000
4	Förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, <i>förslagsanslag</i> .....		*140,000
		265,000	158,000

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
5	Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m., <i>förslagsanslag</i> .....		30,000
Svinavelns befrämjande:			
6	Befrämjande i allmänhet av svinaveln, <i>reservationsanslag</i> .....	35,000	
7	Avkastningsbedömning rörande avelssvin .....		25,000
8	Fåravelns befrämjande, <i>reservationsanslag</i> .....	3,000	
9	Fjäderfåavelns befrämjande .....		35,000
10	Biskötselns befrämjande, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
Säger för boskapsskötsel m. m.		<b>303,000</b>	<b>248,000</b>
<b>G. Veterinärväsendet.</b>			
Veterinärundervisningsanstalter:			
1	Veterinärhögskolan, <i>förslagsanslag</i> .....	334,500	
2	Veterinärinrättningen i Skara .....	* 8,500	
		343,000	
3	Statens veterinärbakteriologiska anstalt, <i>förslagsanslag</i> Veterinärstaten:	93,700	
4	Länsveterinärer, <i>förslagsanslag</i> .....	186,000	
5	Veterinärstipendiater .....	7,200	
6	Distriktsveterinärers avlönande, <i>förslagsanslag</i> .....	130,000	
7	Dyrtidstillägg åt distriktsveterinärer, <i>förslagsanslag</i> .....		35,000
8	Distriktsveterinärer, <i>förslagsanslag</i> .....	*620,000	
		943,200	35,000
Förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren:			
9	Statsbidrag vid försäkring mot smittsamma husdjursjukdomar, <i>förslagsanslag</i> .....	10,000	
10	Övriga utgifter till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren, <i>förslagsanslag</i> .....	200,000	
		210,000	
11	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur .....		*5,490
Säger för veterinärväsendet		<b>1,589,900</b>	<b>40,490</b>
<b>H. Lanthushållning i allmänhet.</b>			
Hushållningssällskapen:			
1	Allmänt anslag till hushållningssällskapen .....	2,600,000	
2	Sekreterare hos hushållningssällskapen, <i>förslagsanslag</i> .....		172,000
3	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar, <i>reservationsanslag</i> .....	90,000	

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
	Mindre jordbruk m. m.:		
4	Höjande av det mindre jordbruket, <i>reservationsanslag</i>		37,000
5	Ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		14,500
			51,500
	Jordbrukskonsulenter m. m.:		
6	Jordbrukskonsulenter, <i>förslagsanslag</i> .....		300,000
7	Vandringsrättare .....		123,000
8	Utbildningskurser för vandringsrättare, <i>reservationsanslag</i> .....		2,500
9	Täckdikningsförmän .....		26,000
10	Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden, <i>förslagsanslag</i> .....		54,000
			505,500
11	Statens lagerhus, <i>förslagsanslag</i> .....		100,000
12	Maskin- och redskapsprovninganstalterna vid Ultuna och Alnarp .....		55,500
	Kemiska stationer m. m.:		
13	Kemiska stationer .....		* 43,000
14	Kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län		26,000
			69,000
	Befrämjande av mossodlingar:		
15	Svenska mosskulturföreningen .....		95,000
16	Försöksgård å myrjord i Jämtlands län .....		14,700
17	Försöksgård å myrjord i Norrbottens län .....		8,000
			117,700
	Befrämjande av fröodlingen m. m.:		
	Statens centrala frökontrollanstalt:		
18	Statens centrala frökontrollanstalts verksamhet, <i>förslagsanslag</i> .....	275,000	
19	Filial till statens centrala frökontrollanstalt, <i>förslagsanslag</i> .....		30,000
20	Understöd åt lokala frökontrollanstalter .....		6,000
21	Befordrande av inhemska fröodling, <i>reservationsanslag</i>	20,000	
22	Sveriges utsädesförening .....		* 248,000
23	Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm .....		* 75,000
		295,000	359,000
	Jordbrukets kreditkassor:		
24	Revisions-, instruktions- och organisationsverksamhet inom jordbrukskasserörelsen, <i>reservationsanslag</i> ..		40,000
25	Förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen, <i>förslagsanslag</i> .....		200,000
			240,000

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
26	Svenska betes- och vallföreningen .....		73,500
27	Vissa åtgärder till beteskulturens främjande .....		15,000
28	Jordbrukstekniska föreningen .....		12,000
29	Sveriges pomologiska förening .....		10,000
30	Befrämjande av avsättningen av svensk frukt, <i>reservationsanslag</i> .....		4,000
31	Fraktlindring för kalk, <i>förslagsanslag</i> .....		475,000
32	Bekämpande av växtsjukdomar, <i>förslagsanslag</i> .....		15,000
33	Lantbruksattachéer .....		62,500
	Befrämjande av mejerihanteringen m. m.:		
34	Organisationsbidrag till mjölkbedömningsföreningar, <i>förslagsanslag</i> .....		5,000
35	Bidrag till avlönande av mejerikonsulenter, <i>förslagsanslag</i> .....		67,000
36	Bidrag till mejerikonsulenters resor, <i>förslagsanslag</i> .....		25,000
			97,000
37	Statens spannmålsnämnd m. m., <i>förslagsanslag</i> .....		75,000
38	Jordbrukarungdomens förbund .....		30,000
39	Ackordslån och stödlån åt jordbrukare, <i>reservationsanslag</i> .....		*10,000,000
40	Utredning angående jordbrukets skuldsättning, <i>reservationsanslag</i> .....		48,000
	Säger för lantushållning i allmänhet	<b>2,985,000</b>	<b>12,587,200</b>
	<b>I. Egnahemsbildning, kolonisation och grundförbättringar m. m.</b>		
	Egnahemsbildning:		
1	Statens egnahemsstyrelse, <i>förslagsanslag</i> .....		50,000
2	Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare, <i>förslagsanslag</i> .....		1,115,000
3	Statsbidrag till hushållningssällskap för jordanskaffningsverksamhet, <i>förslagsanslag</i> .....		1,000
4	Premielån till egnahemslåntagare för nyodlings- och nybyggnadsarbeten, <i>reservationsanslag</i> .....		600,000
5	Byggande av nybyggesvägar, <i>reservationsanslag</i> .....		60,000
			1,826,000
	Kolonisation:		
6	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl., <i>förslagsanslag</i> .....	200,000	
7	Kolonisation å vissa kronoparker, <i>reservationsanslag</i> .....		163,000
8	Kolonisationsverksamheten å Alträskes kolonisationsområde, <i>förslagsanslag</i> .....		3,400
9	G. E. Broms' egnahemsstiftelses kolonisationsverksamhet, <i>reservationsanslag</i> .....		40,000
		200,000	206,400

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
Grundförbättringar:			
10	Statens avdikningsanslag, <i>förslagsanslag</i> .....		2,500,000
11	Undersökning rörande vattenavledning från Helge- åns vattenområde, <i>reservationsanslag</i> .....		11,000
12	Undersökning rörande vattenavledning från Emåns vattenområde, <i>reservationsanslag</i> .....		4,000
13	Statsbidrag till nyodling och betesförbättring även- som stenröjning å ofullständiga jordbruk, <i>reserva- tionsanslag</i> .....		1,200,000
			3,715,000
14	Jordbrukskommissioner, <i>förslagsanslag</i> .....	25,000	
Säger för egnahemsbildning, kolonisation och grundför- bättringar m. m. ....		<b>225,000</b>	<b>5,747,400</b>
<b>J. Fiskeriväsendet.</b>			
1	Statens lokala fiskeriadministration, <i>förslagsanslag</i> .....	110,000	
Undersöknings- och försöksanstalt för sötvattensfisket:			
2	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> .....		24,500
3	Driftkostnader, <i>reservationsanslag</i> .....		12,000
			36,500
Fiskerinäringens understöd:			
4	Fiskets befrämjande i de särskilda orterna, <i>reserva- tionsanslag</i> .....	117,000	
5	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen, <i>reserva- tionsanslag</i> .....	22,000	
6	Främjande av fiske på avlägsna fiskevatten, <i>reserva- tionsanslag</i> .....		10,000
		139,000	10,000
7	Södra Sveriges fiskeriförening .....		22,000
Hydrografisk-biologiska havsundersökningar:			
8	Hydrografisk-biologiska kommissionens undersök- ningar, <i>reservationsanslag</i> .....		56,000
9	Vissa havshydrografiska mätningar, <i>reservationsanslag</i> .....		7,500
10	Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med labora- torium .....		10,000
11	Fartyget Skagerak, <i>reservationsanslag</i> .....		75,000
			148,500
12	Fartyget Eystrasalt, <i>reservationsanslag</i> .....		12,000
13	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m., <i>förslagsanslag</i> .....		50,000
Säger för fiskeriväsendet		<b>249,000</b>	<b>279,000</b>

<b>K. Skogsväsendet.</b>		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>Skogsundervisning m. m.:</b>			
1	Skogshögskolan, <i>förslagsanslag</i> .....	227,400	
2	Statens skogsförsöksanstalt, <i>förslagsanslag</i> .....	213,000	
Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor:			
3	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> ..... 62,000		
4	Övriga utgifter, <i>reservationsanslag</i> 39,100		
5	Byggnadskostnader vid Bjurfors skogsskola, <i>reservationsanslag</i> ..... 48,000		
6	Genom dyrtidstillägg ökade utgifter, <i>förslagsanslag</i> ..... 7,250	101,100	55,250
Ersättning till statens domäners fond för utgifter för fortsättningskolan vid Kloten:			
7	Avlöningar m. m., <i>förslagsanslag</i> ..... 20,350		
8	Övriga utgifter, <i>reservationsanslag</i> ..... 5,200		
9	Genom dyrtidstillägg ökade utgifter, <i>förslagsanslag</i> ..... 1,550		27,100
10	Skogshushållning i allmänhet, <i>reservationsanslag</i> .....	7,500	
		549,000	82,350
<b>Skogsvård m. m.:</b>			
11	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, <i>förslagsanslag</i> .....	370,700	
12	Ersättning till statens domäners fond för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, <i>förslagsanslag</i> .....		34,000
13	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillsyn å skyddsskogar, <i>förslagsanslag</i> .....	73,100	
14	Ersättning till statens domäners fond för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för tillsyn å skyddsskogar, <i>förslagsanslag</i> .....		5,300
15	Skogsvård å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, <i>reservationsanslag</i> .....		50,000
16	Skogsvårdens befrämjande, <i>reservationsanslag</i> .....		830,000
17	Statens skogsodlingsanslag, <i>reservationsanslag</i> .....		350,000
18	Statens skogsutdikningsanslag, <i>reservationsanslag</i> ...		750,000
19	Skogsvårdsstyrelsernas förbund, <i>reservationsanslag</i> ...		30,000
20	Släckning av skogseld, <i>förslagsanslag</i> .....	20,000	
		463,800	2,049,300
<b>Utgifter för naturskyddsändamål:</b>			
21	Kostnader för nationalparker, <i>reservationsanslag</i> ....		2,500
22	Vetenskapsakademiens förvaltning av naturskyddsärenden, <i>reservationsanslag</i> .....		6,000
			8,500
23	Belöningar för rovdjurs dödande, <i>förslagsanslag</i> .....	40,000	
Säger för skogsväsendet		<b>1,052,800</b>	<b>2,140,150</b>

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>L. Lantmäteriväsendet.</b>			
Lantmäteristyrelsen:			
1	Lantmäteristyrelsen, <i>förslagsanslag</i> .....	181,200	
2	Arkivaliernas hos lantmäteristyrelsen förteckning och förvaring, <i>reservationsanslag</i> .....		13,500
Lantmäterikontoren i länen:			
3	Lantmäterikontoren i länen, <i>förslagsanslag</i> .....	620,900	
4	Avlöningar åt förste assistenter och assistenter.....		78,100
5	Renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen, <i>reservationsanslag</i> .....	4,000	
6	Anskaffande för lantmäterikontoret i Vänersborg av kopior av vissa kartor m. m., <i>reservationsanslag</i> ...		6,000
		624,900	84,100
Lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar:			
7	Avlöningar .....	746,900	
8	Ersättning för publik renovation, <i>förslagsanslag</i> .....	30,000	
9	Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, <i>förslagsanslag</i> .....		270,000
		776,900	270,000
Reseersättningar vid lantmäteriväsendet:			
10	Reseersättningar åt befattningshavare vid lantmäteristyrelsen och vid lantmäterikontoren i länen, <i>förslagsanslag</i> .....		20,000
11	Reseersättningar åt lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar, <i>förslagsanslag</i> ....		300,000
			320,000
Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.:			
12	Bidrag till jorddelningsförrättningar, <i>förslagsanslag</i>	240,000	
13	Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften, <i>förslagsanslag</i>	235,000	
14	Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område, <i>förslagsanslag</i> .....		130,000
15	Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar, <i>förslagsanslag</i> .....		5,000
		475,000	135,000
16	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark, <i>förslagsanslag</i> .....		70,000
17	Ströängars indragande till kronan, <i>förslagsanslag</i> .....		200,000
18	Kostnader för provskiften i Kopparbergs län, <i>förslagsanslag</i> .....		250,000
Säger för lantmäteriväsendet		<b>2,058,000</b>	<b>1,342,600</b>

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>M. Rikets allmänna kartverk.</b>			
Rikets allmänna kartverk:			
1	Avlöningsstat, <i>förslagsanslag</i> .....	* 380,000	
2	Kartarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	164,000	
Säger för rikets allmänna kartverk		<b>544,000</b>	
<b>N. Geologiska samt meteorologiska och hydrografiska undersökningar.</b>			
Geologiska undersökningar:			
1	Sveriges geologiska undersökning, <i>förslagsanslag</i> ....	273,600	
Meteorologiska och hydrografiska undersökningar:			
2	Avlöningar m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	212,400	
3	Arvoden åt observatörer, <i>reservationsanslag</i> ....	80,000	
4	Telegramkostnader m. m. vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, <i>förslagsanslag</i> .....	292,400	61,000
5	Diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, <i>reservationsanslag</i> .....		60,000
6	Meteorologiska iakttagelser vid Riksgränsen, <i>reservationsanslag</i> .....		6,000
7	Seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko, <i>reservationsanslag</i> .....		8,500
8	Vattenfallsförteckning för mellersta och södra Sverige, <i>reservationsanslag</i> .....		2,300
9	Hydrogeologiska specialundersökningar, <i>reservationsanslag</i> .....		9,000
		292,400	146,800
Säger för geologiska samt meteorologiska och hydrografiska undersökningar .....		<b>566,000</b>	<b>146,800</b>
<b>O. Diverse.</b>			
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i> .....	160,000	
2	Rese- och trakamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....	50,000	
3	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	320,000	
4	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	28,510	
5	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i> .....	160,000	
6	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....	50,000	
7	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> .....		* 35,000

\* Beräknat belopp.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
8	Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, <i>förslagsanslag</i> .....		400
9	Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		60,000
10	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		900,000
11	Reglering av vissa kursförluster, <i>förslagsanslag</i> .....		16,000
Säger för diverse		<b>768,510</b>	<b>1,011,400</b>
Summa		<b>13,969,160</b>	<b>24,541,640</b>

## Verkliga utgifter.

## X. Tionde huvudtiteln. Handelsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>A. Departementet.</b>			
1	Departementschefen .....	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i> .....	150,700	
Säger för departementet		<b>174,700</b>	
<b>B. Centrala verk med underlydande stater.</b>			
Kommerskollegium:			
1	Kommerskollegium, <i>förslagsanslag</i> .....	527,900	
2	Kommerskollegii verksamhet, <i>förslagsanslag</i> .....		21,800
3	Bergsstaten, <i>förslagsanslag</i> .....	101,000	
Sprängämnesinspektionen:			
4	Inspektionen, <i>förslagsanslag</i> .....	10,500	
5	Inspektionens verksamhet, <i>förslagsanslag</i> .....		8,800
Statens elektriska inspektion:			
6	Inspektionen, <i>förslagsanslag</i> .....	30,100	
7	Inspektionens verksamhet, <i>förslagsanslag</i> .....		26,600
Fartygsinspektionen:			
8	Inspektionen, <i>förslagsanslag</i> .....	187,100	
9	Inspektionens verksamhet .....		62,300
Undervisningsanstalter för sjöfart:			
10	Navigationsskolorna .....	180,000	
11	Provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid navigationsskolorna, <i>förslagsanslag</i> .....		9,200
12	Navigationslärarkursen, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
13	Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart, <i>förslagsanslag</i> .....	17,000	
14	Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk .....		2,400
		<b>197,000</b>	<b>11,600</b>
15	Skeppsmättningskostnad, <i>förslagsanslag</i> .....	30,000	
Lots- och fyrväsendet:			
16	Lots- och fyrinrättningen, <i>förslagsanslag</i> .....	5,934,100	
17	Säkerhetsanstalter för sjöfarten, <i>reservationsanslag</i> ...		279,300
18	Patent- och registreringsverket, <i>förslagsanslag</i> .....	1,500,000	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
19	Kostnader för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med vissa slag av registrering, <i>förslagsanslag</i> .....		10,000
20	Försäkringsinspektionen, <i>förslagsanslag</i> .....	95,000	
21	Statens provningsanstalt, <i>förslagsanslag</i> .....	341,100	
	Säger för centrala verk med underlydande stater	<b>8,953,800</b>	<b>420,400</b>
<b>C. Handel och sjöfart.</b>			
1	Handelshögskolan i Stockholm .....		25,000
2	Exportstipendier, <i>reservationsanslag</i> .....		20,000
3	Svenska handelskamrar i utlandet .....		70,500
4	Internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik, <i>förslagsanslag</i> .....		700
5	Ersättning åt sjömanshusen .....		100,000
6	Läkarundersökning av sjöfolk, <i>förslagsanslag</i> .....		45,000
7	Internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten, <i>förslagsanslag</i> .....		9,500
8	Drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg, <i>förslagsanslag</i> .....		200,000
9	Internationell byrå i Paris för utställningar, <i>förslagsanslag</i> .....		2,600
	Säger för handel och sjöfart		<b>473,300</b>
<b>D. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.</b>			
1	Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör, <i>reservationsanslag</i> .....	—	
	Befrämjande av slöjderna:		
	Befrämjande i allmänhet av slöjderna:		
2	Manufakturernas befrämjande .....	—	
	<i>Reservationsanslag:</i>		
3	Reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena .....	—	
4	Reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri .....	—	
5	Reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industri och hantverk .....	—	
6	Reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen .....	—	—

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
7	Befrämjande av hemslöjden m. m. ....	20,000	
8	Arvoden åt torvingenjörer m. m. ....		14,000
9	Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare .....		45,000
10	Bidrag till uppehållande av standardiseringsverksamheten .....		17,000
11	Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m., <i>reservationsanslag</i> .....		85,000
12	Vissa kostnader för statens gruvegendom, <i>förslagsanslag</i> .....		12,000
Säger för bergsbruk, industri, hantverk och slöjd		<b>20,000</b>	<b>173,000</b>
<b>E. Ingenjörsvetenskapsakademien.</b>			
1	Ingenjörsvetenskapsakademien .....	40,000	
2	Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet, <i>reservationsanslag</i> .....		60,000
Säger för ingenjörsvetenskapsakademien		<b>40,000</b>	<b>60,000</b>
<b>F. Diverse.</b>			
1	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....	2,000	
2	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	92,000	
3	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i> .....	70,000	
4	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i> .....	80,000	
5	Traktatberedningen, <i>reservationsanslag</i> .....		20,000
6	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....	10,000	
7	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> .....		* 60,000
8	Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		40,000
9	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i> .....		570,000
10	Avlöningar åt personal m. m. vid företagsräkningen, <i>reservationsanslag</i> .....		54,000
11	Bidrag till underhåll och drift av fiskefyrar, <i>reservationsanslag</i> .....		1,000
Säger för diverse		<b>254,000</b>	<b>745,000</b>
Summa		<b>9,442,500</b>	<b>1,871,700</b>

\* Beräknat belopp.

## Verkliga utgifter.

## XI. Elfte huvudtiteln. Pensionsväsendet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>A. Civila pensionsväsendet.</b>			
1	Pensionering av civila tjänst innehavare, <i>förslagsanslag</i>	1,900,000	
2	Förvaltningsbidrag till civilstatens änke- och pupillkassa .....	50,000	
3	Pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, <i>förslagsanslag</i> .....		3,000,000
4	Dyrtdistillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, <i>förslagsanslag</i> .....		3,000,000
5	Dyrtdistillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl., <i>förslagsanslag</i> .....		1,800,000
6	Statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga extra provinsialläkare, <i>förslagsanslag</i> .....	13,000	
7	Statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga lasaretsläkare, <i>förslagsanslag</i> .....	10,000	
8	Bidrag till sjuksköterskors pensionering, <i>förslagsanslag</i>	1,000	
9	Statens bidrag till pensionering av barnmorskor, <i>förslagsanslag</i> .....	3,000	
10	Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete, <i>förslagsanslag</i> .....	340,000	
11	Pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning, <i>förslagsanslag</i> .....	125,000	
12	Bidrag till kungl. hovkapellet pensionsinrättning .....	5,000	
13	Bidrag till universitetets i Uppsala pensionsinrättning för tjänstemäns änkor och barn .....	9,000	
14	Bidrag till pensionsinrättningen för änkor och barn efter ämbets- och tjänstemän vid universitetet i Lund .....	7,200	
15	Bidrag till pensionering av änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m.	157,276	
16	Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna, <i>förslagsanslag</i> .....	100,000	
17	Tilläggs pensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna, <i>förslagsanslag</i> .....		385,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>Statens pensionsanstalt:</b>			
18	Bidrag till folkskollärares m. fl. pensionering .....	—	
19	Pensionsavgifter till statens pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> .....	—	
20	Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> .....		600,000
<b>Handelsflottans pensionsanstalt:</b>			
21	Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> .....	120,000	
22	Förbättring av pensioneringen inom fjärde klassen av handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> .....		31,000
23	Förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt .....		31,000
24	Tilläggs pensioner under år 1933 åt pensionstagarna vid handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> .....		125,000
25	Bidrag till förvaltningskostnaderna vid handelsflottans pensionsanstalt .....		1,600
		120,000	188,600
26	Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig, <i>förslagsanslag</i> .....		70,000
Säger för civila pensionsväsendet		<b>2,840,476</b>	<b>9,043,600</b>
<b>B. Militära pensionsväsendet.</b>			
<i>Lantförsvaret.</i>			
<b>Arméns pensionskassa:</b>			
1	Ersättning för mistade löneinnehållningar .....	19,021	
2	Ersättning för nådårs- och begravningshjälpsbesparingar ....	28,080	
3	Ersättning för inkomster från Vadstena krigsmanshuskassas äldre medel .....	106,000	
4	Bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén .....	126,639	
5	Ytterligare bidrag för tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén .....	2,498	
6	Arméns pensionskassas egen pensionering m. m., <i>förslagsanslag</i> .....	4,600,000	
		279,740	4,602,498
7	Vadstena krigsmanshuskassa .....	137,640	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
8	Förhöjning i gratialen åt avskedat manskap .....	380,000	
9	Ytterligare förhöjning i gratialen åt avskedat manskap, <i>förslagsanslag</i> .....	550,000	
		1,347,380	4,602,498
<i>Sjöförsvaret.</i>			
Flottans pensionskassa:			
Ersättning för minskade inkomster:			
10	Pensionsfonden.....	36,320	
11	Gratalfonden .....	16,650	52,970
12	Bidrag till flottans pensionskassas gratialfond .....		45,560
13	Pensionering av flottans befäl och underbefäl med vederlikar, <i>förslagsanslag</i> .....		820,000
14	Pensionering av flottans gemenskap, <i>förslagsanslag</i> .....		280,000
		1,198,530	
<i>Gemensamma anslag.</i>			
15	Invalidehusfonden .....		60,350
16	Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådra- gen under militärtjänstgöring, <i>förslagsanslag</i> .....		1,385,000
17	Pensionstillägg åt pensionerade båtsmän och marin- soldater samt Vadstena krigsmanshuskassas under- stödstagare, <i>förslagsanslag</i> .....		265,000
18	Pensionsförbättring åt viss personal vid armén och marinen, <i>förslagsanslag</i> .....		3,225,000
19	Pensionsreglering för f. d. militära befattningshavare, <i>förslagsanslag</i> .....		2,320,000
20	Dyrtidstillägg åt f. d. militära befattningshavare, <i>för- slagsanslag</i> .....		1,600,000
21	Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare, <i>förslagsanslag</i> .....		600,000
22	Dyrtidstillägg åt pensionerade båtsmän och marinsol- dater samt Vadstena krigsmanshuskassas understöds- tagare, <i>förslagsanslag</i> .....		1,025,000
		1,445,350	9,035,000
Säger för militära pensionsväsendet		<b>3,991,260</b>	<b>13,637,498</b>
<b>C. Allmänna indragningsstaten.</b>			
1	Diverse föremål, <i>förslagsanslag</i> .....	2,300,066	
Summa		<b>9,131,802</b>	<b>22,681,098</b>

**Verkliga utgifter.****XII. Oförutsedda utgifter.**

		Extra anslag Kronor
1	Oförutsedda utgifter, <i>förslagsanslag</i> .....	1,000,000

**Verkliga utgifter.****XIII. Riksdags- och revisionskostnader m. m.**

		Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
1	Riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus, <i>förslagsanslag</i> .....		3,100,000
2	Avlöningar och pensioner m. m. vid riksgälds- och riksdagsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> .....		490,000
3	Kontorsexpenser, inlösningsprovisioner och andra omkostnader för statsskulden, <i>förslagsanslag</i> .....		250,000
Riksdagsbiblioteket:			
4	Avlöningar, arvoden m. m., vikariatsersättningar och expenser, <i>förslagsanslag</i> .....	63,000	
5	Riksdagsbibliotekets komplettering och utvidgning, <i>reservationsanslag</i> .....	22,000	85,000
6	Avlöningar, resekostnader och expenser för justitieombudsmannen och hans expedition, <i>förslagsanslag</i> ...		65,000
7	Avlöningar, resekostnader och expenser för militieombudsmannen och hans expedition, <i>förslagsanslag</i> .....		65,000
Summa .....			<b>4,055,000</b>

## Verkliga utgifter.

## XIV. Räntor å statsskulden m. m.

		Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<b>A. Den fonderade statsskulden.</b>			
<i>Av staten upptagna obligationslån.</i>			
1	Ränta	å 1886 års 3 1/2 % lån, förslagsanslag .....	1,501,593
2	»	» 1887 » 3.6 % » .....	3,012,817
3	»	» 1888 » 3 % » .....	725,494
4	»	» 1890 » 3 1/2 % » .....	324,412
5	»	» 1894 » 3 % » .....	506,358
6	»	» 1899 » 3 1/3 % » .....	770,824
7	»	» 1900 » 3 1/2 % » .....	1,271,200
8	»	» 1904, 1906 och 1907 årens 3 1/2 % lån ...	4,404,960
9	»	» 1908 års 3 1/2 % lån .....	1,906,800
10	»	» 1911 » 3 1/3 % » .....	2,520,000
11	»	» 1913 » 4 1/2 % » .....	3,240,000
12	»	» 1923 » 4 1/2 % » .....	1,280,691
13	Vinster	» 1923 » premieobligationslån .....	3,000,000
14	Ränta	» 1923 » 5 % lån, förslagsanslag .....	1,664,560
15	»	» 1924 » 5 1/2 % » .....	6,154,500
16	»	» 1927 » 4 1/3 % » .....	3,036,011
17	»	» 1929 » 4 1/2 % » .....	9,250,628
18	»	» 1930 » 4 1/2 % » .....	12,296,975
19	»	» 1931 » 4 % » .....	5,051,584
20	Vinster	» 1931 » premieobligationslån .....	4,300,000
21	Ränta	» 1932 » 4 1/2 % lån, förslagsanslag .....	4,635,000
			70,854,407
<i>Lån hos statsinstitutioner och fonder.</i>			
22	Ränta	å lån hos statens pensionsanstalt, förslagsanslag	6,160,000
23	»	» » » » pensionsförsäkringsfonden, förslagsanslag .....	495,000
24	»	» » » » postverkets pensionsfond, förslagsanslag .....	475,000
25	»	» » » » telegrafverkets pensionsfond, förslagsanslag .....	450,000
26	»	» » » » statens järnvägars pensionsfond, förslagsanslag .....	315,000
27	»	» » » » postverkets förnyelsefond, förslagsanslag .....	270,000
28	»	» » » » vattenfallsverkens förnyelsefonder, förslagsanslag .....	1,290,000
			9,455,000

		Extra anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<i>Av staten övertagna lån.</i>			
29	Ränta å Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags obligationslån .....	6,720	
	Räntor å järnvägsaktiebolaget Malmö—Kontinentens obligationslån:		
30	Av år 1898 .....	23,800	
31	» » 1902 .....	14,520	
	Räntor å Mora—Vänerns järnvägsaktiebolags obligationslån:		
32	Av $\frac{1}{7}$ 1896 .....	13,940	
33	» $\frac{1}{9}$ 1896 .....	3,460	
34	» år 1903 .....	71,055	
		88,455	133,495
<i>Övrig fonderad statsskuld.</i>			
35	Årsanslaget till Hans Maj:st Konungen, <i>reservationsanslag</i> .....	300,000	
36	Ränta å köpeskillingen för fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm, <i>reservationsanslag</i> .....	90,000	
37	Ränta å konung Carl XIII:s hemgiftskapital, <i>reservationsanslag</i> .....	7,500	
38	Ränta å Göta kanals reparationsfond .....	7,045	
	Säger för den fonderade statsskulden .....		80,847,447
<b>B. Den tillfälliga statsskulden.</b>			
1	Räntor å statsskuld förbindelser samt diskont å växlar, <i>förslagsanslag</i> .....		7,516,000
<b>C. Fonder m. m.</b>			
1	Ränta å pensionsfonden för vissa riksdagens verk, <i>förslagsanslag</i> .....		11,000
2	Ränta å Bergsjö bredspårsfond, <i>förslagsanslag</i> .....		3,053
3	Ränta å medgiven och beräknad, ännu icke verkställd upplåning, <i>förslagsanslag</i> .....		12,500,000
4	Kursförluster vid likvider i utländsk valuta av räntor å vissa statslån, <i>förslagsanslag</i> .....		2,300,000
	Säger för fonder m. m. ....		14,814,053
	Summa .....		103,177,500

## Utgifter för kapitalökning.

### I. Statens affärsverksamhet.

		Att täckas av		Summa Kronor
		låne- medel Kronor	andra stats- inkomster Kronor	
<b>A. Postverket.</b>				
1	Inköp av inventarier för postverkets behov, <i>reservationsanslag</i> .....	500,000		
2	Förvärfvande av mark till landningsfält för flygplan, <i>reservationsanslag</i> .....	150,000		
3	Försöksanläggning för belysning av luftfartsleder, <i>reservationsanslag</i> .....	50,000		
	Säger för postverket	700,000		700,000
<b>B. Telegrafverket.</b>				
1	Telefonstationsbyggnad i kvarteret Jericho i Stockholm, <i>reservationsanslag</i> .....	2,000,000		
2	Telefonstationsbyggnad i Örnsköldsvik, <i>reservationsanslag</i> .....	200,000		
3	Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende, <i>reservationsanslag</i> .....	11,500,000		
	Säger för telegrafverket	13,700,000		13,700,000
<b>C. Statens järnvägar.</b>				
Nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar:				
Bangårdar:				
1	Gångbroar och gångtunnlar, <i>reservationsanslag</i> .....	100,000		
2	Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden, <i>reservationsanslag</i> .....	1,200,000		
3	Skenfria vägkorsningar m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	150,000		
Husbyggnader:				
4	Om- och tillbyggnad av turiststationen i Riksgränsen, <i>reservationsanslag</i> .....	80,000		

		Att täckas av		Summa Kronor
		länemedel Kronor	andra stats- inkomster Kronor	
5	Växel- och signalsäkerhetsanläggningar, <i>reservationsanslag</i> .....	500,000		
6	Telefonledningar och kabelarbeten, <i>reservationsanslag</i> .....	100,000		
	Lokomotivstations- och driftverkstadsanläggningar:			
7	Anordningar för förbättrad driftsekonomi vid lokomotivstationer, <i>reservationsanslag</i> .....	50,000		
	Anläggningar vid huvudverkstäder:			
8	Utvidgning och modernisering av centralverkstaden i Örebro, <i>reservationsanslag</i> .....	425,000		
9	Förstärkning av spåröverbyggnaden å banan Södertälje södra—Eskilstuna central, <i>reservationsanslag</i> .....	260,000		
10	Förbättringsarbeten å banan Härnösand—Sollefteå, <i>reservationsanslag</i> .....	240,000		
11	Elektrifiering av banan Järna—Norrköping—Malmö m. fl. linjer, <i>reservationsanslag</i> .....	9,000,000		
12	Elektrifiering av banorna Stockholm—Krylbo—Ånge och Örebro—Krylbo, <i>reservationsanslag</i> .....	19,000,000		
13	Elektrifiering av banorna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg, <i>reservationsanslag</i> .....	*11,000,000		
14	Dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten, <i>reservationsanslag</i> .....	800,000		
	Säger för statens järnvägar	42,905,000		42,905,000
	<b>D. Statens vattenfallsverk.</b>			
	Statens kraftverk:			
	Trollhätte kraftverk:			
1	Kraftstation vid Vargön, <i>reservationsanslag</i> .....	1,650,000		
	Motala kraftverk:			
2	Kraftstation vid Malfors, <i>reservationsanslag</i> .....	2,500,000		
3	Veckoreglering av Motala ström, <i>reservationsanslag</i> .....	200,000		
	Ume älvs kraftverk:			
4	Kraftstation vid Sillre, <i>reservationsanslag</i> .....	175,000		
5	Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk, <i>reservationsanslag</i> .....	2,800,000		

\* Beräknat belopp.

		Att täckas av		Summa Kronor
		låne- medel Kronor	andra stats- inkomster Kronor	
<b>Gemensamt anslag:</b>				
6	Inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar, <i>reservationsanslag</i> .....	300,000		
	Säger för statens vattenfallsverk .....	7,625,000		7,625,000
<b>E. Statens reproduktionsanstalt.</b>				
1	Utökad maskinell utrustning, <i>reservationsanslag</i> .....	11,000		11,000
Summa		<b>64,941,000</b>		<b>64,941,000</b>

## Utgifter för kapitalökning.

### II. Statens utlåningsfonder.

	Att täckas av		Summa Kronor
	låne- medel Kronor	andra stats- inkomster Kronor	
1 Vattenkraftslånefonden, <i>reservationsanslag</i> ..	200,000		200,000
2 Studielånefonden, <i>reservationsanslag</i> .....		80,000	80,000
3 Statens avdiktningsslånefond, <i>reservationsanslag</i>	3,200,000	800,000	4,000,000
4 Egnahemsslånefonden, <i>reservationsanslag</i> ....	11,700,000	1,300,000	13,000,000
5 Fiskerislånefonden, <i>reservationsanslag</i> .....	100,000	100,000	200,000
6 Lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerrras, <i>reservationsanslag</i> .....		100,000	100,000
7 Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift, <i>reservationsanslag</i> .....	200,000		200,000
8 Hantverksslånefonden, <i>reservationsanslag</i> ....	50,000		50,000
Summa	<b>15,450,000</b>	<b>2,380,000</b>	<b>17,830,000</b>

## Utgifter för kapitalökning.

### III. Statsverkets fond av rusdrycksmedel.

	Att täckas av			Summa Kronor
	lånemedel	andra stats- inkomster		
	Kronor	Kronor		
1	Avsättning till statsverkets fond av rus- drycksmedel . . . . .			46,000
	Summa . . . . .			46,000

## Utgifter för kapitalökning.

## IV. Fonden för förlag till statsverket.

		Att täckas av		Summa Kronor
		lånemedel Kronor	andra stats- inkomster Kronor	
<b>Anslag till allmänna arbeten, att utgå av lånemedel med kort amorteringstid.</b>				
<i>Socialdepartementet:</i>				
1	Arbeten till motverkande av arbetslösheten, <i>reservationsanslag</i> .....	*75,000,000		
2	Byggnadsarbeten för statens bakteriologiska laboratorium, <i>reservationsanslag</i> ...	*1,000,000		
3	Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus, <i>reservationsanslag</i> .....	*6,900,000		
4	Jordbruksbyggnader vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar, <i>reservationsanslag</i> .....	*40,000		
				82,940,000
<i>Kommunikationsdepartementet:</i>				
5	Allmänna arbeten till motverkande av arbetslösheten, <i>reservationsanslag</i> .....	*50,000,000		
6	Inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare, <i>reservationsanslag</i> .....	4,000,000		
7	Tillbyggnad till lantmäteristyrelsens hus i Stockholm m. m., <i>reservationsanslag</i>	*232,500		
8	Om- och tillbyggnad av residensbyggnaden i Nyköping, <i>reservationsanslag</i> .....	*225,000		
9	Nybyggnad för lantmäterikontoret i Jönköpings län m. m., <i>reservationsanslag</i> ...	*224,000		
10	Om- och tillbyggnad av landsstatshuset i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i> .....	170,000		
11	Nybyggnad för lantmäterikontoret i Värmlands län m. m., <i>reservationsanslag</i> ...	*236,000		
12	Flygelbyggnad till landsstatshuset i Härnösand, <i>reservationsanslag</i> .....	*155,000		
13	Om- och tillbyggnad av landsstatshuset i Umeå, <i>reservationsanslag</i> .....	238,000		
14	Förlag för understöd åt enskilda järnvägar, <i>reservationsanslag</i> .....	*1,500,000		
				56,980,500

\* Beräknat belopp.

		Att täckas av		Summa Kronor
		lånemedel Kronor	andra stats- inkomster Kronor	
<i>Ecklesiastikdepartementet:</i>				
15	Uppförande av en byggnad för landsarkiv i Härnösand, <i>reservationsanslag</i> .....	150,000		
16	Uppförande av en magasinsbyggnad för etnografiska museet, <i>reservationsanslag</i> .....	160,000		
17	Om- och nybyggnadsarbeten för statens historiska museum m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	930,000		
18	Uppförande och inredning av byggnad för patologiska och hygienisk-bakteriologiska institutionerna vid universitetet i Uppsala m. m., <i>reservationsanslag</i> ....	*650,000		
19	Om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Uppsala, <i>reservationsanslag</i> .....	*450,000		
20	Uppförande av en byggnad m. m. för kemiska institutionen vid universitetet i Lund, <i>reservationsanslag</i> .....	800,000		
21	Om- och tillbyggnadsarbeten vid universitetsbiblioteket i Lund, <i>reservationsanslag</i> .....	*400,000		
22	Utvidgning av ögonkliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund, <i>reservationsanslag</i> .....	*100,000		
23	Uppförande av byggnader för karolinska sjukhuset i Stockholm m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	1,645,000		
24	Nybyggnad för kanslilokaler m. m. för tekniska högskolan, <i>reservationsanslag</i> ....	*478,500		
25	Ändrings- och reparationsarbeten å seminariebyggnaderna i Skara, <i>reservationsanslag</i> .....	75,000		
26	Ändrings- och reparationsarbeten å seminariebyggnaden i Strängnäs, <i>reservationsanslag</i> .....	65,800		5,904,300
<i>Jordbruksdepartementet:</i>				
27	Byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader avseende lantbrukshögskolan, <i>reservationsanslag</i> .....	495,000		
28	Byggnadsarbeten vid lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp, <i>reservationsanslag</i> .....	*475,000		
29	Byggnadsarbeten vid Offers försöksgård i Västernorrlands län, <i>reservationsanslag</i> .....	*112,000		
30	Torrläggningsföretag, ägnade att motverka arbetslösheten, <i>reservationsanslag</i> .....	4,000,000		

\* Beräknat belopp.

		Att täckas av		Summa Kronor
		låne- medel Kronor	andra stats- inkomster Kronor	
31	Vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å en- skildas skogar, <i>reservationsanslag</i> .....	3,500,000		
32	Vissa åtgärder på skogshushållningens om- råde m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	* 1,500,000		
33	Isbrytande undersöknings- och bevaknings- fartyg för havsfiskets behov, <i>reserva- tionsanslag</i> .....	* 500,000		
34	Arbetarsmåbrukslånefonden, <i>reservations- anslag</i> .....	* 2,500,000		13,082,000
	<i>Handelsdepartementet:</i>			
35	Byggande av ett nytt fyrskepp, <i>reserva- tionsanslag</i> .....	592,000		
36	Anskaffande av viss materiel för lots- verkets behov, <i>reservationsanslag</i> .....	102,000		
37	Undersöknings- och förberedande gruv- arbeten m. m. inom Västerbottens län, <i>reservationsanslag</i> .....	* 576,000		
38	Anläggande av utfartsväg från Kuorbevare kopparmalmfält, <i>reservationsanslag</i> .....	* 335,000		1,605,000
	Summa			<b>160,511,800</b>

\* Beräknat belopp.

## Utgifter för kapitalökning.

### V. Avbetalning å statsskulden.

		Att täckas av		Summa Kronor
		låne- medel Kronor	andra stats- inkomster Kronor	
<b>A. Amortering å vissa lån.</b>				
<i>Av staten upptagna obligationslån.</i>				
1	1886 års 3 1/2 % lån, förslags- anslag .....	936,444		
2	1890 års 3 1/2 % lån .....	1,191,556		
3	1899 » 3 1/2 % » .....	739,800		
4	1931 » 4 % » .....	906,800	3,774,600	
 <i>Av staten övertagna lån.</i>				
5	Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags obliga- tionslån .....	34,000		
Järnvägsaktiebolaget Malmö—Kon-				
tinentens obligationslån:				
6	Av år 1898.....	65,000		
7	» » 1902.....	32,000	97,000	
Mora—Vänerns järnvägsaktiebolags				
obligationslån:				
8	Av 1/7 1896 .....	93,000		
9	» 1/8 1896 .....	23,000		
10	» år 1903 .....	128,000	244,000	375,000
<b>B. Fonden för statsskuldens amortering.</b>				
1	Avsättning till fonden för statsskuldens amor- tering .....		3,400,000	3,400,000
<b>C. Avskrivning av visst i fonden för förslag till statsverket ingående lånekapital.</b>				
1	Avskrivning av visst i fonden för förslag till statsverket ingående lånekapital, <i>reserva- tionsanslag</i> .....		40,000,000	40,000,000
<b>Summa</b> .....				<b>47,549,600</b>

Totalsumman av de i riksstaten förekommande utgifter uppgår till 1,029,065,400 kronor eller samma belopp, vartill statsverkets inkomster för budgetåret 1933/1934 här förut beräknats; och erhåller riksstaten följande utseende:

## Riksstat för budget-

Inkomster:		Kronor
<b>A. <i>Egentliga statsinkomster:</i></b>		
I. Skatter .....	632,955,000	
II. Uppbörd i statens verksamhet .....	14,851,000	
III. Diverse inkomster .....	5,755,781	653,561,781
<b>B. <i>Inkomster av statens produktiva fonder:</i></b>		
I. Statens affärsverksamhet .....	66,030,000	
II. Statens aktier .....	11,595,100	
III. Statens utlåningsfonder .....	15,651,900	
IV. Statsverkets fond av rusdrycksmedel .....	950,000	94,227,000
C. <i>Andel i riksbankens vinst</i> .....		27,000,000
D. <i>Riksgäldskontorets inkomstmedel</i> .....		12,800,000
E. <i>I anspråk tagna kapitaltillgångar</i> .....		573,819
F. <i>Lånemedel</i> .....		240,902,800
<b>Summa</b>		<b>1,029,065,400</b>

året 1933/1934.

				Kronor
<b>Utgifter:</b>				
A. <i>Verkliga utgifter:</i>				
		Ordinarie anslag	Extra anslag	Summa
I. Första huvudtiteln . . . . .		1,302,650	329,350	1,632,000
II. Andra » . . . . .		9,359,054	2,804,346	12,163,400
III. Tredje » . . . . .		3,962,000	2,523,400	6,485,400
IV. Fjärde » . . . . .		89,112,759	12,583,241	101,696,000
V. Femte » . . . . .		47,014,870	104,437,630	151,452,500
VI. Sjätte » . . . . .		21,299,100	61,113,500	82,412,600
VII. Sjunde » . . . . .		38,049,500	8,407,200	46,456,700
VIII. Åttonde » . . . . .		97,311,504	48,706,496	146,018,000
IX. Nionde » . . . . .		13,969,160	24,541,640	38,510,800
X. Tionde » . . . . .		9,442,500	1,871,700	11,314,200
XI. Elfte » . . . . .		9,131,802	22,681,098	31,812,900
	Säger	339,954,899	289,999,601	629,954,500
XII. Oförutsedda utgifter . . . . .				1,000,000
XIII. Riksdags- och revisionskostnader m. m. . . . .				4,055,000
XIV. Räntor å statsskulden m. m. . . . .				103,177,500
				738,187,000
B. <i>Utgifter för kapitalökning:</i>				
		Att täckas av		
		lånedel	andra stats- inkomster	Summa
I. Statens affärsverksamhet . . . . .		64,941,000		64,941,000
II. Statens utlåningsfonder . . . . .		15,450,000	2,380,000	17,830,000
III. Statsverkets fond av rus- drycksmedel . . . . .			46,000	46,000
IV. Fonden för förslag till stats- verket . . . . .		160,511,800		160,511,800
V. Avbetalning å statsskulden . . . . .			47,549,600	47,549,600
	Säger	240,902,800	49,975,600	290,878,400
			Summa	1,029,065,400

## Specifikation av utgifter, att täckas av lånemedel.

	Att täckas av		Summa kronor
	lånemedel med kort amorte- ringstid	andra låne- medel	
<b>B. Utgifter för kapitalökning.</b>			
I. Statens affärsverksamhet . . . . .		64,941,000	64,941,000
II. Statens utlåningsfonder . . . . .		15,450,000	15,450,000
IV. Fonden för förlag till statsverket . .	160,511,800		160,511,800
Summa	<b>160,511,800</b>	<b>80,391,000</b>	<b>240,902,800</b>

Samtliga de i denna proposition åberopade eller i övrigt med statsregleringen sammanhängande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

**GUSTAF.**

*Ernst Wigforss.*

---

1911

1911

1911

1911

## Statsverkspropositionens justering.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1933.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS. MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Med återopande av de förslag till riksdagen, varom, enligt vad som framgår av statsrådsprotokollet för denna dag, vederbörande departementschefer hemställt i avseende å

*inkomsterna* samt i avseende å

*utgifterna*, för flera huvudtitlar gemensamma frågor, första till och med elfte huvudtitlarna, oförutsedda utgifter, riksdags- och revisionskostnader m. m., räntor å statsskulden m. m. samt utgifter för kapitalökning, föredrager chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, ett i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts enligt samma protokoll fattade beslut uppsatt förslag till proposition angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1933/1934.

Departementschefen hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna sistberörda förslag och alltså upptaga statsverkets inkomster och utgifter på sätt bilaga till detta protokoll utvisar.

Till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt finner Hans Maj:t Konungen gott lämna bifall och förordnar tillika, att omförmälda proposition skall i enlighet därmed avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

*R. Borgström.*

# Inkomsterna.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t  
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1933.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden  
UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO,  
ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Jag anhåller nu att få underställa Kungl. Maj:ts prövning finansplan  
och inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934 jämte därmed samman-  
hängande frågor.

Härvid har jag att anmäla dels riksräkenskapsverkets skrivelse den  
8 december 1932 med inkomstberäkning för nämnda budgetår, dels ock  
fullmäktiges i riksgäldskontoret skrivelse den 24 november 1932 med för-  
slagsberäkningar över sådana riksgäldskontorets inkomster och utgifter,  
som böra upptagas i riksstaten.

## Finansplanen.

**Det ekonomiska läget.** Vid framläggandet av föregående års statsreg-  
leringsförslag erinrade min företrädare i ämbetet till en början, att det  
då tilländagångna året medfört en påtaglig försämring i konjunkturhän-  
seende och att den världsomfattande depressionen hade spritt sina verk-  
ningar till snart sagt alla områden av ekonomisk verksamhet. Guldets  
stigande värde, de ödesdigra rubbningarna i de internationella betalnings-  
förhållandena och andra omständigheter, vilka till största delen stodo i  
samband med depressionens skärpning, hade i september 1931 tvingat Sve-  
rige att lösgöra sitt penningväsende från förbindelsen med guldets. Den  
lättnad, som den svenska kronans depreciering i och för sig onekligen var  
ägnad att medföra för Sveriges näringsliv, hade motvägts av olika sam-  
tidigt inträffande händelser. Såsom helhet hade därför även det inhemska  
konjunkturläget under året försämrats. Grunden därtill vore dock knap-  
past att söka i våra inhemska förhållanden utan i den oväntade skärp-  
ningen av krissituationen över hela världen och i Sveriges starka bero-

ende av det allmänna läget. Trots de allvarliga händelser, vilka sasom reflex härav hade inträffat i vårt lands ekonomiska liv under det då gångna året, hade utvecklingen i mycket givit belägg för det svenska näringslivets inre styrka och motståndskraft.

Beträffande utsikterna för framtiden framhöll dåvarande chefen för finansdepartementet, att i främsta rummet det allmänna internationella läget med dess möjligheter till ogynnsamma återverkningar i olika riktningar vore ägnat att ingiva allvarliga farhågor.

Det nu tilländalupna årets konjunkturutveckling har dessvärre besannat dessa farhågor. Prisutvecklingen i guldmyntfotsländerna har fortfarande gått i fallande riktning, produktionen har ytterligare inskränkts och arbetslösheten vuxit. Den internationella handelns volym har fortsatt att krympa samman, delvis under inflytande av en fortsatt utbyggnad av de nationella importpärrensarna, vilken emellertid i sin tur i de olika länderna motiverats med depressionens skärpning. De internationella kapitalrörelserna, vilka genom den under sommaren och hösten 1931 utbrutna allmänna likviditetskrisen på penning- och kreditmarknaderna nästan bragts att helt avstanna, ha under 1932 icke visat tillförlitliga tecken att åter komma i gång. I synnerhet den första hälften av år 1932 medförde så en oavbruten skärpning av den ekonomiska världskrisen. I början av juli uppnaddes emellertid vid skadeståndskonferensen i Lausanne en preliminär överenskommelse mellan de europeiska intressenterna rörande de under världskriget och genom fredsslutet uppkomna mellanstatliga skuldförpliktelsena, och då samtidigt varupris och börsvärden under de tidigare månadernas panikstämning nedpressats till en nivå, som trots kristillståndets allvar icke föreföll affärsvärlden rimlig, förelägo möjligheterna till en viss återhämtning. I Förenta staterna hade vidare omfattande offentliga åtgärder till kreditväsendets stödjande vidtagits, och bankväsendets likviditet hade i viss utsträckning därigenom lättats. Under inflytande av dessa och andra förhållanden började såväl råvaruprisen som börsvärdena stiga i Förenta staterna, och motsvarande tendenser gjorde sig även i viss mån gällande på de europeiska marknaderna. Denna uppåtstigande rörelse bröts emellertid snart nog och förbyttes i en ånyo svagt sjunkande tendens, vilken likväl i allmänhet ännu ej fört ned dessa värden till sommarens bottenläge. Produktionen och sysselsättningsgraden i Förenta staterna hade till en början fortsatt att falla, men under eftersommaren började inom vissa näringsgrenar en svagt stigande tendens att göra sig gällande, vilken emellertid senare på hösten flerstädes förbytts i nya inskränkningar. Även i Tyskland ha produktionen och sysselsättningsgraden företett en svag utveckling i gynnsam riktning och detsamma gäller vissa näringsgrenar i en del andra europeiska länder.

Det finnes således vissa tecken, vilka häntyda på att världens ekonomiska utveckling efter den katastrofala skärpning av krisläget, som första

halvåret innebar, under det andra halvåret inträtt i ett till utvecklingsriktningen mera obestämt konjunkturläge, som måhända skulle kunna be-teckna begynnelsen av en kommande återhämtning, därest i de olika län-derna en ekonomisk politik föres, som är ägnad att befordra en sådan ut-veckling, och därest vidare ett internationellt samarbete kunde uppnås, som underlättade denna politik i de olika länderna. Huruvida dessa nu nämnda politiska förutsättningar för ett uppsving kunna förverkligas, ligger emellertid ännu i vida fältet.

När jag härefter går att något mera ingående beröra den ekonomiska utvecklingen inom Sverige under 1932, torde inledningsvis några anmärk-ningar vara pakallade angående Sveriges penningpolitik och vissa där-med nära förbundna spørsmål särskilt rörande prisutvecklingen inom lan-det, utrikeshandeln samt växelkurserna på främmande länder. Jag er-inrar därvid om det uttalande till statsrådsprotokollet, som av dåvarande chefen för finansdepartementet gjordes, när Kungl. Maj:t på framställ-ning av fullmäktige i riksbanken den 27 september 1931 beslöt befria riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld. Departementschefen framhöll därvid, att penningväsendets lösgö-rande från guld, oaktat ofrånkomliga olägenheter, likväl borde medföra den fördelen, att det långa och förödande priset i världen icke skulle behöva i samma utsträckning som dittills göra sitt inflytande gällande i form av ökad arbetslöshet och i övrigt till skada för Sveriges näringsliv. Penningpolitiken syntes nämligen böra inriktas på att med till buds ståen-de medel bevara den svenska kronans inhemska köpkraft. Departements-chefen påpekade sedermera vid framläggande av finansplanen i före-gående års statsverksproposition, att redan de då gångna månadernas utveckling givit stöd åt uppfattningen, att fluktuationerna i kronans värde på den inhemska marknaden, i första hand dess köpkraft i kon-sumenternas händer, skulle kunna hållas inom trånga gränser, och under-strök, att ett vidmakthållande av nämnda köpkraft alltjämt syntes ho-nom böra utgöra en riktlinje för våra strävanden, vilket givetvis icke uteslöte vissa justeringar av prisen i synnerhet i partihandeln.

Detta program för Sveriges penningpolitik har därefter upprepade gån-ger ytterligare understrukits och i vissa hänseenden förtydligats.

Från fullmäktiges i riksbanken sida har sålunda i skrivelse den 11 februa-ri 1932 framhållits, att den uttalade avsikten att bevara kronans inhemska köpkraft i nyss angivna avseende ej finge erhålla den tolkningen, att fullmäktige åsyftade att bibehålla detaljprisnivån för samtliga konsum-tionsvaror i genomsnitt oförändrad. På grund av den prisstegring å vissa import- och exportvaror, vilken enligt fullmäktiges uppfattning så småningom i större utsträckning kunde väntas komma till uttryck även i detaljhandeln, skulle en penningpolitik av nämnda innebörd nödvän-diggöra en motsvarande nedpressning av prisen å de egentliga hemma-

marknadsvarorna, en utveckling som för vårt land skulle skärpa verkningarna av den nuvarande krisen. Däremot borde enligt fullmäktiges mening i oförmälda uttalande inläggas den betydelsen, att riksbanken skulle eftersträva att bibehålla genomsnittet av prisen å hemmamarknadsvarorna och å de viktigare i konsumtionen ingående tjänsterna på en i huvudsak oförändrad nivå.

I anslutning till dessa uttalanden underströk bankoutskottet i sitt utlåtande nr 40 vid fjolårets riksdag, att den fara som för ögonblicket mest syntes hota det svenska näringslivet, vore ett fortsatt prisfall med åtföljande skärpning av krisen. Även om ansträngningarna icke torde böra inriktas på att uppnå en mera väsentlig höjning av prisnivån, innebure detta icke, att prisen i september 1931 eller under de därefter förflutna månaderna behövde tillmätas någon särskild grad av okränkbarhet. Bankoutskottet tillade därvid, att även prisen på egentliga hemmamarknadsvaror uppenbarligen kunde tillåtas att stiga, för såvitt detta icke mera kännbart påverkade levnadskostnaderna. Överhuvudtaget borde penningpolitiken icke schematiskt bindas vid vissa indextal, enär vid strävandet att handhava penningpolitiken i hela landets intresse så många faktorer måste spela in, att en formell och enkel regel icke syntes kunna uppställas. Enligt bankoutskottets mening borde emellertid inom ramen för här antydda program en penningpolitik kunna föras, som medgäve en skälig återhämtning av prisen, samtidigt med att trygghet skapades mot de faror, vilka åtfölja en inflation i detta begrepps vedertagna betydelse.

Utvecklingen under det gångna året synes icke jäva den uppfattningen, att detta program för Sveriges penningpolitik under förhandenvarande förhållanden varit välgrundat, och då dessa förhållanden ännu äro rådande, föreligga icke skäl att här upptaga denna fråga till förnyat övervägande. Denna inriktning av den svenska penningpolitiken behöver visserligen icke förhindra, att man från svensk sida skall vara beredd att lämna sin fulla medverkan till en internationell reglering av penningväsendet, då tiden därtill befinnes vara inne. Emellertid äro möjligheterna för en dylik internationell reglering av penningväsendet icke för närvarande så stora, att en diskussion av de problem, som därvid skulle resa sig för svensk penningpolitik, här synes vara påkallad. Vid uppgörandet av föreliggande statsregleringsförslag har jag därför ansett mig böra utgå från en av guldvärdet oberoende svensk valuta, vars värde i möjligaste mån regleras enligt nyss angivna principer.

Det uppställda penningpolitiska programmet har såtillvida uppfyllts under det gångna året, att den allmänna prisnivån visat stor stabilitet. Tendensen inom partihandeln har emellertid snarast varit fallande, och de partiella prisrörelser uppåt, som man vid det penningpolitiska programmens förtydliganden velat lämna utrymme åt och även framhåvt önskvärdheten av, ha antingen uteblivit eller motvägts av prisfall i fråga

om inhemska varor. Jag kan här icke gå in på en diskussion av orsakerna härtill, utan nöjer mig med att påpeka, att väsentliga svårigheter för en konjunkturlättande penningpolitik efter en viss gräns legat i den internationella krisens skärpning och i den hänsyn till de utländska växelkurserna, som även vid fri valuta av olika skäl måste tagas.

Levnadskostnaderna ha undergått endast obetydliga förändringar. Socialstyrelsens allmänna levnadskostnadsindex, som den 1 januari och den 1 april 1932 stod vid 157, sjönk den 1 juli till 156, vilket index-tal kvarstod den 1 oktober. Vid årsskiftet har levnadskostnadsindex nedgått med ytterligare två enheter till 154.

Tillgängliga allmänna partiprisindex fluktuerar också inom en latitud av en eller ett par indexenheter. Kommerskollegii partiprisindex, som för december 1931 gav talet 111 och för januari 1932 talet 109, nedgick under sommarmånaderna till 108, steg därefter till 110 för september och oktober och visade för november talet 109. — Svensk Finanstidnings partiprisindex visade för december 1931 talet 103, nedgick i januari 1932 till 101, vilket index-tal med undantag för juni, som fick siffran 100, kvarstod ända till oktober, då på nytt index-talet blev 100, vilket kvarstod även för november. Dessa i stort sett oförändrade partiprisindex-tal dölja emellertid icke oväsentliga rubbningar av prisrelationer, vilka komma till synes vid en uppdelning av dessa index i särskilda prisgrupper. Trots deprecieringen av kronans internationella värde har sålunda det alltjämt stigande guldvärdet, den tilltagande depressionen på vår industris avsättningsmarknader och dessa marknaders avspärrning genom import- och valutaregleringar utomlands givit åt exportprisen en i allmänhet fallande tendens, medan importprisen stigit, ehuru icke i en grad, som motsvarar kronans depreciering. Stegningen av importprisen har emellertid dessutom motvägts av ett visst prisfall på flertalet hemmamarknadsvaror. Svenska Handelsbankens prisindex-tal för importvaror har visat en stegring från 91 i januari till 96 i november 1932, medan dess prisindex-tal för exportvaror under samma tid sjunkit från 112 till 108. Enligt samma källa skulle samtidigt prisen på de inom landet producerade varorna ha sjunkit från 111 till 109.

Då intill tidpunkten för guldmyntfotens övergivande prisfallet i Sverige icke gått fullt så långt som i guldmyntfotsländerna, och då vidare prisfallet därefter fortsatt i dessa länder, är det förklarligt, att den i stort sett dock oförändrade prisnivån i Sverige blott kunnat ernås genom en avsevärd depreciering av den svenska valutan i förhållande till guldvalutorna. Växelkursen på New York, som i detta hänseende är mest representativ, stod under årets första månader omkring 5.20 kronor men sjönk i mars och april ned till och även under 5 kronor. Under januari och februari höll sig växelkursen på London något under pari men var i slutet av februari och början av mars stigande. Kreugerkrisen, som ju inträffade under den från valutasympunkt mest påfrestande säson-

gen av året, medförde en avsevärd depreciering av den svenska kronan, vilken kulminerade i slutet av april. Därefter stabiliserades under visst hänsynstagande till det penningprogram, som utformats av bankoutskottet, sterlingkursen vid omkring 19.50, vilket med hänsyn till pundets fortgående depreciering i förhållande till guldvaluta betydde en långsam stegring av dollarkursen, vilken den 15 september noterades i 5.61 och nådde sitt maximum med 5.85 den 27 oktober. Redan i mitten av oktober hade emellertid riksbanken med hänsyn till det engelska pundets allt hastigare försiggående depreciering i förhållande till guldvalutorna valt att icke låta den svenska kronan deprecieras i samma takt; pundkursen sjönk till 18.90 i mitten av november och var vid årets utgång 18.32. Dollarkursen hade vid årsskiftet änyo bringats ned till 5.53.

Kreditmarknaden inom landet har under det gångna året, bortsett från en viss åtstramning i samband med Kreugerkrisen, företett en nästan oavbrutet fortgående lättnad. Detta kommer till synes i riksbankens diskonto, vilket vid årets början stod i 6 procent men sedermera i etapper sänkts till 3 1/2 procent. Penningmarknadens numera starka likviditet framgår även därav, att privatbankernas totala rediskontering i riksbanken under året sjunkit mycket kraftigt, samtidigt som deras innehav på giroräkning i riksbanken stigit. Motsvarande tendenser göra sig även gällande å obligationsmarknaden. Fransett den åtstramning, som Kreugerkrisen även i detta hänseende medförde, ha obligationskurserna befunnit sig i oavbruten stegring, så att den av riksgäldskontoret beräknade effektiva medelavkastningen å sex fasta statsräntelån under året sjunkit från 4.64 under januari till 4.00 under november. Tendensen synes i stort sett fortfarande gå emot en allt större likviditet på kreditmarknaden. Detta förhållande är emellertid icke enbart av glädjande natur, ty denna rikliga tillgång på tillgängligt kapital häntyder även på det relativa stillestånd i affärlivet och produktionen, vartill den alltmer skärpta depressionen fört.

Riksbankens valuta-reserv, som under oktober och november 1931 nedgått till omkring 25 miljoner kronor och som vid 1932 års början uppgick till in- emot 50 miljoner kronor, har under årets lopp nästan oavbrutet ökats, så att densamma vid november månads utgång avsevärt översteg 200 miljoner kronor. Häremot har man visserligen att ställa en minskning av privatbankernas utländska tillgodohavanden, men även efter avdrag därav återstår en nettoökning under årets elva första månader av nära 100 miljoner kronor. Till viss del torde detta överskott härstamma från en alltjämt pågående försäljning av privata innehav av utländska värdepapper, men till en annan del betingas det av en under närvarande förhållanden fördelaktig förskjutning av handelsbalansen i positiv riktning. Dessvärre har samtidigt den svenska utrikeshandelns totala volym krympt samman, i det att ej blott importen utan även exporten förminskats.

Då årets skörd blivit synnerligen god både kvantitativt och kvalitativt, har man av denna anledning att förvänta ett minskat importbehov av

brödsöd och fodermedel, vilket i sin mån är ägnat att ytterligare stärka riksbankens valutaställning. Den genom förlängning av gällande avtal tryggade arbetsfreden inom de stora exportindustrierna är även från denna synpunkt ett glädjande och betydelsefullt förhållande.

Vad utvecklingen för särskilda näringsgrenar beträffar, är det påtagligt, att exportnäringarna och jordbruket äro hårdast drabbade, medan flertalet hemmamarknadsindustrier alltjämt äro i blott lägre grad träffade av depressionen och i vissa undantagsfall rentav ernått en viss stimulans genom det skydd, som valutans depreciering inneburit.

Konjunkturutvecklingen för exportnäringarna under året har i huvudsak inneburit en fortsatt försämring av läget. Under höstens lopp lättade visserligen i någon mån sågverksindustriens exportmarknad, vilket kom till synes i vissa prisstegringar, men bland annat med hänsyn till den inskränkning av den inhemska byggnadsproduktionen, som av många skäl är att befara, äro framtidsutsikterna icke ljusa. Pappersmasseindustrien har haft att kämpa emot sjunkande pris, pappersindustrien, järnindustrien och verkstadsindustrien likaså. Stenindustrien har blott kunnat hållas uppe tack vare statsbeställningar, och arbetslösheten inom detta fack är i trots härav mycket stor. Exporten av järnmalm har krympt ihop till en mycket ringa del av dess normala omfattning. På grund av inskränkningar i världshandeln har sjöfarten starkt deprimerats. Bland hemmamarknadsindustrierna ha livsmedelsindustrierna alltjämt blott i lägre grad drabbats av depressionen. Byggnadsverksamheten har under 1932 i anmärkningsvärt hög grad hållits uppe, men tecken tyda på att en nedgång kan väntas.

För jordbrukets del har det både kvalitativt och kvantitativt goda skörderesultatet inneburit, att denna viktiga näringsgrens krisläge nu är mindre akut än det var för ett år sedan. Den omständigheten, att denna faktiska lättnad för jordbruket uppstått dels genom statens ingripande i pristryggande sylte, dels genom en extraordinärt god skörd, vilken icke med säkerhet kan väntas bli återupprepad under följande år, påkallar likväl största försiktighet vid framtidsbedömningen, allrahelst skäl finnas att befara, att icke ens en allmän internationell konjunkturuppgång för industriens och handelns del med säkerhet skall bringa med sig en återhämtning av prisen på jordbruksprodukter.

Med hänsyn till nyss antydda konjunkturläge inom det svenska näringslivet är det icke ägnat att förvåna, att arbetslösheten varit och är mycket stor, betydligt större än under 1931, som i sin tur innebar en stark försämring i jämförelse med 1930. Procenttalet arbetslösa inom fackförbunden var vid 1932 års ingång 26.5. Detta tal nedgick därefter under vårsäsongen på vanligt sätt men blott till 18.8 procent den 31 maj, varefter procenttalet oavbrutet varit i stigande. För slutet av oktober var procenttalet 21.8 mot 16.4 vid motsvarande tid år 1931 och för november

23.4 mot 19.3. Till arbetslöshetskommissionen voro anmälda omkring 124,000 arbetslösa vid slutet av oktober 1932 mot 57,000 motsvarande tid 1931. Siffran för november är i runt tal 147,000 mot 77,000 år 1931. Arbetslösheten har givetvis varit och är alltjämt störst inom de av den ekonomiska krisen hårdast drabbade stora exportindustrierna.

**Allmänna förutsättningar för statsregleringen 1933/1934.** Då jag här- efter övergår till frågan om förutsättningarna för statsregleringen för budgetåret 1933/1934, vill jag erinra därom, att av budgetens viktigaste skattetitlar endast en, nämligen inkomst- och förmögenhetsskatten, är beroende av förhållanden, varom man i det stora hela redan nu äger kännedom. I övrigt äro såväl flertalet viktigare inkomstitlar som ock åtskilliga utgifter i huvudsak beroende av den ekonomiska situationens gestaltning under själva budgetperioden. Om denna gestaltning kunna inga verkligt grundade omdömen fällas, endast vissa antaganden göras.

Vad först beträffar prisutvecklingen inom landet, räknar jag med en i stort sett oförändrad levnadskostnadsnivå. Därest förutsättningarna eljest medgäve, skulle denna oförändrade levnadskostnadsnivå icke behöva utgöra ett hinder för en viss återhämtning av de för produktionens räntabilitet betydelsefulla partiprisen, men om icke ett allmänt internationellt konjunkturuppsving inträffar, synas mig icke utsikterna för en sådan prisåterhämtning inom Sverige så stora, att man med tillförsikt kan bygga härpå.

De internationella konjunkturutsikterna framstå, som jag redan inledningsvis antytt, i hög grad obestämda. Å ena sidan är det uppenbart, att vårens starka krisskärpning under sommarens och höstens lopp något avmattats och på sina håll rent av efterträts av en viss, ehuru mycket svag och vacklande återhämtning. Många ha däri tyckt sig skönja tecknen till en vändning i den internationella konjunkturons utveckling. Men å andra sidan äro flerstädes de nationella och internationella politiskt-ekonomiska förhållandena oroande. En mera bestämd konjunkturvändning skulle sannolikt såsom betingelse erfordra en sanering av här antydda förhållanden, och det framstår ovisst, huruvida och i vad mån denna betingelse skall förverkligas.

Under dessa yttre förutsättningar beträffande den internationella konjunkturutvecklingen synes det mig icke heller föreligga tillförlitliga skäl att antaga, att den inre konjunkturutvecklingen i Sverige under nästföljande budgetår skulle utan särskilda impulser ställa sig väsentligt för- månligare än under det nu tilländalupna kalenderåret. Å andra sidan synas heller icke tillräckliga skäl föreligga att räkna med en avsevärd konjunkturedgång. Skulle likväl en ytterligare krisskärpning inträffa, bleve läget så extraordinärt, att de finansiella åtgärder, varmed man finge söka bemästra situationen, icke för närvarande lämpligen kunna planläggas.

Årets finansplan är sålunda byggd på förutsättningen om ett oföränd-

rat internationellt konjunkturläge, som inom vårt eget land kommer att återspeglas i en depression utan egentliga tecken till återhämtning, såframt våra egna åtgöranden icke bli av sådan natur, att de påverka det inhemska ekonomiska läget i gynnsam riktning. Alla torde emellertid vara ense om att en dylik påverkan, trots vårt beroende av den allmänna konjunkturen, är inom vissa gränser möjlig, och att ansträngningarna både från enskildas och från det allmännas sida måste inriktas på att bekämpa de nedtryckande tendenserna och att finna utvägar till ökad företagsamhet och ökad sysselsättning för landets produktiva krafter. Det är ofrånkomligt, att statens egen finanspolitik därvid kommer att spela en framträdande roll. Staten utövar en verksamhet av betydande omfattning. Den tar i anspråk en avsevärd del av folkhushållets inkomster, och genom dess förmedling bestrida medborgarna gemensamt en icke oväsentlig del av sina utgifter. Under sådana förhållanden är det både naturligt och önskvärt, att planeringen av statens finanser följes med allmän uppmärksamhet, liksom det torde vara oundvikligt, att meningarna om vad som är den riktiga politiken på vissa punkter gå isär. I det följande skall jag i största korthet söka ange de allmänna riktlinjer, som varit vägledande då den nu framlagda finansplanen blivit utformad. För en mera ingående behandling av de ekonomiska frågor, som sammanhånga med den oförentliga hushållningens inverkan på konjunkturläget, hänvisas till en härvid fogad bilaga, till vars synpunkter och slutsatser jag i huvudsakliga delar kan ge min anslutning.

Svårigheten att finna en oomstridd linje för finanspolitiken under en depression ligger däri, att det ekonomiska läget kräver olika, till synes oförenliga åtgärder. Såsom min företrädare i ämbetet vid framläggande av 1932 års finansplan uttryckte saken: »I lågkonjunktorens spår följa starkt fallande statsinkomster. Samtidigt ställa de försämrade förhållandena på det ekonomiska området kräftigt stegrade anspråk på statskassan.» Det ena kräver inskränkningar och sparsamhet, det andra ökade anslag och utvidgad verksamhet. Jag anser icke denna motsättning vara helt och hållet skenbar. Inom ett visst område torde den spegla en motsättning mellan olika intressen, där lösningen får sökas i en rimlig kompromiss. På ett annat och enligt min mening större område synes däremot en utvidgning av det allmännas åtgärder för att motverka depressionen vara väl förenlig med de hänsyn, som måste tagas till nedgången i folkhushållets och statsverkets inkomster.

Med det förra området åsyftar jag de begränsningar i löpande utgifter, som på olika håll måste företagas, om plats skall kunna beredas för direkta understöd i ökad omfattning åt de av krisen hårdast drabbade. Då det synes mig både riktigt och möjligt att även i nuvarande läge fasthålla vid regeln, att statens utgifter för vad som kan kallas löpande konsumtion böra bestridas av verkliga inkomster och icke genom lån, skulle en fortsättning i förutvarande omfattning och ännu mycket mera en ut-

vidgning av den understödjande verksamheten kräva en högst betydande ökning av beskattningen, om icke samtidigt långt gående nedskärningar företoges av utgifter, som för ögonblicket icke synas lika trängande. Den avvägning, som därvid måste ske dels mellan olika utgiftsposter inbördes, dels mellan dessa utgifter och skattedragarnas intressen, kan icke göras efter allmänt gillade normer. Såsom den företagits i nu föreliggande budgetförslag, har den gjort det möjligt att trots en stark nedgång i statsinkomsterna och trots avsevärda ökningar av vissa utgiftstitlar likväl undvika att i alltför hög grad öka skattebelastningen.

Med en på detta sätt balanserad skattebudget är emellertid enligt min mening endast delvis grunden lagd för en statlig finanspolitik till motverkande av depressionen. Såsom statsministern i annat sammanhang kommer att utveckla, har kristillståndet sådant det speglas i arbetslösheten under loppet av det sistförflutna året oavbrutet förvärrats. De direkta understöd, som rymmas inom skattebudgetens ram, skulle vara alldeles otillräckliga för att hjälpa de nödställda och ännu mera otillräckliga för att såsom ökad köpkraft i medborgarnas händer åstadkomma ökad rörelse inom näringslivet. I detta sammanhang må erinras om att näringslivet icke enbart främjas genom en nedskärning av det allmännas utgifter, även om dessa gå till löpande konsumtion. Vad staten underlåter att ge ut, stannar visserligen kvar hos den enskilde skattebetalaren att av honom användas för privat konsumtion eller enskild företagsamhet. Men med visshet kan icke påstås, att den minskning i allmänna rörelsen, som på en rad punkter äger rum genom inskränkning av statens löpande utgifter, omedelbart och helt kompenseras av ökade utgifter från enskildas sida.

Nu föreliggande finansplan är sålunda byggd på förutsättningen, att jämsides med den starka begränsningen av statens löpande utgifter skall försiggå en väsentlig utvidgning av statens verksamhet för att skapa produktiva och varaktiga nyttigheter av olika slag. Genom dessa offentliga arbeten, utförda för det allmännas räkning eller med bistånd från det allmänna, beredes i största möjliga omfattning sysselsättning och försörjning åt de arbetslösa, på samma gång som denna utvidgade offentliga företagsamhet är ägnad att öka rörelsen inom det enskilda näringslivet. Det är denna sida av statens verksamhet, som nyss åsyftades, då jag angav ett andra och större område för statliga åtgärder till motverkande av depressionen, där en utvidgning icke hindras av hänsynen till folkhushållets och statsverkets minskade inkomster. Jag behöver knappast påpeka, att nedgången i dessa inkomster till väsentlig del just har sin grund i att landets produktiva tillgångar icke bli utnyttjade i samma omfattning som förut. Det gäller såväl naturtillgångar och olika former av kapital som den mänskliga arbetskraften. Att i ökad utsträckning taga dessa produktiva tillgångar i bruk innebär sålunda att skapa ett tillskott till folkhushållets inkomster och stärka underlaget för statens finanser.

Jag förbiser icke invändningen, att omdömet i detta hänseende måste

bero på hur nyttiga de ting äro, som genom den offentliga företagsamheten frambringas, och hur kostnaden för dessa nyttigheter ställer sig. Rörande kostnaden vill jag endast erinra om att även den sysslösa arbetskraften måste få sitt underhåll ur medborgarnas förråd, och att kostnaden för arbetet ur samhällets synpunkt endast uppgår till det belopp, varmed arbetslönen överstiger den arbetslöses under alla förhållanden utgående livsuppehälle, jämte den åtgång av material och kraft etc., som det utförda arbetet kräver. Vad nyttan av de åsyftade offentliga arbetena beträffar, hänvisar jag till att en mycket betydande del av dessa arbeten äro sådana, som ligga inom ramen för statens eller med statsbidrag understödda samfälligheters och enskildas vanliga verksamhet och som nu skulle komma till utförande något tidigare än eljest blivit fallet.

Då jag föreslår, att denna utvidgning av statliga eller statsunderstödda arbeten finansieras med lånemedel, innebär detta för en del av dessa arbeten ingen avvikelse från hittills tillämpade finansieringsregler. Den del av utökningen, som går in under rubrikerna statens affärsverksamhet och statens utlåningsfonder, bestrides nämligen av lånemedel — eller delvis lånemedel och delvis skattemedel — enligt förut brukliga grunder. De under fonden för förslag till statsverket sammanförda anslagen äro däremot till sin större del av sådan natur, att de i budgeten brukat uppföras under verkliga utgifter, som täckas av andra statsinkomster än lånemedel, medan jag här föreslår täckning av lånemedel med kort amorteringstid.

Förslaget utgör intet avsteg från försiktiga och hållbara finansieringsmetoder. Jag skall här icke ingå på de skäl, som överhuvudtaget tala för att låta kostnaden för varaktiga nyttigheter av kapitalkaraktär gäldas icke på en gång vid deras frambringande utan under en längre eller kortare del av den tidsperiod, under vilken dessa nyttigheter komma att ge avkastning. Inom våra egna kommuner tillämpas som bekant denna metod, liksom fallet är i fråga om statliga byggnads- och anläggningsföretag t. ex. i vårt grannland Danmark. Delvis torde för övrigt frågan om rationella budgetprinciper i detta hänseende komma under överbägande i samband med den utredning om ändrad uppställning av riksstaten, som nyligen igångsatts och vid vilken även förslaget om inrättande av en fond för statens publika hus enligt givna direktiv skall upptagas till granskning. Då emellertid förslaget att finansiera utvidgade offentliga arbeten med lånemedel uppenbarligen är motiverat av krisläget och av strävan att på det mest effektiva sätt motverka depressionen, lämnar jag de allmänna frågorna om en budgetreform å sido och nöjer mig med att påpeka, att de risker, som av många anses förbundna med upptagande av lån till företag, vilka icke ge avkastning i pengar och därför i privatekonomisk mening icke äro räntabla, praktiskt taget måste anses undanröjda genom den anordning för lånens snabba amortering, som ingår i finansplanen. En viss inkomstkälla —

arvsskattemedlen — knytes vid amorteringen, och denna inkomst beräknas till sådant belopp, att den omedelbart täcker fjärdedelen av den föreslagna upplåningen. Även om det extraordinära arbetsanskaffningsprogrammet skulle behöva fullföljas ett kommande år med nya betydande kapitalutlägg, skulle de åsyftade lånen sålunda vara återbetalda under en mycket begränsad tidsperiod. Det synes riktigt, att de sålunda för amortering avsedda medlen icke samlas i en fond, som rent bokföringsmässigt framstår som en tillgång, utan omedelbart användas till avskrivning av de under fonden för förlag till statsverket anslagna lånemedlen. Fastän formen för upplåningen, om den göres kort eller lång, icke har något direkt samband med här berörda amorteringsplan, synes det ur olika synpunkter önskvärt, att man för finansiering av nu planerade arbetsprogram lägger upp kortfristiga lån eller lån med kort amorteringstid.

Den svenska kapitalmarknadens läge torde icke lägga hinder i vägen för igångsättande av en statlig företagsamhet i relativt betydande omfattning och med syfte att i möjligaste mån öka rörelsen inom näringslivet. Varje återhämtning förutsätter, att kapital finnes tillgängligt för en utvidgad verksamhet och att tillgången på sparmedel ökar, allteftersom den produktiva verksamheten och inkomsterna stiga. Den gräns för kreditgivning och expansion, som bildas av hänsynen till vår valutas värdering i utlandet och vår önskan att icke tillåta någon påtaglig höjning av levnadskostnaderna, kan icke på förhand angivas. Jag är övertygad om att i detta hänseende såväl staten som de enskilda företagarna icke ha något annat att göra än att pröva sig fram, iakttaga verkningarna av olika åtgärder och lämpa sitt handlande därefter. Om dessa verkningar av en ökad rörelse inom näringslivet skulle ge vid handen, att begränsningar i konsumtionen eller begränsningar i importen vore påkallade för att öka tillgången på sparmedel, skydda vår valutas värde och hålla tillbaka en icke önskvärd prisstegring, torde statsmakterna kunna påräkna allmän anslutning för de åtgärder, som i detta läge skulle framstå såsom nödvändiga, vare sig de finge formen av konsumtionsinskränkande beskattning eller reglering av utrikeshandeln. Tillsvidare saknas anledning att i fråga om medelsanskaffningen för de utvidgade offentliga arbetena föreslå någon annan fördelning mellan skatter och lån än den i riksstatsförslaget upptagna.

**Utfallet av löpande statsreglering.** Statsverkets kassafond, som vid ingången av budgetåret 1931/1932 uppgick till 75.89 miljoner kronor, utvisade vid slutet av samma budgetår en behållning av allenast 13.26 miljoner kronor. Sistnämnda belopp är så mycket mera otillräckligt som det med säkerhet kan förutses, att den löpande statsregleringen kommer att utfalla med avsevärt underskott.

Beträffande storleken av detta underskott är det tydligen vid nuvarande tidpunkt vanskligt att närmare uttala sig. Vad budgetens inkomstsida angår lär man kunna utgå ifrån att inkomst- och förmögenhets-skatten skall giva något mer än det å riksstaten upptagna beloppet. Där- emot torde tullmedlen komma att uppvisa en mycket betydande brist. Underskott torde ock komma att uppstå å omsättnings- och utskänkings- skatten å spritdrycker samt å inkomsten från statens järnvägar. I av- seende å utgiftssidan må erinras, att det å löpande riksstat uppförda an- slaget till arbetslöshetens bekämpande redan vid årsskiftet i huvudsak förbrukats, och att Kungl. Maj:t därför genom beslut den 23 nästlidna december anvisat 8 miljoner kronor från anslaget till oförutsedda utgif- ter i allmänhet för täckande av de närmaste veckornas medelsbehov för ifrågavarande ändamål. Härigenom kommer sagda anslag, som i rikssta- ten för innevarande budgetår är uppfört med 1.5 miljon kronor, att kraf- tigt överbelastas. Då därtill kommer, att erfarenhetsmässigt brister äro att emotse även å åtskilliga andra större anslag i riksstaten, vilka regle- ras över kassafonden, måste man utgå ifrån att kassafondens behållning icke kommer att förslå för att möta den väntade belastningen vid budget- årets utgång, för såvitt icke särskilda åtgärder vidtagas för förstärkning av fonden.

Förslag till åtgärder i sådant syfte kommer jag senare i dag att fram- lägga. Här kan jag inskränka mig till att meddela, att jag ämnar föreslå, att rusdrycksmedelsfondens kapitaltillgångar — vilka den 30 juni 1932 ut- gjorde omkring 103 miljoner kronor — skola med undantag för ett belopp av 20 miljoner kronor till övervägande delen användas för att förstärka kassafonden, som därigenom bör bliva i stånd att tåla den väntade på- frestningen från den löpande statsregleringen.

I samband därmed kommer jag även att föreslå, att av fonden för stats- skuldens amortering, vilkens återstående icke disponerade tillgångar be- räknas uppgå till 39.5 miljoner kronor, ett belopp av 35 miljoner kronor tages i anspråk närmast för finansiering av de ytterligare anslagsmedel, som under innevarande budgetår behöva ställas till förfogande för arbets- löshetens bekämpande.

De sålunda erforderliga förstärkningsanslagen föreslår jag skola upp- föras å en särskild tilläggsstat för budgetåret 1932/1933. Å denna bör även upptagas ett tilläggsanslag för kapitalökning å egnahemslänefonden.

Efter det tillgångarna å rusdrycksmedelsfonden och amorteringsfon- den på sätt nu nämnts tagits i anspråk dels för uppbringande av kassa- fondens behållning till erforderligt belopp, dels för tillgodoseende av be- hovet av ytterligare medel under innevarande budgetår till arbetslöshe- tens bekämpande, finnas ej längre några besparade medel av större om- fattning att tillgå för finansiering av kommande statsregleringar.

**Utgiftsregleringen.** Närmast på initiativ av statens organisationsnämnd tillsattes enligt Kungl. Maj:ts beslut den 19 april 1932 en särskild granskningsnämnd med uppdrag att, såsom förberedelse till 1933 års statsverksproposition, verkställa undersökning rörande förefintliga möjligheter till besparingar och minskningar i statens utgifter. Det nu slutförda budgetarbetet har i väsentliga delar kunnat anknytas till den systematiska genomgång av de olika posterna på budgetens utgiftssida, som under våren 1932 verkställdes av denna nämnd.

Granskningsnämndens uttalanden och förslag rörande olika anslag å riksstaten utremitterades till de myndigheter, som hade att inkomma med förslag till äskanden att föreläggas 1933 års riksdag. Myndigheterna ålades därvid bland annat att sorgfälligt tillvarata de besparingsmöjligheter, som av nämnden påvisats eller eljest kunde förefinnas.

Denna anmaning ledde till att myndigheterna i sina anslagsäskanden för åtskilliga utgiftsändamål anslöto sig till vad granskningsnämnden förordat eller sökte på annan väg nå fram till en kostnadsminskning av ungefär samma storlek som den av nämnden föreslagna.

Trots de svarigheter, som av olika skäl — främst med hänsyn till att statsverkets utgifter i stor utsträckning äro rättsligt eller faktiskt bundna för en längre tid framåt — föreligga för en omedelbar utgiftsbegränsning, hade granskningsnämndens arbete resulterat i förslag, vilkas genomförande beräknades medföra en lättnad å skattebudgeten för budgetåret 1933/1934 av omkring 50 miljoner kronor. Denna lättnad motvägdes emellertid enligt nämndens beräkning i viss mån av automatiska utgiftsstegringar eller av anslagsökningar, som vore ofrankomliga på grund av att i löpande budget vissa utgifter tillfälligt undanskjutits eller förefintliga reservationer utnyttjats. Den anslagsökning, som av nu angivna anledningar beräknades erforderlig, uppskattade granskningsnämnden för nästkommande budgetår till närmare 25 miljoner kronor.

Redan vid den nuvarande regeringens tillträde förliden höst stod det klart, att man vid budgetarbetet måste söka ernå en starkare nedskärning av riksstatens utgiftssida än vad granskningsnämnden förordat, därest det skulle bliva möjligt att å ena sidan inom budgetens ram i erforderlig utsträckning bereda medel för ett effektivt ingripande med hänsyn till de utomordentligt svåra förhållandena på arbetsmarknaden och å andra sidan balansera den nya budgeten utan alltför tryckande skattehöjningar.

Vid den granskning av de olika huvudtitlarnas anslag, som under budgetarbetet ägt rum, hava i det stora hela samma principer lagts till grund, som följts under förberedelserna till det budgetförslag, som av min företrädare i ämbetet förelades förra årets riksdag, dock med den strängare tillämpning, som betingas av den inträdda försämringen i det statsfinansiella läget. Från de utgångspunkter, som här antytts, hava strävandena inriktats ej blott på att såvitt möjligt undvika utgiftsökningar utan också på att i all den utsträckning, som kunde befinnas skälig och möj-

lig, pressa ned anslagen under de belopp, som finnas upplagna i gällande riksstat. I den mån beträffande vissa anslag begränsning av automatiska utgiftstegringar genom omläggning av grunderna för anslagens disposition eller på annat sätt icke varit möjlig, utan förhöjning av anslagsbeloppen i stället måst ske, har man varit hänvisad att söka åvägbringa en motsvarande minskning i medelsanvisningen till andra ändamål. Särskilt har arbetet tagit sikte på att uppnå en minskning av anslag till förvaltningskostnader och andra statsverkets löpande utgifter.

En mycket betydande del av riksstatens utgiftssumma utgöres av lönekostnader. I den mån dessa kostnader bestå av fasta löner till ordinarie personal, kan i allmänhet någon omedelbar begränsning av utgifterna icke genomföras. Annat är förhållandet med dyrtidstilläggen, där det är möjligt att uppnå omedelbar utgiftsminskning genom ändring i grunderna för atnjutande av dessa tillägg. Under innevarande budgetår utgå dyrtidstilläggen på grund av 1932 års riksdags beslut efter ett fast indextal av 156. Vid arsskiftet har socialstyrelsens levnadskostnadsindex, som förut nämnts, sjunkit med två enheter till 154, vilket, därest 1923 års allmänna grunder för dyrtidstilläggen varit gällande, skulle hava medfört, att de procenttal, efter vilka dyrtidstilläggen utgå, i sin ordning sänkts med en enhet. Med hänsyn till ovissheten i den fortsatta utvecklingen har jag icke ansett mig böra framlägga förslag om ändring i nu gällande grunder för dyrtidstilläggen utan förordar, att de för löpande budgetår fastställda grunderna få oförändrat gälla även under budgetåret 1933/1934. I enlighet härmed hava dyrtidstilläggsanslagen beräknats på grundval av en fast levnadskostnadsindex av 156.

Framställningar om förbättrad löneställning för olika befattningar hava avvisats utom i enstaka undantagsfall, där alldeles särskilda skäl ansetts påkalla ändrad placering å löneskalan. Likaså hava framkomna förslag om överflyttningar till ordinarie stat i regel ställts på framtiden.

I anslutning till ett av granskningsnämnden framställt förslag hava i allmänhet de å myndigheternas stater anvisade anslagen till avlöningar åt icke-ordinarie personal nedbringats med omkring tio procent. Jag hyser den förhoppningen, att det i de flesta fall skall bliva möjligt att genomföra denna anslagsminskning utan entledigande av redan anställda befattningshavare.

Arvoden och ersättningar för befattningar eller uppdrag med karaktär av bisyssla hava i åtskilliga fall underkastats sänkning.

De å riksstaten uppförda anslagen till reseersättningar hava även varit föremål för uppmärksamhet. I många fall har nedsättning av dylika anslag befunnits möjlig. I regel har därvid förutsatts, att, såsom redan i flera fall ägt rum, särskilda besparingsföreskrifter skulle av Kungl. Maj:t meddelas, åsyftande i främsta rummet minskning av nu utgående trakamentsersättningar vid inspektions- och andra förrättningsresor inom begränsade tjänstgöringsdistrikt. Såsom ytterligare ett led i strävandena att

minska statsverkets kostnader för tjänsteresor och tillika i syfte att vinna en mera fullständig överblick över hithörande utgifter är avsikten att i vidgad omfattning genomföra det redan nu på sina håll tillämpade förfarandet, att Kungl. Maj:t i de fall, där för reseersättningar anvisats förslagsanslag eller förslagsvis beräknade anslagsposter, för ändamålet ställer till förfogande allenast begränsade belopp, som icke få överskridas utan särskilt medgivande.

I överensstämmelse med granskningsnämndens förslag hava de å budgeten anvisade anslagen till expensutgifter i allmänhet nedsatts med omkring tio procent av den genomsnittliga medelsåtgången under de tre senast förflutna budgetåren. För att göra begränsningen effektiv förutsättes, att Kungl. Maj:t från förslagsanslag eller förslagsposter för ifrågasvarande ändamål allenast anvisar bestämda belopp, vilka icke utan Kungl. Maj:ts medgivande få överskridas. Även beträffande tryckning av officiella publikationer hava i samband med budgetarbetet åtgärder vidtagits för kostnadsminskning. Närmare redogörelse härför ävensom för vissa föreslagna omläggningar i fråga om sättet för redovisning å riksstaten av anslag till expenser och tryckningskostnader ber jag att senare i dag få lämna.

På föredragning av vederbörande departementschefer har Kungl. Maj:t under loppet av hösten 1932 beträffande åtskilliga kommitté- och sakkunnigutredningar meddelat föreskrift om arbetets slutförande inom viss tid eller förklarat utredningsarbetet vilande. I anslutning till denna inskränkning av kommittéutredningarnas antal har det befunnits möjligt att i det nu upprättade budgetförslaget företaga en genomgående nedsättning av kommittéanslagen.

Vad försvarsväsendet angår äro utgifterna i mycket stor utsträckning av natur, att deras rationella begränsning först kan göras efter förändringar i själva organisationen och sedan avgöranden av politisk natur träffats. Men möjligheterna för en tillfällig minskning av utgifterna, utan ingripanden i själva organisationen, äro dock större under fjärde huvudtiteln än under de övriga. Enligt riksstatsförslaget skulle en mycket betydande kostnadsminskning uppnås genom inställande i viss utsträckning av värnpliktsövningar, genom inskränkning av verksamheten vid skolor och utbildningskurser samt genom minskning av medelsanvisningarna till materielanskaffning och byggnader m. m. Inalles minskas fjärde huvudtitelns slutsumma med bortåt 20 miljoner kronor; härvid är dock att märka, att reservationer å vissa anslag tagas i anspråk med tillhopp omkring 3 miljoner kronor.

Med avseende å finansieringen av kostnaderna för vägväsendet har granskningsnämnden ifrågasatt, att — utöver de anslag, som med innevarande budgetår överflyttats från den allmänna skattebudgeten till automobilskatte medlems specialbudget — till nämnda specialbudget skulle överföras de under sjätte huvudtiteln upptagna anslagen till byggande av enkla

bygdevägar, ödebygdsvägar och tillfartsvägar till inlandsbanan. Jag har funnit mig böra biträda detta förslag, och i det nu föreliggande budgetförslaget hava följaktligen sagda anslag, vilka för nästkommande budgetår beräknats till sammanlagt 3.05 miljoner kronor, uppförts att direkt utgå av automobilskattemedel.

Beträffande utgifterna för pensionsväsendet har i riksstatsförslaget, i överensstämmelse med framställning av granskningsnämnden, förutsatts en åtgärd, som visserligen icke innebär någon verklig utgiftsminskning men som medför en avsevärd lättnad å nästkommande års budget, nämligen inskränkning i fonderingen för pensioneringsändamål, såvitt angår civila pensionsfonden och statens pensionsanstalt. Den anslagslättnad, som härigenom vinnes, utgör ej mindre än 12.46 miljoner kronor.

Granskningsnämnden har föreslagit, att anslag till vissa icke statliga ändamål av mera allmänt kulturell innebörd måtte uteslutas från riksstaten och dessa ändamål i stället tillgodoses genom lotterimedel. Nämnden har därvid beräknat, att riksstatens utgiftssida borde kunna minskas med minst 1 miljon kronor. Under budgetarbetet har det ansetts erforderligt att i vidgad omfattning taga lotterimedel i anspråk för liknande ändamål. Granskningsnämndens tanke har härvid fullföljts på sådant sätt, att av budgettekniska och praktiska skäl ifrågavarande anslag fått kvarstå å riksstaten, medan i stället å budgetens inkomstsida under diverse inkomster inräknats lotterimedel till ett belopp av 2 miljoner kronor.

Liksom det statsfinansiella läget gjort det nödvändigt att genom en minskad anslagstilldelning söka i vissa hänseenden tränga samman statsverksamheten inom en snävare kostnadsram, har självfallet också beträffande statens understöd och bidrag till icke statliga ändamål en sträng återhållsamhet måst iakttagas. Härvid har man dock sökt undvika att genom ändrade grunder för statens bidrag till allmänna ändamål skjuta över ekonomiska bördor på kommunerna. Genom viss ändring av grunderna för det sedan ett par år tillbaka utgående bidraget till utjämning av kostnaderna för folkskoleväsendet har på åttonde huvudtitelns anslag för nämnda ändamål vunnits en besparing med 3.19 miljoner kronor. Samtidigt har emellertid under sjunde huvudtiteln uppförts ett nytt anslag å 4 miljoner kronor till förstärkning av de medel, vilka författningsenligt stå till förfogande för bidrag till skattetyngda kommuner.

Nu liksom tidigare har givetvis under budgetarbetet måst ske en avvägning mellan olika intressen med anspråk på anslag av statsmedel. Det torde knappast behöva här betonas, att en riktig avvägning ingalunda är liktydig med en minskning av anslagen till olika grenar av statsförvaltningen eller till skilda ändamål av icke direkt statlig karaktär med ungefär samma procent eller ens efter samma metod. Bland annat företer det i gällande riksstat givna utgångsläget alltför stora skiljaktigheter mellan olika förvaltningsgrenar för att ett dylikt förfaringssätt skulle giva ett rimligt resultat.

De utgiftsminskningar, som ernåtts genom åtgärder i besparingssyfte eller andra omläggningar för vinnande av anslagslättnader, hava i betydande grad motvägts av ofrånkomliga anslagsökningar. Sålunda har under femte huvudtiteln anslaget till arbetslöshetens bekämpande måst höjas från nu upptagna 25 miljoner kronor till 35 miljoner kronor eller med 10 miljoner kronor. Att höjningen kunnat begränsas till detta belopp sammanhänger med det av mig inledningsvis berörda förhållandet, att å kapitalökningsbudgeten betydande anslag äskas till åtgärder, genom vilka arbetstillfällen skapas och sålunda arbetslösheten motverkas. Även andra, rent automatiska anslagsstegringar förekomma till avsevärda belopp. Främst är härvid att märka en höjning av femte huvudtitelns anslag till pensionstillägg och understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring med 10.10 miljoner kronor, varav 7.60 miljoner kronor motsvara det belopp, med vilket anslaget innevarande budgetår tillfälligt minskats i samband med omläggning av sättet för förskottering av landstingens och kommunernas andelar i kostnaderna för ifrågavarande förmåner. I övrigt hava för samtliga huvudtitlar med undantag för fjärde huvudtiteln, från vilken i detta sammanhang torde kunna bortses, de belopp, med vilka utgifterna automatiskt skulle hava stegrats, därest några åtgärder icke vidtagits för att motverka höjningen, approximativt beräknats — efter avdrag av automatiska utgiftsminskningar med undantag av sådana, som hänföra sig till minskningen i automobilskattemedlen — till sammanlagt omkring 8.40 miljoner kronor. Med inräknande av nyssnämnda belopp å 7.60 miljoner kronor skulle alltså den automatiska nettoökningen kunna uppskattas till omkring 16 miljoner kronor. Häri ingår icke den förstärkning av skatteutjämningsmedlen, varom jag förut talat. Genom ändring i grunderna eller eljest har ifrågavarande utgiftsstegring i viss mån hållits tillbaka, så att den automatiska ökning, som kommer till uttryck i de å riksstatsförslaget upptagna anslagen, kan överslagsvis uppskattas till omkring 9 miljoner kronor. Bland de faktorer, som medverkat till utgiftsökningens begränsning, har icke medräknats den nyss omförmälda inskränkningen i fonderingen för pensioneringsändamål. Däremot har medtagits den besparing, som vunnits genom ändring i grunderna för anslaget till utjämning av kostnaderna för folkskoleväsendet.

Resultatet av budgetberedningen har blivit, att summan av anslagen under första till och med elfte huvudtitlarna nedbringats från 671.99 miljoner kronor i gällande riksstat till 629.95 miljoner kronor i budgetförslaget eller med 42.04 miljoner kronor.

Beträffande sistnämnda siffror bör genast anmärkas, att totalbeloppet av de anslag, vilka utgå av automobilskattemedel, enligt riksstatsförslaget är 8 miljoner kronor lägre än enligt löpande riksstat. Denna minskning är direkt föranledd av motsvarande sänkning å den med ifrågavarande anslag korresponderande inkomsttiteln. Riksstaten för nu löpande budgetår in-

nesluter vidare under verkliga utgifter anslag till byggnadsarbeten med tillhoppa 8.<sup>82</sup> miljoner kronor, medan under motsvarande huvudtitlar i riksstatsförslaget sammanlagt allenast 1.<sup>44</sup> miljon kronor beräknats för dylika ändamål; övriga anslag till byggnadsarbeten äro, i enlighet med vad jag förut anfört, upptagna å kapitalökningsbudgeten.

Beträffande övriga titlar under verkliga utgifter är särskilt att märka, dels att det i löpande riksstat under rubriken oförutsedda utgifter upptagna anslaget å 3 miljoner kronor till beredskapsarbeten för motverkande av arbetslöshet bortfaller, dels att anslagen till räntor å statsskulden stegras med 11.<sup>44</sup> miljoner kronor. Huvudsakligen på grund härav reduceras den totala minskningen å utgiftsanslagen under verkliga utgifter till 34.<sup>30</sup> miljoner kronor.

Under skattebudgetens utgifter för kapitalökning upptages i löpande riksstat ett anslag å 4 miljoner kronor till inlandsbanans fortsättning. Enligt budgetförslaget ingår detta anslag bland de anslag till allmänna arbeten, vilka skola finansieras av lånemedel med kort amorteringstid. Med det av mig framställda förslaget rörande användningen av rusdrycksmedelsfondens tillgångar samt dispositionen av inflytande skatteinkomster från rusdrycksmedelstitlarna nedgår anslaget till kapitalökning å rusdrycksmedelsfonden från 5 miljoner kronor i gällande riksstat till allenast 0.<sup>05</sup> miljon kronor. Någon avsättning till fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 — för vilket ändamål i löpande budget liksom under närmast föregående budgetår anvisats 5 miljoner kronor — har jag under rådande statsfinansiella förhållanden ansett mig icke böra föreslå. Under rubriken avbetalning å statsskulden upptager budgetförslaget ett anslag å 40 miljoner kronor — eller samma belopp, som beräknas inflyta i arvsskatt och skatt för gåva — till avskrivning av de under fonden för förlag till statsverket anvisade anslagen till allmänna arbeten. Inalles stiga anslagen under rubriken avbetalning å statsskulden i budgetförslaget till 47.<sup>55</sup> miljoner kronor.

Summan av de å kapitalökningsbudgeten upptagna anslag, vilka äro avsedda att utgå av skattemedel, uppgår till 49.<sup>98</sup> miljoner kronor. Läggas härtill summan av de under verkliga utgifter upptagna anslagen, 738.<sup>19</sup> miljoner kronor, blir skattebudgetens totalsumma 788.<sup>17</sup> miljoner kronor, innebärande en minskning i förhållande till löpande riksstat av 7.<sup>64</sup> miljoner kronor.

Vad lånebudgeten beträffar uppgå de av mig förut omnämnda, under fonden för förlag till statsverket upptagna anslagen till allmänna arbeten, att utgå av lånemedel med kort amorteringstid, till ett sammanlagt belopp av 160.<sup>51</sup> miljoner kronor. Återstående kapitalökningsanslag att utgå av lånemedel fördela sig mellan statens affärsverksamhet med 64.<sup>94</sup> miljoner kronor och statens utlåningsfonder med 15.<sup>45</sup> miljoner kronor. I förhållande till löpande riksstat representera dessa båda poster

ökningar med 17.10 respektive 7.19 miljoner kronor. I sin helhet slutar lånebudgeten enligt riksstatsförslaget å 240.90 miljoner kronor mot 100.27 miljoner kronor i löpande riksstat.

**Inkomstberäkningen.** Enligt de av riksräkenskapsverket framlagda beräkningarna skulle skattebudgetens inkomstsida för nästkommande budgetår förete en mycket betydande nedgång. Denna minskning framträder framför allt beträffande de under rubriken egentliga statsinkomster redovisade skatteintäkterna.

I löpande riksstat beräknas skatterna inbringa sammanlagt 625.18 miljoner kronor. Under nästkommande budgetår skulle skatteinkomsterna enligt verkets beräkningar vid oförändrade grunder stanna vid 563.46 miljoner kronor, utgörande en minskning på 61.72 miljoner kronor eller nära 10 procent. Av minskningens totalsumma faller det största beloppet på titeln tullmedel med 28 miljoner kronor. Inkomst- och förmögenhetsskatten förutsättes giva 14 miljoner kronor mindre än enligt riksstaten för löpande budgetår. Extra inkomst- och förmögenhetsskatten har nedräknats med 2.50 miljoner kronor. Rusdrycksmedlen tillsammanlagda beräknas inbringa 8.70 miljoner kronor mindre än för löpande budgetår. Automobilskattemedlen, vilka automatiskt fördelas på respektive utgiftsanslag, antagas komma att nedgå med 8 miljoner kronor. Av inkomstitlarna under ifrågavarande grupp upptages endast brännvinstillverkningskatten med högre belopp än i löpande riksstat.

Jämväl inkomsterna av statens produktiva fonder beräknas nedgå. Minskningen hänför sig här väsentligen till affärsverken, vilkas överskott antagas komma att uppgå till endast 65.03 miljoner kronor mot 75.77 miljoner kronor i löpande riksstat. Totalbeloppet av inkomsterna från statens produktiva fonder är i riksstaten för löpande budgetår beräknat till 94.99 miljoner kronor, medan motsvarande belopp för nästa budgetår skulle bli 84.58 miljoner kronor. Minskningen är 10.41 miljoner kronor eller nära 11 procent.

På de allra flesta punkter har jag ansett mig kunna biträda riksräkenskapsverkets beräkningar, vilka beträffande de för konjunkturläget särskilt känsliga inkomstitlarna synas mig vara verkställda med tillbörlig försiktighet. De åtgärder till motverkande av depressionen, som ingå i nu framlagda budgetförslag, böra visserligen öva ett gynnsamt inflytande på folkhushållets inkomster och därför även på statsinkomsterna. Att på grund härav höja beräkningen av någon eller några inkomstitlar har jag emellertid under rådande ovissa förhållanden ansett för uteslutet. De jämkningar, som jag, bortsett från skattehöjningar och dylikt, ansett påkallade i de av verket gjorda beräkningarna, äro följande.

Beträffande telegrafverket har jag ansett det befogat att räkna med en något högre avkastning än den av riksräkenskapsverket angivna siff-

rap; uppräknigen stannar dock vid 1 miljon kronor. Till följd av det förut berörda förslaget rörande användningen av rusdrycksmedelsfondens tillgångar minskas inkomsten från denna fond — som eljest kunnat beräknas till 4.60 miljoner kronor — till 0.95 miljon kronor; i stället uppföres bland inkomster från statens utlåningsfonder en ny titel för statens bostadslånefond, varå avkastningen under nästa budgetår beräknas till 3.30 miljoner kronor. I anslutning till förslag, som enligt vad jag inhämtat chefen för jordbruksdepartementet kommer att framlägga rörande tillfälligt anstånd med erläggande av annuitet å egnahems-lån, har det visat sig nödvändigt att räkna ned inkomsten av egnahems-lånefonden med 1 miljon kronor. Mindre jämkningar hava vidtagits beträffande såväl titeln diverse inkomster som rubrikerna uppbörd i statens verksamhet och i anspråk tagna kapitaltillgångar.

Andel i riksbanksvinsten för år 1932 har ansetts kunna upptagas till samma belopp som i löpande riksstat eller 14 miljoner kronor.

Enligt de beräkningar, vid vilka jag sålunda stannat, skulle under förutsättning av oförändrade skattesatser för finansiering av nästkommande års budget stå till förfogande 693.67 miljoner kronor gentemot 795.81 miljoner kronor i löpande riksstat. Minskningen uppgår alltså till 102.14 miljoner kronor, eller inemot 13 procent.

På sätt jag nyss angivit uppgår skattebudgetens utgiftssida till 788.17 miljoner kronor. Om med denna siffra sammanställs nu nämnda totalbelopp av påräkneliga inkomster 693.67 miljoner kronor, framgår därav, att ett ytterligare inkomstbelopp av i runt tal 94.50 miljoner kronor är erforderligt för skattebudgetens balansering.

**Budgetens balansering.** Enligt vad jag i det föregående angivit ha starka skäl ansetts tala för anordningen att binda vissa särskilda statsinkomster för att bereda medel till en snabb återbetalning av den upplåning, som verkställs för finansiering av den föreslagna utvidgningen av de offentliga arbetena. För detta ändamål bör hela avkastningen av arvs- och gåvobeskattningen avses. Efter den utbyggnad med en kvarlåtenskapsskatt och den omläggning av skatteskalorna för arvslotter, var till jag senare framlägger förslag, kunna inkomsterna av nämnda beskattning antagas stiga med omkring 25 miljoner kronor. Dessa ökade inkomster uttagas väsentligen av de stora och mycket stora arven. För de medelstora och mindre arven innebär förslaget lättnader eller fullständig befrielse. Kvarlåtenskapsskatten är avsedd att utgå på den del av boets behållning, som tillfaller arvingar och testamentstagare, men att börja först då värdet av denna del överstiger 20,000 kronor. Även vid arvslottsskatten är, i fråga om första arvsklassen (make och bröstarvingar), skattefrihet avsedd att införas för samma belopp. Stämpelmedlen torde efter denna omläggning av arvs- och gåvoskatten kunna antagas under nästa budgetår ge 70 miljoner kronor. Häri beräknas avkastningen av

arvs- och gåvobeskattningen ingå med 40 miljoner kronor, och motsvarande belopp uppföres, såsom redan nämnts, bland utgifter för kapitalökning under avbetalning å statsskulden såsom ett särskilt anslag till avskrivning av visst i fonden för förslag till statsverket ingående lånekapital.

Det återstående belopp, som kräves för budgetens balansering, uppgår till 69.5 miljoner kronor.

För att i möjligaste mån begränsa de skattehöjningar, som bliva ofrånkomliga, anser jag det försvarligt att för nästa statsreglering tillgodogöra budgeten vissa engångsinkomster. Fonderade medel av det slag, som bidragit till finansieringen av de senaste årens budgeter, äro visserligen icke längre för handen. Det har emellertid visat sig möjligt att från Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet erhålla en inleverering till statsverket av redan intjänta vinstmedel på 10 miljoner kronor. Aktiebolaget Vin- och spritcentralen torde likaledes med hänsyn till förefintligheten av vissa reserverade vinstmedel kunna såsom rusdrycksförsäljningsmedel inleverera 2 miljoner kronor utöver tidigare beräknade 10 miljoner kronor. I överensstämmelse med ett av riksräkenskapsverket upprepade gånger, senast i verkets nu avgivna inkomstberäkning framfört önskemål föreslår jag slutligen, att statsverkets andel i riksbanksvinsten för framtiden tillgodoföres budgeten som inkomst för det budgetår, varunder bokslutet uppgöres och vinsten alltså framträder, icke såsom hittills varit fallet som inkomst för det därefter följande budgetåret. Genom en dylik omläggning blir det möjligt att i riksstatsförslaget uppföra ej endast andel i riksbankens vinst för år 1932 — som enligt vad jag förut anfört bör upptagas till 14 miljoner kronor — utan även beräknad andel i vinsten för år 1933. Det synes välbetänkt att uppskatta sistnämnda vinstandel till ett något lägre belopp än för näst föregående år; jag föreslår, att sagda vinstandel beräknas till 13 miljoner kronor.

Sammanlagt skulle de engångsinkomster, jag här omnämnt, tillföra budgeten 25 miljoner kronor. Då dessutom 2 miljoner kronor av lotterimedel tagas i anspråk för budgeten och inräknas under titeln diverse inkomster, återstå 42.5 miljoner kronor att täcka.

Nämnda belopp av 42.5 miljoner kronor föreslår jag skola anskaffas genom ökad beskattning på följande sätt. En höjning av procenttalet för inkomst- och förmögenhetsskatten med 20 enheter, alltså till 165, kan beräknas inbringa 15 miljoner kronor. Tobaksskatten lär genom en jämkning uppåt av vissa skattesatser kunna lämna en årlig merinkomst av 5 miljoner kronor. Genom att höja omsättningsskatten å spritdrycker med 60 öre per liter samt låta sådan skatt utgå jämväl å s. k. teknisk sprit synes ett ytterligare belopp av 13 miljoner kronor kunna göras tillgängligt. Slutligen kan en skärpning av maltskatten beräknas medföra en inkomstökning av 9.5 miljoner kronor.

Då kassafondens ställning gör det synnerligen angeläget, att löpande

statsreglering förstärkes, böra de nu nämnda höjningarna av vissa konsumtionsskatter träda i kraft snarast möjligt under innevarande budgetår.

Fördelningen av den ökade skattebelastningen mellan inkomst och förmögenhet å den ena sidan och konsumtionen å den andra framgår omedelbart av de anförda siffrorna. Av nyssnämnda skatteökningar å sammanlagt 42.5 miljoner kronor faller ett belopp av 15 miljoner kronor på den direkta beskattningen, medan 27.5 miljoner kronor uttagas på indirekt väg genom skärpning av konsumtionsbeskattningen. Inräknas under den direkta beskattningen den föreslagna ökningen av arvs- och gåvo-beskattningen, stiger det belopp, som uttages genom höjda direkta skatter, till 40 miljoner kronor mot nyssnämnda 27.5 miljoner kronor. Härvid bör emellertid beaktas, att 12 miljoner kronor av de engångsinkomster, som tagas i anspråk för budgetens balansering, härröra från konsumtionsskatter å tobak och spritdrycker. Från indirekta skatter härflytande inkomster bidraga alltså till budgetens balansering med ett sammanlagt belopp av 39.5 miljoner kronor, eller praktiskt taget samma belopp, som erhålles genom höjd direkt beskattning.

Skatteökningens fördelning på de båda huvudformerna av beskattning motsvarar icke den nuvarande fördelningen av den samlade statliga skattebelastningen. Såsom framgår av en i det följande återgiven sammanställning, har nämligen under en ganska lång följd av år den direkta beskattningen lämnat endast ungefär en tredjedel av skatternas totalsumma, medan konsumtionsbeskattningen bidragit med två tredjedelar. Med den starka ökning av konsumtionsskatterna, som innefattas i nu gällande rikstat, skulle den direkta beskattningens andel nedgå till endast 28 procent. Enligt det nu föreliggande budgetförslaget åter stiger den direkta beskattningens bidrag till 31 procent, vilket, såsom framgår av nyss återopade sammanställning, utgör en lägre andel, än den man återfinner på budgetens inkomstsida under tidsperioden 1924/1925—1931/1932.

Till slut vill jag här erinra om hur budgetläget framstätt under förberedelserna för årets statsverksproposition och hur resultatet av budgetarbetet skulle kunna sammanfattas.

För budgetåret 1932/1933 uppgå de i riksstaten upptagna verkliga utgifterna jämte de utgifter för kapitalökning, som täckas av andra statsinkomster än lånemedel, till ett sammanlagt belopp av 796 miljoner kronor. På ett tidigt stadium av budgetarbetet blev det emellertid klart, att det i riksstaten upptagna anslaget på 25 miljoner kronor för arbetslöshetens bekämpande skulle visa sig otillräckligt, och att hemställen till riksdagen måste göras om ytterligare betydande belopp i tilläggsanslag för återstoden av budgetåret. Arbetslöshetskommissionen stannade i sin beräkning vid en summa av 35 miljoner kronor, och regeringen har ansett det nödvändigt att höja denna siffra till 50 miljoner kronor. Det sak-

nades anledning antaga, att behovet av medel på denna punkt skulle bli mindre för nästkommande budgetår än för det nu löpande. Med tagen hänsyn till ofrånkomliga stegringar, vilka i anslutning till granskningsnämndens beräkning kunde förmodas uppgå till 25 miljoner kronor, hade man sålunda att motse en ökning av skattebudgeten på 60—75 miljoner kronor, även om åtgärderna mot arbetslösheten hölles inom samma snäva gränser som förut. Samtidigt hotade inkomsterna att nedgå med kanske 100 miljoner kronor. Lösningen av svårigheterna söktes i överensstämmelse med uppfattningen, att depressionen inom näringslivet motverkas av utvidgade offentliga arbeten, icke minst om dessa finansieras genom lån. Det syntes emellertid ur olika synpunkter önskvärt att förbinda en ökad upplåning för dylika arbeten med en anordning, som skulle trygga en relativt skyndsam återbetalning. Vid den extraordinära lånebudgeten på 160 miljoner kronor har sålunda knutits en till 40 miljoner kronor beräknad inkomstsumma för årlig amortering. Denna anordning är det egentligen nya draget i nu framlagda finansplan.

Bortser jag från denna del av budgetförslaget och söker besvara frågan, hur skattebudgeten i övrigt blivit balanserad, ligger den förnämsta svårigheten däri, att det icke är möjligt att noggrant fixera utgångsläget för det nu avslutade budgetarbetet. Man kan naturligtvis utgå från nämnda 796 miljoner kronor i gällande riksstat, men såsom redan blivit anført, måste man räkna både med ett tilläggsanslag för arbetslöshetens bekämpande och med vissa »ofrånkomligt» växande utgifter för olika ändamål. Vill man trots dessa svårigheter och trots det alltid begränsade värdet av en »konstruerad» utgiftssida, som saknar motsvarighet i verkligheten, komma fram till ett mått på det underskott som genom budgetarbetet varit att täcka, har man närmast att utgå från den löpande budgeten med en sådan beräkning av dess arbetslöshetsanslag, att en jämförelse med det nya budgetförslaget blir möjlig, samt att till den sålunda erhållna summan lägga ett belopp för s. k. ofrånkomliga utgiftsökningar. Då anslaget till arbetslöshetens bekämpande i den nu framlagda skattebudgeten upptagits till 35 miljoner kronor mot 25 miljoner kronor i gällande riksstat, skulle denna alltså ökas med 10 miljoner kronor. Av granskningsnämndens 25 miljoner kronor i ofrånkomliga stegringar kunna 16 miljoner kronor anses för i trängre mening »automatiska». Man erhåller på detta sätt i stället för riksstatens 796 miljoner kronor en summa på 822 miljoner kronor såsom det konstruerade måttet på den skattebudget, varmed man haft att räkna, om inga åtgärder vidtagits för utgifternas nedbringande. Häremot bör så ställas den summa av inkomster, som vid oförändrade skattesatser beräknats inflyta. Från denna summa på närmare 694 miljoner kronor måste emellertid dragas den nu utgående arvsskatten, alltså minst 15 miljoner kronor, vilket belopp ingår i de 40 miljoner kronor till extra amortering av lånemedel. Återstående inkomst blir 679 miljoner kronor. Upp-

giften att balansera budgeten kan därefter sägas ha bestått i att skaffa täckning för en sålunda beräknad brist på 143 miljoner kronor. Då skattebudgeten i nu framlagda förslag till riksstat — alltså under bortseende från nyssnämnda 40 miljoner kronor — slutar på en utgiftssumma av 748 miljoner kronor, skulle resultatet av budgetarbetet kortast kunna uttryckas så, att en beräknad brist på 143 miljoner kronor blivit täckt genom att utgifterna minskats med 74 miljoner kronor och inkomsterna ökats med 69 miljoner kronor.

Då saken framställs på detta sätt, finnes emellertid anledning att omedelbart erinra om att alla begränsningar av utgifterna icke kunna likställas med vad som vanligen kallas »besparingar». Endast en mycket ingående och detaljerad granskning kan ge en föreställning om de minskningar och ökningar, som ligga bakom utgiftsbegränsningen på 74 miljoner kronor. Ett antal stora poster, som bortfallit eller överflyttats till lånebudgeten, må här sammanföras:

## Bortfallit ha:

Bilskattemedel .....	8	miljoner kronor
Till rusdrycksmedelsfonden .....	5	» »
Till Kreditkassan av år 1922 .....	5	» »

## Överflyttats till lånebudgeten ha:

Byggnadsarbeten .....	7.5	» »
Skogsvårdsåtgärder .....	2	» »
Beredskapsarbeten .....	3	» »
Inlandsbanan .....	4	» »

Summa 34.5 miljoner kronor.

Till denna grupp av mer eller mindre »skenbara» besparingar kan man också vara böjd att räkna vad som vunnits genom uppskov med avsättning till vissa pensionsfonder. Mot den härigenom uppkomna minskningen på något över 11 miljoner kronor under pensionshuvudtiteln står emellertid å andra sidan en lika stor ofrånkomlig ökning av räntorna på statsskulden. Det är vidare klart, att en sådan minskning av utgifterna, som den man ernått genom att låta väganslag på 3 miljoner kronor utgå av bilskattemedel, i viss mån intar en särställning. På samma sätt kan det sägas, att en sänkning av anslaget till ackordslån och stödlån åt jordbrukare med ett penndrag givit en besparing på 5 miljoner kronor. Å andra sidan gäller det i båda dessa fall sådana begränsningar av utgifterna, som svårigen kunna hållas i sär från övriga såsom »verkliga» betraktade besparingar. Drar man alltså den framräknade summan på 34.5 miljoner kronor från hela beloppet av utgiftsminskningar på 74 miljoner kronor, erhåller man en siffra på ungefär 40 miljoner kronor som det ungefärliga måttet på de begränsningar i utgifterna, som vanligen torde åsyftas, då

man frågar efter resultatet av besparingsarbetet. Ställer man därbredvid de skattehöjningar å 42.5 miljoner kronor, för vilka redogörelse förut lämnats, torde den väsentliga innebörden vara angiven av det arbete, varigenom skattebudgeten balanserats.

### Riksstaten.

**Riksstatens utveckling från och med budgetåret 1926/1927 m. m.** För att erhålla en samlad bild av riksstatens utveckling under senare år hava i efterföljande sammanställning angivits de belopp, med vilka den totala budgeten liksom dess båda huvudavdelningar, skattebudgeten och lånebudgeten, uppförts i riksstatsförslaget för budgetåret 1933/1934, samt här emot svarande belopp avseende riksstaterna för budgetåren 1926/1927—1932/1933. I sammanställningen redovisas därjämte de olika huvudslagen av skattebudgetens såväl utgiftsanslag som inkomsttitlar.

Med hänsyn till de budgettekniska omläggningar, som vidtagits i de till redovisningsperioden hörande riksstaterna, hava vid utarbetandet av sammanställningen, med utgångspunkt från riksstatsförslaget, vissa omräkningar verkställtts beträffande det till riksstaterna för budgetåren 1926/1927—1928/1929 hänförliga siffermaterialet. Genom dessa omräkningar hava vissa i vederbörande riksstater dubbelförda poster utmönstrats och riksstaternas såväl slutsummor som delsummor upptagits till belopp, som medgiva en jämförelse i stort sett med motsvarande i riksstatsförslaget för budgetåret 1933/1934 uppförda summor. Sålunda har för budgetåret 1928/1929 viss i anspråk tagen kapitaltillgång från fonden för statsskuldens amortering jämte motsvarande utgiftsanslag utmönstrats, varjämte för budgetåren 1926/1927—1928/1929 å inkomstsidan redovisad återbetalning av tillfälliga lånemedel samt motsvarande utgiftsanslag frånräknats. Beträffande budgetåret 1931/1932 har till riksstatens siffror för dels verkliga utgifter dels i anspråk tagna kapitaltillgångar lagts den särskilda anvisning å 15 miljoner kronor på fonden för statsskuldens amortering, som gjordes av 1932 års riksdag för beredande av ytterligare medel till arbetslöshetens bekämpande. Slutligen bör nämnas, att den från och med budgetåret 1932/1933 i riksstaten särskilt redovisade titeln riksgäldskontorets inkomstmedel blivit, för upprätthållande av jämförbarheten, i tabellen inlagd under rubriken egentliga statsinkomster.

Anslag, miljoner kronor					
Budgetår	Skattebudgeten			Lånebudgeten	Tillsammans
	Verkliga utgifter	Utgifter för kapitalökning	Summa	Utgifter att täckas av låne-medel	
1926/1927.....	634.81	45.53	679.84	55.22	<b>735.06</b>
1927/1928.....	641.63	31.46	673.14	30.83	<b>703.47</b>
1928/1929.....	658.53	33.41	691.94	49.35	<b>741.29</b>
1929/1930.....	689.28	55.62	744.90	34.41	<b>779.31</b>
1930/1931.....	719.48	44.07	763.55	49.82	<b>813.37</b>
1931/1932.....	760.89	55.56	816.45	72.80	<b>889.25</b>
1932/1933.....	772.49	23.32	795.81	100.27	<sup>1</sup> <b>896.08</b>
1933/1934.....	738.19	49.98	788.17	240.90	<b>1,029.07</b>

Inkomster, miljoner kronor								
Budgetår	Skattebudgeten					Lånebudgeten	Tillsammans	
	Egentliga statsinkomster	Inkomster av statens produktiva fonder	Andel i riksbankens vinst	Summa verkliga inkomster	I anspråk tagna kapitaltillgångar	Summa för skattebudgeten		Låne-medel
1926/1927.....	516.57	110.17	16.00	642.74	37.10	679.84	55.22	<b>735.06</b>
1927/1928.....	537.72	114.30	16.20	668.22	4.92	673.14	30.83	<b>703.47</b>
1928/1929.....	560.24	115.53	13.90	689.67	2.27	691.94	49.35	<b>741.29</b>
1929/1930.....	587.44	135.79	17.00	740.23	4.67	744.90	34.41	<b>779.31</b>
1930/1931.....	595.17	141.70	19.00	755.87	7.68	763.55	49.82	<b>813.37</b>
1931/1932.....	616.24	114.82	16.00	747.06	69.39	816.45	72.80	<b>889.25</b>
1932/1933.....	656.79	94.99	14.00	765.78	30.03	795.81	100.27	<sup>1</sup> <b>896.08</b>
1933/1934.....	666.36	94.23	27.00	787.59	0.58	788.17	240.90	<b>1,029.07</b>

I detta sammanhang torde få meddelas några uppgifter om utvecklingen av den under egentliga statsinkomster ingående största inkomstgruppen, nämligen skatterna.

I efterföljande tabell har sammanställts skatternas summa för ett vart av budgetåren 1924/1925—1933/1934, därvid uppgifterna väsentligen grunda

<sup>1</sup> Till de i sammanställningen angivna siffrorna för budgetåret 1932/1933 böra läggas följande å förslaget till tilläggsstat upptagna anslag, nämligen dels till arbetslöshetens bekämpande 42 miljoner kronor, dels till kapitalökning å egnahemslånefonden 4 miljoner kronor, därav 3.60 miljoner av låne-medel och 0.40 miljon kronor av andra statsinkomster. Under inkomsterna ökas i anspråk tagna kapitaltillgångar och låne-medel med motsvarande belopp.

sig för tiden till och med budgetåret 1931/1932 på avslutade räkenskaper, för budgetåret 1932/1933 på riksstatens siffror samt för budgetåret 1933/1934 på de siffror, som innehållas i det nu föreliggande budgetförslaget. Bland skatterna hava medtagits automobilskattemedlen även under den tid, då dessa redovisades utanför riksstaten, liksom ock den under vissa tidigare år bland diverse inkomster bokförda intäkten av rusdrycksmedel från partihandelsbolag. Tabellen innehåller vidare en fördelning av skattesumman för varje budgetår på direkta och indirekta skatter. Med avseende å denna fördelning må här allenast framhållas, att av stämpelmedlen arvs- och gåvoskatten hänförs till direkt beskattning, medan övriga stämpelmedel ansetts utgöra indirekt beskattning. En liknande fördelning har i fråga om automobilskattemedlen ägt rum sålunda, att fordonsskatten hänförs till den direkta beskattningen samt gummiring- och bensinskatterna till indirekt beskattning. Vissa i tabellen ingående siffror äro endast approximativt beräknade.

Budgetår	S k a t t e r				Summa milj. kr.
	Direkta		Indirekta		
	milj. kr.	i % av summa	milj. kr.	i % av summa	
1924/1925.....	171.97	32.7	353.13	67.3	525.10
1925/1926.....	179.94	34.9	336.20	65.1	516.14
1926/1927.....	181.24	33.4	361.30	66.6	542.54
1927/1928.....	183.56	31.9	391.01	68.1	574.57
1928/1929.....	186.34	32.5	386.42	67.5	572.76
1929/1930.....	189.76	32.2	399.91	67.8	589.67
1930/1931.....	206.70	34.6	391.51	65.4	598.21
1931/1932.....	203.14	34.1	391.88	65.9	595.02
1932/1933.....	176.48	28.2	448.70	71.8	625.18
1933/1934.....	199.16	31.5	433.80	68.5	632.96

Av tabellen framgår, att den stegring, som inträtt beträffande såväl den direkta som den indirekta beskattningen, under största delen av perioden varit proportionsvis lika stark för de båda skatteformerna. De direkta skatternas procentuella andel har, såsom synes, för hela perioden 1924/1925—1931/1932 praktiskt taget konstant hållit sig omkring en tredjedel av den totala skattesumman. Riksstaten för budgetåret 1932/1933 utvisar däremot en markerad nedgång i de direkta skatternas andel av skattesumman. På sätt redan i finansplanen omförmäls, företer budgetförslaget en procentsiffra för de direkta skatterna, som ligger över riksstats-siffran för 1932/1933 men som är lägre än för något annat år under perioden.

Skattebudgeten enligt riksstatsförslaget. En jämförelse mellan anslagen till *verkliga utgifter* i riksstaten för nu löpande budgetår och dylika anslag i det föreliggande budgetförslaget ger följande resultat:

	Enligt riksstaten för budgetåret 1932/1933 milj. kr.	Enligt förslaget till riksstat för budgetåret 1933/1934 milj. kr.	Ökning (+) Minskning(-) milj. kr.
I. Första huvudtiteln (Kungl. hov- och slottsstaterna) .....	1.71	1.63	— 0.08
II. Andra > (Justitiedepartementet) .....	12.65	12.16	— 0.49
III. Tredje > (Utrikesdepartementet) .....	5.95	6.49	+ 0.54
IV. Fjärde > (Försvarsdepartementet) .....	121.63	101.70	— 19.93
V. Femte > (Socialdepartementet) .....	133.16	151.45	+ 18.29
VI. Sjätte > (Kommunikationsdepartementet) .....	94.18	82.41	— 11.77
VII. Sjunde > (Finansdepartementet) .....	44.84	46.46	+ 1.62
VIII. Åttonde > (Ecklesiastikdepartementet) ..	152.85	146.02	— 6.83
IX. Nionde > (Jordbruksdepartementet) ...	49.18	38.51	— 10.67
X. Tionde > (Handelsdepartementet) .....	12.78	11.31	— 1.47
XI. Elfte > (Pensionsväsendet) .....	43.06	31.81	— 11.25
Säger	671.99	629.95	— 42.04
XII. Oförutsedda utgifter .....	4.50	1.00	— 3.50
XIII. Riksdags- och revisionskostnader m. m. ...	4.26	4.06	— 0.20
XIV. Räntor å statsskulden m. m. ....	91.74	103.18	+ 11.44
Summa	772.49	738.19	— 34.30

Av sammanställningen framgår, att med undantag för tredje, femte och sjunde huvudtitlarna samtliga de elva huvudtitlarnas slutsummor nedbringats under löpande riksstats motsvarande belopp.

Minskningen är störst för fjärde huvudtiteln, vars slutsiffra sänkts med 19.93 miljoner kronor. För vinnande av denna besparing hava emellertid, såsom förut omnämnts, reservationer å vissa anslag med tillhoppa omkring 3 miljoner kronor tagits i anspråk.

Av anslagsminskningen å sjätte huvudtiteln, 11.77 miljoner kronor, svarar ett belopp av 8 miljoner kronor mot den beräknade nedgången av automobilskattemedlen. Återstoden, 3.77 miljoner kronor, hänför sig till de med allmänna skattemedel bestridda anslagen. Bortses från de väganslag, i löpande riksstat upptagna med tillhoppa 2.85 miljoner kronor, som föreslås att överföras till automobilskattemedlens specialbudget, reduceras minskningen till 0.92 miljon kronor, varav 0.25 miljon kronor utgör en automatisk sänkning.

Vad angår elfte huvudtiteln, vars slutsumma sänkts med 11.25 miljoner kronor, är minskningen helt beroende på förut omnämnda inskränkning i

fonderingen för pensioneringsändamål. Genom denna inskränkning ernås en anslagslättnad av 12.46 miljoner kronor. Den ökning, som huvudtitelns slutsumma efter avdrag av detta belopp företer eller 1.21 miljon kronor, beror till ett belopp av omkring 0.86 miljon kronor på automatiska utgiftstegringar och i övrigt på uppräknningar av förslagsanslag.

I den minskning å sammanlagt 10.67 miljoner kronor, som nionde huvudtiteln företer, ingår en nedsättning med 5 miljoner kronor av anslaget till aekordslån och stödlån åt jordbrukare, vilket i löpande riksstat är uppfört med 15 miljoner kronor men i budgetförslaget upptagits med 10 miljoner kronor. Vidare hava minskningar skett med 2.75 miljoner kronor genom överflyttningar till kapitalökningsbudgeten och 1.10 miljon kronor genom bortfallande av anslaget till stödlån åt egnahemslåntagare. Dessa minskningar å tillhopa 8.85 miljoner kronor motvägas till ett belopp av 0.21 miljon kronor genom automatiska nettoökningar och till 1.05 miljon kronor genom utgiftsökningar på grund av förutsatta organisationsändringar. Å de anslag, som ej beröras av nu angivna förhållanden, hava besparingar vunnits med tillhopa 3.09 miljoner kronor, varav största delen eller 1.22 miljon kronor faller på avdelningen lantushållning i allmänhet.

Åttonde huvudtitelns slutsumma har sänkts med 6.83 miljoner kronor. Å de anslag under denna huvudtitel, som äro underkastade automatisk förändring, skulle vid oförändrade grunder för anslagens disposition uppkomma anslagshöjningar, efter avdrag av automatiska minskningar, med tillhopa 2.05 miljoner kronor. Genom vissa omläggningar i grunderna för en del anslag — därvid främst är att nämna viss ändring i grunderna för bidrag till utjämning av kostnaderna för folkskoleväsendet, vilken ger en besparing av 3.37 miljoner kronor — har denna ökning uppvägts och förbytt i en minskning av 4.28 miljoner kronor. Av de besparingar i övrigt, som bidragit till nedsättningen i huvudtitelns slutsumma men vilka i viss mån motvägts av öknningar till följd av organisatoriska förändringar eller av andra orsaker, faller största delen, 2.10 miljoner kronor, på avdelningen folkundervisningen men avsevärda belopp jämväl på avdelningarna diverse (0.66 miljon kronor), yrkesundervisningen (0.35 miljon kronor), folkbildningsåtgärder i övrigt (0.24 miljon kronor) samt universiteten, den medicinska undervisningen m. m. (0.23 miljon kronor).

Slutsummorna å övriga till beloppet minskade huvudtitlar uppvisa följande nedsättningar, nämligen för första huvudtiteln med 0.08 miljon kronor, för andra huvudtiteln med 0.49 miljon kronor och för tionde huvudtiteln med 1.47 miljon kronor.

Sammanlagt utgör minskningen å de nu nämnda huvudtitlarna 62.49 miljoner kronor.

Av de huvudtitlar, vilkas slutsumma måst ökas, företer femte huvudtiteln den största stegringen. Totalsiffran för denna huvudtitel har höjts med 18.29 miljoner kronor. Jag erinrar härvid om det förut berörda för-

hållandet, att anslaget till arbetslöshetens bekämpande ökats med 10 miljoner kronor. Å andra sidan minskas anslagsbeloppet till hospitalsbyggnadsarbeten m. m. genom överflyttning till kapitalökningsbudgeten med 5.58 miljoner kronor. Automatiska utgiftsstegringar å åtskilliga anslag skulle vid oförändrade grunder för anslagens utgående medföra anslagsökningar med tillhoppa — efter avdrag av automatiska anslagsminskningar — 14.90 miljoner kronor, varav 10.10 miljoner kronor på anslaget till pensionstillägg och understöd enligt pensionsförsäkringslagen. Genom vissa ändringar i anslagsgrunderna m. m. hava dessa stegringar begränsats till 14.21 miljoner kronor. Bortses från de anslag, som beröras av nu angivna förhållanden eller beträffande vilka direkt jämförelse eljest av särskild orsak icke kan anställas, har åstadkommits en nettobesparing av 1.15 miljon kronor. Härav faller större delen eller 0.65 miljon kronor på avdelningen medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

Ökningen å sjunde huvudtiteln, 1.62 miljon kronor, sammanhänger i främsta rummet med den förstärkning av skatteutjämningsmedlens fond, för vilken äskats nytt anslag å 4 miljoner kronor. Därjämte har å huvudtiteln måst beräknas ett belopp av 0.53 miljon kronor till bestridande av statsverket åvilande skatter för tidigare influtna inkomster från Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag. Dessa skatter hava under tidigare år gäldats från vederbörande inkomsttitel, som därtill lämnat tillgång. Nu nämnda ökning motvägas i viss mån av automatiska anslagsminskningar med tillhoppa 1.32 miljon kronor. De anslag i övrigt, beträffande vilka direkt jämförelse mellan löpande budget och riksstatsförslaget kan äga rum, förete minskningar med sammanlagt 1.74 miljon kronor, varav största delen eller 1.58 miljon kronor faller på avdelningen skatteomkostnader.

Tredje huvudtiteln slutligen utvisar en ökning av 0.54 miljon kronor. Vid bedömande av denna siffra bör beaktas att å huvudtiteln uppförts ett nytt anslag å 1 miljon kronor för reglering av vissa kursförluster, vilka utgifter under innevarande budgetår bestridas av anslaget till oförutsedda utgifter i allmänhet. Frändrages det nya anslaget, utvisar huvudtiteln en minskning med 0.46 miljon kronor, varav större delen vunnits genom nedskärning av utgifterna för Sveriges representation i utlandet.

Ökningen å nu nämnda huvudtitlar utgör tillhoppa 20.45 miljoner kronor.

Vad angår övriga titlar under verkliga utgifter, bortfaller det i löpande riksstat under rubriken oförutsedda utgifter upptagna anslaget å 3 miljoner kronor till beredskapsarbeten för motverkande av arbetslöshet. Anslaget till oförutsedda utgifter, som i löpande riksstat höjts från 1 miljon kronor till 1.50 miljon kronor för att bereda medel för reglering av vissa kursförluster, har, sedan i budgetförslaget särskilda anslag för berörda ändamål uppförts under vederbörande huvudtitlar, ansetts kunna sänkas till sitt tidigare belopp, 1 miljon kronor. Anslagen till riksdags- och revisionskostnader m. m. utvisa en minskning av 0.20

miljon kronor. Slutligen är att märka den starka stegringen med 11.44 miljoner kronor av anslagen till räntor å statsskulden.

I riksstaten för budgetåret 1932/1933 och i budgetförslaget hava anslagen till *utgifter för kapitalökning*, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel, upptagits med belopp, som framgå av följande jämförande sammanställning:

	Enligt riksstaten för budgetåret 1932/1933 milj. kr.	Enligt förslaget till riksstat för budgetåret 1933/1934 milj. kr.	Ökning (+), Minskning (—) milj. kr.
Statens affärsverksamhet .....	4.00	—	— 4.00
Statens utlåningsfonder .....	1.32	2.38	+ 1.06
Statsverkets fond av rusdrycksmedel .....	5.00	0.05	— 4.95
Fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 .....	5.00	—	— 5.00
Avbetalning å statsskulden .....	8.00	47.55	+ 39.55
Summa	23.32	49.98	+ 26.66

Denna sammanställning utvisar för ifrågavarande anslagsgrupp en summa av 23.32 miljoner kronor i löpande riksstat och 49.98 miljoner kronor i budgetförslaget. Här föreligger alltså en ökning på 26.66 miljoner kronor. Till ökningen bidrager i främsta rummet det under avbetalning å statsskulden upptagna anslaget å 40 miljoner kronor till avskrivning av visst i fonden för förlag till statsverket ingående lånekapital. För statens utlåningsfonder uppkommer en ökning av 1.06 miljon kronor. Det i löpande riksstat under statens affärsverksamhet uppförda anslaget å 4 miljoner kronor till inlandsbanans fortsättning har i riksstatsförslaget överflyttats till lånebudgeten. Anslag till fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 har ej upptagits i den föreslagna budgeten. Med föranledande av de ändrade bestämmelserna angående dispositionen av rusdrycksmedlen och statsverkets fond av sådana medel minskas anslaget till avsättning till denna fond med 4.95 miljoner kronor.

Totalsumman av anslagen å skattebudgeten utgör, såsom av det föregående framgår, 788.17 miljoner kronor, vilket i förhållande till nu löpande riksstat innebär en minskning av 7.64 miljoner kronor.

Vad angår skattebudgetens inkomstsida meddelas i efterföljande tablå en jämförelse mellan de inkomstitlar, vilka bruka sammanföras under den gemensamma beteckningen *verkliga inkomster*, för nu löpande och för nästkommande budgetår:

	Enligt riksstaten för budgetåret 1932/1933 milj. kr.	Enligt förslaget till riksstat för budgetåret 1933/1934 milj. kr.	Ökning (+) minskning(-) milj. kr.
<i>Egentliga statsinkomster:</i>			
Skatter .....	625.18	632.96	+ 7.78
Uppbörd i statens verksamhet .....	15.20	14.85	— 0.35
Diverse inkomster .....	4.86	5.75	+ 0.89
Säger	645.24	653.56	+ 8.32
<i>Inkomster av statens produktiva fonder:</i>			
Statens affärsverksamhet .....	75.77	66.03	— 9.74
Statens aktier .....	1.60	11.60	+ 10.00
Statens utlåningsfonder.....	13.12	15.65	+ 2.53
Statsverkets fond av rusdrycksmedel .....	4.50	0.95	— 3.55
Säger	94.99	94.23	— 0.76
<i>Andel i riksbankens vinst</i> .....	14.00	27.00	+ 13.00
<i>Riksgäldskontorets inkomstmedel</i> .....	11.55	12.80	+ 1.25
Summa	765.78	787.59	+ 21.81

I det nu föreliggande riksstatsförslaget sluta de egentliga statsinkomsterna å ett belopp av 653.56 miljoner kronor eller 8.32 miljoner kronor mera än i riksstaten för innevarande budgetår.

Av budgetförslagets inkomstsumma faller enbart på skatterna ett belopp av 632.96 miljoner kronor. Inkomst- och förmögenhetsskatten förutsättes härav lämna 123 miljoner kronor, därvid jag utgår från att skatten uttages med 165 procent av grundbeloppen. Därjämte upptages avkastningen av den extra inkomst- och förmögenhetsskatten till 9 miljoner kronor. Stämpelmedlen förutsätts giva 70 miljoner kronor, därav 40 miljoner kronor hänförliga till skatt för arv och gåva. I automobilskattemedel beräknas inflyta 72 miljoner kronor. Tullmedlen hava uppförts med 120 miljoner kronor samt tobaksskatten med 75 miljoner kronor. Rusdrycksmedlen äro beräknade till sammanlagt 156 miljoner kronor.

Uppbörd i statens verksamhet har beräknats till 14.85 miljoner kronor. Av detta belopp komma cirka 2.62 miljoner kronor på inkomstitlar, vilka tillsammans med tillhörande utgiftsanslag bilda fristående specialbudgeter.

I inkomstiteln diverse inkomster ingå lotterimedel med 2 miljoner kronor.

I riksstatsförslaget beräknas inkomsterna av statens produktiva fonder till sammanlagt 94.23 miljoner kronor eller till 0.76 miljon kronor mindre än i löpande riksstat. Av den beräknade inkomsten komma på statens affärsverksamhet 66.03 miljoner kronor, på statens aktier 11.60 miljoner kronor

— varav 10 miljoner kronor utgöra beräknad inleverering från Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet av fonderade vinstmedel — på statens utlåningsfonder 15.65 miljoner kronor samt på statsverkets fond av rusdrycksmedel 0.95 miljon kronor.

Riksbanksvinsten uppföres i riksstatsförslaget med 27 miljoner kronor, varav 14 miljoner kronor avse vinsten för år 1932 och 13 miljoner kronor beräknad vinst för år 1933.

Riksgäldskontorets inkomstmedel förete en ökning med 1.25 miljon kronor till 12.80 miljoner kronor.

Sammanlagt utvisa de verkliga inkomsterna enligt budgetförslaget en ökning med 21.81 miljoner kronor utöver det i nu löpande riksstat uppförda motsvarande beloppet.

*I anspråk tagna kapitaltillgångar* upptagas i riksstatsförslaget med ett belopp av 0.58 miljon kronor. I löpande riksstat är här beräknat 30.03 miljoner kronor. I sistnämnda belopp ingå — fränsett ett par smärre anslagsreservationer samt 0.03 miljon kronor från »övriga produktiva fonder» — dels 25 miljoner kronor ur fonden för statsskuldens amortering, dels ock 4.93 miljoner kronor ur statsverkets fond av rusdrycksmedel. För nästa budgetår beräknas under denna huvudgrupp 0.45 miljon kronor i reservationer å anslag för verkliga utgifter, 0.10 miljon kronor i reservationer å anslag för kapitalökning samt 0.03 miljon kronor från statens produktiva fonder.

**Lånebudgeten enligt riksstatsförslaget.** En jämförelse mellan anslagen att täckas av lånemedel för nu löpande budgetår och dylika anslag i riksstatsförslaget ter sig sålunda:

	Enligt riksstaten för budgetåret 1932/1933 milj. kr.	Enligt förslaget till riksstat för budgetåret 1933/1934 milj. kr.	Ökning (+) Minskning (—) milj. kr.
Statens affärsverksamhet.....	47.84	64.94	+ 17.10
Fonden för statens aktier .....	30.00	—	— 30.00
Statens utlåningsfonder .....	8.26	15.45	+ 7.19
Fonden för förslag till statsverket.....	14.17	160.51	+ 146.34
Summa	100.27	240.90	+ 140.63

Sammanställningen utvisar, att lånebudgetens totalsumma ökats från 100.27 miljoner kronor till 240.90 miljoner kronor eller sålunda med 140.63 miljoner kronor.

Den största ökningen faller på rubriken fonden för förslag till statsverket. Huvuddelen av det i löpande riksstat upptagna beloppet utgöres av ett anslag å 9.60 miljoner kronor för täckande av viss statens järn-

vägars fordran hos Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag. Den i riksstatsförslaget upptagna summan för denna titel motsvaras i sin helhet av de anslag till allmänna arbeten, vilka enligt vad i finansplanen omförmälts äro avsedda att amorteras under en kort period.

Återstående kapitalökningsanslag i riksstatsförslaget fördela sig mellan statens affärsverksamhet med 64.94 miljoner kronor och statens utlåningsfonder med 15.45 miljoner kronor. I förhållande till löpande riksstat representera dessa båda poster ökningarna med 17.10 respektive 7.19 miljoner kronor. Den för statens affärsverksamhet redovisade ökningen beror väsentligen därav, att till elektrifiering av statsbanelinjer äskas 19.40 miljoner kronor mera än i löpande riksstat anvisats. Ökningen för statens utlåningsfonders vidkommande har i huvudsak föranletts av förhöjd medelsanvisning för egnahemslånefonden.

### Beräkning av de särskilda inkomstitlarna.

Såsom framgår av vad i det föregående anförts, har jag ansett mig böra på så gott som samtliga punkter ansluta mig till riksräkenskapsverkets förslag till beräkning av de särskilda inkomstitlarna för nästkommande budgetår. Självfallet föranleda mina i finansplanen framlagda förslag vissa ändringar och tillägg till verkets beräkningar.

**Egentliga statsinkomster.** Under rubriken skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse återfinnes såsom den största posten *inkomst- och förmögenhetsskatten*.

Denna skatt, som under ett vart av budgetåren 1929/1930—1932/1933 uttagits med 145 procent av grundbeloppen, har i riksstaterna för sagda år beräknats till respektive 149 miljoner, 160 miljoner, 158 miljoner och 122 miljoner kronor. Den behållna inkomsten å titeln har varit 146.04 miljoner kronor för budgetåret 1929/1930, då inkomsten likväl påverkades av förekomsten av vissa betydande extra ordinära skatterestitutioner, 160.38 miljoner kronor för budgetåret 1930/1931 och 157.35 miljoner kronor för budgetåret 1931/1932. För nu löpande budgetår torde skatten — under förutsättning att 90 procent av det debiterade beloppet beräknas inflyta — komma att giva något mera än det i riksstaten uppförda beloppet eller i runt tal 126 miljoner kronor.

För beräkningen i statsverkspropositionen av inkomst- och förmögenhetsskatten har från och med år 1923 tillämpats en metod, för vilken utförlig redogörelse meddelats i en bilaga till samma års statsverksproposition. Såsom utgångspunkt för sina beräkningar av utfallet av 1933 års skattetaxering har riksräkenskapsverket utnyttjat vissa av statistiska centralbyrån efter riksräkenskapsverkets hemställan meddelade uppgif-

ter rörande 1932 års skattetaxering (se tabellen å sid. 12 i riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934).

En jämförelse mellan taxeringsresultatet för år 1932 och de av riksräkenskapsverket verkställda taxeringsberäkningarna för år 1933 ter sig sålunda:

	1932	1933	Minskning (—)	
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	%
Inkomst av fastighet .....	634.6	595	— 39.6	— 6.24
» » rörelse m. m. ....	775.4	660	— 115.4	— 14.88
» » tjänst m. m. ....	3,973.1	3,650	— 323.1	— 8.13
» » kapital .....	419.6	335	— 84.6	— 20.16
Summa uppskattad inkomst	5,802.7	5,240	— 562.7	— 9.70
Avdrag .....	602.8	596	— 6.8	— 1.13
Taxerad inkomst	5,199.9	4,644	— 555.9	— 10.69
<sup>1</sup> / <sub>60</sub> av den skattepliktiga förmögenheten .....	230.0	210	— 20.0	— 8.70
Till inkomst- och förmögenhetsskatt				
taxerat belopp .....	5,429.9	4,854	— 575.9	— 10.61
Utnyttjade Ortsavdrag .....	2,870.8	2,600	— 270.8	— 9.43
Beskattningsbart belopp .....	2,559.1	2,254	— 305.1	— 11.92
Därav:				
a) Enskilda skattskyldiga .....	2,220.0	1,973	— 247.0	— 11.13
b) Aktiebolag m. fl. ....	339.1	281	— 58.1	— 17.13

I sin inkomstberäkning har riksräkenskapsverket närmare motiverat de av verket vidtagna, i tablån redovisade ändringarna av olika inkomst- och avdragsbelopp.

Såsom framgår av tablåns siffermaterial hava för 1933 års taxering beräknats betydande sänkningar på samtliga inkomstposter. Då därjämte, vad enskilda skattskyldiga beträffar, den i det taxerade beloppet ingående sextiondelen av den skattepliktiga förmögenheten sänkts, hava beräkningarna lett fram till en minskning i det totala taxerade beloppet på 575.9 miljoner kronor eller 10.61 procent. Sedan emellertid för enskilda skattskyldiga beräknats en sänkning av de utnyttjade Ortsavdragen med 270.8 miljoner kronor, har nedgången i de beskattningsbara beloppen för samtliga skattskyldiga begränsats till 305.1 miljoner kronor, vilket utgör 11.92 procent av de beskattningsbara beloppen år 1932 för samtliga skattskyldiga. För enskilda skattskyldiga utgör minskningen i de beskattningsbara beloppen 247.0 miljoner kronor eller 11.13 procent, medan för bolagen beräknas en nedgång med 58.1 miljoner kronor eller 17.13 procent.

På grundval av de beskattningsbara beloppen beräknar riksräkenskaps-

verket härefter den debiterade inkomst- och förmögenhetsskatten sålunda.

Medelskatteprocenten har vid 1932 års taxering för enskilda skattskyldiga uppgått till 5.17 procent och för aktiebolag m. fl. till 7.46 procent. För 1933 års taxering har riksräkenskapsverket — under förutsättning att skatten utginge oförändrat med 145 procent av grundbeloppen — räknat med nedgång i skatteprocenten beträffande enskilda skattskyldiga till 5.10 procent och för bolagen till 7.10 procent. Med nu angivna procentsatser beräknar verket den debiterade skatten för år 1933 till 100.6 miljoner kronor för enskilda och 20.0 miljoner kronor för aktiebolag m. fl. eller alltså sammanlagt till 120.6 miljoner kronor.

Med utgångspunkt från att skatten, enligt riksräkenskapsverkets antagande, beräknas inflyta med 90 procent av det debiterade beloppet, skulle den behållna inkomsten uppgå till 108.5 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har hemställt, att inkomst- och förmögenhetsskatten för budgetåret 1933/1934 upptages till i avjämnat tal 108 miljoner kronor.

För egen del finner jag de av riksräkenskapsverket angivna synpunkterna riktiga och de utvecklade skälen för beräkningarna av de i verkets sammanställning ingående detaljsiffrorna väl grundade.

Emellertid har jag — på sätt redan i det föregående angivits — sett mig nödsakad att, för avvägbringande av en för budgetens finansiering erforderlig inkomstökning, föreslå, att det procenttal, varmed inkomst- och förmögenhetsskatten skall uttagas för år 1933, höjes från 145 till 165. Vid sådant förhållande stiger förut angivna medelprocent för enskilda skattskyldiga till 5.80 och för aktiebolag m. fl. till 8.10. Med dessa procentsatser skulle den debiterade skatten för år 1933 uppgå till 114.4 miljoner kronor för enskilda och till 22.8 miljoner kronor för aktiebolag m. fl. eller alltså sammanlagt till 137.2 miljoner kronor. Den behållna inkomsten av skatten för budgetåret 1933/1934 skulle sålunda, under antagande att 90 procent av den debiterade skatten inflyter, komma att uppgå till 123.5 miljoner kronor, vilken siffra torde i riksstatsförslaget böra avrundas nedåt till 123 miljoner kronor.

För bedömande av det slutresultat, till vilket beräkningen rörande 1933 års skattetaxering sålunda nått fram, torde det vara av intresse att undersöka ifrågavarande inkomsttitels utveckling under en följd av år. I sådant syfte belysas i efterföljande tablå förändringarna i inkomst- och förmögenhetsskatten — bortsett från den tidigare utgående s. k. B-skatten — under tiden från och med budgetåret 1923/1924:

B u d g e t å r	Beräknat grundbelopp av skatten			Skatt i procent av grund- beloppen	Debiterad skatt	Inflytande skatt	
	Milj. kr.	Höjning (+) eller minskning (—) från föregående år				Milj. kr.	I procent av debi- terad skatt %
		Milj. kr.	%	%	Milj. kr.		
1923/1924 .....	80.76	.	.	175	141.83	135.72	96.03
1924/1925 .....	82.87	+ 2.11	+ 2.61	175	145.02	138.51	95.51
1925/1926 .....	88.80	+ 5.93	+ 7.16	170	150.96	144.27	95.57
1926/1927 .....	92.99	+ 4.19	+ 4.72	160	148.73	143.87	96.70
1927/1928 .....	94.73	+ 1.73	+ 1.86	160	151.56	145.67	96.11
1928/1929 .....	102.18	+ 7.46	+ 7.88	150	153.27	145.27	<sup>1</sup> 94.78
1929/1930 .....	106.72	+ 4.54	+ 4.44	145	154.75	146.04	<sup>1</sup> 94.37
1930/1931 .....	116.90	+ 10.18	+ 9.54	145	169.50	160.38	94.62
1931/1932 .....	116.22	— 0.68	— 0.68	145	168.52	157.35	93.87
1932/1933 .....	96.65	— 19.67	— 16.92	145	140.00	126.00	90.00
1933/1934 .....	82.83	— 13.72	— 14.21	165	136.67	123.00	90.00

Såsom framgår av tablan, företer det beräknade grundbeloppet av inkomst- och förmögenhetsskatten en oavbruten stegring till och med budgetåret 1930/1931. Den genomsnittliga årliga ökningen av grundbeloppet vid taxeringarna åren 1923—1930 har uppgått till 5.5 procent. 1930 års taxering utvisade en stegring från föregående år av icke mindre än 9.5 procent. Vid påföljande års taxering inträdde däremot en minskning på 0.6 procent, och vid 1932 års taxering har minskningen i förhållande till år 1931 stigit ända till 16.9 procent. Även det av mig beräknade grundbeloppet av inkomst- och förmögenhetsskatten utvisar i jämförelse med 1932 års taxering en betydande minskning, nämligen med 14.2 procent. Därmed skulle grundbeloppet komma att ligga vid ungefär samma nivå som enligt 1924 års taxering.

I anslutning till vad här förut anförts föreslår jag, att avkastningen av inkomst- och förmögenhetsskatten i riksstaten för nästkommande budgetår upptages till 123 miljoner kronor.

*Extra inkomst- och förmögenhetsskatten.* I löpande riksstat finnes uppförd extra inkomst- och förmögenhetsskatt med ett belopp av 11.50 miljoner kronor. Såsom framgår av riksräkenskapsverkets inkomstberäkning, torde skatten under innevarande budgetår komma att inbringa 10.65 miljoner kronor, under förutsättning att 95 procent av det debiterade skattebeloppet inflyter. I sin skrivelse har riksräkenskapsverket därjämte beräknat,

<sup>1</sup> Skatteintäkten och inflytandeprocenten för budgetåren 1928/1929 och 1929/1930 påverkas av förekomsten av vissa betydande extraordinära skatterestitutioner.

att extra inkomst- och förmögenhetsskatten skulle med tillämpning av oförändrade grunder under budgetåret 1933/1934 giva i runt tal 9 miljoner kronor.

Enligt vad jag vid anmälan av finansplanen anfört har jag funnit mig böra föreslå, att även för budgetåret 1933/1934 uttages extra inkomst- och förmögenhetsskatt efter samma grunder som för innevarande budgetår. Då jag icke har något att erinra mot den av riksräkenskapsverket under denna förutsättning gjorda beräkningen av förevarande inkomsttitel, får jag — som senare i dag kommer att anmäla proposition med förslag till författning i ämnet — hemställa, att extra inkomst- och förmögenhetsskatt i budgetförslaget uppföres med 9 miljoner kronor.

*Utjämningskatten* är i löpande riksstat uppförd med 4.10 miljoner kronor och har för budgetåret 1933/1934 av riksräkenskapsverket beräknats till samma belopp. Ämbetsverket har därvid utgått från att utjämningskatten beträffande 1933 års taxering uttages med hela grundbeloppet, på sätt varit fallet vid sistlidet års taxering.

Såsom jag senare i dag vid behandlingen av sjunde huvudtitelns anslag till bidrag till skattetyngda kommuner skall närmare utveckla, torde det bliva erforderligt att innevarande år uttaga utjämningskatten med hela grundbeloppet. Vid sådant förhållande och då jag icke har något att erinra mot riksräkenskapsverkets beräkning av skattens avkastning under denna förutsättning, hemställer jag, att utjämningskatten i riksstatsförslaget uppföres med 4.10 miljoner kronor.

*Stämpelmedlen*, vilka för budgetåret 1931/1932 gävo en behållen avkastning av 48.81 miljoner kronor, äro i riksstaten för innevarande budgetår uppförda med 45 miljoner kronor.

För budgetåret 1933/1934 har generalpoststyrelsen föreslagit, att förevarande inkomsttitel måtte upptagas till 44 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har ej funnit anledning föreligga att vidtaga ändring i det nuvarande riksstatsbeloppet.

Mot riksräkenskapsverkets ifrågavarande beräkning har jag intet att erinra.

Såsom jag tillkännagivit vid anmälan av finansplanen, ämnar jag framlägga förslag rörande omläggning av den under förevarande inkomsttitel redovisade skatten för arv och gåva. Enligt verkställda beräkningar skulle denna omläggning under budgetåret 1933/1934 tillföra statsverket en merinkomst av omkring 25 miljoner kronor. Inalles kan arvs- och gåvobeskattningen efter omläggningen beräknas inbringa 40 miljoner kronor.

Efter samråd med chefen för justitiedepartementet har jag vidare för avsikt att tillstyrka sådan förändring av den häradshövdingarna och underdomstolarna i städerna tillkommande expeditionslösen till stämpel, att

statsverket beredes en ökad intäkt av stämpelmedel å ungefär 0.15 miljon kronor.

Jag utgår ifrån, att förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror — vilken förordnings giltighetstid utlöper den 30 juni 1933 — erhåller förlängd giltighet under nästa budgetår. Härom torde jag senare i dag få framlägga förslag.

I enlighet med vad sålunda anförts hava stämpelmedlen i budgetförslaget upptagits till 70 miljoner kronor, med angivande tillika att därav belöper å arvsskatt och skatt för gåva ett beräknat belopp av 40 miljoner kronor.

*Tullmedlen* beräknades för budgetåret 1931/1932 till 138 miljoner kronor och hava i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptagits till 148 miljoner kronor. Förstnämnda budgetår utgjorde den behållna inkomsten enligt budgetredovisningen i det närmaste det i riksstaten beräknade beloppet eller 137.53 miljoner kronor. Häri torde avkastningen av de från och med den 1 februari 1932 gällande särskilda tilläggstullarna ingå med ett belopp av omkring 5 miljoner kronor. För hela budgetåret 1932/1933 hava dessa tilläggstullar beräknats tillföra statskassan 12 å 15 miljoner kronor.

För nästkommande budgetår har generaltullstyrelsen beräknat tullmedlen till 140 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket åter har ansett ifrågavarande inkomstitel icke böra upptagas med högre belopp än 120 miljoner kronor.

För egen del ansluter jag mig till riksräkenskapsverkets beräkning och hemställer följaktligen, att tullmedlen i förslaget till riksstat för budgetåret 1933/1934 uppföras med sistnämnda belopp, 120 miljoner kronor.

*Tobaksskatten* beräknades i riksstaten för budgetåret 1931/1932 till 67 miljoner kronor och lämnade under sagda budgetår en behållen inkomst av 70.13 miljoner kronor. Överskottet föranleddes delvis av en enligt beslut vid 1932 års riksdag från och med den 1 mars 1932 genomförd höjning av skattesatserna, vilken beräknades inbringa en årlig merinkomst av omkring 5 miljoner kronor.

För innevarande budgetår är tobaksskatten uppförd med 70 miljoner kronor.

Under månaderna juli—december av detta budgetår har tobaksskatten givit 36.8 miljoner kronor eller 2.2 miljoner kronor mera än under motsvarande tid av budgetåret 1931/1932.

För nästkommande budgetår har riksräkenskapsverket — med sänkning av en utav Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet gjord uppskattning å 72 miljoner kronor — beräknat ifrågavarande inkomstitel till 70 miljoner kronor. Mot riksräkenskapsverkets beräkning har jag intet att er-

inra. Emellertid förutsätter finansplanen sådana ändringar beträffande skattesatserna för tobaksvaror, att ytterligare 5 miljoner kronor kunna beräknas inflyta. Närmare förslag i detta ämne torde jag senare få anmäla.

I anslutning härtill har tobaksskatten i riksstatsförslaget uppförts med 75 miljoner kronor.

Under *rusdrycksmedlen* hänföres brännvinstillverkningsskatt, rusdrycksförsäljningsmedel från partihandels- och detaljhandelsbolag, omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker samt maltskatt. Dessa inkomstitlar äro i löpande riksstat upptagna med härefter angivna belopp, jämte vilka ställts de belopp, till vilka inkomsterna beräknats av riksräkenskapsverket för nästkommande budgetår.

	Riksstaten för 1932/1933	Verkets förslag för 1933/1934
Brännvinstillverkningsskatt.....	16.2 milj. kr.	17.0 milj. kr
Rusdrycksförsäljningsmedel		
Partihandelsbolag .....	12.0 »	10.0 »
Detaljhandelsbolag .....	22.0 »	19.0 »
Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.....	68.0 »	65.0 »
Maltskatt.....	22.0 »	20.5 »
Summa	140.2 milj. kr.	131.5 milj. kr.

Vid anmälan av finansplanen har jag tillkännagivit min avsikt vara att föreslå en ökning av beskattningen av spritdrycker och maldrycker och i sådant avseende förordat, att för nästa budgetår ytterligare 22.5 miljoner kronor anskaffas på denna väg. Den beräknade stegringen skulle fördelas med 13 miljoner kronor på en höjning av omsättningsskatten å spritdrycker — varvid tillika skatten skulle utsträckas att omfatta även s. k. teknisk sprit — samt 9.5 miljoner kronor på en ökning av malt-skatten. Förslag till erforderliga författningsändringar torde jag senare få anmäla.

Från Aktiebolaget Vin- och spritcentralen torde, såsom jag vid anmälan av finansplanen meddelat, kunna erhållas ett belopp av 2 miljoner kronor i vinstmedel utöver vad av riksräkenskapsverket beräknats.

På grund härav och då jag beträffande övriga hithörande titlar finner mig böra godtaga riksräkenskapsverkets siffror, beräknas alltså i riksstatsförslaget brännvinstillverkningsskatten till 17 miljoner kronor, rusdrycksförsäljningsmedlen från partihandelsbolag till 12 miljoner kronor, rusdrycksförsäljningsmedlen från detaljhandelsbolagen till 19 miljoner kronor, omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker till 78 miljoner kronor samt maltskatten till 30 miljoner kronor.

I enlighet med vad jag nu tillstyrkt skulle skatteinkomsterna komma att i förslaget till riksstat för budgetåret 1933/1934 upptagas sålunda:

Mantalspenningar .....		1,000,000	
Prästerskapets till statsverket indragna tionde.....		1,555,000	
Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:			
Inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevillning</i> .....	123,000,000		
Extra inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevillning</i> .....	9,000,000		
Utjämningskatt, <i>bevillning</i> .....	4,100,000		
Utskiftningsskatt, <i>bevillning</i> .....	100,000		
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevillning</i> .....	400,000		
Stämpelmedel, <i>bevillning</i> (därav beräknad arvs- skatt och skatt för gåva 40,000,000 kronor).....	70,000,000	206,600,000	
Automobilskattemedel, <i>bevillning</i> .....		72,000,000	
Tullar och acciser:			
Tullmedel, <i>bevillning</i> .....	120,000,000		
Accis å silke, <i>bevillning</i> .....	800,000		
Tobaksskatt, <i>bevillning</i> .....	75,000,000		
Brännvinstillverkningskatt, <i>bevillning</i> .....	17,000,000		
Rusdrycksförsäljningsmedel, <i>bevillning</i> :			
Partihandelsbolag .....	12,000,000		
Detaljhandelsbolag.....	19,000,000		
Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i> .....	78,000,000		
Maltskatt, <i>bevillning</i> .....	30,000,000	351,800,000	
			Summa kronor 632,955,000.

Under rubriken *uppbörd i statens verksamhet* finnas vissa inkomstitlar, vilka tillsammans med korresponderande utgiftsanslag bilda fristående specialbudgeter, som i riksstaten äro uppförda med sammanfallande inkomst- och utgiftsbelopp. Så är förhållandet beträffande följande titlar, nämligen bidrag till bankinspektionen, bidrag till fondinspektionen, bidrag till sparbanksinspektionen, totalisatormedel, patent-, varumärkes- och registreringsavgifter samt bidrag till försäkringsinspektionen. Vid beräkningen av dessa inkomstitlar och de mot dem svarande anslagen tillämpas den ordningen, att inkomstitlarna och] de med dem kommunicerande anslagen upptagas till belopp, motsvarande de påräkneliga uppbördsmedlen å vederbörande inkomstitel.

Då chefen för socialdepartementet anmält sig hava för avsikt att framdeles tillstyrka proposition till riksdagen med förslag till sådana ändringar i olycksfallsförsäkringslagen, att viss höjning av de enligt nämnda lag utgående tilläggsavgifterna för försäkringar i riksförsäkringsanstalten genom-

föres, har jag i likhet med riksräkenskapsverket beräknat titeln *bidrag till försäkringsrådet och riksförsäkringsanstalten* under förutsättning att nämnda höjning kommer till stånd.

Beträffande riksräkenskapsverkets beräkningar i övrigt av de under denna rubrik upptagna inkomstitlarna har jag icke funnit anledning till annan ändring än att *inkomster av statens centrala frökontrollanstalt* torde kunna beräknas till 200,000 kronor eller till 10,000 kronor mera än vad riksräkenskapsverket föreslagit.

Inkomstitlarna under uppbörd i statens verksamhet skulle i enlighet med det nu anförda i riksstaten upptagas sålunda:

Vattendomstolsavgifter .....	kronor	25,000
Bidrag till försäkringsrådet och riksförsäkringsanstalten	»	1,150,000
Avgifter för registrering av motorfordon .....	»	650,000
Avgifter för besiktning av motorfordon .....	»	1,000,000
Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar .....	»	460,000
Inkomst av myntning och justering .....	»	1,000,000
Kontrollstämpelmedel .....	»	450,000
Bidrag till bankspektionen .....	»	80,000
Bidrag till fondinspektionen .....	»	60,000
Bidrag till sparbanksinspektionen .....	»	80,000
Bidrag för tillsyn över sparbankerna .....	»	200,000
Avgifter för kontroll å handeln med skattefri sprit .....	»	31,000
Inkomster av tandläkarinstitutet .....	»	335,000
Terminsavgifter från läroverken .....	»	1,200,000
Avgifter för granskning av biografbilder .....	»	135,000
Totalisatormedel .....	»	800,000
Inkomster av statens lagerhus och fryshus .....	»	100,000
Inkomster av statens centrala frökontrollanstalt .....	»	200,000
Fyr- och båkmedel .....	»	2,600,000
Lotspenningar .....	»	2,400,000
Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter .....	»	1,500,000
Bidrag till försäkringsinspektionen .....	»	95,000
Inkomster av statens provningsanstalt .....	»	300,000
Summa kronor		14,851,000.

Inkomstiteln *diverse inkomster* har av riksräkenskapsverket beräknats till 3,500,000 kronor. Mot riksräkenskapsverkets beräkning har jag intet att erinra. Emellertid kunna ytterligare inkomster för denna titel beräknas för nästa budgetår.

Vid anmälan av finansplanen har jag omförmålt, att riksstatsförslaget förutsätter en inleverering till statsverket av lotterimedel å 2 miljoner kronor under nästkommande budgetår. Denna uppbörd torde böra beräk-

nas under diverse inkomster. Vidare torde under förevarande inkomstitel kunna upptagas ett belopp av 63,836 kronor, utgörande vissa under budgetåret 1931/1932 till arméförvaltningens artilleridepartement återlevererade medel, hänförande sig till äldre förslagsanslag (högst). Slutligen ber jag få anmäla, att, enligt vad jag inhämtat, från stuteriväsendets fond kan för allmänna budgetändamål under nästkommande budgetår tagas i anspråk ett belopp av 200,000 kronor, vilket torde böra tillföras ifrågavarande inkomstitel.

I anslutning till vad sålunda anförts bör inkomstiteln diverse inkomster kunna för nästa budgetår beräknas till i runt tal 5,750,000 kronor. För jämnande av riksstatens inkomstsida har titeln i budgetförslaget uppförts med 5,755,781 kronor.

**Inkomster av statens produktiva fonder.** I riksstaten för löpande budgetår äro överskotten av *statens affärsverksamhet* upptagna med sammanlagt 75.77 miljoner kronor, därav för postverket 13.50 miljoner kronor, för telegrafverket 25 miljoner kronor, för statens järnvägar 17.75 miljoner kronor, för statens vattenfallsverk 16 miljoner kronor, för domänverket 3.50 miljoner kronor samt för statens reproduktionsanstalt 25,000 kronor.

Vid beräkning av överskotten å sin verksamhet för budgetåret 1933/1934 hava de affärsdrivande verken i sina kalkyler rörande utgifterna för dyrtidstillägg utgått från de för innevarande budgetår fastställda grunderna för dessa tilläggs utgående. Såsom jag redan meddelat, kommer jag senare i dag att föreslå, att nu gällande dyrtidstilläggsgrunder bibehållas även för nästkommande budgetår.

*Postverkets* överskott har av generalpoststyrelsen beräknats till 15 miljoner kronor. I den till grund för generalpoststyrelsens förslagsberäkning liggande uppskattningen av postverkets bruttoinkomster för år 1933 har styrelsen medräknat ett belopp av 4 miljoner kronor, utgörande tilläggsersättning från postsparbanken för postsparbanksgöromålens handhavande å postanstalterna under åren 1923—1932. Täckning för berörda tilläggsersättning beräknas härvid ernås genom disposition av postsparbankens till enahanda belopp beräknade vinst för år 1932. Riksräkenskapsverket, som funnit detta förslag välgrundat, har jämväl i övrigt biträtt generalpoststyrelsens förslagsberäkning.

I anslutning till ämbetsverkens förslag torde överskottet av postverket för nästkommande budgetår böra upptagas till 15 miljoner kronor.

I detta sammanhang torde få erinras, att 1932 års riksdag antog såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag om sådan ändring av § 60 regeringsformen, att postmedlen icke vidare skola hänföras till bevillningarna. Därest detta förslag vid instundande riksdag definitivt antages, bör alltså vid det slutliga fastställandet av riksstaten för budgetåret 1933/1934 det vid inkomstiteln

postverket fogade tillägg, som anger rörelseöverskottets karaktär av bevillning, bortfalla.

*Telegrafverkets* överskott för nästkommande budgetår har av telegrafstyrelsen beräknats till 25.2 miljoner kronor. Denna inkomstsiffra har i riksräkenskapsverkets förslag godtagits, allenast med den ändring att beloppet avjämnats till 25 miljoner kronor. Med beaktande av den fortgående stegringen av telegrafverkets överskott, som redan under år 1930 uppgick till 25.1 miljoner kronor och år 1931 steg till 26.2 miljoner kronor, torde tillräcklig anledning förefinnas att beräkna det överskott, som skall inflyta under budgetåret 1933/1934, något högre än ämbetsverken föreslagit. Jag föreslår, att överskottet av telegrafverkets rörelse upptages med 26 miljoner kronor.

*Statens järnvägars* överskott har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 17.75 miljoner kronor. För att möjliggöra inlevererande av detta inkomstbelopp har å riksstatens utgiftssida under fonden för förslag till statsverket anvisats ett anslag av 9.6 miljoner kronor för täckande av statens järnvägars fordran hos Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag för frakttillägg, vilket enligt 1932 års malmavtal kan komma att under viss tid inestå såsom bolagets skuld.

Järnvägsstyrelsen har föreslagit, att såsom inkomst av statens järnvägar i riksstaten för budgetåret 1933/1934 uppföres ett belopp av 16 miljoner kronor. Häri ingår det på år 1933 belöpande frakttillägget för Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolags malmtrafik med 11.3 miljoner kronor. Järnvägsstyrelsen har framhållit, att tillhandahållandet av överskottsmedel till nämnda belopp av 16 miljoner kronor förutsatte, att statens järnvägar, liksom för innevarande budgetår, genom anslag å riksstaten bereddes täckning för det på år 1933 belöpande frakttillägget.

I samband med inkomstberäkningen har järnvägsstyrelsen upplyst, att styrelsen under den närmaste tiden komme att till Kungl. Maj:ts prövning ingiva förslag till ny taxa för personbefordran, vilken taxa skulle medföra en uppskattad inkomstminskning av i runt tal 3 miljoner kronor årligen. Inkomstminskningen beräknas för första året bliva kompenserad till två tredjedelar genom trafikökning. Beträffande godstaxan däremot räknas icke med några större förändringar.

Riksräkenskapsverket har anfört, att, då man under nuvarande förhållanden syntes hava att räkna med att Luossavaarabolaget under en tid framåt kunde bliva nödsakat att begagna sig av den enligt 1932 års avtal bolaget medgivna rätten till anstånd med gäldande av frakttillägget, detta tillägg för år 1933 icke borde medräknas i det för budgetåret 1933/1934 påräkneliga överskottet från statens järnvägar. Nämnda överskott skulle därigenom reduceras till 4.7 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har ansett sig kunna godtaga sistnämnda belopp med allenast den ändringen, att inkomsten avjämnas till 4.5 miljoner kronor.

Sedermera har järnvägsstyrelsen i skrivelse den 22 december 1932 gentemot den av riksräkenskapsverket ifrågasatta ändringen i avseende å beräkningen av statens järnvägars överskott anfört bland annat följande.

Såvitt styrelsen kunde finna, hade intet inträffat, som kunde motivera ett frångående av den för löpande budgetår träffade anordningen, varigenom statens järnvägar i sak ställdes utanför den — för övrigt mot järnvägsstyrelsens avrådan — tillkomna nyregleringen av förhållandet mellan staten och Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag. Det s. k. frakttillägget utgjorde ej — såsom benämningen måhända skulle kunna giva vid handen — något tillägg till den ersättning, mot vilken statens järnvägar i egenskap av allmänt transportföretag skulle vara skyldiga verkställa transportererna i fråga; utfästelsen om avkastningsgaranti innebure fastmer blott, att den mycket stora fraktrabatt, vilken malmbolaget tillförsäkrats enligt § 13 mom. 1 i 1927 års malmavtal, ej kunde helt uttagas annat än under perioder med högtrafik.

I jämförelse med de fördelar å transportområdet, som tillförsäkrades malmbolaget genom 1927 års avtal, kunde de ytterligare medgivanden, som lämnades år 1932, verka mindre betydande. Vad som beviljats hade ju formellt blott varit anstånd med viss likvid. Enligt järnvägsstyrelsens uppfattning betecknade emellertid 1932 års tilläggsavtal ännu ett steg å vägen mot ett uppgivande av statens järnvägars ekonomiska intressen i malmbanan.

Järnvägsstyrelsen hade förordat en anordning, som innebure, att statsverket årsvis övertog järnvägsstyrelsens upplöpande fordringar å Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag för frakttillägg, varvid för finansieringen erforderliga belopp finge tänkas lämnade å lånemedelsbudgeten. Denna anordning tillämpades för innevarande budgetår. Den av riksräkenskapsverket föreslagna ändringen kunde visserligen sägas vara av endast formell art och av natur att icke rubba rättsförhållandet mellan staten och Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag. Det syntes emellertid vara att befara, att då efter 1936 års utgång bolagets efter all sannolikhet mycket betydliga skuld för frakttillägg under innevarande avräkningsperiod skulle göras upp, bolaget kunde komma att göra anspråk på ett mer eller mindre fullständigt efterskänkande av statens kontraktsenliga rättigheter. Och vid detta tillfälle syntes det ej bliva utan betydelse, om beloppen ifråga passerat riksstaten eller ej. Det vore därför att befara, att den nu ifrågasatta ändringen komme att beteckna en ny etapp på den väg mot tillspillogivande av statens järnvägars ekonomiska intressen i malmbanan, vilken beträts i och med träffandet av 1927 års malmavtal.

Vid förevarande frågas bedömande vore även att beakta, att frakttillägget icke omfattade blott den garanterade minimiavkastningen å malmbanans kapital, uppgående till 6.9 miljoner kronor, utan jämväl täckning av uppstående driftsförlust, kalkylerad till 4.4 miljoner kronor. Den av riksräkenskapsverket ifrågasatta anordningen innebure alltså, att av överskottet från det övriga statsbanenädet, upptaget till 9.1 miljoner kronor, inemot hälften skulle tagas i anspråk för täckning av direkt driftsförlust å malmbanan, ett förhållande, vilket förefölle järnvägsstyrelsen orimligt.

Jag underskattar visserligen icke betydelsen av de invändningar, som järnvägsstyrelsen ur synpunkten av statens järnvägars intressen fram-

ställt mot riksräkenskapsverkets ståndpunkt. Även med beaktande av nämnda invändningar anser jag mig likväl icke kunna förorda, att täckning för det underskott i driftinkomsterna från malmbanan, vilket uppstår så länge malmbolaget är nödsakat begagna sig av den enligt 1932 års avtal medgivna rätten till anstånd med det s. k. frakttilläggets gäldande, också för nästkommande budgetår beredes genom lånemedelsanslag. På grund härav och då jag i övrigt icke har någon erinran mot riksräkenskapsverkets under förevarande punkt gjorda beräkningar, tillstyrker jag, att inkomstiteln ifråga enligt ämbetsverkets förslag upptages med 4.5 miljoner kronor.

Överskottet av *statens vattenfallsverk* har av vattenfallsstyrelsen för nästkommande budgetår beräknats till 17,100,000 kronor, därav 16,650,000 kronor för kraftverken, 200,000 kronor för kanalverken och 250,000 kronor för fastighetsförvaltningen. Riksräkenskapsverket har icke funnit skäl att i annan mån frångå styrelsens beräkning, än att inkomstbeloppet för kraftverken jämkats i syfte att för hela vattenfallsverket erhålla ett avjämnat beräknat inkomstbelopp av 17 miljoner kronor. För egen del har jag intet att erinra mot sistnämnda beräkningar och föreslår alltså, att överskottet å statens vattenfallsverk för nästkommande budgetår upptages med 17 miljoner kronor, därav 16,550,000 kronor för kraftverken, 200,000 kronor för kanalverken och 250,000 kronor för fastighetsförvaltningen.

Domänstyrelsen har beräknat *domänverkets* överskott till 3.5 miljoner kronor eller samma belopp, som finnes uppfört i riksstaten för innevarande budgetår. Häremot har riksräkenskapsverket icke framfört någon erinran.

Ämbetsverkens förevarande förslag har jag funnit mig böra biträda.

Affärsverkens överskott torde alltså i det föreliggande budgetförslaget böra upptagas med följande belopp:

Postverket, <i>bevillning</i> .....	15,000,000
Telegrafverket .....	26,000,000
Statens järnvägar .....	4,500,000
Statens vattenfallsverk:	
Kraftverken .....	16,550,000
Kanalverken .....	200,000
Fastighetsförvaltningen .....	250,000
	<u>17,000,000</u>
Domänverket .....	3,500,000
Statens reproduktionsanstalt .....	30,000
	<u>Summa kronor 66,030,000.</u>

Under inkomster av *statens aktier* har riksräkenskapsverket uppfört de två titlarna Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag och Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet.

Den inkomst från Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag, som skall beräknas å riksstaten för budgetåret 1933/1934, hänför sig till bolagets räkenskapsår 1 oktober 1932—30 september 1933.

Enligt vad som framgår av riksräkenskapsverkets inkomstberäkning har ämbetsverket vid en under hand gjord förfrågan hos ledningen för malmbolaget erhållit den upplysningen, att resultatet av bolagets rörelse under det sistförflutna verksamhetsåret icke medgåve, att den staten för samma verksamhetsår tillkommande royaltyn kunde till statsverket inbetalas under innevarande budgetår. Med tillämpning av bestämmelserna i § 2 av det under år 1932 träffade avtalet mellan staten samt Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag och Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund skulle malmbolaget ej heller komma att tillföra staten några inkomster under budgetåret 1933/1934.

Vid nu angivna förhållande har riksräkenskapsverket ansett ifrågasvarande inkomstitel böra i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptagas allenast med ett formellt belopp av 100 kronor. Till detta förslag ger jag min anslutning.

Riksräkenskapsverket har beräknat inkomsten från *Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet* till 1,595,000 kronor. Vid den av 1930 års riksdag beslutade organisationsförändringen bestämdes i bolagsordningen utdelningen å statens stamaktier i monopolbolaget — nominellt 29 miljoner kronor — till 5½ procent, varigenom statens ifrågavarande aktieinkomst begränsades till nyssnämnda belopp, 1,595,000 kronor.

I samband med frågan om höjning av tobaksbeskattningen har även övervägts möjligheten att för finansiering av riksstaten för nästkommande budgetår i viss utsträckning taga i anspråk hos tobaksmonopolet fonderade vinstmedel. Styrelsen för monopolbolaget har på min förfrågan förklarat sig anse, att i ett för statsbudgetens upprättande exceptionellt svårt läge tobaksmonopolet icke borde ställa sig avvisande mot tanken på ett avstående från fonderade vinstmedel.

Sedan jag meddelat bolagets styrelse, att det i nuvarande statsfinansiella läge befunnits erforderligt att å riksstaten för budgetåret 1933/1934 kunna beräkna avkastning av tobaksskatt samt särskilt inlevererade vinstmedel till ett belopp av sammat 85 miljoner kronor, har styrelsen i skrivelse till mig den 29 december 1932 avgivit yttrande, huruvida nämnda merbelopp skulle kunna beräknas tillföras statsverket i tobaksskatt eller såsom fonderade vinstmedel.

Styrelsen har därvid framhållit i huvudsak följande.

Styrelsen ansåge det vara en synnerligen vansklig väg, som skulle beträdas, om man skulle söka räkna med en högre avkastning av tobaksskatten för nästa budgetår än 75 miljoner kronor. Det hade därför varit styrelsen särskilt angeläget att noggrant överväga, huruvida det skulle vara möjligt för tobaksmonopolet att, i syfte att icke behöva räkna med

ett högre belopp i tobaksskatt, avstå från tillgängliga vinstmedel i den utsträckning detta erfordrades eller sålunda till ett belopp av 10 miljoner kronor. De vinstmedel, som enligt 1931 års bokslut stode till bolagsstämmans förfogande, uppginge till cirka 5.6 miljoner kronor. Med hänsyn till att bolaget under året återfått ett belopp av 1.8 miljon kronor av utbetalda krono- och kommunalutskylder, vågade styrelsen antaga, att årets vinst skulle bli tillräcklig till att tillsammans med de på dispositionsfonden stående medlen medgiva en inleverans av 10 miljoner kronor utöver den i bolagsordningen förutsatta vinstutdelningen. Uppenbarligen komme en inleverans till statsverket av nyssnämnda belopp att innebära ett mycket kännbart ingrepp på tobaksmonopolets kapitaltillgångar med därav föranledd försämring av bolagets likviditet. Med hänsyn till att en dylik åtgärd emellertid finge betraktas såsom en nödfallsutväg, som måste tillgripas i ett exceptionellt svårt statsfinansiellt läge och som man icke behövde befara skulle vidare anlitas, hade styrelsen funnit sig böra giva sin anslutning till en eventuell sådan åtgärd, vilken enligt styrelsens mening under alla omständigheter vore ägnad att möta mindre betänkligheter än ett försök att uttaga det åsyftade merbeloppet i form av tobaksskatt. — En av styrelsens ledamöter har i särskild yttrande anfört, att det syntes honom vara ytterst tveksamt, huruvida det intäktsbelopp, som statsverket ansåge sig böra avvinna tobakshantering- en utöver fastslagen utdelning å statens stamaktier i tobaksmonopolet, borde uttagas i annan form än genom skatt.

Såsom jag redan tidigare meddelat, har jag icke ansett mig böra för närvarande räkna med högre avkastning av tobaksskatten än 75 miljoner kronor. Härvid har jag emellertid förutsatt, att av monopolbolagets fonderade vinstmedel ett belopp av 10 miljoner kronor skall under nästkommande budgetår tillhandahållas statsverket. Detta belopp bör beräknas under förevarande inkomsttitel, vilken alltså torde upptagas med 11,595,000 kronor.

Inkomsttitlarna under rubriken statens aktier komma vid bifall till vad här föreslagits att upptagas på följande sätt:

Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag .....	kronor	100
Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet .....	»	11,595,000

Summa kronor 11,595,100.

Inkomsterna från *statens utlåningsfonder* hava av riksräkenskapsverket beräknats till sammanlagt 13,351,900 kronor. I avseende å dessa beräkningar är i och för sig ingen erinran att göra.

Enligt vad jag senare i dag vid anmälan av proposition om tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår kommer att föreslå, skulle från och med nästkommande budgetår den nuvarande bostadslånefonden, som hittills finansierats av rusdrycksmedelsfonden, omvandlas till en självständig utlåningsfond med eget kapital, täckt av lånemedel. Överskottet av

bostadslånefonden bör följaktligen upptagas bland inkomsterna från statens utlåningsfonder. Enligt från statskontoret inhämtad uppgift torde ifrågavarande överskott kunna beräknas till i runt tal 3.30 miljoner kronor.

Inkomsten från egnahemslånefonden har av riksräkenskapsverket upptagits till 8 miljoner kronor. Chefen för jordbruksdepartementet kommer framdeles att föreslå visst tillfälligt anstånd med erläggande av annuitet å egnahemslån. Enligt verkställda beräkningar medför ett bifall till detta förslag en tillfällig minskning av inkomsterna från egnahemslånefonden. Minskningen uppskattas till 1 miljon kronor, i följd varav överskottet från fonden torde bära i riksstatsförslaget upptagas med 7 miljoner kronor.

Inkomsterna av statens utlåningsfonder torde i enlighet härmed bära i budgetförslaget upptagas med följande belopp:

Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby .....	kronor	105,000
Statens bostadslånefond .....	»	3,300,000
Allmänna järnvägsrånefonden .....	»	975,000
Bibanelånefonden .....	»	100
Vattenkraftslånefonden .....	»	435,000
Allmänna byggnadslånefonden .....	»	11,100
Luftfartslånefonden .....	»	40,000
Studielånefonden .....	»	30,000
Statens avdikningslånefond .....	»	900,000
Egnahemslånefonden .....	»	7,000,000
Fiskerilånefonden .....	»	100,000
Dräneringsfonden .....	»	100
Norrländska nyodlingsfonden .....	»	15,000
Jordförmedlingsfonden .....	»	20,000
Lånefonden för inköp av ädla avelsston .....	»	100
Lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenneras .....	»	100
Täckdikningslånefonden .....	»	150,000
Allmänna nyodlingsfonden .....	»	15,000
Statens mejerilånefond .....	»	100,000
Kraftledningslånefonden .....	»	600,000
Gödselvårdslånefonden .....	»	20,000
Statens fjäderfållånefond .....	»	100
Hemslöjdsrånefonden .....	»	5,000
Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond .....	»	3,000
Lånefonden för inköp av renar .....	»	100
Kolonisternas kreaturs- och redskapsrånefond .....	»	1,000
Spannmålslagerhusfonden .....	»	10,000
Spannmålskreditfonden .....	»	60,000
Statens kalkbruksrånefond .....	»	100

Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift	kronor	9,000
Kommunskogslånefonden	»	100
Hantverkslånefonden	»	12,000
Rederilånefonden	»	950,000
Industrilånefonden	»	160,000
Fonden för låneunderstöd	»	625,000
		Summa kronor 15,651,900.

Vad beträffar ränteavkastningen av *statsverkets fond av rusdrycksmedel* skulle denna fond enligt förslag, som jag senare i dag vid anmälan av ärenden rörande utgifter för kapitalökning ämnar framlägga, vid nästa budgetårs början hava en kapitalbehållning av 20 miljoner kronor. Räntan härå, som enligt från statskontoret inhämtad uppgift kan beräknas till 950,000 kronor, bör uppföras å riksstatens inkomstsida. I den mån denna ränteavkastning icke får motsvarighet på utgiftssidan i form av anslag till speciella nykterhetsändamål, skall densamma enligt berörda förslag tillgodoföras rusdrycksmedelsfonden såsom kapitalökning. I riksstatsförslaget äskas i överensstämmelse härmed till kapitalökning å fonden ett anslag av 46,000 kronor.

**Andel i riksbankens vinst.** Enligt vad förste deputeraden i riksbanken under hand meddelat torde av riksbankens vinst för år 1932 kunna för budgetåret 1933/1934 beräknas ett belopp av 14 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket, som icke verkställt någon beräkning av denna inkomstpост, har emellertid erinrat, att ämbetsverket vid avgivande år 1926 och år 1930 av inkomstberäkningar för budgetåren 1927/1928 och 1931/1932 på närmare anförda skäl förordat, att för framtiden riksbanksvinsten skulle i riksstaten upptagas icke — såsom nu — för det år, som gått till ända närmast innan riksstaten fastställes, utan för det år, som utlöper under respektive budgetår.

I sina åberopade framställningar har riksräkenskapsverket beträffande denna frågas tidigare behandling erinrat om följande.

Redan i den kommitté, som förberedde 1911 års reform av riksstatens uppställning, hade denna fråga varit på tal. Sälunda hade två reservanter inom kommittén uttalat sig för att riksbankens behållna vinst i sin helhet skulle tillföras statsverket och beräknas som tillgång i riksstaten för det år, under vilket vinsten uppstode. Med det sätt, på vilket riksbanksvinsten upptoges i riksstaten, komme dennas enhetlighet att brytas, varjämte en finansplan, om den upptoge siffror, som avsåge olika år, i viss mån föfelade sin uppgift. Reservanternas uppfattning vann anslutning av statskontoret, medan bankofullmäktige ställde sig på kommittémajoritetens ståndpunkt, bland annat av det skälet, att i 25 § av lagen om riksbanken stadgas, att riksdagen üger förfoga över riksbankens »behållna årliga vinst», vilket stadgande fullmäktige ansågo utesluta antecipation av vinsten. Gentemot bankofullmäktige fann sig chefen för finansdepartementet icke böra tillstyrka reservanternas förslag.

Även i det av budgetårskommittén den 30 november 1920 avgivna betänkandet om budgetårets omläggning förordades en förändring rörande riksbanksvinstens uppförande i riksstaten, i syfte att sagda vinst skulle i riksstaten upptagas tidigare än nu är fallet. Budgetårskommittén ansåg även möjligt att finna en lösning, som tillgodosåge såväl intresset av att riksbankens vinst i budgeten upptoges i närmare anslutning till tiden för intjänandet som önskvärdheten av att riksdagen finge bestämma över bankovinstens användning, först sedan densamma blivit räkningsmässigt fastslagen.

I riksstaten för ett visst budgetår skulle nämligen kunna uppföras riksbanksvinsten för det kalenderår, varunder riksstaten upprättades, alltså med ett på förhand beräknat belopp. Vid den nästpåföljande riksdagen skulle därefter, sedan bokslutet för riksbanken vore färdigt, definitivt beslutas, huru stor del av vinsten skulle få för statsregleringen disponeras. Blev detta belopp mindre än det föregående år beräknade, finge kassafonden täcka bristen; bleve beloppet större, komme överskottet att tillföras fonden.

I samband med avgivande av inkomstberäkning för budgetåret 1927/1928 framhöll riksräkenskapsverket, att de skäl, som av budgetårskommittén anförts till stöd för den förordade förändringen beträffande riksbanksvinstens budgettekniska behandling, alltjämt syntes äga fog. Likaså vore de konstitutionella betänkligheter, som mött reservanternas i riksstatskommittén förslag, med den förordade anordningen helt undanröjda. Genom densamma skulle nämligen riksdagen sättas i tillfälle att, efter det vinsten blivit känd, besluta, huru stor del av densamma skulle få användas för statsregleringen. Riksdagen hade alltså sin rätt oförkränkt att förfoga över riksbankens behållna årliga vinst i enlighet med riksbankslagens föreskrifter.

I likhet med riksräkenskapsverket finner jag goda skäl tala för sådan omläggning i fråga om riksbanksvinstens disponerande för riksstaten, som ifrågasattes av budgetårskommittén. Det måste anses vara principiellt riktigt och överensstämmande med grunderna för riksstatens uppgörande, att — liksom fallet är med överskott av de affärsdrivande verkens rörelse — statsverkets andel i riksbankens vinst för visst år tillgodoföres budgeten för samma budgetperiod, under vilken bokslutet upprättas och vinsten alltså framträder. Då fråga om en dylik omläggning tidigare varit före, hava framförts betänkligheter mot att i riksstaten upptaga något vinstbelopp, innan riksdagen fattat beslut om vinstens disponerande, vilket enligt gällande lydelse av 25 § riksbankslagen icke kan ske förrän föreliggande vinst genom bokslut konstaterats. Dessa betänkligheter synas mig emellertid icke tillräckligt grundade. Upptagandet i riksstaten av andel i riksbankens vinst innebär, liksom uppförandet av överskott från ett affärsdrivande verk, endast en beräkning av viss inkomsttitel. Den omständigheten, att i fråga om riksbanksvinsten ett senare beslut av riksdagen erfordras för inkomstbeloppets slutliga fastställande och inleverering till statsverket, läser icke utgöra hinder för att

beräkningen hänföres till det vinstbelopp, som framträder vid bokslut under den budgetperiod, för vilken riksstaten uppgöres.

På grund av vad nu anförts vill jag för min del tillstyrka, att den avsedda omläggningen kommer till stånd från och med nästa budgetår. Omläggningen medför, att den andel i riksbankens vinst, som för visst budgetår tillgodoföres budgeten, kommer att, efter det riksdagens beslut om vinstens disponerande fattats, inlevereras till statsverket under budgetårets senare hälft. Någon ändring med avseende å riksdagens prövning av frågan om sättet för riksbanksvinstens användning kommer omläggningen, såsom av det förut anförda framgår, icke att innebära.

Vid själva övergången till den nya ordningen får i riksstaten upptagas andel i riksbanksvinsten för två kalenderår. Omläggningens genomförande med nästa budgetår medför alltså ett extraordinärt tillskott å inkomstsidan för denna budgetperiod. För nästkommande budgetår skulle sålunda uppföras dels beräknad andel i vinstbeloppet för år 1932 och dels uppskattad vinstandel för år 1933. På grundval av ett av förste deputeraden i riksbanken lämnat meddelande torde sistnämnda andel böra beräknas till omkring 13 miljoner kronor.

I riksstatsförslaget torde alltså uppföras andel i riksbankens vinst dels för år 1932 med 14 miljoner kronor och dels för år 1933 med 13 miljoner kronor eller tillhopa med 27 miljoner kronor.

**Riksgäldskontorets inkomstmedel.** Denna inkomsttitel, som uppfördes i riksstaten för budgetåret 1932/1933 och därvid beräknades till 11,550,000 kronor, avses i första hand för redovisning av de ränteinkomster, som kunna väntas inflyta till riksgäldskontoret i samband med de av 1932 års riksdag beviljade krediterna åt Skandinaviska kreditaktiebolaget, varjämte å denna titel skola redovisas de riksgäldskontorets ränteinkomster m. m., vilka förut ingått bland diverse inkomster.

För budgetåret 1933/1934 hava fullmäktige i riksgäldskontoret beräknat inkomsterna under denna titel till 12,800,000 kronor. Ökningen är främst att hänföra till att viss ränteinkomst från nämnda bankaktiebolag nu skall beräknas för helt år, vartill kommer, att kursförluster vid likvider i utländsk valuta av räntor å vissa statslån, vilka förluster för innevarande budgetår såsom avdragspost belasta förevarande inkomsttitel, i stället ansetts böra täckas från utgiftsanslag under huvudtiteln för räntor å statsskulden m. m. Däremot inträder minskning i inkomsttiteln genom att kapitalavbetalningen å Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösunds skuld till statsverket enligt avräkning i samband med 1927 års malmavtal numera slutförts, i vad den varit att hänföra till andra statsinkomster än lånemedel.

I enlighet med riksgäldsfullmäktiges förslag, som riksräkenskapsverket biträtt, torde titeln riksgäldskontorets inkomstmedel i riksstaten för budgetåret 1933/1934 böra uppföras med ett belopp av 12,800,000 kronor.

I anspråk tagna kapitaltillgångar. Hithörande kapitaltillgångar hänföra sig till dels reservationer å anslag för verkliga utgifter och för kapitalökning, dels i anspråk tagna tillgångar från statens produktiva fonder.

Enligt förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1928 års riksdag, att reservationsanslag må disponeras allenast till och med andra budgetåret efter det, å vars riksstat anslaget blivit sist uppfört, dock med rätt för Kungl. Maj:t att, då anslagets bortfallande efter nämnda tid skulle vålla särskild olägenhet, låta anslaget kvarstå till vederbörandes förfogande under ytterligare högst ett år. I anslutning till detta riksdagens beslut utfärdade Kungl. Maj:t den 14 juni 1928 kungörelse (nr 209), innefattande vissa bestämmelser angående äldre reservationsanslag.

Med anledning av ifrågavarande bestämmelser hava nu myndigheter, till vilkas förfogande ställts reservationsanslag, som sist anvisats å riksstaten för budgetåret 1930/1931, till finansdepartementet inkommit med utredning angående den behållning, som kan beräknas kvarstå å anslaget vid innevarande budgetårs utgång. Sedan dessa framställningar remitterats till riksräkenskapsverket, har detta ämbetsverk framlagt utredning rörande de behållningar, vilka kunna tagas i anspråk för budgeten.

Med stöd av riksräkenskapsverkets förslag och efter inhämtade upplysningar äro i följande förteckning upptagna de från riksstaten för budgetåret 1930/1931 härrörande *reservationer å anslag för verkliga utgifter*, vilka kunna disponeras för finansieringen av riksstaten för budgetåret 1933/1934:

Förvärv av mark för vissa flygstationer (IV. 4. G. 4.).....		907: 40
Tilläggsbidrag till vissa väganläggnings- och brobyggnads- m. fl. företag (VI. B. 16.) .....	176,800: —	
Restaurering av rikssalen å Stockholms slott m. m. (VI. E. 8.) .....	36,000: —	
Elektrisk värmeledning i Gripsholms slott (VI. E. 12.)..	8,000: —	
Nybyggnad för lantmäterikontoret i Norrbottens län (VI. E. 19.).....	25,000: —	245,800: —
Lunds universitet:		
Nybyggnad för geologisk-mineralogiska och geografiska institutionerna m. m. (VIII. E. 21.) .....	44,000: —	
Förskolan för blinda i Växjö: Vattenklosetter i förskolans huvudbyggnad (VIII. I. 63.).....	188: 89	44,188: 89
Utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom för täckdikningsförmän (IX. H. 10.)	1,502: —	
Förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen (IX. H. 32.) .....	78,565: 12	
Bidrag för anställande av mejerikonsulenter (IX. H. 50.)	67,000: —	
Instruktionskurs för mejerikonsulenter (IX. H. 53.).....	1,155: 51	
Byggnadsarbeten m. m. vid skogshögskolan (IX. K. 3.)	2,988: 29	151,210: 92
Radiopejlingsapparater till navigationsskolorna (X. B. 14.) .....	2,812: 63	

Summa kronor 444,919: 84.

Vid uppförandet å riksstatens inkomstsida av summan av berörda reservationer bör öretalet bortfalla, i följd varav beloppet bör upptagas till 444,919 kronor.

Av reservationer å anslag för kapitalökning kan likaledes av det å riksstaten för budgetåret 1930/1931 under utgifter för kapitalökning och rubrik statens affärsverksamhet anvisade anslaget till statsbanan Hällnäs—Stensele tagas i anspråk ett belopp av 100,000 kronor; och torde detta belopp böra uppföras å riksstatens inkomstsida.

Under statens produktiva fonder torde böra i riksstaten uppföras ett belopp av 28,900 kronor, vilket enligt riksräkenskapsverkets inkomstberäkning kan tagas i anspråk för budgeten av allmänna byggnadslånefondens medel.

I anspråk tagna kapitaltillgångar böra följaktligen å riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptagas sålunda:

Reservationer å anslag för verkliga utgifter.....	kronor 444,919
Reservationer å anslag för kapitalökning .....	» 100,000
Statens produktiva fonder .....	» 28,900
	Summa kronor 573,819.

**Lånemedel.** Denna huvudrubrik är uppdelad i underrubrikerna i anspråk tagna reservationer, återbetalningar och övriga lånemedel.

Vad först angår i anspråk tagna reservationer kunna enligt från vederbörande departement och myndigheter inhämtade uppgifter för finansieringen av 1933/1934 års lånebudget följande under utgifter för kapitalökning för budgetåret 1930/1931 anvisade belopp tagas i anspråk:

*Statens affärsverksamhet.*

I. C. 10. Förbättrade säkerhetsanstalter för inse-	
lingen till Trälleborg.....	218: 09
I. C. 14. Markförvärv .....	270,000: —
I. C. 15. Rullande materiel för malmtransporterna	
å malmbanan.....	134,100: —
	404,318: 09

*Statens utlåningsfonder.*

II. 7. Hemslöjdslånefonden .....	75,000: —
	Summa kronor 479,318: 09.

Summan av berörda reservationer torde böra, avjämnad till 479,318 kronor, uppföras å riksstatens inkomstsida.

Av återbetalningar kunna enligt från vederbörande departement och myndigheter inhämtade uppgifter följande belopp tagas i anspråk:

*Postverket.*

Posthus i Hudiksvall (1924/1925 års riksstat).....	2: 17	
Posthus i Umeå (1928/1929 års riksstat) .....	1,852: 12	
Inköp av viss fastighet i Borås m. m. samt uppförande därå för postverkets räkning av tillbyggnad till telegrafhuset i nämnda stad (1928/1929 års riksstat) .....	3,995: 72	5,850: 01

*Statens järnvägar.*

Bostadshus för tjänstemän vid postverket, telegrafverket samt statens järnvägar och vattenfallsverk (1921 års riksstat) .....	60,000: —	
Dubbelspår Rönninge—Järna m. m. (1921 års tilläggsstat) .....	48,536: —	
Spåranordningar i anslutning till förefintliga spårssystem (1927/1928 års riksstat) .....	77: 52	
Markförvärv (1930/1931 års riksstat) .....	130,000: —	238,613: 52

*Allmänna järnvägslånefonden* ..... 1,000,000: —

*Fonden för låneunderstöd.*

Lån åt företag för framställning av jordbrukskalk (1923/1924 års riksstat).....	1,388: 89	
Lån till Sydsvenska kraftaktiebolaget för utförande av kraftverksanläggning vid Karseforsen—Laholmsfallet (1929/1930 års riksstat) .....	24,997: 50	
Understöd till återupprättande av viss industriell verksamhet (1927/1928 års riksstat).....	4,845: —	31,231: 39

*Fonden för varukredit.*

Varukredit åt vissa nödlidande länder (1921 års tilläggsstat) .....		68,512: 89
---	--	------------

*Fonden för förlag till statsverket.*

Merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén (1918 års tilläggsstat) .....	900,000: —	
Täckande av förskjutna kostnader för uppförande av intendenturetablissemang å Karlsborg och i Boden (1918 års tilläggsstat) .....	337,150: —	
Merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén (1921 års riksstat) .....	1,211,675: —	2,448,825: —

Summa kronor 3,793,032: 81.

Summan av berörda återbetalningar bör, avjämnad till 3,793,032 kronor, uppföras å riksstatens inkomstsida.

Summan av i anspråk tagna reservationer och återbetalningar uppgår alltså till 4,272,350 kronor. För utgifter för kapitalökning, att utgå av lånemedel hava å lånebudgetens utgiftssida upptagits anslag om sammanlagt 240,902,800 kronor. Skillnaden mellan dessa båda belopp, utgörande 236,630,450 kronor, utvisar sålunda erforderliga *övriga lånemedel*.

Inkomsterna av lånemedel skulle alltså uppföras med följande belopp:

I anspråk tagna reservationer .....	479,318
Återbetalningar .....	3,793,032
Övriga lånemedel .....	236,630,450

Summa kronor 240,902,800.

Riksräkenskapsverkets åberopade skrivelse den 8 december 1932 och fullmäktiges i riksgäldskontoret skrivelse den 24 november 1932 torde få såsom bilagor I och II fogas vid dagens statsrådsprotokoll. Såsom bilaga III torde vid protokollet få fogas den av mig i finansplanen åberopade utredningen angående verkningarna på den ekonomiska konjunkturutvecklingen i Sverige av olika åtgärder inom den offentliga hushållningens område.

Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1933 skall utgå med 165 procent av de i 18 § i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbeloppen;
- 2) upptaga inkomsterna å riksstaten för budgetåret 1933/1934 enligt följande

## Specifikation av statens inkomster.

		Kronor
<b>A. Egentliga statsinkomster.</b>		
<b>I. Skatter:</b>		
1. Mantalspenningar . . . . .	1,000,000	
2. Prästerskapets till statsverket indragna tionde . .	1,555,000	
3. Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:		
a. Inkomst- och förmögenhets-skatt, <i>bevillning</i> . . . . .	123,000,000	
b. Extra inkomst- och förmögen- hets-skatt, <i>bevillning</i> . . . . .	9,000,000	
c. Utjämnings-skatt, <i>bevillning</i> . . . . .	4,100,000	
d. Utskiftnings-skatt, <i>bevillning</i> . . . . .	100,000	
e. Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevill- ning</i> . . . . .	400,000	
f. Stämpelmedel, <i>bevillning</i> (därav beräknad arvsskatt och skatt för gåva 40,000,000 kronor). . . . .	70,000,000	
	206,600,000	
4. Automobilskattemedel, <i>bevillning</i> . . . . .	72,000,000	
5. Tullar och acciser:		
a. Tullmedel, <i>bevillning</i> . . . . .	120,000,000	
b. Accis å silke, <i>bevillning</i> . . . . .	800,000	
c. Tobaksskatt, <i>bevillning</i> . . . . .	75,000,000	
d. Brännvinstillverknings-skatt, <i>be- villning</i> . . . . .	17,000,000	
e. Rusdrycksförsäljningsmedel, <i>be- villning</i> :		
α. Partihandelsbolag . . . . .	12,000,000	
β. Detaljhandelsbolag . . . . .	19,000,000	
f. Omsättnings- och utskänkings- skatt å spritdrycker, <i>bevillning</i> . . . . .	78,000,000	
g. Maltsskatt, <i>bevillning</i> . . . . .	30,000,000	
	351,800,000	
		632,955,000
<b>II. Uppbörd i statens verksamhet:</b>		
1. Vattendomstolsavgifter . . . . .	25,000	
2. Bidrag till försäkringsrådet och riksförsäkrings- anstalten . . . . .	1,150,000	
3. Avgifter för registrering av motorfordon . . . . .	650,000	
4. Avgifter för besiktning av motorfordon . . . . .	1,000,000	
5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendom . . . . .	460,000	
6. Inkomst av myntning och justering . . . . .	1,000,000	
7. Kontrollstämpelmedel . . . . .	450,000	
8. Bidrag till bankinspektionen . . . . .	80,000	
9. Bidrag till fondinspektionen . . . . .	60,000	
10. Bidrag till sparbanksinspektionen . . . . .	80,000	

		Kronor
11. Bidrag för tillsyn över sparbankerna . . . . .	200,000	
12. Avgifter för kontroll å handeln med skattefri sprit . . . . .	31,000	
13. Inkomster av tandläkarinstitutet . . . . .	335,000	
14. Terminsavgifter från läroverken . . . . .	1,200,000	
15. Avgifter för granskning av biografbilder . . . . .	135,000	
16. Totalisatormedel . . . . .	800,000	
17. Inkomster av statens lagerhus och fryshus . . . . .	100,000	
18. Inkomster av statens centrala frökontrollanstalt . . . . .	200,000	
19. Fyr- och båkmedel . . . . .	2,600,000	
20. Lotspenningar . . . . .	2,400,000	
21. Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter . . . . .	1,500,000	
22. Bidrag till försäkringsinspektionen . . . . .	95,000	
23. Inkomster av statens provningsanstalt . . . . .	300,000	
		14,851,000
III. <i>Diverse inkomster</i> . . . . .		5,755,781
<i>Säger för egentliga statsinkomster 653,561,781 kronor.</i>		
<b>B. Inkomster av statens produktiva fonder.</b>		
<b>I. Statens affärsverksamhet:</b>		
1. Postverket, <i>bevillning</i> . . . . .	15,000,000	
2. Telegrafverket . . . . .	26,000,000	
3. Statens järnvägar . . . . .	4,500,000	
4. Statens vattenfallsverk:		
a. Kraftverken . . . . .	16,550,000	
b. Kanalverken . . . . .	200,000	
c. Fastighetsförvaltningen . . . . .	250,000	
	17,000,000	
5. Domänverket . . . . .	3,500,000	
6. Statens reproduktionsanstalt . . . . .	30,000	
		66,030,000
<b>II. Statens aktier:</b>		
1. Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag . . . . .	100	
2. Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet . . . . .	11,595,000	
		11,595,100
<b>III. Statens utlåningsfonder:</b>		
1. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby . . . . .	105,000	
2. Statens bostadslånefond . . . . .	3,300,000	
3. Allmänna järnväglånefonden . . . . .	975,000	
4. Bibanelånefonden . . . . .	100	
5. Vattenkraftslånefonden . . . . .	435,000	
6. Allmänna byggnadslånefonden . . . . .	11,100	
7. Luftfartslånefonden . . . . .	40,000	
8. Studielånefonden . . . . .	30,000	
9. Statens avdikiningslånefond . . . . .	900,000	
10. Egnahemslånefonden . . . . .	7,000,000	
11. Fiskerilånefonden . . . . .	100,000	
12. Dräneringsfonden . . . . .	100	
13. Norrländska nyodlingsfonden . . . . .	15,000	
14. Jordförmedlingsfonden . . . . .	20,000	

		Kronor
15. Lånefonden för inköp av ädla avelsston . . . . .	100	
16. Lånefonden för inköp av avelshingstar av arden- nerras . . . . .	100	
17. Täckdikningslånefonden . . . . .	150,000	
18. Allmänna nyodlingsfonden . . . . .	15,000	
19. Statens mejerilånefond . . . . .	100,000	
20. Kraftledningslånefonden . . . . .	600,000	
21. Gödselvårdslånefonden . . . . .	20,000	
22. Statens fjäderfållånefond . . . . .	100	
23. Hemslöjdslånefonden . . . . .	5,000	
24. Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bo- stadsförbättringslånefond . . . . .	3,000	
25. Lånefonden för inköp av renar . . . . .	100	
26. Kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond . .	1,000	
27. Spannmålslagerhusfonden . . . . .	10,000	
28. Spannmålskreditfonden . . . . .	60,000	
29. Statens kalkbrukslånefond . . . . .	100	
30. Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motor- drift . . . . .	9,000	
31. Kommunskogslånefonden . . . . .	100	
32. Hantverkarslånefonden . . . . .	12,000	
33. Rederilånefonden . . . . .	950,000	
34. Industrilånefonden . . . . .	160,000	
35. Fonden för låneunderstöd . . . . .	625,000	15,651,900
IV. Statsverkets fond av rusdrycksmedel . . . . .		950,000
<i>Säger för inkomster av statens produktiva fonder 94,227,000 kronor.</i>		
<b>C. Andel i riksbankens vinst.</b>		
1. Andel i riksbankens vinst för år 1932 . . . . .	14,000,000	
2. Andel i riksbankens vinst för år 1933 . . . . .	13,000,000	27,000,000
<b>D. Riksgäldskontorets inkomstmedel . . . . .</b>		
		12,800,000
<b>E. I anspråk tagna kapitaltillgångar.</b>		
1. Reservationer å anslag för verkliga utgifter . . . . .	444,919	
2. Reservationer å anslag för kapitalökning . . . . .	100,000	
3. Statens produktiva fonder . . . . .	28,900	573,819
<b>F. Lånemedel.</b>		
1. I anspråk tagna reservationer . . . . .	479,318	
2. Återbetalningar . . . . .	3,793,032	
3. Övriga lånemedel . . . . .	236,630,450	240,902,800
	<b>Summa</b>	<b>1,029,065,400</b>

De av departementschefen sålunda i avseende å beräkningen av statens i det föregående omförmälda inkomster och därmed sammanhängande ämnen gjorda hemställanden och förslag, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:  
*R. Borgström.*

---

*Bilaga I.*

TILL KONUNGEN

Enligt den för riksräkenskapsverket gällande instruktionen åligger det detta ämbetsverk att årligen till Kungl. Maj:t avlämna förslag till beräkning av statsverkets inkomster vid nästföljande statsreglering ävensom

*Bihang till riksdagens protokoll 1933. 1 saml.* 1

## 2 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

upplysningar rörande förhållanden i övrigt av beskaffenhet att bära bringas till Kungl. Maj:ts kännedom i och för uppgörande av proposition till riksdagen angående statsverkets tillstånd och behov.

Då riksräkenskapsverket nu har att avgiva förslag till beräkning av statens inkomster för budgetåret 1933/1934, vill ämbetsverket inledningsvis erinra om budgetutfallet för finansåret 1931/1932.

På grundval av i riksräkenskapsverkets årsbok för budgetåret 1931/1932 meddelade sammanställningar lämnas i en härvid såsom bilaga A fogad tabell en summarisk redovisning av budgetutfallet för nämnda budgetår, vari jämte uppgifter för budgeten i dess helhet särskilda uppgifter ingå för såväl lånebudgeten som budgeten i övrigt (skattebudgeten). Den sistnämnda, vilken i förevarande sammanhang är av det största intresset, har i tabellen uppdelats i dels den allmänna budgeten och dels de från densamma fristående, sinsemellan oberoende specialbudgeterna.

Skattebudgetens inkomster, vilka liksom motsvarande utgifter i riksstaten upptagits till 801.45 miljoner kronor, utföllo enligt budgetredovisningen med 805.91 miljoner kronor. I sistnämnda belopp ingick emellertid det tillskott av 15.00 miljoner kronor, som i enlighet med 1932 års riksdags beslut från fonden för statsskuldens amortering tillförts budgeten för att täcka uppkommet behov av förstärkning av de för arbetslöshetens bekämpande i riksstaten anvisade medlen. Skattebudgetens utgifter uppgingo enligt budgetredovisningen till 827.24 miljoner kronor. Sistnämnda belopp innefattar bland annat den mot nämnda anvisning å amorteringsfonden svarande utgiften för arbetslöshetens bekämpande.

Vad den allmänna budgeten angår, hava de mot kassafonden reglerade inkomstittlarna sammanlagt utfallit med ett överskott å 7.81 miljoner kronor och ett underskott å 23.07 miljoner kronor. Motsvarande utgiftsanslag hava lämnat besparingar å 6.13 miljoner kronor och merutgifter å 21.52 miljoner kronor. Kassafonden har alltså fått täcka en sammanlagd brist å 30.65 miljoner kronor. Behållningen å fonden, som för riksstatsens finansiering tagits i anspråk till ett belopp av 31.98 miljoner kronor, har på grund härav under budgetåret sjunkit till 13.27 miljoner kronor. Å de till den allmänna budgeten hörande reservationsanslagen har uppstått en nettoökning för till inkomstsidan icke omförda reservationer av 9.10 miljoner kronor.

De skattebudgeten tillhörande specialbudgeterna utvisade sammantagna enligt budgetredovisningen 4.72 miljoner kronor i merinkomster, varav 4.50 miljoner kronor disponerades för motsvarande utgifter samt 0.22 miljon kronor redovisas såsom nettoökning av reservationer å de med medel ur rusdryckmedelsfonden bestridda reservationsanslagen.

Lånebudgeten för budgetåret 1931/1932 slutade enligt riksstaten å 72.80 miljoner kronor, vilket belopp ock redovisats såsom inkomst enligt bud-

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 3

getredovisningen. Utgifterna uppgingo till 66.62 miljoner kronor, varjämte reservationerna å lånemedelsanslag under budgetåret ökades med 6.18 miljoner kronor.

Närmare uppgifter rörande utfallet av statsregleringen för budgetåret 1931/1932 återfinnas i riksräkenskapsverkets förenämnda årsbok.

Såsom bakgrund till beräkningen av inkomsttitlarnas avkastning under budgetåret 1933/1934 har riksräkenskapsverket i efterföljande sammanställning upptagit tillflödet under budgetåren 1927/1928—1931/1932 å riksstatens inkomsttitlar avseende de verkliga inkomsterna.

	1927/ 1928	1928/ 1929	1929/ 1930	1930/ 1931	1931/ 1932
	Miljoner kronor				
<i>Egentliga statsinkomster:</i>					
Skatter .....	561.48	572.75	589.68	598.24	594.97
Uppbörd i statens verksamhet	13.45	14.86	16.95	15.56	15.10
Diverse inkomster .....	— 4.53	3.45	6.49	5.41	7.57
Summa	570.40	591.06	613.12	619.21	617.64
<i>Inkomster av statens produktiva fonder:</i>					
Statens affärsverksamhet .....	97.53	102.96	115.61	106.25	77.17
» aktier .....	9.04	9.11	15.22	20.67	7.76
» utlåningsfonder .....	10.42	11.12	11.82	12.26	12.49
Fonden för låneunderstöd .....	0.11	0.33	1.38	1.04	0.70
Statsverkets fond av rusdrycksmedel .....	3.63	3.94	4.32	4.41	4.72
Summa	120.73	127.46	148.35	144.63	102.84
<i>Andel i riksbankens vinst</i> .....	16.20	13.90	17.00	19.00	16.00
Tillsammans	<b>707.33</b>	<b>732.42</b>	<b>778.47</b>	<b>782.84</b>	<b>736.48</b>

Vid bedömandet av tablåns siffror må uppmärksammas, att den vid utgången av budgetåret 1927/1928 genomförda omläggningen av tullverkets medelsredovisning till kassabokföring medfört, att vid sagda budgetårs utgång debiterade men icke influtna inkomster uteslutits ur inkomstredovisningen.

En överblick av inkomstförändringarna under de fem budgetår, som omfattas av tablån, ger vid handen, att statsinkomsterna under de fyra första budgetåren i allmänhet uppvisa en fortgående stegring. Ökningen mellan budgetåren 1929/1930 och 1930/1931 har emellertid såsom synes varit mycket obetydlig i jämförelse med stegringssiffrorna för tidigare budgetår. Under budgetåret 1931/1932 slutligen har i stället för inkomststegring en betydande inkomstminskning inträtt. Huvudorsaken till den mindre gynnsamma inkomstutvecklingen under de två senast förflutna budgetåren ligger i den nedgång, som från och med budgetåret 1930/1931 redovisats för inkomsterna av statens affärsverksamhet.

#### 4 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

Utvecklingen av egentliga statsinkomster och inkomster av statens produktiva fonder är i huvudsak avhängig av utvecklingen å vissa större skattetitlar och å titlarna för de stora affärsverken och statens aktier. Inkomstillflödet å ifrågavarande titlar framgår av efterföljande tablå.

	1927/ 1928	1928/ 1929	1929/ 1930	1930/ 1931	1931/ 1932
	Miljoner kronor				
<i>Egentliga statsinkomster:</i>					
Inkomst- och förmögenhetsskatt	145.67	145.27	146.04	160.38	157.35
Stämpelmedel .....	59.01	59.01	54.88	56.77	48.81
Automobilskattemedel .....	31.88	39.83	44.26	51.43	58.77
Tullmedel .....	142.00	153.97	154.45	147.68	137.53
Tobaksskatt .....	60.76	62.45	69.75	65.79	70.13
Rusdrycksacciser .....	95.94	95.26	110.06	107.06	113.84
<i>Inkomster av statens produktiva fonder:</i>					
Postverket .....	13.60	13.09	14.61	15.25	14.62
Telegrafverket .....	20.92	20.09	23.40	26.11	26.48
Statens järnvägar .....	30.76	40.91	46.85	36.90	15.87
Statens vattenfallsverk .....	17.56	15.89	17.47	16.36	16.27
Domänverket .....	14.67	12.97	13.25	11.61	3.91
Luossavaara — Kiirunavaara aktiebolag .....	5.27	5.34	11.45	12.55	6.16
Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet .....	3.77	3.77	3.77	8.12	1.60

Av de egentliga statsinkomsterna hava inkomst- och förmögenhetsskatten samt stämpelmedel och tullmedel under budgetåret 1931/1932 redovisat nedgång, medan automobilskattemedel, tobaksskatt och rusdrycksacciser lämnat ökad avkastning. Ökningen är dock väsentligen beroende på höjda skattesatser. I fråga om statens produktiva fonder föreligga för samma budgetår starkt reducerade inkomstbelopp för statens järnvägar, domänverket, Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag och aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet. Av de stora affärsverken har under sistförflutna budgetår endast telegrafverket redovisat någon inkomststegring.

I jämförelse med de i 1931/1932 års riksstat beräknade beloppen hava större överskott redovisats å titlarna tobaksskatt, omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker samt telegrafverket, med respektive 3.13, 4.85 och 2.98 miljoner kronor. De största underskotten hava uppstått å titlarna stämpelmedel, statens järnvägar och domänverket, med respektive 4.19, 10.13 och 5.09 miljoner kronor. Sammanlagt hava de egentliga statsinkomsterna lämnat ett nettoöverskott av 1.40 miljoner kronor, medan inkomsterna av statens produktiva fonder utvisat ett nettounderskott av 11.97 miljoner kronor.

Vad härefter angår inkomstutvecklingen under det nu löpande budgetåret 1932/1933, föreligga ännu räkenskapsmässiga uppgifter endast för

tiden juli—oktober. De verkliga inkomsterna hava under denna tidsperiod utgjort 176.<sup>60</sup> miljoner kronor, motsvarande under det sistförflutna budgetåret 189.<sup>82</sup> miljoner kronor. Under innevarande budgetår hava emellertid åtskilliga skattesatser utgått med höjda belopp, varförutan inkomstminskningen skulle hava blivit väsentligt större.

Inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1932 utvisar enligt statistiska centralbyråns sammanställningar av taxeringsresultaten en sänkning av den debiterade skatten från 167.9 miljoner kronor vid 1931 års taxering till 140.0 miljoner kronor. Detta resultat överträffar ej obetydligt det av riksräkenskapsverket i fjol för budgetåret 1932/1933 beräknade taxeringsbeloppet, 133.3 miljoner kronor. På grund av det försämrade ekonomiska läget torde man emellertid få räkna med högre restantieprocent, än riksräkenskapsverket vid sin fjolårsberäkning förutsatte.

Det låter sig självfallet för närvarande icke göra att med någon större grad av säkerhet bedöma det slutliga utfallet av statsregleringen för budgetåret 1932/1933. Det får dock redan nu anses vara klart, att därest ej en snabb omkastning till det bättre av konjunkturförhållandena kommer till stånd, den nu löpande budgeten kommer att utvisa en nettobrist avsevärt större än den, som uppstod i den senast genomförda statsregleringen. På inkomstsidan är framförallt den starka nedgången av tullmedlen av betydelse härutinnan. Stort underskott i förhållande till riksstaten torde ock statens järnvägar komma att uppvisa. I fråga om utgifterna är såsom vanligt en betydande brist att emotse.

Med hänsyn till den sannolika bristen i statsregleringen för budgetåret 1932/1933 samt kassafondens svaga ställning har riksräkenskapsverket i samband med avgivandet av budgetredovisningen för budgetåret 1931/1932 hos Kungl. Maj:t anmält, att åtgärder måste vidtagas för förstärkande av fonden redan före utgången av innevarande budgetår, samt angivit vissa tänkbara utvägar för beredande av fyllnad i fonden.

Vad den nu förestående statsregleringen angår, äro de ekonomiska förhållandena under det snart tilländalupna kalenderåret av avgörande betydelse särskilt för avkastningen av inkomst- och förmögenhetsskatten samt den extra inkomst- och förmögenhetsskatten.

Den ekonomiska utvecklingen i Sverige under innevarande år har i avsevärd mån påverkats av den suspendering av guldmyntfoten, som Sverige — i likhet med flera andra europeiska länder — sett sig nödsakat vidtaga under hösten 1931. Övergivandet av guldmyntfoten medförde ett hastigt fall i kronans värde i förhållande till dollarn och övriga guldvalutor. Den härigenom inträdda förbättringen i exportindustriernas läge har emellertid efter hand beskurits av de mångahanda prohibitiva och restriktiva åtgärder av handelspolitisk natur, som vidtagits i ett flertal av de viktigaste exportländerna. Därtill kommer, att prisutvecklingen för många svenska exportvaror även bortsett från den inverkan, som vidtagna

## 6 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

tullhöjningar i utlandet utövat, gått i ogynnsam riktning. Prisläget för importvarorna däremot har genom valutaförändringen blivit avsevärt höjt. Den inhemska prisnivån har emellertid under år 1932 icke undergått någon nämnvärd förändring.

Den ekonomiska utvecklingen under år 1932 har för Sveriges vidkommande ytterligare försämrats genom Kreugerkoncernens under året inträffade sammanbrott, varigenom betydande kapitalförluster uppstått och från hithörande företag härflytande inkomster bortfallit.

Den industriella produktionen, som under innevarande års första kvartal genomsnittligt uppvisat någon stegring i jämförelse med år 1931, har sedermera sjunkit under fjolårets nivå. Nedgången hänför sig väsentligen till exportindustrierna, vilka enligt Sveriges industriförbunds produktionsindex utvisat produktionsminskning för var och en av innevarande års tio första månader.

Arbetsstillgången inom industrien har enligt socialstyrelsens beräkningar under andra och tredje kvartalen av innevarande år nästan genomgående visat försämring i jämförelse med år 1931. Arbetslösheten har också i förhållande till föregående år starkt ökats. Totalantalet hjälp-sökande arbetslösa, som vid utgången av oktober månad 1931 uppgick till 57,143, hade vid utgången av sistlidna oktober månad stigit till 123,584.

Den ogynnsamma konjunkturutvecklingen under innevarande år framträder starkt i utrikeshandels minskade omfattning. Medan den under 1930 och 1931 fortgående minskningen av import- och exportvärdet i övervägande grad drabbade exporten, har nedgången under år 1932 varit större för importen. För de tio första månaderna av innevarande år har sålunda importen stannat vid ett värde av 937.0 miljoner kronor mot 1,178.9 miljoner kronor år 1931. Den redovisade nedgången utgjorde alltså 241.9 miljoner kronor. Samtidigt har exporten gått ned till 743.7 miljoner kronor mot 901.4 miljoner kronor år 1931 eller med 157.7 miljoner kronor. Importens relativt mycket starkare minskning än exportens har medfört, att importöverskottet stannat vid 193.3 miljoner kronor under innevarande år mot 277.5 miljoner kronor år 1931.

Även kvantitativt har såväl import som export under innevarande år utvisat nedgång. Beträffande viktigare importvaror redovisas särskilt stor nedgång för havre, majs och oljekakor, plåtar, tackjärn, koppar och automobiler, medan ökning inträtt för råg och vete. I fråga om exporten redovisas betydande nedgång för pappersmassa, järnmalm, järn och stål, motorer samt telefon- och telegrafapparater. Däremot har exporten av trävaror, papper och papp samt kul- och rullager hållit sig relativt oförändrad.

Årets skörderesultat, som i jämförelse med föregående år utvisar en genomgående förbättring, beräknas i genomsnitt vara något över medelmåttan. Särskilt har brödsädesskörden varit kvantitativt och i allmänhet också kvalitativt god. Även sockerbetsskörden har lämnat avsevärt ökad avkastning.

Såsom riksräkenskapsverket i sin inkomstberäkning för budgetåret 1932/1933 framhållit, är frågan om den ekonomiska framtida utvecklingen intimt förbunden med den internationella penningpolitikens utformning i de länder, som lösgjort valutan från guldets. Den för Sveriges vidkommande uppställda riktlinjen för penningpolitiken, nämligen bevarandet av kronans köpkraft inom landet, har hittills kunnat strängt genomföras. Riksräkenskapsverket har ock vid inkomstberäkningen för budgetåret 1933/1934 utgått från, att inga väsentliga rubbningar komma att inträda i den inhemska prisnivån. Riksräkenskapsverket har vidare förutsatt, att den svenska kronans värde gent emot de viktigare utländska valutorna skulle bli i huvudsak oförändrat.

Även med dessa antaganden saknas emellertid fasta hållpunkter för bedömandet av den framtida utvecklingen. På grund av det nära samband, som råder mellan konjunkturutvecklingen i skilda länder, är nämligen den rådande världskrisens framtida förlopp av avgörande betydelse för utvecklingen i vårt land. Av särskild vikt är härvid de åtgärder i monetärt och handelspolitiskt hänseende, som kunna komma att vidtagas i de ledande länderna. I ännu högre grad torde den allmänna konjunkturutvecklingen påverkas av de rent politiska avgöranden rörande regleringen av de internationella skadestånds- och krigsskulderna, som redan påbörjats eller kunna vara att förvänta.

Med hänsyn till att frågan om världskrisens avveckling sålunda i lika mån är ett politiskt som ett ekonomiskt problem, torde det emellertid för närvarande icke vara möjligt att rörande tidpunkten för den väntade konjunkturomsvängningen uttala någon bestämd mening.

Under sådana förhållanden har riksräkenskapsverket vid beräkandet av inkomsterna å riksstaten för budgetåret 1933/1934 i fråga om de titlar, som äro beroende av konjunkturförhållandena under kalenderåret 1933 och förra hälften av år 1934, icke funnit sig kunna göra annat allmänt antagande, än att konjunkturutvecklingen icke skall medföra någon ytterligare nedgång av inkomstillflödet å ifrågavarande titlar under den inkomstnivå, som varit rådande under de senast förflutna månaderna. Ett dylikt allmänt antagande utesluter enligt riksräkenskapsverkets uppfattning icke, att för enstaka inkomstitlar, där inkomstminskningen varit särskilt stor, en viss återhämtning kan vara att förvänta.

Rörande tillämpningen för olika inkomstitlar av de förutsättningar rörande konjunkturutvecklingen, från vilka riksräkenskapsverket vid sin inkomstberäkning sålunda utgått, hänvisas till framställningen under varje särskild titel. Beträffande beräkningen av affärsverkens överskott vill riksräkenskapsverket förutskicka, att denna verkställts under den förutsättningen, att dyrtidstilläggen skola utgå enligt samma grunder som under innevarande budgetår.

Inkomstberäkningens huvudresultat framgå mest överskådligt av en såsom bilaga B härvid fogad tabell.

## 8 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

### A. Egentliga statsinkomster.

#### I. Skatter.

##### Mantalspenningar.

Denna inkomstitel har i riksstaten och budgetredovisningen för de senaste budgetåren beräknats till, respektive redovisats med följande belopp:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	980,000	1,015,048	+ 23,075
» 1928/1929 .....	1,000,000	1,036,169	+ 21,121
» 1929/1930 .....	1,000,000	1,058,924	+ 22,755
» 1930/1931 .....	1,050,000	1,043,380	— 15,544
» 1931/1932 .....	1,100,000	1,039,631	— 3,749
» 1932/1933 .....	1,050,000	.	.

För budgetåret 1933/1934 torde inkomstiteln med hänsyn till den nedgång i inkomstillflödet, som inträtt under de två sistförflutna budgetåren, böra beräknas till 1,000,000 kronor. I den härvid såsom bilaga C fogade tabellen med specifikation av statens inkomster för budgetåret 1933/1934, i det följande benämnd inkomsttabellen, har riksräkenskapsverket uppfört mantalspenningar med 1,000,000 kronor.

##### Prästerskapets till statsverket indragna tionde.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Nedgång kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	2,493,000	2,500,361	116,468
» 1928/1929 .....	2,363,000	2,379,978	120,383
» 1929/1930 .....	2,235,000	2,271,002	108,976
» 1930/1931 .....	2,100,000	2,123,555	147,447
» 1931/1932 .....	1,925,000	1,927,897	195,658
» 1932/1933 .....	1,730,000	.	.

I underdånig skrivelse den 2 juni 1932 har kammarkollegium för budgetåret 1933/1934 föreslagit, att förslagsanslaget till ersättning för prästerskapets tionde upptages till 4,634,750 kronor, samt beräknat titeln prästerskapets till statsverket indragna tionde till 1,555,000 kronor.

Riksräkenskapsverket har icke funnit skäl frångå den av kammarkollegium gjorda beräkningen och har i enlighet härmed i inkomsttabellen uppfört ifrågakvarande inkomstitel med 1,555,000 kronor.

**Inkomst- och förmögenhetsskatt.**

De beräknade och behållna inkomsterna av inkomst- och förmögenhetsskatten hava utgjort:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928.....	147,000,000	145,666,368	+ 1,795,816
» 1928/1929.....	142,000,000	145,268,335	— 398,033
» 1929/1930.....	149,000,000	146,040,456	+ 772,121
» 1930/1931.....	160,000,000	160,377,314	+ 14,336,858
» 1931/1932.....	158,000,000	157,351,484	— 3,025,830
» 1932/1933.....	122,000,000	.	.

Det procenttal av grundbeloppet, efter vilket inkomst- och förmögenhetsskatten utgått, har fastställts till 160 för budgetåret 1927/1928, 150 för budgetåret 1928/1929 samt 145 för budgetåren 1929/1930—1932/1933.

Efter hemställan av riksräkenskapsverket har statistiska centralbyrån på grundval av de till centralbyrån inkomna uppgifterna angående 1932 års skattetaxering utarbetat de i tabellen å sid. 12 meddelade uppgifterna rörande nämnda års taxeringsresultat. I angivna tabell äro intagna jämväl motsvarande, av centralbyrån tidigare meddelade uppgifter för 1931 års taxering.

Med utgångspunkt från de i tabellen över 1932 års skattetaxering intagna posterna har riksräkenskapsverket sökt utföra beräkning rörande utfallet av 1933 års taxering. Resultaten av ämbetsverkets beräkningar angivas likaledes i förenämnda tabell. Rörande grunderna för beräkningen av de olika posterna må anföras följande.

Beträffande inkomsten av fastighet har riksräkenskapsverket ansett sig böra nedräkna 1932 års inkomstsumma med omkring hälften av det belopp, 79.3 miljoner kronor, varmed inkomsten nedgått mellan 1931 och 1932 års taxeringar. För jordbruksfastighet är nedsättningen föranledd av minskad avsättning av skogsprodukter och sjunkande priser å animaliska produkter. Det förbättrade skörderesultatet under året torde icke i mera avsevärd grad påverka 1933 års taxering. Jämväl inkomsten av annan fastighet än jordbruksfastighet torde, på grund av sjunkande hyrespriser, utvisa någon nedgång. I överensstämmelse med vad riksräkenskapsverket sålunda anført, har ämbetsverket uppskattat inkomsten av fastighet till 595 miljoner kronor, därav 500 miljoner kronor för enskilda och 95 miljoner kronor för bolag.

Vad angår inkomsten av rörelse m. m., vilken vid 1932 års taxering minskats med 178.4 miljoner kronor, torde den under innevarande år fortgående konjunkturförsämringen, framträdande särskilt i starkt minskad handelsomsättning med utlandet, föra med sig en betydande ytterligare reducering av vinstresultaten. Emellertid läres utfallet av

## 10 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

1932 års verksamhet — liksom föregående års — komma att uppvisa en mycket olikartad utveckling för olika rörelsegrenar. Inom exportindustrierna och järngruvorna samt bankverksamheten torde reduceringen av vinstbeloppen bliva högst avsevärd, medan å andra sidan inom hemmaindustrierna och inom hantverket nedgången kan beräknas bliva relativt begränsad. För enskilda rörelseidkare, beträffande vilka hemmamarknaden spelar en dominerande roll, har riksräkenskapsverket sålunda räknat med att 1933 års taxeringsresultat komma att uppvisa en nedgång, som utgör omkring 115 procent av den vid 1932 års taxering redovisade nedgången av 53.4 miljoner kronor. Vid beräkandet av 1933 års taxeringsresultat för aktiebolag m. fl., vilka vid 1932 års taxering utvisade ett med 125.0 miljoner kronor reducerat inkomstbelopp, bör uppmärksammas, att av inkomstminskningen omkring 76 miljoner kronor hänförde sig till aktiebolaget Kreuger & Toll, Svenska tändsticksaktiebolaget, telefonaktiebolaget L. M. Ericsson, Luossavaara—Kiirunaavaara aktiebolag och trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund. Inkomstminskningen för övriga bolag skulle alltså vid 1932 års taxering utgöra 49 miljoner kronor. För 1933 års taxering har riksräkenskapsverket ansett sig böra räkna med en nedgång av taxeringsresultaten, motsvarande omkring 110 procent av sistangivna minskningsbelopp. För alla skattskyldiga tillsammans skulle enligt beräkningen rörelseinkomsten vid 1933 års taxering minskas med omkring 15 procent. I överensstämmelse härmed har riksräkenskapsverket för 1933 års taxering upptagit rörelseinkomsten för enskilda till 420 miljoner kronor och för aktiebolag m. fl. till 240 miljoner kronor.

Inkomsten av tjänst m. m. har vid 1932 års taxering nedgått med 120.8 miljoner kronor eller 3.0 procent. Med hänsyn till den under innevarande år starkt minskade sysselsättningen inom olika arbetsområden torde löneinkomsterna vid 1933 års taxering komma att utvisa en mycket stor ytterligare nedgång. Försämringen i den industriella sysselsättningen återspeglas i arbetslöshetssiffrorna, vilka under innevarande år varit genomsnittligt betydligt högre än under år 1931. Arbetstillgångens minskning har jämväl framträtt i ökad tillämpning av korttidsarbete. För den egentliga industrien har minskningen under år 1932 av den samlade lönesumman, med stöd av från socialstyrelsen erhållna uppgifter, uppskattats till omkring 15 procent och för byggnadsverksamhet till omkring 30 procent. Arbetsinkomsterna inom skogsbruket och vissa andra näringsgrenar torde likaledes komma att uppvisa betydande nedgång. Däremot torde löneinkomsterna för i allmän tjänst anställda samt för förvaltningspersonal i enskild tjänst icke hava undergått någon mera avsevärd minskning. För samtliga verksamhetsgrenar tillsammans räknar riksräkenskapsverket med en genomsnittlig inkomstminskning, motsvarande 8 procent av det vid årets taxering redovisade inkomstbeloppet. Att den genomsnittliga inkomstminskningen beräknats icke bli-

va större, sammanhänger därmed, att taxeringssiffrorna, som vid in-trädd höjning av lönenivån icke lära hava stegrats i motsvarande mån, vid fallande löneinkomster kunna antagas bliva bättre anpassade till det faktiska löneläget. I enlighet härmed har ämbetsverket uppskattat in-komsten av tjänst m. m. vid 1933 års taxering till 3,650 miljoner kronor.

Beträffande inkomsten av kapital har årets taxering medfört en ned-sättning av 45.4 miljoner kronor i jämförelse med föregående år. För enskilda skattskyldiga förelåg en inkomstminskning av 19.0 miljoner kronor. Under innevarande år har räntenivån i genomsnitt legat på ungefär samma höjd som under år 1931, medan däremot aktieutdelnin-garna utvisat en mycket betydande nedgång. Riksräkenskapsverket har fördenskull förutsatt, att kapitalinkomsten för enskilda skattskyldiga skall vid 1933 års taxering ytterligare nedgå, samt uppskattat denna ned-gång till omkring 80 miljoner kronor eller 20 procent. För aktiebolag m. fl. utvisade 1932 års taxering en minskning av kapitalinkomsten med 26.4 mil-joner kronor. Av inkomstminskningen äro två tredjedelar att återföra på det förhållandet, att Svenska tändsticksaktiebolaget år 1932 icke blivit före-mål för taxering. För 1933 års taxering räknar riksräkenskapsverket med en ytterligare minskning av bolagens kapitalinkomster med ungefär sam-ma procent som för enskilda. I överensstämmelse med vad riksräken-skapsverket sålunda anfört, har ämbetsverket uppskattat inkomsten av kapital för enskilda skattskyldiga till 325 miljoner kronor och för aktie-bolag m. fl. till 10 miljoner kronor.

Den uppskattade sammanlagda inkomsten kommer enligt ovanstående att uppgå till 5,240 miljoner kronor, därav 4,895 miljoner kronor för en-skilda och 345 miljoner kronor för bolag, motsvarande vid innevarande års taxering 5,802.7, 5,396.7 och 406.0 miljoner kronor.

I fråga om avdragsposterna har beloppet för de allmänna avdragen vid taxeringen till kommunal inkomstskatt — d. v. s. för förlust å viss inkomstkälla, periodiskt understöd, försäkringspremier m. m. — av riks-räkenskapsverket höjts till 204 miljoner kronor. Avdragen för allmän-na skatter hava sänkts till 362 miljoner kronor. Nedsättningen i förhål-lande till 1932 års taxering sammanhänger med den från och med 1932 tillämpade uppdelningen på två terminer av uppbörden av landstings-skatt m. fl. å kronodebetsedeln uppförda kommunala skatter, vilken upp-delning under övergångsåret medfört, att endast vid den första upp-bördsterminen inbetalade skatter kunna vid taxeringen avdragas. Övriga vid taxeringen till kommunal inkomstskatt ej åtnjutna avdrag — d. v. s. för vissa förluster m. m. — hava höjts till 30 miljoner kronor. De sam-manlagda avdragen hava sålunda beräknats till 596 miljoner kronor, därav 532 miljoner kronor för enskilda och 64 miljoner kronor för bolag.

De enskilda skattepliktigas förmögenhet torde särskilt på grund av

## 12 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

Beräkningar rörande utfallet av skattetaxeringarna åren 1931—1933.

Miljoner kronor.

	Enskilda			Aktiebolag m. fl.			Tillsammans		
	1931	1932	1933	1931	1932	1933	1931	1932	1933
Inkomst av fastighet .....	600.8	534.4	500	113.6	100.2	95	713.9	634.6	595
Inkomst av rörelse m. m. ...	535.6	482.2	420	418.2	293.2	240	953.8	775.4	660
Inkomst av tjänst m. m. ...	4,093.9	3,973.1	3,650	—	—	—	4,093.9	3,973.1	3,650
Inkomst av kapital .....	426.0	407.0	325	39.0	12.6	10	465.0	419.6	335
Summa uppskattad inkomst	5,655.8	5,396.7	4,895	570.8	406.0	345	6,226.6	5,802.7	5,240
Avdrag:									
1. Allmänna avdrag vid taxeringen till kommunal inkomstskatt	181.5	189.8	200	1.5	2.9	4	183.0	192.7	204
2. För allmänna skatter..	316.0	326.1	310	57.0	57.0	52	373.0	383.1	362
3. Övriga vid taxeringen till kommunal inkomstskatt ej åtnjutna avdrag .....	15.0	20.0	22	5.0	7.0	8	20.0	27.0	30
Summa avdrag	512.5	535.9	532	63.5	66.9	64	576.0	602.8	596
Taxerad inkomst	5,143.3	4,860.8	4,363	507.3	339.1	281	5,650.6	5,199.9	4,644
<sup>1</sup> / <sub>60</sub> av den skattepliktiga förmögenheten .....	260.0	230.0	210	—	—	—	260.0	230.0	210
Till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp...	5,403.3	5,090.8	4,573	507.3	339.1	281	5,910.6	5,429.9	4,854
Utnyttjade ortsavdrag .....	2,975.0	2,870.8	2,600	—	—	—	2,975.0	2,870.8	2,600
Beskattningsbart belopp.....	<b>2,428.3</b>	<b>2,220.0</b>	<b>1,973</b>	<b>507.3</b>	<b>339.1</b>	<b>281</b>	<b>2,935.6</b>	<b>2,559.1</b>	<b>2,254</b>
Uträknad skatt (145 procent av grundbeloppet) .....	128.2	114.7	100.6	39.7	25.3	20.0	167.9	140.0	120.6
Skatteprocent i medeltal ...	5.28	5.17	5.10	7.82	7.46	7.10			

den under innevarande år inträdda sänkningen av aktievärdena hava undergått en betydande minskning. Av den sammanlagda kursförlusten å värdepapper hänför sig emellertid avsevärda belopp till av aktiebolag ägda aktier. Riksräkenskapsverket har uppskattat minskningen av den skattepliktiga förmögenheten till omkring 1,200 miljoner kronor, motsvarande en nedgång av den taxerade förmögenhetsdelen av 20 miljoner kronor. I enlighet härmed har riksräkenskapsverket därför beräknat sextiondedelen av den taxerade förmögenheten till 210 miljoner kronor.

Det till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet har i enlighet med förestående beräkningar av riksräkenskapsverket uppskattats för enskilda till 4,573 miljoner kronor samt för aktiebolag m. fl. till 281 miljoner kronor eller tillsammans 4,854 miljoner kronor.

Från sist angivna belopp för enskilda skattskyldiga skola avgå ortsavdrag, vilka avdrag beräknats sänkta från 2,871 miljoner kronor till 2,600 miljoner kronor.

De beskattningsbara beloppen vid 1933 års taxering hava sålunda beräknats till 1,973 miljoner kronor för enskilda skattskyldiga och till 281 miljoner kronor för aktiebolag m. fl. eller tillhopa 2,254 miljoner kronor. Motsvarande belopp vid 1932 års taxering utgjorde respektive 2,220,0, 339.1 och 2,559.1 miljoner kronor.

Medelskatteprocenten har vid 1932 års taxering för enskilda skattskyldiga utgjort 5.17 procent och för aktiebolag 7.46 procent mot 5.28 respektive 7.82 procent vid 1931 års taxering. För nästkommande års taxering har riksräkenskapsverket — under förutsättning att skatten utgår oförändrat med 145 procent av grundbeloppet — räknat med nedgång i skatteprocenten beträffande såväl enskilda som aktiebolag m. fl. Vad först angår skatteprocenten för enskilda skattskyldiga, påverkas denna i olika riktningar av nedgången i de beskattningsbara beloppen för å ena sidan skattskyldiga med beskattningsbara belopp understigande 10,000 kronor och å andra sidan skattskyldiga med beskattningsbara belopp överstigande 10,000 kronor, i det att inkomstminskning för den förstnämnda gruppen framkallar stegring och inkomstminskning för den senare gruppen nedgång av den genomsnittliga skatteprocenten. Med hänsyn till fördelningen av de av riksräkenskapsverket beräknade inkomstminskningarna håller ämbetsverket före, att den genomsnittliga skatteprocentens nedgång måste antagas bliva relativt liten. Riksräkenskapsverket har i enlighet härmed antagit, att vid 1933 års taxering skatteprocenten för enskilda skattskyldiga skall komma att ligga vid omkring 5.10 procent. Beträffande därefter skatteprocenten för aktiebolag m. fl. torde denna med hänsyn till skatteskalans byggnad vid inkomstminskningar påverkas i ensidigt nedåtgående riktning. Med ledning av skatteprocentens nedgång vid innevarande års taxering har riksräkenskapsverket för 1933 års taxering beräknat den genomsnittliga skatteprocenten för aktiebolag m. fl. till 7.10 procent.

Med nu angivna procentsatser skulle den debiterade skatten för år 1933 uppgå till 100.6 miljoner kronor för enskilda och 20.0 miljoner kronor för aktiebolag m. fl. eller alltså sammanlagt till 120.6 miljoner kronor.

Vad angår storleken av den inkomst- och förmögenhetsskatt, som kan komma att inflyta under budgetåret 1933/1934, har riksräkenskapsverket med hänsyn till det ytterligare försämrade konjunkturläget ansett sig böra räkna med, att uppbördsresultatet i förhållande till det debiterade skattebeloppet skall bliva avsevärt lägre än under budgetåret 1931/1932. Inflytandeprocenten, som för sistnämnda budgetår uppgått till 93.4 procent, har i överensstämmelse härmed för budgetåret 1933/1934 av ämbetsverket uppskattats till allenast 90 procent. Med utgångspunkt härifrån skulle den behållna inkomsten uppgå till 108.5 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket hemställer, att inkomst- och förmögenhetsskatten för budgetåret 1933/1934 upptages till i avjämnat tal 108,000,000 kronor.

## 14 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

### Extra inkomst- och förmögenhetsskatt.

Denna inkomsttitel, som först med innevarande budgetår uppförts i riksstaten, har för nämnda budgetår upptagits till 11.50 miljoner kronor. Vid 1932 års taxering har enligt uppgift från statistiska centralbyrån extra inkomst- och förmögenhetsskatt debiterats med ett belopp av 11.21 miljoner kronor. Under hänvisning till vad riksräkenskapsverket nedan anför rörande den behållna utjämningskattens storlek i förhållande till den debiterade, har riksräkenskapsverket för extra inkomst- och förmögenhetsskatten liksom för utjämningskatten beräknat, att 95 procent av det debiterade beloppet skall komma att inflyta. I enlighet härmed skulle under innevarande budgetår den behållna inkomsten å förevarande titel uppgå till 10.65 miljoner kronor.

Rörande extra inkomst- och förmögenhetsskattens påräkneliga avkastning under budgetåret 1933/1934 saknas säkra hållpunkter. Den under innevarande år fortgående konjunkturförsämringen och den i samband härmed inträdda mycket stora nedgången av den allmänna inkomstnivån måste emellertid antagas medföra en betydande sänkning vid 1933 års taxering av såväl de till extra inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppen som den genomsnittliga skatteprocenten.

Till ledning för bedömandet av den reducering av det till extra inkomst- och förmögenhetsskatt debiterade skattebeloppet, som kan förväntas inträda vid 1933 års taxering, angivas i efterföljande tablå huvudresultaten av riksräkenskapsverkets beräkningar rörande utfallet av samma års taxering, avseende den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten från andra skattskyldiga än aktiebolag m. fl.

	1932	1933	Minskning	
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	%
Inkomst av fastighet .....	534.4	500	34.4	6.4
Inkomst av rörelse m. m. ....	482.2	420	62.2	12.9
Inkomst av tjänst m. m. ....	3,973.1	3,650	323.1	8.1
Inkomst av kapital .....	407.0	325	82.0	20.1
Summa uppskattad inkomst	5,396.7	4,895	501.7	9.3
Till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp .....	5,090.8	4,573	517.8	10.2
Beskattningsbart belopp .....	2,220.0	1,973	247.0	11.1
Uträknad skatt (145 procent av grundbe- loppet) .....	114.7	100.6	14.1	12.3

Extra inkomst- och förmögenhetsskatten, som utgår endast å beskattningsbara belopp överstigande 6,000 kronor, drabbar väsentligen vissa skattskyldiga, som redovisa stor inkomst av rörelse eller av kapital, samt i allmän och enskild tjänst anställda med högre avlöning.

Med utgångspunkt från de i förestående tablå angivna procenttalen, avseende beräknad inkomst- och skatteminskning vid 1933 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt, har riksräkenskapsverket funnit sig

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 15

böra förutsätta, att det vid samma års taxering till extra inkomst- och förmögenhetsskatt debiterade skattebeloppet skall komma att nedgå med omkring 15 procent i jämförelse med taxeringsresultatet vid innevarande års taxering. Enligt detta antagande skulle vid 1933 års taxering å förevarande skatttitel debiteras ett belopp av 9.53 miljoner kronor. Beräknas härav 95 procent inflyta, skulle följaktligen den behållna inkomsten under budgetåret 1933/1934 av extra inkomst- och förmögenhetsskatten komma att uppgå till 9.05 miljoner kronor.

I anslutning härtill hemställer riksräkenskapsverket, att extra inkomst- och förmögenhetsskatt i rikstaten för budgetåret 1933/1934 uppföres med ett avjämnat belopp av 9,000,000 kronor.

### Utjämningskatt.

Å förevarande inkomsttitel, som uppförts i rikstaten från och med budgetåret 1929/1930, hava de beräknade och behållna inkomsterna utgjort:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1929/1930 .....	4,200,000	4,954,151	—
» 1930/1931 .....	5,200,000	5,324,574	+ 370,423
» 1931/1932 .....	4,800,000	5,079,294	— 245,280
» 1932/1933 .....	4,100,000	.	.

Enligt statistiska centralbyråns preliminära sammanställningar av årets taxering har utjämningskatt debiterats till ett sammanlagt belopp av omkring 5.09 miljoner kronor.

Vidkommande det beräkningsbara beloppet av utjämningskatten för budgetåret 1933/1934 är detta i främsta rummet beroende på, huru stor del av utjämningskattens grundbelopp som enligt Kungl. Maj:ts beslut skall uttagas. Beträffande 1929 och 1930 års taxeringar till utjämningskatt har fastställts, att skatten skall utgå med 85 procent, beträffande 1931 års taxering med 80 procent och beträffande 1932 års taxering med 100 procent av grundbeloppet. Riksräkenskapsverket förutsätter i sin beräkning, att utjämningskatten jämväl beträffande 1933 års taxering uttages med hela grundbeloppet.

Med hänsyn till utjämningskattens konstruktion torde det debiterade skattebeloppet vid 1933 års taxering under angivna förutsättningar kunna beräknas sjunka i ungefär samma proportion, som framgått vid beräkningen av den debiterade inkomst- och förmögenhetsskatten. Enligt den av riksräkenskapsverket under dessa antaganden verkställda beräkningen skulle den debiterade inkomsten av utjämningskatt uppgå till omkring 4.38 miljoner kronor. Med hänsyn till att för utjämningskatten inflytandeprocenten icke för något av de förflutna budgetåren understigit 98.5 procent, torde kunna beräknas, att för budgetåret 1933/1934 trots det försämrade konjunkturläget åtminstone 95 procent av det debiterade be-

## 16 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

loppet skall komma att inflyta. Under denna förutsättning skulle alltså den behållna inkomsten uppgå till 4.16 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket har i överensstämmelse härmed i inkomsttabellen uppfört utjämningskatten med ett avjämnat belopp av 4,100,000 kronor.

### Utskiftningsskatt.

Under de år denna titel varit uppförd i riksstaten hava de beräknade och redovisade beloppen varit följande:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1928/1929 .....	100,000	—	—
» 1929/1930 .....	100,000	60,455	+ 60,455
» 1930/1931 .....	100,000	152,504	+ 92,049
» 1931/1932 .....	100,000	82,000	— 70,504
» 1932/1933 .....	100,000	.	.

Vid 1932 års taxering har enligt uppgift från statistiska centralbyrån utskiftningsskatt debiterats med ett belopp av 211,225 kronor. Under innevarande budgetår torde följaktligen inkomsttiteln komma att uppvisa en behållen inkomst av ungefär nämnda belopp.

Riksräkenskapsverket har icke funnit anledning föreligga att föreslå ändring av det nuvarande riksstatsbeloppet och har i överensstämmelse härmed i inkomsttabellen uppfört utskiftningsskatt med 100,000 kronor.

### Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

De beräknade och behållna inkomsterna av ifrågakvarande avgifter hava utgjort:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	500,000	493,319	— 34,878
» 1928/1929 .....	500,000	487,032	— 6,287
» 1929/1930 .....	500,000	496,155	+ 9,123
» 1930/1931 .....	500,000	484,742	— 11,413
» 1931/1932 .....	500,000	400,014	— 84,728
» 1932/1933 .....	500,000	.	.

Med hänsyn till den nedgång i inkomstillflödet, som inträtt under sistförflutna budgetår, torde förevarande inkomsttitel böra för budgetåret 1933/1934 nedsättas till 400,000 kronor.

Riksräkenskapsverket har i överensstämmelse härmed i inkomsttabellen uppfört bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter med 400,000 kronor.

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 17

### Stämpelmedel.

De beräknade och behållna inkomsterna å denna titel hava uppgått till:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928.....	49,000,000	59,013,726	+ 12,555,897
» 1928/1929.....	55,000,000	59,012,249	— 1,477
» 1929/1930.....	51,600,000	54,884,294	— 4,127,955
» 1930/1931.....	52,000,000	56,770,981	+ 1,886,687
» 1931/1932.....	53,000,000	48,809,680	— 7,961,301
» 1932/1933.....	45,000,000	.	.

Nedgången av stämpelmedlen under budgetåret 1929/1930 har sin grund i avskaffandet respektive nedsättningen av vissa stämpelavgifter. Den under budgetåret 1931/1932 inträdda kraftiga minskningen av stämpelmedlen i jämförelse med föregående år måste däremot tillskrivas den rådande depressionen å handels och näringslivets områden. Genom en från och med den 1 oktober 1931 genomförd höjning av antalet lottsedlar i penninglotteriet har emellertid för sistnämnda budgetår en ökning av lotteristämpeluppbörden och av inkomsten från lotterivinstskatten på sammanlagt något över 1 miljon kronor beräknats uppstå. Nedgången av stämpeluppbörden i övrigt torde följaktligen hava utgjort omkring 9 miljoner kronor.

Den huvudsakliga uppbörden å förevarande inkomsttitel utgöres av stämpelmedel, som av postverket inbetalas till statskontoret. Denna uppbörd utgjorde, efter avdrag av belopp som restituerats genom statskontoret, 56.14 miljoner kronor för budgetåret 1930/1931 samt 46.33 miljoner kronor för budgetåret 1931/1932. Härförutom redovisa länsstyrelserna den uppbörd av stämpelmedel jämte ränta, som inflyter i de fall, då anstånd med stämpelskattens erläggande medgivits jämlikt bestämmelserna i § 47 av förordningen om arvsskatt och skatt för gåva. Nu berörda uppbörd hos länsstyrelserna har under budgetåren 1930/1931 och 1931/1932 — efter avdrag för restitutioner — utgjort respektive 0.63 och 2.48 miljoner kronor.

I riksräkenskapsverket tillhandakommen skrivelse den 11 november 1932 har generalpoststyrelsen rörande stämpelmedlens beräkning för budgetåret 1933/1934 anfört bland annat följande:

»Efterföljande tablå utvisar månad för månad de stämpelmedel, som av generalpoststyrelsen inlevererats till statskassan under år 1931 samt under år 1932 till och med november månad (för november 1932 har leverans ännu ej skett).

## 18 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

M å n a d	Å r 1 9 3 1		Å r 1 9 3 2		Ökning (+) resp. minskning (-) från föregående år	
	Uppbörd per		Uppbörd per			
	månad milj. kr.	kvartal milj. kr.	månad milj. kr.	kvartal milj. kr.	i milj. kr.	i procent
Januari .....	4.50		4.72			
Februari .....	4.41		5.18 <sup>2</sup>			
Mars .....	4.41	13.32	3.77	13.67	+ 0.35	+ 2.63
April .....	5.37		3.57			
Maj .....	7.80 <sup>1</sup>		3.47			
Juni .....	4.52	17.69	4.27	11.31	- 6.88	- 36.06
Juli .....	4.48		3.37			
Augusti .....	3.76		3.89			
September .....	2.70	10.94	3.16	9.92	- 1.02	- 9.32
Oktober .....	3.63		5.04 <sup>3</sup>			
November .....	3.77		3.69			
December .....	3.12	10.52				
Januari—november	49.35		43.63		- 5.72	- 11.59
Juli—november	18.34		18.65		+ 0.31	+ 1.69
Hela året		52.47				

Av tabellen framgår, att det av postverket hittills under år 1932 till statskassan inlevererade beloppet med ej mindre än 5.72 miljoner kronor understiger motsvarande belopp för år 1931. Nedgången faller i allt väsentligt på andra kvartalet och torde till stor del få tillskrivas den stagnation i fondhandeln och affärlivet i övrigt, som följde på de i början av år 1932 inträdda förhållanden. Det förtjänar dock framhållas, att under andra kvartalet 1931 ovanligt stora engångsbelopp inflöto. Under tredje kvartalet 1932 har nedgången i det levererade stämpelmedelsbeloppet vid jämförelse med motsvarande kvartal år 1931 varit avsevärt mindre än under nästföregående kvartal för att under månaderna oktober och november förbytas i en uppgång av omkring 1.3 miljon kronor. Denna ökning är dock beroende därpå, att i leveransen för oktober månad 1932 ingår en engångsinkomst av 1.6 miljon kronor. Avdrages denna summa, hava de båda sistnämnda månaderna visat nedgång i förhållande till motsvarande månader år 1931, ehuru denna nedgång inskränker sig till omkring 300,000 kronor.

Om postverkets leveranser av stämpelmedel under månaderna juli—november åren 1931 och 1932 jämföras, visar det sig, att under sagda tid år 1932 levererats 0.31 miljon kronor mera än under motsvarande tid år 1931, vilket innebär en uppgång i stämpeluppbörden med 1.69 procent. Frånräknas den förenämnda engångsinkomsten av 1.6 miljon kronor, företer uppbörden en nedgång med 7.03 procent.

Vad som bör tagas till utgångspunkt vid kalkylerandet av stämpelmedelsinkomsterna från postverket under återstoden av innevarande bud-

<sup>1</sup> Här i ingå särskilt stora belopp för stämpelbeläggning av aktier och obligationer med sammanlagt 1,377,000 kronor och särskilt stora arvsskattebelopp med tillhoppa 2,210,511 kronor.

<sup>2</sup> Här i ingå särskilt stora arvsskattebelopp med tillhoppa 2,579,038 kronor och ett lagfartsstämpelbelopp å 151,078 kronor.

<sup>3</sup> Härav hava 1,600,000 kronor inlutit för i en post försålda enkla beläggningsstämpel.

getår är givetvis vanskligt att avgöra. Visserligen lämna förhållandena under den gångna delen av budgetåret en viss vägledning i sådant hänseende, men fråga är, huruvida icke erfarenheter under något längre tid än fem månader böra läggas till grund för kalkylen, särskilt som vissa stämpelintäkter visat sig vara relativt oberoende av konjunkturväxlingarna. För sin del anser generalpoststyrelsen vissa skäl tala för att antaga, att medelbeloppet per månad av stämpelmedelsleveranserna — med bortseende från engångsbelopp — under budgetåret 1932/1933 skall bli ungefär lika stort som medelbeloppet av dylika leveranser under den gångna delen av år 1932, likaledes med avdrag av engångsinkomster. Med en sådan beräkning, eller efter 3.6 miljoner kronor per månad, skulle stämpeluppbörden genom postverket under sagda budgetår, efter tillägg av meranämnda inkomst av 1.6 miljon kronor, komma att uppgå till omkring 44.8 miljoner kronor. Med hänsyn till de osäkra ekonomiska förhållandena synes beloppet böra avrundas nedåt till 44 miljoner kronor. Läggas härtil av vederbörande länsstyrelser direkt till statskontoret inlevererade stämpelmedelsbelopp, vilka med ledning av tillgängliga uppgifter för de senaste åren torde kunna uppskattas till inemot 1 miljon kronor, skulle den totala inkomsten av stämpelmedel under budgetåret 1932/1933 komma att uppgå till det i riksstaten upptagna beloppet, 45 miljoner kronor.

För budgetåret 1933/1934 synes försiktigheten böra bjuda att räkna med något lägre stämpelmedelsinkomster genom postverket än för budgetåret 1932/1933. Någon motsvarighet till det under sistnämnda budgetår influtna engångsbeloppet av 1.6 miljon kronor torde nämligen knappast böra beräknas. Dock synes det icke oberättigat att, under förutsättning att konjunkturerna på handels och näringarnas områden komma att bli ungefär enahanda som för närvarande och i varje fall icke försämras, räkna med någon uppgång i den så att säga normala stämpeluppbörden, särskilt i inkomsterna för stämpelbeläggning av aktier och obligationer. Det vill emellertid synas, som om stämpelmedelsinkomsterna genom postverket under budgetåret 1933/1934 icke för närvarande böra uppskattas till högre belopp än 43 miljoner kronor. Tilläggas de stämpelmedel, som av länsstyrelserna redovisas direkt till statskontoret, skulle de totala inkomsterna av stämpelmedlen under budgetåret komma att belöpa sig till omkring 44 miljoner kronor.»

Generalpoststyrelsens beräkning av stämpelmedelsinkomsterna för nästkommande budgetår till 44 miljoner kronor har endast så till vida givit riksräkenskapsverket skäl till erinran, som det knappast synes ämbetsverket vara befogat att för det nya budgetåret icke räkna med någon inkomst, motsvarande det i skrivelsen omnämnda engångsbeloppet. Erfarenheten har visat, att under en följd av år dylika tillfälliga inkomster förekommit, om än med skiftande belopp. Under sådana förhållanden kan riksräkenskapsverket ej finna anledning föreligga att vidtaga ändring i det nuvarande riksstatsbeloppet.

I överensstämmelse härmed har riksräkenskapsverket i inkomsttabellen uppfört stämpelmedlen med 45,000,000 kronor.

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

### Automobilskattemedel.

De å denna titel beräknade och redovisade inkomstbeloppen hava för nedan angivna budgetår varit följande:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	28,250,000	31,882,802	7,380,420
» 1928/1929 .....	30,000,000	39,827,000	7,944,198
» 1929/1930 .....	42,000,000	44,263,282	4,436,282
» 1930/1931 .....	47,000,000	51,430,719	7,167,437
» 1931/1932 .....	60,000,000	58,772,108	7,341,389
» 1932/1933 .....	80,000,000	.	.

De behållna inkomsterna av automobilskattemedel hava såsom synes under de i tablån angivna budgetåren oavbrutet stegrats.

Fördelningen av de sammanlagda intäkterna av automobilbeskattningen under budgetåren 1928/1929—1931/1932 på olika skatteformer framgår av efterföljande, på uppgifter från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen grundade tablå.

	Fordonsskatt kronor	Gummiringsskatt kronor	Bensinskatt kronor
1928/1929 .....	14,708,034	6,670,977	18,447,989
1929/1930 .....	16,230,455	7,098,760	20,934,067
1930/1931 .....	17,548,289	7,377,036	26,505,394
1931/1932 .....	18,255,237	6,568,887	33,947,984

Under här redovisade 4-årsperiod hava beskattningsgrunderna varit helt oförändrade för fordonsskatten. Beträffande gummiringsskatten och bensinskatten hava däremot förändringar i skattesatserna ägt rum, som för gummiringsskattens del dock endast påverkat inkomstresultatet för de två sista månaderna av budgetåret 1931/1932.

Vad först angår fordonsskatten, utgår från och med den 1 januari 1928 skatt efter tjänstevikt av registreringspliktiga fordon, dock med visst skattefritt viktsavdrag. Enligt beslut av 1932 års riksdag har från och med den 1 januari 1933 genomförts viss omläggning av fordonsbeskattningen innebärande en höjning av skattebeloppen med samtidig ökning av det skattefria viktsavdraget, höjning av skattesatserna för motorcyklar samt införande av skatt å släpvagnar.

Skatten å automobilgummiringar utgick under tiden 4 juni 1927—30 april 1932 efter 2 kronor för kilogram. Från och med den 1 maj 1932 höjdes skatten att utgå efter 3 kronor 50 öre för kilogram, varjämte en särskild skatt av 1 krona 50 öre för kilogram pålades för automobilgummiringar, som funnos inom riket den 1 maj 1932.

Bensinskatten utgick från och med den 4 juni 1927 efter 6 öre för liter. Enligt beslut av 1931 års riksdag uttogs därjämte från och med den 4 juni 1931 en tilläggs-skatt av 2 öre för liter. För bensin, som sistnämnda

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 21

dag fanns inom riket, skulle även erläggas skatt av 2 öre för liter. Från och med den 1 maj 1932 utgår bensinskatten med 10 öre för liter. För den bensin, som fanns i riket samma dag, skulle därjämte uttagas skatt av 2 öre för liter.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 9 november 1932 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat automobilskattemedelsinkomsterna under budgetåret 1933/1934 till 70.0 miljoner kronor, varvid 19.5 miljoner kronor hänförs till fordonsskatt, 11.3 miljoner kronor till gummiringsskatt och 39.2 miljoner kronor till bensinskatt. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har tillika meddelat, att beräkningen verkstälts under den allmänna förutsättningen, att nu rådande konjunkturförhållanden icke komma att undergå några större förändringar under år 1933.

Rörande beräkningens utförande har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i underdånig skrivelse den 8 november 1932 anfört följande:

»Den 30 september 1929 utgjordes landets motorfordonsbestånd av 201,241 fordon, den 31 december samma år var antalet 191,673. Minskningen under årets sista kvartal var sålunda 9,568. Motsvarande siffror för år 1930 voro 206,646, 201,936 och 4,710. Den stora nedgången 1929 torde till största delen bero på den den 1 januari 1930 ikraftträdande obligatoriska trafikförsäkringen.

Av nedanstående tablå framgår motorfordonsbeståndet i landet den 30 september 1931 och 1932.

	Den 30 september 1931		Den 30 september 1932	
	Automobiler	Motorcyklar	Automobiler	Motorcyklar
Stockholms stad .....	19,516	6,140	18,825	5,706
Stockholms län .....	7,569	2,964	7,858	2,970
Uppsala, » .....	3,864	1,545	3,839	1,415
Södermanlands » .....	5,470	2,167	5,393	2,072
Ostergötlands » .....	8,160	3,438	7,921	3,194
Jönköpings » .....	5,344	2,029	5,305	1,970
Kronobergs » .....	2,919	1,072	2,876	1,048
Kalmar » .....	5,233	1,569	5,109	1,489
Gotlands » .....	1,584	562	1,538	585
Blekinge » .....	2,375	585	2,311	589
Kristianstads » .....	6,628	2,201	6,490	1,961
Malmöhus » .....	16,785	5,521	15,341	4 900
Hallands » .....	3,442	1,732	3,463	1,633
Göteborgs och Bohus län ...	10,881	3,049	10,442	3,040
Älvsborgs län .....	7,437	2,756	7,478	2,657
Skaraborgs » .....	5,750	1,967	5,814	2,043
Värmlands » .....	6,516	2,598	6,259	2,451
Örebro » .....	6,168	2,740	6,071	2,687
Västmanlands » .....	4,275	2,157	4,255	2,100
Kopparbergs » .....	6,753	3,338	6,381	3,183
Gävleborgs » .....	6,510	2,925	6,380	2,731
Västernorrlands » .....	5,062	1,855	4,798	1,751
Jämtlands » .....	2,781	822	2,598	805
Västerbottens » .....	2,809	1,987	2,848	1,427
Norrbottens » .....	3,159	1,482	3,069	1,424
Summa	156,490	58,501	152,662	55,831
	214,991		208,493	

## 22 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

Enligt 1931 års väg- och brosakknigas utredning rörande motorfordonsbeståndet i Sverige utgjorde detta den 31 december 1931 205,346 fordon, vadan minskningen under sista kvartalet 1931 sålunda uppgick till 9,645 fordon.

Av ovan anförda siffror framgår att motorfordonsbeståndet den 30 september 1932 utgjordes av 208,493 fordon, och styrelsen räknar med att detta antal vid instundande årsskifte nedgått till 200,000.

I Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 174 till 1932 års riksdag, med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 2 juni 1922 om automobilskatt m. m. sid. 30, hava de genomsnittliga skattebeloppen per fordon och år beräknats till och med budgetåret 1930/1931. Med användande av samma beräkningssätt, således med avdrag av den tillfälliga skatten på bensin, skulle de genomsnittliga skattebeloppen per fordon för budgetåret 1931/1932 bliva: fordonsskatten kronor 88.9, gummiringsskatten kronor 32.0 och bensinskatten kronor 158.5 eller sammanlagt kronor 279.4.

Under antagande av samma genomsnittliga skattebelopp per fordon för budgetåret 1932/1933 som för budgetåret 1931/1932 samt ett fordonbestånd den 31 december 1932 av 200,000 fordon skulle automobilskattemedlen för innevarande budgetår komma att uppgå till 55,900,000 kronor, vartill kommer tillfällig skatt å bensin och gummiringar samt det i Eders Kungl. Maj:ts förut omnämnda proposition beräknade beloppet å 15,000,000 kronor eller tillsammans 72,500,000 kronor.

Då, som framgår av tablån över motorfordonsbestånden den 30 september 1931 och 1932, motoreyklarna minskats proportionsvis mera än automobilerna och det i övrigt torde kunna antagas att bland ur registret avförda automobiler de lättare fordonen äro i majoritet, torde det genomsnittliga skattebeloppet för innevarande budgetår bliva större än 279.4 kronor, varför de inflytande skattemedlen torde kunna beräknas till 73,000,000 kronor.

Under antagande att nu rådande konjunkturen komma att fortfara under år 1933, anser sig väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke våga uppskatta antalet motorfordon vid utgången av år 1933 högre än till 190,000 stycken.

På grund av vad ovan anförts torde däremot det genomsnittliga skattebeloppet per fordon under budgetåret 1933/1934 även med bortseende från de av innevarande års riksdag beslutade skattehöjningar, komma att bliva högre än det för budgetåret 1931/1932. Styrelsen vågar uppskatta detta genomsnittliga skattebelopp till 290 kronor per fordon. Med detta genomsnittliga skattebelopp och 190,000 fordon den 31 december 1933 skulle sålunda automobilskattemedlen för budgetåret 1933/1934 kunna beräknas uppgå till 55,100,000 kronor, vartill komma 14,800,000 kronor på grund av utav innevarande års riksdag beslutade skattehöjningar eller sammanlagt 69,900,000 kronor, vilket belopp avrundas till 70,000,000 kronor.

Skulle en konjunkturförbättring äga rum under nästkommande år, torde siffran kunna höjas i bästa fall till samma belopp, som härovan beräknats inflyta under budgetåret 1932/1933 eller till 73,000,000 kronor.»

Enligt från överståthållarämbetet och länsstyrelserna inhämtade uppgifter beräknas uppbörden av automobilskattemedel hos nämnda myndigheter för budgetåret 1933/1934 till sammanlagt 21.7 miljoner kronor. Denna beräkning avser så gott som uteslutande fordonsskatt.

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 23

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 8 november 1932 rörande beräkningen av tullmedlen m. m. har generaltullstyrelsen, på därom av riksräkenskapsverket framställd begäran, även yttrat sig angående beräkningen av genom tullverket inflytande automobilgummiringsskatt och bensinskatt. Styrelsen har härom anfört följande:

»Vad slutligen angår de *automobilskattemedel*, som uppbäras genom tullverket, hava årsbeloppen av den debiterade uppbörden av nedanstående av dessa medel samt restitutionerna av sådana medel under senaste femårsperioden uppgått till i jämna tusental kronor:

B u d g e t å r	Automobilgummiringsskatt		Bensinskatt	
	uppbörd	restit.	uppbörd	restit.
1927/1928 .....	5,217	—	15,472	298
1928/1929 .....	6,518	7	20,831	418
1929/1930 .....	6,594	4	21,979	414
1930/1931 .....	6,471	2	26,780	560
1931/1932 .....	4,989	—	36,317	476

Under månaderna juli—september 1931/1932 och 1932/1933 hava motsvarande belopp uppgått till i jämna tusental kronor:

1931/1932 .....	1,506	—	10,872	78
1932/1933 .....	1,229	—	13,689	124

Av dessa tabeller framgår, att inkomsterna av automobilgummiringsskatt, vilka intill budgetåret 1930/1931 varit stadda i ständig stegring, under såväl sistnämnda budgetår som budgetåret 1931/1932 och första kvartalet av innevarande budgetår varit i avtagande. Uppbörderna av bensinskatt har däremot visat fortgående ökning till och med budgetåret 1931/1932, även om avdrag sker för belopp, som motsvara de genom förordningarna den 2 juni 1931 och den 29 april 1932 vidtagna höjningarna i skattesatsen; ökningen under första kvartalet av innevarande budgetår i jämförelse med samma kvartal av budgetåret 1931/1932 härrör däremot huvudsakligen av den genom sistnämnda förordning inträdda förhöjningen i skattesatsen, som i uppbördssiffran motsvarar omkring 2,700,000 kronor.

Med hänsyn till vad sålunda framgått, lärer beträffande budgetåret 1933/1934 icke böra förutsättas annan nämnvärd avvikelse från siffrorna för uppbörden av ifrågakomna medel under budgetåret 1931/1932 än den, som föranledes av den något nedgående skatteuppbörden för automobilgummiringar och sistberörda ökning i skattesatsen för bensin. Bruttobeloppen av dessa medel för budgetåret 1932/1933 skulle med iakttagande härav kunna i runda tal angivas till:

automobilgummiringsskatt ..... 4 miljoner kronor,  
bensinskatt ..... 43 » » .

Restitutionerna av bensinskatt synas kunna för budgetåret 1933/1934 upptagas till något högre belopp än för vart och ett av budgetåren 1930/1931 och 1931/1932, eller till ett avrundat belopp av 1 miljon kronor. Från de obetydliga restitutionerna av automobilgummiringsskatt torde här kunna bortses.

## 24 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

Nettoinkomsterna för budgetåret 1933/1934 av ifrågavarande slag av automobilskattemedel, som uppbäras genom tullverket, torde följaktligen kunna uppskattas till sammanlagt 46 miljoner kronor.»

Från generaltullstyrelsen senare erhållna uppgifter över den debiterade uppbörden av automobilgummiringsskatt och bensinskatt under månaderna juli—oktober 1932 angivas nedan, varvid jämväl motsvarande uppgifter för åren 1928—1931 meddelas.

	Gummi- ringsskatt milj. kr.	Bensin- skatt milj. kr.
1928 .....	2.04	8.56
1929 .....	1.99	8.29
1930 .....	2.22	10.01
1931 .....	1.94	13.19
1932 .....	1.56	18.26

Vid beräkningen av automobilskattemedlen för budgetåret 1933/1934 har riksräkenskapsverket att utgå från, att de av 1932 års riksdag beslutade skattesatserna bibehållas oförändrade.

Vid sin beräkning av fordonsskatten till 19.5 miljoner kronor har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen antagit, att motorfordonsbeståndet i landet, som den 31 december 1931 uppgick till 205,346 fordon, kommer att undergå minskning till 200,000 vid instundande årsskifte och till 190,000 vid utgången av år 1933. Riksräkenskapsverket är emellertid av den uppfattningen, att skäl knappast torde föreligga att beräkna större minskning i motorfordonsbeståndet under år 1933 än under år 1932. Med utgångspunkt härifrån uppskattar ämbetsverket den behållna inkomsten av fordonsskatt under budgetåret 1933/1934 till 20.0 miljoner kronor.

Vad gummiringsskatten beträffar, hade den av 1932 års riksdag beslutade skattehöjningen beräknats medföra en inkomstökning av omkring 5.0 miljoner kronor, därvid ringkonsumtionen under budgetåret 1930/1931 tagits till utgångspunkt. På grund av flera samverkande omständigheter synes emellertid inkomstökningen icke bliva så stor, som beräknats. Den hämmande inverkan, som en skattehöjning alltid medför och som för juli—oktober innevarande år kan utläsas ur ovan intagna sammanställning rörande den av generaltullstyrelsen debiterade uppbörden av automobilgummiringsskatt för ifrågavarande månader under åren 1928—1932, torde väl få anses vara av övergående natur, men den successiva nedgången av motorfordonsbeståndet samt de allttjämt fortgående förbättringarna i gummiringarnas kvalitet komma givetvis att medföra minskad ringförbrukning. Riksräkenskapsverket har därför ansett försiktigheten bjuda att, med utgångspunkt från de för budgetåret 1931/1932 redovisade inkomsterna av gummiringsskatten, eller omkring 6.5 miljoner kronor, icke räkna med högre avkastning för budgetåret 1933/1934 än 9.5 miljoner kronor.

Beräkningen av bensinskattens avkastning är beroende av den beskatta-

de bensinkvantitetens storlek. På grundval av den under budgetåret 1931/1932 debiterade bensinskatten kan den under året beskattade bensinmängden beräknas till cirka 445 miljoner liter. I denna kvantitet är inräknad även inom landet tillverkad bensin. Den beräknade minskningen av motorfordonsbeståndet under innevarande och nästinstundande budgetår torde emellertid komma att medföra en ej oväsentlig nedgång i bensinförbrukningen. Med antagande av en årlig nedgång i förbrukningen av omkring 2 procent skulle den beskattade bensinkvantiteten för budgetåret 1933/1934 uppgå till cirka 430 miljoner liter, motsvarande en bensinskatt av 43,0 miljoner kronor. Från detta belopp bör emellertid avdrag göras för restitutioner, förslagsvis uppskattade till 0,5 miljon kronor.

Genom 1929 års riksdags beslut blev jämväl motorsprit belagd med skatt. Enligt en övergångsbestämmelse skulle emellertid denna skatt icke vinna tillämpning förrän från och med den 1 juli 1933 dock med skattesatsen minskad till hälften, eller 3 öre för liter, under tiden från och med den 1 juli 1933 till den 1 juli 1934. Enligt inhämtad uppgift från kontrollstyrelsen kan skatten å motorsprit för budgetåret 1933/1934 beräknas till 300,000 kronor.

Den påräkneliga avkastningen under budgetåret 1933/1934 av fordons-skatt, gummiringsskatt och bensinskatt samt skatt å motorsprit skulle sålunda uppgå till sammanlagt 72,3 miljoner kronor.

I enlighet med förestående beräkningar hemställer riksräkenskapsverket, att inkomsttiteln automobilskattemedel för budgetåret 1933/1934 beräknas till i avjämnat tal 72,000,000 kronor.

#### Tullmedel.

De beräknade och redovisade inkomsterna å denna titel hava utgjort:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång - kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	126,000,000	142,002,866	+ 1,502,403
» 1928/1929 .....	145,000,000	153,971,364	+ 11,968,498
» 1929/1930 .....	153,000,000	154,447,881	+ 476,517
» 1930/1931 .....	142,000,000	147,683,754	- 6,764,127
» 1931/1932 .....	138,000,000	137,531,990	- 10,151,764
» 1932/1933 .....	148,000,000	.	.

Den i tablån redovisade behållna inkomsten för budgetåret 1927/1928 är med hänsyn till den under detta år vidtagna omläggningen av tullverkets medelsredovisning icke jämförbar med inkomstbeloppen för efterföljande år. Vid utgången av angivna budgetår avskrevos nämligen debiterade men icke influtna tullmedel till ett belopp av 11,944,799 kronor.

Efter att under budgetåret 1929/1930 hava uppnått ett högsta inkomstläge förete tullmedelsinkomsterna under de två följande budgetåren en fortgående mycket stark nedgång. Vid bedömandet av tablåns siffror

## 26 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

måste emellertid hänsyn tagas till under perioden vidtagna ändringar i tullsatserna. Av dessa ändringar må särskilt framhållas den nedsättning av kaffetullen, som faststälts att träda i kraft den 1 september 1929, samt den från och med den 1 juli 1929 genomförda tullfriheten å apelsiner, citroner och åtskilliga slag av torkad frukt. Å andra sidan hava från och med den 1 februari 1932 införts tilläggstullar för vissa lyxbetonade samt mer eller mindre umbärliga varor, däribland kaffe. Dessa tullar beräknades tillföra statskassan 12 å 15 miljoner kronor för helt år. I den för budgetåret 1931/1932 redovisade tullinkomsten torde ingå inkomst av ifrågavarande tilläggstullar med omkring 5 miljoner kronor. Av 1932 års riksdag beslutad, till tullmedelsinkomsterna närmast hänförlig tillfällig skatt å kaffe har influtit först under innevarande budgetår, och har uppbörden å denna skattetitel intill september månads utgång uppgått till 1.51 miljoner kronor.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 8 november 1932 har generaltullstyrelsen beträffande beräkningen av tullinkomsterna under budgetåret 1933/1934 anfört bland annat följande:

»Beräkningen av tullmedelsuppbörden för budgetåret 1933/1934 möter till följd av ovissheten i de ekonomiska och politiska förhållandena alltjämt synnerligen stora svårigheter. Emellertid förefaller det, som om man på flera håll, där mera ingående kännedom om konjunkturförhållandenas skiftningar förefinnes, tror sig kunna skönja början på en långsamt fortskridande förbättring av det allmänna ekonomiska läget. Den stegring i varuinförseln från utlandet, som skulle härröra av en dylik förbättring, torde dock knappast kunna antagas inträda förrän vid tiden för vårimporten år 1933 och sannolikt ej heller då i någon mera betydande grad. Siffrorna för tullmedelsuppbörden under de senaste sex månaderna — 11.2, 10.1, 10.0, 9.2, 11.4 och 11.5 miljoner kronor mot 13.3, 13.7, 12.0, 11.9, 13.1 och 14.9 miljoner kronor under motsvarande månader föregående år — tyda nämligen icke på att någon stegring i importen är att vänta under närmaste månaderna. Räknas med, att den väntade importökningen giver sig mera bestämt till känna först mot slutet av år 1933, och bortses från sådana förskjutningar i tulluppbörden, som hänföra sig till eventuella förändringar i gällande tullsatser eller införande av mera genomgripande importregleringsåtgärder, kan med ovanberörda utgångspunkt bruttouppbörden av tullmedel, som för budgetåret 1931/1932 uppgick till i runt tal 144 miljoner kronor, för budgetåret 1933/1934 approximativt beräknas till 145 miljoner kronor.

Restitutionerna av tullmedel hava under budgetåret 1931/1932 uppgått till omkring 6.3 miljoner kronor. Av vissa skäl synes det icke behöfligt att för budgetåret 1933/1934 räkna med högre belopp för dylika restitutioner än 5 miljoner kronor.

Minskas de för budgetåret 1933/1934 beräknade bruttointkomsterna av tullmedel .....	145 miljoner kronor
med restitutioner av tullmedel .....	5       »       »
skulle alltså .....	140 miljoner kronor

utgöra de nettointkomster av tullmedel, som kunna förväntas inflyta under budgetåret 1933/1934.»

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 27

I efterföljande tabell lämnas i sammandrag en av generaltullstyrelsen utarbetad översikt av den debiterade tulluppbörden under vart och ett av budgetåren 1923/1924—1931/1932, med särskilt angivande av de varuslag, för vilka tullen under något av nämnda år uppgått till minst 1 miljon kronor.

### Debiterad tulluppbörd för olika varugrupper.

Miljoner kronor.

Varuslag	1923/ 1924	1924/ 1925	1925/ 1926	1926/ 1927	1927/ 1928	1928/ 1929	1929/ 1930	1930/ 1931	1931/ 1932
Spannmål, omalen .....	15.2	15.4	7.6	8.6	13.6	14.0	12.4	7.3	8.7
Spannmål, malen .....	2.5	1.2	0.9	1.0	1.4	1.5	1.6	0.9	0.6
Fruktar och bär:									
färska .....	4.7	5.1	3.1	3.7	4.5	5.0	4.1	2.6	5.0
torkade .....	6.4	5.8	4.7	5.2	5.8	5.7	2.1	2.1	2.1
Kaffe, orostat .....	21.8	18.8	17.9	18.8	17.7	15.5	13.6	13.8	16.2
socker, raffinerat .....	2.1	4.8	2.2	1.5	2.1	2.2	2.2	2.2	1.8
socker, oraffinerat .....	1.5	3.5	—	10.7	4.8	7.0	6.5	4.5	5.1
Sirap och melass .....	0.7	1.3	0.9	1.2	1.2	1.0	1.0	0.9	0.8
Konserver .....	1.3	1.3	1.3	1.5	1.9	1.8	2.0	1.9	1.8
Brännvin och sprit .....	4.1	4.3	4.3	4.3	4.2	4.3	4.4	4.7	4.2
Vin .....	3.5	3.6	3.7	4.7	4.9	5.4	5.7	5.8	5.0
Silke .....	0.3	0.6	0.9	1.3	1.6	1.5	1.9	2.6	4.5
Vävnader av silke .....	2.8	3.0	3.8	3.9	3.9	4.0	5.4	7.1	5.9
Strumpstolsarbeten av silke	1.0	0.9	1.0	1.2	1.5	1.2	1.4	1.4	1.0
Vävnader av ull, andra slag	3.5	2.8	2.4	2.8	3.0	2.7	3.2	3.7	3.2
Linoleummattor .....	1.7	1.6	1.7	1.6	1.7	1.7	1.9	1.5	1.4
Hattar .....	1.5	1.2	1.4	1.6	1.8	1.8	2.2	2.4	1.8
Andra arbeten, ej s. n. av mjuk kautschuk .....	1.6	2.1	2.0	2.1	2.2	2.4	2.8	3.0	2.6
Balkjärn, vägande under 60 kg. per löpande meter ...	1.9	1.8	2.1	2.6	2.7	2.4	2.6	2.9	2.8
Järnplåtar, varmvalsade av 3 mm. tjocklek eller däröver	0.7	0.8	0.7	1.1	1.8	1.7	2.4	1.7	0.9
Maskiner, ej s. n. ....	1.6	1.8	2.0	2.2	2.3	2.5	3.1	2.9	2.5
Åkdon och fordon, ej s. n.	5.7	5.8	7.4	7.5	8.1	7.9	6.9	5.3	3.4
För tillverkning av automo- biler avsedda delar och tillbehör .....	—	—	—	—	1.4	3.0	1.5	1.6	1.0
Säger	86.1	87.5	72.0	89.1	94.1	96.2	90.9	82.8	81.8
Övrig tulluppbörd	65.6	54.9	56.4	58.1	65.7	64.7	71.7	70.4	62.0
Summa tulluppbörd	151.7	142.4	128.4	147.2	159.8	160.9	162.6	153.2	143.8

Såsom framgår av tabellen, har den sammanlagda debiterade tulluppbörden, som under perioden 1923/1924—1925/1926 varit i sjunkande, under perioden 1926/1927—1929/1930 oavbrutet stegrats, under de två senaste åren av perioden dock relativt obetydligt. Under budgetåren 1930/1931 och 1931/1932 har den debiterade tulluppbörden åter gått tillbaka.

Enligt från generaltullstyrelsen likaledes meddelade uppgifter har den debiterade tulluppbörden för varje månad från och med budgetåret 1923/1924 till och med oktober månad 1932 uppgått till följande belopp:

## 28 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

## Debiterad tulluppbörd månadsvis.

Miljoner kronor.

	1923/ 1924	1924/ 1925	1925/ 1926	1926/ 1927	1927/ 1928	1928/ 1929	1929/ 1930	1930/ 1931	1931/ 1932	1932/ 1933
Juli .....	10.0	12.3	9.8	12.2	10.5	11.0	11.6	12.3	11.9	9.2
Augusti .....	12.5	11.6	11.0	11.4	12.8	13.8	13.1	13.3	13.1	11.4
September .....	13.8	13.7	12.0	12.7	14.5	15.1	16.5	14.7	14.9	11.5
Oktober .....	15.7	13.2	11.9	11.9	14.5	14.9	15.2	15.2	14.9	10.9
November .....	14.6	13.2	12.1	14.5	15.1	14.2	15.2	13.5	15.1	
December .....	14.0	13.8	11.4	14.4	14.8	14.1	13.4	11.4	11.9	
Januari .....	10.7	9.8	8.8	9.5	10.7	11.4	11.6	10.2	10.2	
Februari .....	10.3	10.4	9.3	10.4	12.0	8.6	12.8	10.6	10.1	
Mars .....	10.5	12.0	11.8	12.8	14.7	9.9	12.8	12.9	10.3	
April .....	14.5	11.8	10.8	12.4	13.1	19.0	14.8	13.4	11.3	
Maj .....	13.9	11.0	10.2	13.3	14.5	16.0	14.0	13.7	10.1	
Juni .....	11.2	9.6	9.3	11.7	13.1	12.9	11.7	12.0	10.0	
Summa	151.7	142.4	128.4	147.2	159.8	160.9	162.6	153.2	143.8	

Av tablan framgår, att den debiterade tulluppbörden under de fyra första månaderna av innevarande budgetår uppgått till 43.0 miljoner kronor, medan för motsvarande period av nästföregående budgetår tulluppbörden utgjort 54.8 miljoner kronor. Nedgången av tulluppbörden under innevarande budgetår har sålunda utgjort 11.8 miljoner kronor.

Beräkningen av tullmedelsinkomsternas sannolika avkastning under återstående månader av innevarande budgetår och under budgetåret 1933/1934 är i nuvarande ekonomiska läge förenad med mycket stora vanskligheter. Det framtida utfallet av tullmedelsinkomsterna är i första hand beroende av världskonjunkturernas allmänna utveckling. Såsom riksräkenskapsverket inledningsvis framhållit, är denna utveckling i sin tur avhängig av de olika ländernas åtgärder i monetärt och handelspolitiskt hänseende. För Sveriges vidkommande påverkas tullmedelsuppbörden därjämte avsevärt av skördeutfallet avseende spannmål och socker. Under sådana förhållanden är uppenbart, att beräkningen av förevarande inkomsttitel måste bli i hög grad osäker och att inträdande förskjutningar i konjunkurläget kunna medföra mycket stora omkastningar av det påräkneliga inkomstillflödet.

I enlighet med de allmänna förutsättningar rörande konjunkturutvecklingen, från vilka riksräkenskapsverket vid sin inkomstberäkning utgått, har ämbetsverket ansett sig kunna uppställa det antagandet, att tullmedelsinkomsterna efter den under innevarande budgetårs fyra första månader inträdda nedgången nått ett relativt bottenläge.

Av förestående sammanställningar över den debiterade tulluppbörden från och med budgetåret 1923/1924 framgår, att tullmedlen passerat närmast föregående inkomstminimum under budgetåret 1925/1926. Efter att under budgetåret 1924/1925 hava uppgått till 142.4 miljoner kronor sjönk

den debiterade tulluppbörden under budgetåret 1925/1926 till 128.4 miljoner kronor, varefter stegring av uppbörden åter inträdde.

Riksräkenskapsverket håller före, att en viss parallellism kan antagas råda i fråga om tullmedelsinkomsternas nuvarande utveckling och utvecklingen under och efter budgetåret 1925/1926, dock att den väntade uppgången av tullmedelsinkomsterna nu icke torde inträda lika snabbt som efter 1925/1926 års bottenläge.

Den debiterade tulluppbörden under de fyra första månaderna av budgetåret 1925/1926 uppgick till 34.8 procent av den för hela budgetåret debiterade tulluppbörden. Medeltalet av motsvarande procenttal för samtliga budgetår under perioden 1923/1924—1931/1932 uppgick likaledes till 34.8. Såsom tidigare angivits, har den debiterade tulluppbörden under innevarande budgetårs fyra första månader uppgått till 43.0 miljoner kronor. Frånräknas å spannmål och socker belöpande tulluppbörd, 4.5 miljoner kronor, erhålles för övriga varuslag en debiterad tulluppbörd av 38.5 miljoner kronor. Antages sistangivna uppbördsbelopp likaledes utgöra 34.8 procent av de för helt budgetår debiterade tullmedlen, avseende andra varor än spannmål och socker, skulle för dylika varor den debiterade tulluppbörden under innevarande budgetår kunna beräknas uppgå till omkring 111 miljoner kronor. Vad angår den debiterade tulluppbörden för spannmål och socker, har denna — under förutsättning att gällande inmalningstvång beträffande inhemsk spannmål och regleringen av införseln av socker bibehållas i oförändrad form — enligt inhämtade upplysningar beräknats uppgå för innevarande budgetår till 8 miljoner kronor och för nästkommande budgetår till 6 miljoner kronor mot 16.2 miljoner kronor under budgetåret 1931/1932. Den beräknade nedgången är till väsentlig del att återföra på det gynnsamma utfallet av innevarande års skörd av spannmål och sockerbeter. Den sammanlagda debiterade tulluppbörden för innevarande budgetår skulle alltså enligt denna beräkning uppgå till omkring 119 miljoner kronor, bortsett från tillfällig skatt å kaffe.

Med utgångspunkt härifrån och under antagande, att tullmedlen för andra varor än spannmål och socker efter hand åter komma att stiga, har riksräkenskapsverket ansett sig kunna uppskatta den debiterade tulluppbörden för budgetåret 1933/1934 till omkring 125 miljoner kronor, innebärande en nettostegring i förhållande till det för innevarande budgetår beräknade uppbördsbeloppet med 6 miljoner kronor. Till jämförelse må erinras, att den debiterade tulluppbörden under budgetåret 1926/1927 i förhållande till motsvarande uppbörd under budgetåret 1925/1926 stegrats med omkring 19 miljoner kronor. I förhållande till generaltullstyrelsens förut återgivna beräkning innebär riksräkenskapsverkets uppskattning en nedsättning med 20 miljoner kronor.

Mot generaltullstyrelsens förslag att beräkna restitutionerna av tullmedel för budgetåret ifråga till 5 miljoner kronor har riksräkenskapsverket icke funnit skäl till erinran.

### 30 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

Riksräkenskapsverket hemställer, att i enlighet med ämbetsverkets förestående beräkningar inkomstiteln tullmedel för budgetåret 1933/1934 i riksstaten uppföres med 120,000,000 kronor.

#### Accis å silke.

Denna inkomstitel har först med innevarande budgetår uppförts i riksstaten och har för samma budgetår upptagits till 1,000,000 kronor.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 8 november 1932 har generaltullstyrelsen angående beräkandet av ifrågasatt befrielse från utgivande av accis. Den sammanlagda kvantitet silke, för vilken tillämpning av nämnda paragraf förekommit eller kan antagas komma att ske, kan beräknas till omkring 115,000 kilogram. Huruvida och i vad mån beloppet av däremot svarande accis, uppgående till 345,000 kronor, kommer att framdeles utkrävas av köparna av partierna, blir beroende på Kungl. Maj:ts beslut. Med utgångspunkt emellertid från att det sålunda ännu utestående accisbeloppet fördelar sig på budgetåret 1932/1933 och förra hälften av budgetåret 1933/1934 med respektive två tredjedelar och en tredjedel och att uppskattningsvis 25 procent respektive 75 procent av berörda delbelopp komma att motsvara från köpare inflytande accis, skulle de belopp, som på grund av förenämnda paragraf uppbäras från köpare under budgetåren 1932/1933 och 1933/1934 uppgå till respektive 57,500 kronor och 86,250 kronor. Uppbörden av sådan accis, som tillverkare har att erlägga, torde för samma tider kunna approximativt angivas till respektive 640,000 kronor och 734,000 kronor. Summan av de från köpare och tillverkare sålunda enligt beräkning inflytande accisbeloppen, eller totala budgetårsbeloppet, skulle följaktligen utgöra för innevarande budgetår 697,500 kronor och för nästkommande budgetår 820,250 kronor, eller avrundat för budgetåret 1933/1934 .. 820,000 kronor.

Restitutionerna av accis å silke torde, med avseende å den starka begränsningen i antalet hittills restitutionsberättigade näringsidkare och exporten från riket av här framställd vara, vid vars framställning använts accispliktigt silke, icke böra för budgetåret 1933/1934 beräknas högre än till ..... 5.000 kronor.

De nettoinkomster av accis å silke, som kunna förväntas inflyta under budgetåret 1933/1934 skulle alltså uppgå till ..... 815,000 kronor.»

Riksräkenskapsverket beräknar, i anslutning till vad generaltullstyrelsen sålunda anfört och med lämplig avjämning, inkomstiteln accis å silke till 800,000 kronor.

**Tobaksskatt.**

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	61,000,000	60,759,180	+ 2,796,832
» 1928/1929 .....	61,000,000	62,446,628	+ 1,687,448
» 1929/1930 .....	66,000,000	69,749,353	+ 7,302,725
» 1930/1931 .....	63,000,000	65,794,840	— 3,954,513
» 1931/1932 .....	67,000,000	70,132,102	+ 4,337,262
» 1932/1933 .....	70,000,000	.	.

Tobaksskattens avkastning har under redovisningsperioden oavbrutet stegrats. Budgetåret 1929/1930 utvisar visserligen ett högre inkomstbelopp än budgetåret 1930/1931, men av förstnämnda års inkomst äro omkring 5 miljoner kronor att återföra på en engångsintäkt, föranledd av ändring i avseende å tiden för skattens inleverering till statsverket. Den stora stegringen av tobaksskattens avkastning under budgetåret 1931/1932 är beroende — utom av något ökad omsättning av tobaksvaror — av vid 1931 års riksdag beslutad höjning av den procentuella värdeskatten å olika slag av tobaksvaror ävensom av vid 1932 års riksdag från och med den 1 mars 1932 genomförd ytterligare höjning av skattesatserna. Vid oförändrad totalomsättning av tobaksvaror har sistnämnda skattehöjning beräknats medföra en årlig merinkomst av omkring 5 miljoner kronor.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 12 november 1932 har aktieföretaget Svenska tobaksmonopolet rörande beräkningen av tobaksskattens avkastning under budgetåret 1933/1934 anfört följande:

»Lägges den kvantitativa omsättningen under det senast tilländalupna budgetåret till grund för beräkningen skulle — med nu gällande priser och skattesatser — skattebeloppet uppgå till något över 74,000,000 kronor. Ehuru våra tidigare förmodanden, att tobaksförbrukningen på grund av den allmänna depressionen skulle nedgå, icke besannats, våga vi för närvarande likväl icke utgå från annan förutsättning än den, att omsättningen på grund av det tryckta konjunkturläget kommer att minska något, för vilket antagande oktober månads omsättningssiffror giva stöd. Oss synes fördenskull försiktigheten bjuda att icke räkna med högre belopp än 72,000,000 kronor i tobaksskatt.»

Närmare uppgifter rörande totalomsättningen av tobaksvaror under kalenderåren 1925—1931 lämnas i efterföljande tabell, vari jämte kvantitets- och värdesiffror jämväl på respektive år belöpande tobaksskatt angives.

Såsom framgår av tabellen, har omsättningen av den viktigaste varugruppen nämligen cigarretterna under perioden 1925—1931 oavbrutet stegrats. Omsättningen av cigarrecigarretter har stegrats till och med 1930 men därefter utvisat nedgång. Beträffande övriga varuslag har omsättningen under periodens senare år antingen stagnerat eller gått tillbaka. Det sammanlagda värdet av de omsatta varukvantiteterna, vilket under perio-

## 32 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

		1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
<i>Kvantitet.</i>								
Cigarrer .....	100,000 st.	489	499	485	469	435	414	371
Cigarrcigarretter .....	» »	1,490	1,522	1,521	1,570	1,691	1,830	1,785
Cigarretter .....	» »	11,907	13,105	14,120	15,464	17,479	19,646	20,846
Röktobak .....	1,000 kg.	1,104	1,090	1,070	1,071	1,065	1,052	1,054
Tuggtobak och snus .....	» »	5,534	5,468	5,329	5,187	5,015	5,005	4,976
Värde .....	Milj. kr.	130.1	127.9	129.9	130.0	131.8	135.5	133.6
Tobaksskatt .....	» »	52.1	55.9	60.5	62.4	64.0	66.5	67.2

den 1926—1930 oavbrutet stegrats, utvisar under 1931 minskning. De redovisade tobaksskattebeloppen hava stigit under hela perioden 1925—1931.

Rörande utvecklingen under innevarande år lämnas uppgifter i efterföljande tablå.

<i>Kvantitet.</i>		1930	1931	1932
Januari—oktober.				
Cigarrer .....	100,000 st.	313	275	246
Cigarrcigarretter .....	» »	1,482	1,442	1,423
Cigarretter .....	» »	16,311	17,403	17,443
Röktobak .....	1,000 kg.	877	881	935
Tuggtobak och snus .....	» »	4,193	4,165	4,151
Juli—oktober.				
Cigarrer .....	100,000 st.	128	115	102
Cigarrcigarretter .....	» »	599	597	573
Cigarretter .....	» »	7,220	7,476	7,172
Röktobak .....	1,000 kg.	355	362	388
Tuggtobak och snus .....	» »	1,722	1,737	1,683
Oktober.				
Cigarrer .....	100,000 st.	33	29	25
Cigarrcigarretter .....	» »	148	146	135
Cigarretter .....	» »	1,729	1,797	1,633
Röktobak .....	1,000 kg.	89	93	93
Tuggtobak och snus .....	» »	439	436	410
<i>Värde.</i>				
Januari—oktober .....	Milj. kr.	111.8	110.1	111.9
Juli—oktober .....	» »	46.4	46.2	45.9
Oktober .....	» »	11.4	11.4	10.9
<i>Tobaksskatt.</i>				
Januari—oktober .....	Milj. kr.	55.1	55.4	59.9
Juli—oktober .....	» »	23.0	23.8	24.9
Oktober .....	» »	5.6	5.9	5.9

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 33

Enligt tablåns siffror har omsättningen av tobaksvaror under perioden januari—oktober innevarande år kvantitativt uppvisat relativt små förändringar i jämförelse med omsättningen under motsvarande period år 1931. Det redovisade värdet av de omsatta tobaksvarorna har emellertid stegrats liksom också och i högre grad tobaksskatten. Begränsas jämförelsen till månaderna juli—oktober, utvisa siffrorna, att omsättningen såväl till kvantitet som värde minskats under innevarande år. Tobaksskatten är emellertid även för denna period högre år 1932 än år 1931. Uppgifterna för enbart oktober månad utvisa åter stark nedgång för såväl omsatta tobakskvantiteter som dessas värde, medan tobaksskatten stått stilla.

Av angivna uppgifter synes framgå, att den under senast förflutna månader inträdda minskningen av omsättningen tenderar att utjämna den inkomststegring, som den under innevarande år genomförda skattehöjningen vid oförändrad omsättning skulle hava medfört.

I anslutning till vad sålunda anförts och i enlighet med de allmänna förutsättningar rörande konjunkturutvecklingen, från vilka riksräkenskapsverket vid sin inkomstberäkning utgått, har ämbetsverket icke funnit giltig grund föreligga att för budgetåret 1933/1934 höja det i riksstaten för innevarande budgetår beräknade beloppet.

Riksräkenskapsverket hemställer i överensstämmelse härmed, att inkomsttiteln tobaksskatt för budgetåret 1933/1934 beräknas till 70,000,000 kronor.

### Brännvinstillverkningskatt.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	16,000,000	15,057,699	— 4,380,599
» 1928/1929 .....	15,500,000	14,691,855	— 365,844
» 1929/1930 .....	17,600,000	19,774,280	+ 5,082,425
» 1930/1931 .....	17,000,000	18,172,850	— 1,601,430
» 1931/1932 .....	18,500,000	17,345,249	— 827,601
» 1932/1933 .....	16,200,000	.	.

Kontrollstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 14 november 1932 uppskattat statsverkets inkomst av brännvinstillverkningskatt under budgetåret 1933/1934 till 17.0 miljoner kronor. I en av kontrollstyrelsen samtidigt överlämnad, till grund för beräkningen liggande promemoria anföres följande:

»Den behållna inkomsten av brännvinstillverkningskatten utgjorde budgetåret 1931/1932 17,345,249 kronor mot i riksstaten beräknade 18.5 miljoner kronor. För innevarande budgetår är denna skatteinkomst i riksstaten upptagen till 16.2 miljoner kronor.

Till följd av den tidigare under innevarande år rådande arbetsinställelsen vid landets sulfittfabriker har tillgången å sulfitsprit för skattefri

### 34 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

användning, d. v. s. för tekniska och industriella ändamål, varit mycket begränsad, vilket medfört, att av aktiebolaget Vin- och spritcentralen innehavd skattelagd sprit måst i avsevärt större utsträckning än vanligt efter skatterestitution tagas i anspråk för försäljning såsom skattefri sprit. Därjämte har nämnda bolags med skatterestitution förbundna export av spritdrycker under året varit av större omfattning än eljest. Dessa omständigheter hava haft till följd, att beloppet av restituerad brännvinstillverkningskatt blivit avsevärt större än beräknats för såväl föregående budgetår som de första månaderna av innevarande budgetår. Förklaringen till underskottet i inkomsten av brännvinstillverkningskatten för budgetåret 1931/1932 ligger sålunda huvudsakligen i nu angivna förhållande, som icke kunnat förutses. Inkomsten å denna skattitel för budgetåret 1932/1933 kommer även att röna inflytande av berörda förhållande.

Enligt vad nu är känt, kommer emellertid aktiebolaget Vin- och spritcentralen att för tillverkningsåret 1932/1933 öka sina inköp av råbrännvin i jämförelse med vad som förutsattes vid föregående års inkomstberäkning, då en kvantitet av cirka 28 miljoner liter brännvin av normalstyrka härvid lades till grund. Inköpen komma i stället att avse en kvantitet av cirka 30 miljoner liter, varemot svarar en ökad skatteinkomst av cirka 1.3 miljoner kronor. Med hänsyn till det jämlikt 25 § 2 mom. i brännvinstillverkningsförordningen medgivna anståndet med skattens erläggande under 6 månader torde sagda inkomstökning belöpa med cirka en tredjedel eller i runt tal 400,000 kronor å budgetåret 1932/1933, under det att resten, cirka 900,000 kronor, beräknas inflyta först under budgetåret 1933/1934. Vidkommande inkomsten av brännvinstillverkningskatten för budgetåret 1932/1933 kommer nu anförda förhållande att inverka så, att, oaktat den ovan omförmälda, oförutsedda ökningen i beloppet av restituerad brännvinstillverkningskatt under budgetåret, den behållna skatteinkomsten likväl kan antagas uppgå till det i riksstaten upptagna beloppet 16.2 miljoner kronor.

Vad angår beräkningen av inkomsten av brännvinstillverkningskatten för budgetåret 1933/1934 bör med hänsyn till den medgivna rätten till anstånd med skattens erläggande till grund härför läggas aktiebolaget Vin- och spritcentralens inköp av råbrännvin för såväl tillverkningsåret 1932/1933 som tillverkningsåret 1933/1934. För det förstnämnda tillverkningsåret komma inköpen som ovan nämnts att omfatta en kvantitet av cirka 30 miljoner liter. Inköpens omfattning under nästkommande tillverkningsår låter sig redan nu icke med säkerhet bedömas men synes i förevarande sammanhang böra uppskattas till enahanda kvantitet eller 30 miljoner liter. Härå belöpande tillverkningskatt utgör 19.5 miljoner kronor. Med avdrag för restitutioner, beräknade till 2.5 miljoner kronor, skulle den behållna inkomsten av brännvinstillverkningskatten för budgetåret 1933/1934 kunna antagas uppgå till 17 miljoner kronor.»

Riksräkenskapsverket hemställer, att i enlighet med kontrollstyrelsens förslag brännvinstillverkningskatten för budgetåret 1933/1934 beräknas till 17,000,000 kronor.

## Rusdrycksförsäljningsmedel.

Vad inkomsterna från *partihandelsbolag* beträffar, hänföra sig dessa till aktiebolaget Vin- och spritcentralen jämte dotterbolag, vilka senare dock med undantag för vissa agentbolag numera äro avvecklade. Statsverkets beräknade och behållna inkomster från berörda bolag hava utgjort:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	4,000,000	7,802,379	— 219,086
» 1928/1929 .....	5,000,000	6,337,458	— 1,464,921
» 1929/1930 .....	5,000,000	8,847,109	+ 2,509,651
» 1930/1931 .....	5,000,000	5,011,559	— 3,835,550
» 1931/1932 .....	9,000,000	9,191,117	+ 4,179,558
» 1932/1933 .....	12,000,000	.	.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 14 november 1932 har kontrollstyrelsen med överlämnande av en av aktiebolaget Vin- och spritcentralen den 11 samma månad dagtecknad skrivelse meddelat, att styrelsen uppskattat statsverkets inkomster av partihandelsbolag för budgetåret 1933/1934 till 10.0 miljoner kronor.

Rörande beräkningen av förevarande inkomstitel anför aktiebolaget Vin- och spritcentralen i sin skrivelse följande:

»I skrivelse den 12 november 1931 till Eder har vår vinst för år 1932 beräknats komma att uppgå till omkring 10 miljoner kronor. Såvitt nu kan bedömas, torde denna beräkning i huvudsak komma att motsvaras av verkligheten. Visserligen har omsättningen sjunkit starkare än som vid kalkylens uppgörande förutsattes, men å andra sidan ha vissa vinstökande faktorer, särskilt minskade kostnader för frakter, assuranser, emballage och arbetslöner samt ökade ränteinkomster, utjämnat den av den sänkta omsättningen framkallade vinstminskningen.

I riksstaten för år 1932/1933 har inkomsten från vårt företag emellertid upptagits med 12 miljoner kronor. Såsom av det anförda framgår, kan denna summa ej helt täckas av våra under budgetåret tillgängliga vinstmedel, utan torde vi för att kunna inleverera det avsedda högre beloppet nödgas av vår vinst- och prisregleringsfond tillskjuta en summa av omkring 2 miljoner kronor.

Vinstgestaltningen för rörelsen under år 1933 är på ett avgörande sätt beroende av omsättningens storlek. Under nuvarande förhållanden erbjuder varje förhandsberäkning rörande omfattningen av bolagets försäljning givetvis utomordentliga svårigheter. Med ledning av det för innevarande år hittills föreliggande materialet kan emellertid det approximativa antagandet göras, att under år 1932 minskningen av omsättningen i jämförelse med år 1931 kommer för spritdrycker att uppgå till omkring 10 procent och för viner till omkring 30 procent. Enär leveranserna av spritdrycker år 1931 uppgingo till ett belopp av 64 och av viner till 24 miljoner kronor, kan sålunda beräknas, att motsvarande siffror för år 1932 skulle bli respektive omkring 57 och 17 miljoner kronor, representerande en total årsomsättning av 74 miljoner kronor mot 88 miljo-

ner kronor under år 1931. Nedgången har starkare framträtt under de senaste månaderna. Även om under nästa år en förbättring i den ekonomiska konjunkturen skulle framträda, synes det vara troligt, att spritdryckskonsumtionen icke röner någon omedelbar inverkan härav. Erfarenheten talar nämligen för antagandet, att, när förbrukningen, såsom nu skett, icke blott gått kvantitativt ned utan därjämte i stor utsträckning vänt sig från dyrare till billigare varor, en omsvängning i detta avseende kommer att försiggå långsamt. Försiktigheten synes därför bjuda att för år 1933 icke kalkylera med en omsättning, som är högre än den, vilken kan förväntas under andra hälften av innevarande år. Denna senare siffra har antagits komma att stanna vid omkring 35 miljoner kronor (mot omkring 39 miljoner kronor för första halvåret 1932). Med en dylik utgångspunkt skulle man sålunda nå en årsomsättning för år 1933 av omkring 70 miljoner kronor, fördelad med 54 miljoner kronor på spritdrycker och 16 miljoner kronor på viner.

Nettovinsten med avdrag för på densamma inverkan tillfälliga faktorer utgjorde för år 1931 omkring 12 miljoner kronor eller 13,6 procent av omsättningen, och representerar den för år 1932 beräknade vinsten ungefärligen samma andel av nämnda års omsättning. Därest vinsten under 1933 komme att gestalta sig på samma sätt som under 1931 och 1932, komme den sålunda med ovan angivna utgångspunkt i fråga om omsättningen att utgöra 9,5 miljoner kronor. Vid en jämförelse med år 1932 synes, utöver omsättningsminskningen, under år 1933 någon väsentlig förändring i de vinstskapande faktorerna icke vara att förvänta i mer än ett hänseende. Visserligen torde ett planerat återupptagande i viss utsträckning av cognacsimporten komma att medföra ökade kostnader för frakter, assuranter m. m., men å andra sidan kommer lönekontot att minskas på grund av en redan under år 1932 påbörjad och under nästkommande år sannolikt vidmakthållen eller ytterligare utsträckt inskränkning av arbetstiden. Den ökade användning av bolagets likvida medel, som blir en följd av stegringen i varuimporten, föranleder visserligen en minskning av inkomsträntorna, men denna torde i stort sett kompenseras av den under år 1933 helt bortfallande ränteutgiften för bolagets under år 1932 inlösta in-teckningslån. Huruvida skatteutgifterna komma att förete några väsentliga förändringar kan icke bedömas, innan klarhet vunnits rörande statsbeskattningen och den kommunala utdebiteringen för nästinstundande år. Däremot torde en inkomststegring kunna förväntas i fråga om den del av spritdrycksförsäljningen, som är beroende av priset på det av oss inköpta råbrännvinet. Dettas pris har nämligen för kampanjen 1932/1933 sänkts med i stort sett 4 öre per normalliter i förhållande till priset under närmast föregående kampanj. Företages icke en däremot svarande sänkning av priset för de produkter, i vilka denna vara ingår, något som vi för närvarande icke planera, skulle sålunda en här- emot svarande vinstökning vid dessa varors försäljning uppkomma. Denna ökning torde, med hänsyn till att det billigare brännvinet kommer till användning i tillverkningen huvudsakligen först under senare hälften av år 1933, kunna beräknas till omkring 500,000 kronor. Med inräknande härav skulle vinsten för år 1933 sålunda kunna antagas komma att uppgå till omkring 10 miljoner kronor.

En förutsättning för bolagets vinstberäkningar är, att bolagets prispolitik alltjämt inriktas på att jämka prissättningen i förhållande till eventuella förändringar i kronkursens läge. En fullständig anpassning

efter det vid varje tillfälle rådande valutaläget torde emellertid icke kunna vinnas, såvida ej ofta återkommande prisändringar företagas. En dylik inriktning av prispolitiken strider dock mot de önskemål, som vid upprepade tillfällen framburits av bolagets avnämare, och bör sålunda om möjligt undvikas. Det påpekade förhållandet innebär emellertid ett osäkerhetsmoment i beräkningarna rörande storleken av 1933 års vinst.

Denna skulle eljest, såsom av det anförda framgår, kunna kalkyleras till omkring 10.0 miljoner kronor. Efter utdelning till aktieägarna av 752,000 kronor, återstår ett belopp av 9.2 miljoner kronor. Härav skulle bolaget enligt koncessionsavtalet äga rätt att till reservfonden avsätta 1 miljon kronor. Med hänsyn till att bolaget i samband med 1932 års bokslut planerar en överföring till nämnda fond av ett betydande belopp från de till reserverade skatter avsatta medel, torde emellertid ett disponerande av viss del av 1933 års vinst för avsättning till reservfonden icke vara oundgängligen erforderligt. Möjlighet föreligger sålunda att använda hela det efter utdelningen återstående vinstbeloppet för inleverans till staten. Anlitas bolagets vinst- och prisregleringsfond för utjämning uppåt av inleveransen, bör bolaget kunna till statsverket för budgetåret 1933/1934 inleverera ett belopp av 10 miljoner kronor.»

Till den av aktiebolaget Vin- och spritcentralen verkställda beräkningen av statens inkomster av partihandeln med rusdrycker under budgetåret 1933/1934 kan riksräkenskapsverket för sin del ansluta sig.

I fråga om *detaljhandelsbolagens* vinst vid försäljning av rusdrycker hava de beräknade samt redovisade statsinkomsterna utgjort:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	17,500,000	18,248,396	+ 381,536
» 1928/1929 .....	17,500,000	20,158,094	+ 1,909,698
» 1929/1930 .....	20,000,000	23,939,038	+ 3,780,944
» 1930/1931 .....	23,000,000	25,209,454	+ 1,270,416
» 1931/1932 .....	24,000,000	24,271,205	— 938,249
» 1932/1933 .....	22,000,000	.	.

I förenämnda skrivelse till riksräkenskapsverket den 14 november 1932 har kontrollstyrelsen beräknat rusdrycksförsäljningsmedlen från detaljhandelsbolagen för budgetåret 1933/1934 till 19.0 miljoner kronor. Rörande grunderna för beräkningen anføres i en av kontrollstyrelsen samtidigt överlämnad promemoria följande:

»Statsverkets behållna inkomst av sagda medel var under budgetåret 1931/1932 24.27 miljoner kronor mot beräknade 24.00 miljoner kronor. Nämnda medel äro i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptagna med 22.00 miljoner kronor. Enligt av systembolagen verkställda approximativa beräkningar torde den totala nettovinsten för kalenderåret 1932 komma att uppgå till cirka 27.70 miljoner kronor mot 30.95 miljoner kronor för kalenderåret 1931. Av förstnämnda belopp synas enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd ungefärlig beräkning cirka 4.50 miljoner kronor komma att behöva tagas i anspråk för avskrivningar och skattereserva-

### 38 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

tioner och alltså för inleverans till statsverket återstå ett belopp å cirka 23.20 miljoner kronor. Då emellertid enligt vunnen erfarenhet systembolagens vinstberäkningar äro hållna i underkant och sannolikt reservationerna kunna ytterligare något nedbringas, torde efter vad nu kan bedömas inleveransen till statsverket under löpande budgetår komma att snarare över- än understiga ett belopp av 23.50 miljoner kronor. Överskottet å riksstatstiteln å sannolikt drygt 1.50 miljoner kronor har huvudsakligen föranletts av en i samband med skatteförhöjningarnas genomförande uppkommen tillfällig ökning i bruttovinsten å rusdrycker och av avsevärt minskade avskrivningar och skattereservationer (dessa senare minskade till följd av kronoskatteuppbördens uppdelning å 2 år).

Utslagsgivande för beräkningen av det belopp, med vilket rusdrycksförsäljningsmedlen från detaljhandelsbolagen böra upptagas i riksstaten för budgetåret 1933/1934, är den blivande allmänna konjunkturutvecklingen. Alltsedan ingången av år 1932 har den försålda myckenheten spritdrycker varit i avtagande. Jämfört med motsvarande tid år 1931 stannade nedgången i det försålda literalet spritdrycker under första halvåret vid 2.1 procent men uppgick under de fyra månaderna juli—oktober till ej mindre än 11.6 procent. Minst, eller 10.3 procent, har nedgången de fyra sistnämnda månaderna varit inom utminuterings och högst, eller 28.8 procent, inom den egna utskänkingen. Inom den överlätna utskänkingen har nedgången utgjort 16.2 procent. Inom alla försäljningsrörelser har under den gångna delen av år 1932 förmärkts en fortgående, mycket stark förskjutning från dyrare till billigare varuslag. För vinerna har den försålda totala myckenheten under första halvåret minskat med 16.6 procent och under de fyra senaste månaderna med 34.3 procent. Att ens någorlunda exakt angiva den procentuella nedgången av den totala nettovinsten under månaderna juli—oktober i år jämfört med samma tid i fjor, låter sig i brist på avslutade räkenskaper för nämnda tidsperioder ej göra. Enligt vissa inom kontrollstyrelsen verkställda mycket ungefärliga kalkyler synes man dock för nämnda fyra månader böra räkna med en nedgång av den totala nettovinsten å cirka 20 procent. Under antagande av ungefärligen samma konjunkturläge, eller åtminstone samma läge för rusdryckskonsumtionen, under kalenderåret 1933 som under månaderna juli—oktober i år, skulle detaljhandelsbolagens vinst — före avskrivningar och reservationer — år 1933 komma att nedgå med cirka 6.00 miljoner kronor jämfört med år 1931, d. v. s. bliva cirka 25.00 miljoner kronor. Det resultat till förbättrande av vinsten som kan väntas uppstå genom pågående nedskärningar av bolagens administrationskostnader torde få räknas motvägas av de högre belopp som av 1933 års vinst måste reserveras för skatter. Statsverkets vinstmedel från systembolagen för år 1933, d. v. s. rusdrycksförsäljningsmedlen från detaljhandelsbolagen för budgetåret 1933/1934, torde därför tillsvidare kunna beräknas inflyta med 19.00 miljoner kronor.»

Mot den i promemorian verkställda beräkningen av inkomsten från detaljhandelsbolagen har riksräkenskapsverket icke funnit skäl till erinran.

Riksräkenskapsverket hemställer fördensfull, att rusdrycksförsäljningsmedlen för budgetåret 1933/1934 i riksstaten uppföras med 10,000,000 kronor för parthandelsbolag och 19,000,000 kronor för detaljhandelsbolag.

## Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång - kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	36,000,000	37,805,830	+ 561,029
» 1928/1929 .....	37,500,000	37,796,240	— 9,590
» 1929/1930 .....	38,500,000	40,107,433	+ 2,311,193
» 1930/1931 .....	40,000,000	40,559,016	+ 151,583
» 1931/1932 .....	40,000,000	41,850,117	+ 1,291,101
» 1932/1933 .....	68,000,000	.	.

Ökningen av omsättnings- och utskänkningsskatten under budgetåret 1929/1930 är väsentligen en följd av höjning av procentsatsen för omsättningsskatten från 50 till 55 procent å detaljhandelsbolagens inköpspris. Stegringen av inkomsten under budgetåret 1931/1932 har helt föranletts av ny höjning av omsättningsskatten. För tiden februari—juni 1932 utgick nämligen en särskild grundavgift för omsättningsskatten med 60 öre för liter. Denna avgift beräknades lämna en avkastning av 15 miljoner kronor för år. Den stora uppräknings av inkomstiteln, som den nu löpande riksstaten innebär i förhållande till den för sista budgetåret gällande staten, beror på ytterligare höjning av omsättningsskatten. För budgetåret 1932/1933 utgår nämligen omsättningsskatten dels med en grundavgift av 1 krona för liter och dels med 60 procent å inköpspriset. De nu gällande bestämmelserna beräknades i förhållande till dem, som tillämpades före februari 1932, giva en ökad inkomst av 30 miljoner kronor för år.

Kontrollstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 14 november 1932 beräknat denna skatt för budgetåret 1933/1934 till 65.0 miljoner kronor. I en till grund för denna beräkning liggande promemoria anföres:

»Statsverkets behållna inkomst av nämnda skatttitel var budgetåret 1930/1931 40.56 miljoner kronor och budgetåret 1931/1932 44.55 miljoner kronor. Riksstatsbeloppet för löpande budgetår är 68.00 miljoner kronor. Under månaderna juli—november 1932 har inleveransen av ifrågavarande skattemedel utgjort cirka 26.53 miljoner kronor mot 17.18 miljoner kronor samma tid budgetåret 1930/1931, då i motsats till budgetåret 1931/1932 samma skattesatser voro gällande hela budgetåret. Stegringen från budgetåret 1930/1931 utgör cirka 9.35 miljoner kronor, eller 54.4 procent. Med det i beräkningen över rusdrycksförsäljningsmedlen från detaljhandelsbolagen förutsatta oförändrade konjunkturläget och med hänsynstagande i görligaste män till övriga å skatttiteln inverkan, nu kända faktorer, skulle inleveransen under budgetåret 1932/1933 komma att stanna vid cirka 64.00 miljoner kronor, d. v. s. bliva cirka 4.00 miljoner kronor lägre än det i riksstaten upptagna beloppet. Det sannolika underskottet förklaras av dels den oväntat starka förskjutning, som ägt rum från dyrare till billigare varuslag, vilken förskjutning verkat starkt sänkande å omsättningsskattens procentavgift, dels det förhållandet, att bolagen vid den senaste skatteförhöjningens ikraftträdande lågo inne med osedvanligt stora varulager. Underskottet å denna skatttitel kompenseras

#### 40 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

dock till en del av den ökning av rusdrycksförsäljningsmedlen från detaljhandelsbolagen, som uppstått vid försäljningen av dessa till lägre pris inköpta lager. Då emellertid sistnämnda faktor ej under budgetåret 1933/1934 kan förväntas inverka sänkande å omsättningsskatten, torde under förutsättning av alltjämt ungefär oförändrat konjunkturläge och oförändrade skattesatser, omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker tillsvidare för budgetåret 1933/1934 böra beräknas till 65.00 miljoner kronor.»

Kontrollstyrelsens beräkning av omsättnings- och utskänkningsskattens avkastning under budgetåret 1933/1934 finner riksräkenskapsverket stå i överensstämmelse med de allmänna förutsättningar rörande konjunkturutvecklingen, från vilka ämbetsverket vid sin inkomstberäkning utgått. Ehuru väl utfallet av förevarande inkomsttitel ej låter sig beräkna med någon större säkerhet, får riksräkenskapsverket fördenskull biträda kontrollstyrelsens förslag.

Riksräkenskapsverket får sålunda tillstyrka, att omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker för budgetåret 1933/1934 i riksstaten uppföres med 65,000,000 kronor.

#### Maltskatt.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	17,000,000	17,026,670	— 350,676
» 1928/1929 .....	17,600,000	16,280,994	— 745,676
» 1929/1930 .....	17,000,000	17,392,208	+ 1,111,214
» 1930/1931 .....	17,500,000	18,103,968	+ 711,760
» 1931/1932 .....	17,500,000	18,185,142	+ 81,174
» 1932/1933 .....	22,000,000	.	.

Höjningen av riksstatsbeloppet för maltskatten mellan budgetåren 1931/1932 och 1932/1933 är föranledd av vid 1932 års riksdag vidtagen höjning av maltskatten med 20 öre för kilogram malt, som vid skattepliktigt bryggeri användes för tillverkning av maltdryck. Denna skattehöjning beräknades vid oförändrad konsumtion medföra en årlig inkomststegring av 5 miljoner kronor. Ehuru skattehöjningen trädde i kraft den 1 mars 1932, torde med hänsyn till gällande tider för maltskattens inbetalning höjningen ej hava utövat något större inflytande på skatteintäkten under budgetåret 1931/1932.

I en av kontrollstyrelsen till riksräkenskapsverket med skrivelse den 14 november 1932 överlämnad promemoria anföres följande:

»Maltskatten lämnade i behållen inkomst budgetåret 1931/1932 18,185,142 kronor mot i riksstaten beräknade 17.5 miljoner kronor. Under antagande av oförändrade skattesatser för maltskatten hade riksräkenskapsverket med viss höjning av den av kontrollstyrelsen gjorda beräkningen beträffande ifrågavarande skatteinkomst för budgetåret 1932/1933 föreslagit, att densamma borde upptagas till 17 miljoner kronor. Med bifall till ett

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 41

av Kungl. Maj:t framlagt förslag till 1932 års riksdag angående höjning av skattesatserna för maltskatten upptog riksdagen inkomsten å denna skattetitел till 22 miljoner kronor, därvid ovannämnda belopp 17 miljoner kronor allenast omräknades enligt de nya skattesatserna.

Den mot nämnda maltskatteinkomst svarande myckenheten i de skattepliktiga bryggerierna avverkat malt utgör 25.5 miljoner kilogram. Till ledning vid bedömandet av huru inkomsten av maltskatten för innevarande budgetår i verkligheten kommer att gestalta sig, meddelas följande tabell över maltavverkningen månadsvis för de tidsperioder, som med hänsyn till bryggeriernas rätt till anstånd med skattens erläggande närmast motsvara vart och ett av de tre senaste budgetåren.

Månad	1930/1931 kg.	1931/1932 kg.	1932/1933 kg.
April .....	2,538,865	2,444,745	2,248,540
Maj .....	2,625,980	2,456,845	2,235,510
Juni .....	2,571,445	2,545,220	2,240,700
Juli .....	3,009,210	2,633,255	2,280,120
Augusti .....	2,108,447	2,077,210	2,156,260
September .....	2,049,908	2,011,885	1,844,590
Oktober .....	1,939,090	1,835,060	1,464,940
November .....	2,016,220	2,203,810	
December .....	2,013,070	2,001,965	
Januari .....	1,845,830	2,022,555	
Februari .....	2,035,695	2,558,840	
Mars .....	2,359,185	1,832,110	
Summa	27,112,945	26,623,500	

Enligt uppgifterna i tabellen för de första 7 månaderna av den mot budgetåret 1932/1933 svarande perioden har under nämnda tid avverkats 14,470,600 kilogram malt. Då maltavverkningen för motsvarande månader under föregående period uppgick till 16,004,200 kilogram, har, oaktat att väderleken under den gångna sommaren varit mycket gynnsam för avsättningen av maldrycker, till följd av den ekonomiska depressionen inträtt en minskning, motsvarande cirka 10 procent. Då det särskilt med hänsyn till utfallet av maltavverkningen under de senast förflutna månaderna skäligen kan antagas, att en motsvarande nedgång kommer att bli för handen beträffande sagda avverkning för de återstående 5 månaderna av perioden, skulle den till grund för maltskatteinkomsten för innevarande budgetår liggande malkvantiteten komma att uppgå till allenast cirka 24 miljoner kilogram. Efter avdrag för restituerade maltskattebelopp motsvarar detta en behållen inkomst av i runt tal 20.5 miljoner kronor, vilket belopp alltså kan beräknas bli statsverkets inkomst å ifrågavarande skattetitел för budgetåret 1932/1933.

Vad angår inkomsten av maltskatten för budgetåret 1933/1934 torde densamma i betraktande av ovissheten rörande konjunkturutvecklingen böra upptagas till samma belopp, som enligt vad ovan anförts beräknas inflyta för innevarande budgetår, eller 20.5 miljoner kronor.»

Jämväl beträffande förevarande inkomstitel anser riksräkenskapsverket kontrollstyrelsens beräkning av inkomstillflödet under budgetåret 1933/1934 vara väl förenlig med de av riksräkenskapsverket antagna all-

## 42 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

männa förutsättningarna rörande konjunkturutvecklingen. Riksräkenskapsverket finner under sådana förhållanden den av kontrollstyrelsen gjorda uppskattningen kunna godtagas.

Riksräkenskapsverket hemställer, att inkomsten av maltskatt för budgetåret 1933/1934 i riksstaten uppföres med 20,500,000 kronor.

### II. Uppbörd i statens verksamhet.

#### Vattendomstolsavgifter.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	25,000	8,130	— 17,532
» 1928/1929 .....	25,000	11,017	+ 2,887
» 1929/1930 .....	25,000	57,641	+ 46,624
» 1930/1931 .....	25,000	13,151	— 44,490
» 1931/1932 .....	25,000	18,240	+ 5,089
» 1932/1933 .....	25,000	.	.

Såsom av sammanställningen framgår, hava vattendomstolsavgifterna visat sig fluktuera betydligt. Under de bägge senast förflutna budgetåren har titeln visserligen utfallit med underskott i förhållande till de i riksstaten upptagna beloppen, men då titeln under innevarande budgetårs fyra första månader utvisar stegrade inkomster i jämförelse med motsvarande tid under budgetåret 1931/1932, saknas tillräckliga skäl att vidtaga ändring i det senast fastställda riksstatsbeloppet.

Riksräkenskapsverket beräknar fördenskull vattendomstolsavgifterna för budgetåret 1933/1934 till 25,000 kronor.

#### Bidrag till försäkringsrådet och riksförsäkringsanstalten.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	640,000	745,521	93,968
» 1928/1929 .....	735,000	860,121	114,600
» 1929/1930 .....	900,000	962,574	102,453
» 1930/1931 .....	1,040,000	1,095,909	133,335
» 1931/1932 .....	1,050,000	1,126,444	30,535
» 1932/1933 .....	1,050,000	.	.

I fråga om beräkningen av förevarande inkomsttitel för budgetåret 1933/1934 anför riksförsäkringsanstalten i skrivelse till riksräkenskapsverket den 10 november 1932:

»*Tilläggsavgifter.* I försäkringsavgifter enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete beräknas under budgetåret 1933/1934 komma att inflyta till riksförsäkringsanstalten omkring 12.5 miljoner kronor. Lindring i försäkringsavgifter enligt 15 § i samma lag beräknas till omkring 1.5 mil-

joner kronor. Tilläggsavgifterna, vilka enligt nu gällande bestämmelser utgöra 5 procent å summan av dessa båda belopp 14,0 miljoner kronor, kunna sålunda beräknas till omkring 700,000 kronor.

Under budgetåret 1931/1932 inlevererades i tilläggsavgifter till statsverket 691,704 kronor 48 öre.

Emellertid har granskningsnämnden i en dess skrivelse av den 8 juni 1932 bifogad promemoria ifrågasatt höjning av tilläggsavgifterna med 2 procent av försäkringsavgifternas belopp. Ett genomförande av granskningsnämndens förslag förutsätter viss ändring av olycksfallsförsäkringslagen, vilken ändring emellertid, med hänsyn till att försäkringsåret sammanfaller med kalenderåret, icke kan träda i kraft förrän den 1 januari 1934.

Därest en sådan lagändring skulle komma till stånd, kan viss höjning av de under budgetåret 1933/1934 inflytande tilläggsavgifterna påräknas. Enär emellertid en avsevärd del av försäkrings- och tilläggsavgifterna inbetalas i efterskott kan denna höjning icke beräknas komma att uppgå till mer än omkring 90 000 kronor.

*Bidrag.* Summan av de försäkringsavgifter, som under år 1932 komma att inflyta till de ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolagen, kan antagas komma att uppgå till omkring 12,0 miljoner kronor, däri inberäknat förekommande lindringsbelopp enligt 15 § i olycksfallsförsäkringslagen. Bidragen, som utgöra 3 procent av försäkringsavgifterna, kunna sålunda beräknas till omkring 360,000 kronor.

Under budgetåret 1931/1932 inlevererades i bidrag 434,739 kronor 37 öre. Under budgetåret 1932/1933 skall enligt försäkringsinspektionens skrivelse till statskontoret den 2 november 1932 inlevereras 388,331 kronor 17 öre, vartill torde komma visst, ännu icke fastställt belopp för ett bolag i likvidation.

Tilläggsavgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämte bidrag från de ömsesidiga bolagen enligt 16 § i olycksfallsförsäkringslagen torde sålunda under budgetåret 1933/1934 kunna antagas komma att inflyta, därest ovannämnda lagändring kommer till stånd, med ett sammanlagt belopp av omkring 1,150,000 kronor och i annat fall med ett sammanlagt belopp av omkring 1,060,000 kronor.»

Riksräkenskapsverket har, i anslutning till vad riksförsäkringsanstalten sålunda anfört och under förutsättning, att en höjning av tilläggsavgifterna i enlighet med granskningsnämndens förslag genomföres, i inkomsttabellen uppfört bidrag till försäkringsrådet och riksförsäkringsanstalten med 1,150,000 kronor.

#### Avgifter för registrering av motorfordon.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång - kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	650,000	839,067	+ 113,523
» 1928/1929 .....	800,000	1,009,062	+ 169,995
» 1929/1930 .....	1,000,000	1,264,368	+ 255,306
» 1930/1931 .....	1,050,000	1,148,896	- 115,472
» 1931/1932 .....	900,000	787,441	- 361,455
» 1932/1933 .....	900,000	.	.

#### 44 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

Vid bedömandet av inkomstillflödet från och med budgetåret 1931/1932 å förevarande inkomstitel är att uppmärksamma, att titeln under tidigare budgetår tillförts vissa förrättningsavgifter, vilka efter den 1 januari 1931 antingen upphört att utgå eller redovisas å inkomstiteln avgifter för besiktning av motorfordon. Å andra sidan har inkomstiteln tidigare belastats med vissa arvoden m. m., vilka för tiden efter den 1 januari 1931 skola avföras å sjätte huvudtitelns anslag till besiktning av motorfordon. Enligt från överståthållarämbetet och länsstyrelserna inhämtade uppgifter beräknas uppbörden av ifrågavarande avgifter för budgetåret 1933/1934 till omkring 650,000 kronor.

Att under nu rådande förhållanden inkomsterna å förevarande titel komma att nedgå torde vara självfallet. Storleken av inkomstminskningen är givetvis vanskelig att bedöma. Under sådana förhållanden saknar riksräkenskapsverket anledning att frångå den av myndigheterna beräknade inkomstsiffran.

Riksräkenskapsverket får i överensstämmelse härmed förorda, att avgifter för registrering av motorfordon beräknas till 650,000 kronor.

#### Avgifter för besiktning av motorfordon.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring kronor
Budgetåret 1930/1931 .....	530,000	15,720	—
» 1931/1932 .....	1,050,000	983,356	967,636
» 1932/1933 .....	1,050,000	.	.

Denna inkomstitel upptogs första gången i riksstaten för budgetåret 1930/1931. De för detta budgetår beräknade besiktningssavgifterna avsågo allenast tiden från och med den 1 juni 1931. Samtidigt anvisades å sjätte huvudtiteln ett anslag för besiktning av motorfordon till motsvarande belopp. Beträffande tillflödet till, respektive belastningen å dessa bägge titlar är föreskrivet, att inflytande förrättningsavgifter i sin helhet skola uppföras under inkomstiteln samt att de vederbörande besiktningssmän tillkommande andelarna av nämnda avgifter jämte vissa andra utgifter skola påföras utgiftsanslaget. Med hänsyn till att besiktningssavgifterna äro så avvägda, att de skola ungefärligen täcka de å anslaget belöpande utgifterna, hava de bägge titlarna i rikstaterna för respektive budgetår uppförts med samma belopp.

Det stora underskottet å inkomstiteln för budgetåret 1930/1931 motsvaras av en besparing å utgiftsanslaget, vilket förhållande sammanhänger med att enligt gällande bestämmelser under år 1931 förekommande uppbörd och utgifter för här ifrågavarande titlar kunnat slutligt redovisas först under budgetåret 1931/1932. Den för sistnämnda budgetår redovisade behållna inkomsten avser i enlighet härmed till huvudsaklig del förrättningsavgifter erlagda under kalenderåret 1931. På grund av felföringar

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 45

hos en del länsstyrelser hava emellertid enligt verkställd undersökning för-  
rättningsavgifter om tillsammans 242,014 kronor icke tillförts inkomst-  
titeln, varvid dock är att märka, att utgiftsanslaget av dessa länsstyrel-  
ser ej heller belastats med motsvarande belopp. Efter korrektion för  
nämnda felföringar skulle alltså för budgetåret 1931/1932 inkomstillflödet  
å titeln hava uppgått till 1,225,370 kronor.

Med hänsyn till den minskning av motorfordonsbeståndet i riket, som  
inträtt under nu rådande konjunkturförsämring, torde antalet besikt-  
ningsförrättningar få antagas sjunka. Riksräkenskapsverket har under  
sådana förhållanden förutsatt, att jämväl inkomstillflödet, korrekt redo-  
visat, skall förete nedgång, samt uppskattat inkomsten å titeln för bud-  
getåret 1933/1934 till 1,000,000 kronor.

I överensstämmelse härmed har riksräkenskapsverket i inkomstabellen  
uppfört avgifter för besiktning av motorfordon med 1,000,000 kronor.

### Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång - kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	410,000	479,947	+ 26,543
» 1928/1929 .....	500,000	491,964	+ 12,017
» 1929/1930 .....	400,000	465,014	- 26,950
» 1930/1931 .....	425,000	485,300	+ 20,286
» 1931/1932 .....	425,000	461,463	- 23,837
» 1932/1933 .....	450,000	.	.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 9 november 1932 har byggnads-  
styrelsen beräknat ifrågakvarande hyresmedel för budgetåret 1933/1934 till  
460,000 kronor.

I överensstämmelse härmed har riksräkenskapsverket i inkomstabellen  
upptagit hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendo-  
mar till 460,000 kronor.

### Inkomst av myntning och justering.

De beräknade och influtna beloppen å förevarande inkomstitel hava  
utgjort:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång - kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	534,000	1,103,282	+ 589,397
» 1928/1929 .....	534,000	1,187,745	+ 84,463
» 1929/1930 .....	750,000	2,237,157	+ 1,049,412
» 1930/1931 .....	600,000	1,678,688	- 558,469
» 1931/1932 .....	1,000,000	1,055,409	- 623,279
» 1932/1933 .....	1,250,000	.	.

Inkomstiteln har till och med budgetåret 1928/1929 upptagits till samma  
belopp som summan av de under sjunde huvudtiteln uppförda reserva-

## 46 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

tionsanslagen till mynt- och justeringsverkets drift och till dyrtidstillägg vid mynt- och justeringsverket. Från och med budgetåret 1929/1930 har emellertid inkomst- och utgiftstitlarnas beroende av varandra upphört. Från och med sistförflutna budgetår har vidare genomförts omläggning av mynt- och justeringsverkets inkomst- och utgiftsredovisning, enligt vilken å ena sidan den förlust, som uppstår vid inlösen från riksbanken av nötta mynt och som tidigare belastat det för mynt- och justeringsverket under sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget, avföres såsom utgift å förevarande inkomsttitel och å andra sidan de dittills inkomsttiteln påverkande kostnaderna för avlöningar till verkmästare, förmän och arbetare samt bränslekostnader överflyttas till utgiftsanslaget. På grund av angivna omläggning bliva de för budgetåret 1930/1931 och följande budgetår redovisade inkomsterna icke direkt jämförbara med de i sammanställningen upptagna inkomstbeloppen för tidigare budgetår.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 8 november 1932 har mynt- och justeringsverket beräknat statsverkets inkomst av myntning och justering för budgetåret 1933/1934 till 1,000,000 kronor samt rörande beräkningen anført följande:

»Även om mynt- och justeringsverkets inkomst av myntningar är helt avhängig av det vid olika tidpunkter växlande behovet av skiljemynt och därför knappast låter sig med någon större grad av sannolikhet i förväg beräknas, torde man dock, med ledning av de siffror, som erhållits under föregående år, och under antagande att den nuvarande krisen icke kommer att förvärras, utan att snarare någon förbättring kommer att inträda, våga förutsäga, att under budgetåret 1933/1934 inkomst av myntning och justering kommer att uppgå till åtminstone ovan föreslagna belopp 1,000,000 kronor.»

Någon möjlighet att med större säkerhet beräkna ifrågavarande inkomsttitels avkastning torde för närvarande icke föreligga. Under hänvisning till att inkomsten av myntning och justering under sistförflutna budgetår uppgått till något över 1 miljon kronor, finner riksräkenskapsverket sig kunna tillstyrka, att inkomsttiteln för budgetåret 1933/1934 beräknas i enlighet med mynt- och justeringsverkets förslag.

Riksräkenskapsverket har fördenskull i inkomsttabellen upptagit inkomsten av myntning och justering till 1,000,000 kronor.

### Kontrollstämpelmedel.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	440,000	515,684	+ 39,321
» 1928/1929 .....	500,000	523,942	+ 8,258
» 1929/1930 .....	500,000	566,257	+ 42,315
» 1930/1931 .....	550,000	607,063	+ 40,806
» 1931/1932 .....	550,000	517,563	— 89,500
» 1932/1933 .....	550,000	.	.

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 47

Mynt- och justeringsverket har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 8 november 1932 hemställt, att inkomsten av kontrollstämpelmedel i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptages till 450,000 kronor, samt till motivering anført följande:

»En jämförelse mellan influtna kontrollstämpelmedel i Stockholm under tredje kvartalet av vardera av åren 1929, 1930 och 1931 visar följande uppbördssiffror för respektive tidsperioder, nämligen 87,968 kronor 8 öre, 103,865 kronor 62 öre och 97,968 kronor 77 öre, under det att motsvarande siffra för samma kvartal av innevarande år är 48,309 kronor 46 öre. För oktober månad år 1931 är uppbördssiffran 38,682 kronor 36 öre samt för oktober månad 1932 30,733 kronor 35 öre.

Då kontrollstämplingen sålunda tenderat att under den senaste månaden något öka och en ytterligare ökning möjligen kan påräknas såsom en följd av den lättnad, som på senare tiden ägt rum beträffande guldexportförbudet, anser sig verket, i trots av de första månadernas av innevarande räkenskapsår nedslående resultat, dock våga räkna med, att kontrollstämplingsuppbörden under budgetåret 1933/1934 skall uppgå till minst 450,000 kronor.»

Med hänsyn till storleken av den under budgetåret 1931/1932 influtna inkomsten å titeln får även riksräkenskapsverket för sin del förorda, att kontrollstämpelmedel i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptages till 450,000 kronor.

### Bidrag till bankinspektionen.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	110,000	97,253	— 377
» 1928/1929 .....	109,000	98,287	+ 1,034
» 1929/1930 .....	109,000	82,573	— 15,714
» 1930/1931 .....	109,000	83,450	+ 877
» 1931/1932 .....	80,000	83,363	— 87
» 1932/1933 .....	80,000	.	.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 28 oktober 1932 har bank- och fondinspektionen för budgetåret 1933/1934 beräknat uppbörden av bidrag till bankinspektionen till 80,000 kronor.

Riksräkenskapsverket förordar, att inkomstiteln bidrag till bankinspektionen upptages med oförändrat belopp av 80,000 kronor.

### Bidrag till fondinspektionen.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	66,500	90,569	+ 30,287
» 1928/1929 .....	66,500	118,525	+ 27,956
» 1929/1930 .....	66,500	73,898	— 44,627
» 1930/1931 .....	66,500	74,605	+ 707
» 1931/1932 .....	60,000	77,732	+ 3,127
» 1932/1933 .....	60,000	.	.

#### 48 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 28 oktober 1932 har bank- och fondinspektionen för budgetåret 1933/1934 beräknat uppbörden av bidrag till fondinspektionen till 50,000 kronor.

Med hänsyn till uppbördens storlek under de senaste budgetåren finner riksräkenskapsverket anledning icke föreligga att beräkna inkomsttiteln till lägre belopp än för innevarande budgetår. I enlighet härmed har riksräkenskapsverket i tabellbilagan upptagit bidrag till fondinspektionen med 60,000 kronor.

##### Bidrag till sparbanksinspektionen.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring kronor
Budgetåret 1929/1930 .....	70,000	—	—
» 1930/1931 .....	70,000	81,656	81,656
» 1931/1932 .....	75,000	154,465	72,809
» 1932/1933 .....	80,000	.	.

Förevarande inkomsttitel uppfördes första gången i riksstaten för budgetåret 1929/1930. Den ojämnhet i fråga om inkomstillflödets storlek, som framgår av ovanstående sammanställning, har sin orsak däri, att den för varje budgetår beräknade inkomsten helt eller delvis influtit först efter respektive budgetårs utgång.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 31 oktober 1932 har sparbanksinspektionen beräknat uppbörden för budgetåret 1933/1934 av bidrag till inspektionen till 80,000 kronor.

I överensstämmelse härmed har riksräkenskapsverket i inkomsttabellen uppfört inkomsttiteln bidrag till sparbanksinspektionen med 80,000 kronor.

##### Bidrag för tillsyn över sparbankerna.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	55,000	114,381	+ 53,781
» 1928/1929 .....	55,000	35,454	— 78,927
» 1929/1930 .....	55,000	24,753	— 10,701
» 1930/1931 .....	100,000	161,923	+ 137,170
» 1931/1932 .....	100,000	18,696	— 143,227
» 1932/1933 .....	210,000	.	.

Anledningen till att den behållna inkomsten företer avsevärda växlingar är att söka däri, att inlevereringen av bidragen, som belöpa på kalenderår, i vissa fall förskjutits över budgetårsskiftet. Den för budgetåret 1930/1931 vidtagna höjningen av riksstatsbeloppet sammanhänger med vid 1930 års riksdag beslutad höjning av det under sjunde huvud-

titeln uppförda anslaget för tillsyn över sparbankernas förvaltning, varav hälften skulle gäldas av sparbankerna. Den ytterligare höjning av inkomsttiteln, som vidtagits i riksstaten för budgetåret 1932/1933, är förorsakad av 1932 års riksdags beslut om viss ändring i lagen om sparbanker, enligt vilken ändring kostnaderna för tillsyningsväsendet över sparbankerna skola helt bestridas av sparbankernas bidrag.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 31 oktober 1932 har sparbanksinspektionen för budgetåret 1933/1934 beräknat ifrågavarande inkomsttitel till 200,000 kronor.

Riksräkenskapsverket har i överensstämmelse med sparbanksinspektionens beräkning i inkomsttabellen uppfört bidrag för tillsyn över sparbankerna med 200,000 kronor.

#### **Avgifter för kontroll å handeln med skattefri sprit.**

Uppbörderna å förevarande inkomsttitel plägar alltid sammanfalla med riksstatsbeloppet, vilket tidigare varit uppfört med 30,000 kronor och från och med budgetåret 1931/1932 beräknats till 31,000 kronor. I en till riksräkenskapsverket överlämnad promemoria har kontrollstyrelsen anfört, att några omständigheter av beskaffenhet att föranleda ändring i det för innevarande budgetår upptagna beloppet icke kunna beräknas inträda vad avser budgetåret 1933/1934.

Riksräkenskapsverket har i överensstämmelse härmed i tabellbilagan upptagit ifrågavarande inkomsttitel med oförändrat belopp, 31,000 kronor.

#### **Inkomster av tandläkarinstitutet.**

Efter att tidigare hava redovisats såsom uppbördsmedel för vederbörande utgiftsanslag till tandläkarinstitutet uppfördes ifrågavarande inkomster såsom särskild inkomsttitel första gången i riksstaten för budgetåret 1928/1929.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring kronor
Budgetåret 1928/1929 .....	225,000	253,353	—
» 1929/1930 .....	200,000	294,934	41,581
» 1930/1931 .....	230,000	305,674	10,740
» 1931/1932 .....	270,000	313,573	7,899
» 1932/1933 .....	300,000	.	.

I skrivelse till kanslersämbetet för rikets universitet den 31 maj 1932 har tandläkarinstitutets lärarråd beräknat inkomsten för budgetåret 1933/1934 till 334,500 kronor. Rörande grunderna för denna beräkning, som verkstälts under förutsättning av oförändrade förhållanden vid institutet, har lärarrådet anfört följande:

## 50 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

»Vad först angår elevavgifterna, så hava dessa, som beräknades att under budgetåret 1931/1932 uppgå till 210,000 kronor, under tiden den 1 juli 1931—den 30 april 1932 utgjort omkring 154,420 kronor. Ytterligare inkomster från denna titel torde icke kunna beräknas inflyta under återstående del av budgetåret.

Då ingen anledning finnes att antaga det elevantalet skulle nedgå under läsåret 1933/1934 anser lärarrådet säkrast att såsom inkomst från elevavgifterna upptaga allenast en summa av 160,000 kronor.

Patientavgifterna, som för budgetåret 1931/1932 beräknats till 95,000 kronor, hava under tiden den 1 juli 1931—den 30 april 1932 utgjort omkring 106,147 kronor, men torde med hänsyn till de belopp, som inflöto under de två månaderna maj och juni 1931, kunna beräknas uppgå ytterligare med högst 24,000 kronor.

Då lärarrådet hyser förhoppning, att liksom under de sista åren medel ställas till lärarrådets förfogande till lärarkrafternas förstärkande även för budgetåret 1933/1934 och att patienttillgången allttjämt kommer att bibehållas vid sin nuvarande storlek, vågar lärarrådet beräkna inkomsten av patientavgifterna för budgetåret 1933/1934 till 129,000 kronor, eller samma belopp som beräknades för budgetåret 1932/1933.

I examensavgifter har under innevarande budgetår influtit omkring 22,075 kronor och efter tandläkarkandidatexamen i maj har detta belopp stigit till 26,935 kronor.

Garderobsavgifterna hava för budgetåret 1931/1932 beräknats till 4,000 kronor. Under tiden den 1 juli 1931—den 30 april 1932 har influtit omkring 4,969 kronor. För budgetåret 1932/1933 har upptagits ett belopp av 5,500 kronor. Lärarrådet anser att samma belopp torde kunna uppföras såsom inkomst under budgetåret 1933/1934.

Beträffande hyresmedlen har odontologiska föreningen avflyttat den 1 oktober 1931 från den av föreningen förhyrda lägenheten. De två depotrum, som för närvarande äro uthyrda, giva en årlig hyra av 4,000 kronor var, varför inkomsten från hyresmedel torde för budgetåret 1933/1934 kunna upptagas till 8,000 kronor.

Bidraget från Stockholms stad torde böra uppföras med samma belopp som förut eller med 5,000 kronor.

På grund av vad som ovan anförts får lärarrådet alltså framlägga följande tablå över

### Tandläkarinstitutets inkomster under budgetåret 1933/1934.

Inkomster genom institutets verksamhet:

Elevavgifter, förslagsvis .....	kronor	160,000	
Patientavgifter, förslagsvis .....	»	129,000	
Examensavgifter, förslagsvis .....	»	27,000	
Garderobsavgifter, förslagsvis .....	»	5,500	kronor 321,500
Hyresmedel .....	»	8,000	
Bidrag från Stockholms stad .....	»	5,000	
			Kronor 334,500.»

I anslutning till vad i skrivelsen anförts har riksräkenskapsverket i inkomsttabellen uppfört inkomster av tandläkarinstitutet till ett avjämnat belopp av 335,000 kronor.

Terminsavgifter från läroverken.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång - kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	775,000	743,817	— 689
» 1928/1929 .....	800,000	815,330	+ 71,513
» 1929/1930 .....	740,000	861,605	+ 46,275
» 1930/1931 .....	900,000	940,389	+ 78,784
» 1931/1932 .....	1,000,000	1,035,008	+ 94,619
» 1932/1933 .....	1,100,000	.	.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 3 november 1932 i fråga om beräkning av inkomsterna å denna titel under budgetåret 1933/1934 har skolöverstyrelsen anfört följande:

»Terminsavgiften till statsverket utgör vid de allmänna läroverken 20 kronor för lärjunge i realskolan och lyceets tre lägre kretsar samt 30 kronor för lärjunge å gymnasiet och i lyceets tre högre kretsar. Jämlikt § 220 mom. 3 b av läroverksstadgan har tidigare från avgiften meddelats befrielse helt och hållet för obemedlad lärjunge och med hälften för mindre bemedlad. Från och med den 1 juli 1932 gälla emellertid de ändrade bestämmelser i förevarande avseenden, som genom nådiga kungörelsen den 22 juni 1932 nr 312 införts i sagda paragraf av läroverksstadgan. Dessa bestämmelser innehålla, att de lärjungar, som därav äro i verkligt behov, skola befrias från avgift såväl till statsverket som till läroverkets kassor, samt att nedsättning i eller befrielse från terminsavgift till statsverket må meddelas lärjunge utan hinder därav, att han erlägger full avgift till läroverkets kassor.

Lärjungeantalet vid de allmänna läroverken innevarande hösttermin var den 15 september 30,309 i realskolan och lyceets tre lägre kretsar samt 8,423 å gymnasiet och i lyceets tre högre kretsar, vilket antal utgör en ökning från föregående år med 2,881 lärjungar å det förra stadiet och 799 lärjungar å det senare. För nästkommande läsår anser sig överstyrelsen böra räkna med en ytterligare ökning i lärjungeantalet, ehuru av mindre storlek än under innevarande år, eller med i avrundade tal en ökning av 700 lärjungar å nederstadiet och 300 lärjungar å överstadiet. Vid sådant beräkningssätt skulle under läsåret 1933/1934 lärjungeantalet vid de allmänna läroverken komma att uppgå till i avrundade tal 31,000 å det förra stadiet och 8,700 å det senare.

Det sammanlagda beloppet av de till statsverket inbetalade terminsavgifterna från det sålunda för läsåret 1933/1934 beräknade antalet lärjungar skulle, om inga befrielser från eller nedsättningar i terminsavgift meddelades, belöpa sig till  $2 \times (31,000 \times 20 \text{ kronor} + 8,700 \times 30 \text{ kronor}) = 1,762,000$  kronor.

Emellertid måste man även räkna med de befrielser från och nedsättningar i avgiften, som i viss utsträckning beviljas. Enligt vad en inom överstyrelsen verkställd utredning givit vid handen, hava under budgetåren 1923/1924—1931/1932 de i budgetredovisningarna uppgivna inkomsterna av terminsavgifter från läroverken utgjort följande procenttal av de inkomster, som skulle erhållits, därest inga befrielser meddelats:

## 52 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

Budgetår	Procent	Budgetår	Procent
1923/1924 .....	69.1	1928/1929 .....	66.4
1924/1925 .....	65.0	1929/1930 .....	66.8
1925/1926 .....	66.5	1930/1931 .....	67.2
1926/1927 .....	65.8	1931/1932 .....	66.6
1927/1928 .....	67.0		

Vilken inverkan inkomsterna genom terminsavgifter till statsverket kunna komma att röna genom de i det föregående omnämnda ändrade bestämmelserna angående befrielse från eller nedsättning i ifrågavarande avgifter, undandraget sig överstyrelsens bedömande. Då emellertid ifrågavarande ändring är av huvudsakligen formell natur, anser sig överstyrelsen böra vid beräkningen av ifrågavarande inkomster utgå ifrån ovan angivna siffror rörande procenttalet för de influtna terminsavgifterna. Av desamma framgår, att man torde kunna beräkna det i verkligheten utgående terminsavgiftsbeloppet till omkring  $\frac{2}{3}$  av det, som skulle utgå, därest inga befrielser eller nedsättningar meddelades. Beloppet skulle alltså för budgetåret 1933/1934 kunna beräknas till  $\frac{2}{3}$  av 1,762,000 kronor, d. v. s. i runt tal 1,175,000 kronor. Överstyrelsen får därför föreslå, att förevarande inkomstitel i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptages med sistnämnda belopp.»

Riksräkenskapsverket beräknar, i anslutning till vad skolöverstyrelsen sålunda anfört och med lämplig avjämning, inkomstiteln terminsavgifter från läroverken till 1,200,000 kronor.

### Avgifter för granskning av biografbilder.

Budgetåret	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
1927/1928 .....	84,300	160,063	+ 3,276
» 1928/1929 .....	85,300	150,775	— 9,288
» 1929/1930 .....	160,000	138,549	— 12,226
» 1930/1931 .....	125,000	153,091	+ 14,542
» 1931/1932 .....	125,000	144,602	— 8,489
» 1932/1933 .....	150,000	.	.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 7 november 1932 har chefen för statens biografbyrå angående beräkandet av ifrågavarande avgifter under budgetåret 1933/1934 anfört:

»att såvitt nu kan bedömas inkomsterna under budgetåret 1933/1934 å riksstatstiteln 'Avgifter för granskning av biografbilder' under förutsättning av oförändrad granskningstaxa torde böra beräknas lägre än för innevarande år. Svenska filmer, vilka i regel hålla sig längre å programmen än utländska, visa avsevärd tendens till ökning, och härigenom minskas det totala filmbehovet. Den tjugodubbling av filmtullen, som företogs i början av 1932, torde också starkt bidra till återhållsamhet vid importen av utländsk film och föranleda yrkesmännen att till det yttersta använda varje filmexemplar i stället för att redan vid obetydlig

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 53

slitning i programmen insätta nya exemplar. Under de tre senast till-ändagångna budgetåren har inkomsten av filmgranskningen i runda tal uppgått till respektive 138,500 kronor, 153,000 kronor och, nu senast, 144,600 kronor. Under månaderna juli—oktober 1931 inflöto i dylika avgifter cirka 49,300 kronor, under motsvarande månader 1932 cirka 47,500 kronor, i vilken senare siffra avgifterna för talrika svenska filmer ingå.

Jag skulle icke finna tillrådligt, att avgifterna för budgetåret 1933/1934 beräknades till mer än allra högst 135,000 kronor.»

Riksräkenskapsverket har i överensstämmelse härmed i inkomsttabellen uppfört ifrågavarande avgifter till 135,000 kronor.

### Totalisatormedel.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	185,000	488,449	—
» 1928/1929 .....	250,000	701,476	+ 213,027
» 1929/1930 .....	475,000	929,448	+ 227,972
» 1930/1931 .....	692,000	1,041,631	+ 112,183
» 1931/1932 .....	800,000	910,998	— 130,633
» 1932/1933 .....	800,000	.	.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 9 november 1932 angående beräkningen av totalisatormedel för budgetåret 1933/1934 har stuteriöverstyrelsen anfört:

»att överstyrelsen i sin den 31 augusti 1932 till Kungl. Maj:t avlätna framställning angående medelsbehovet under ifrågavarande budgetår beräknat statsverkets inkomst av totalisatormedel till 800,000 kronor. Av de hittills inkomna ansökningarna om tillstånd att under år 1933 anordna vadhållning medelst totalisator vill det visserligen synas, som om antalet tävlingsdagar kommer att ökas. Men å andra sidan har det visat sig, att omsättningssummorna i totalisatorn minskats, och någon ändring härutinnan torde knappast vara att förvänta under det budgetår, varom här är fråga. Vid sådant förhållande anser sig stuteriöverstyrelsen icke kunna påräkna större inkomst av totalisatormedel under budgetåret 1933/1934 än 800,000 kronor.»

Riksräkenskapsverket beräknar inkomsttiteln totalisatormedel till oförändrat belopp, 800,000 kronor.

### Inkomster av statens lagerhus och fryshus.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	90,000	77,151	+ 31,393
» 1928/1929 .....	68,000	72,547	— 4,604
» 1929/1930 .....	75,000	63,071	— 9,476
» 1930/1931 .....	75,000	70,601	+ 7,530
» 1931/1932 .....	65,000	104,248	+ 33,647
» 1932/1933 .....	80,000	.	.

## 54 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

Statens lagerhus- och fryshusstyrelse har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 4 november 1932 beräknat inkomsterna av de under styrelsens förvaltning stående anläggningar till följande belopp:

Hyra för bostäder vid centralfryshuset i Hallsberg .....	kronor	2,500
Hyra för spannmålslagerhuset i Eskilstuna .....	»	500
Hyra för spannmålslagerhuset i Vara .....	»	3,000
Inkomst av 6 spannmålslagerhus .....	»	94,000
Summa kronor		100,000.

Riksräkenskapsverket har i anslutning härtill i inkomsttabellen uppfört inkomster av statens lagerhus och fryshus till 100,000 kronor.

### Inkomster av statens centrala frökontrollanstalt.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	176,400	84,635	— 2,150
» 1928/1929 .....	145,000	137,495	+ 52,860
» 1929/1930 .....	100,000	168,301	+ 30,806
» 1930/1931 .....	125,000	149,002	— 19,299
» 1931/1932 .....	150,000	174,539	+ 25,537
» 1932/1933 .....	150,000	.	.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 2 november 1932 har statens centrala frökontrollanstalt meddelat, att inkomsterna för anstalten under budgetåret 1933/1934 torde kunna upptagas till 190,000 kronor. Höjningen av den beräknade inkomsten i jämförelse med de i riksstaterna för budgetåren 1931/1932 och 1932/1933 upptagna inkomstbeloppen har sin grund i en av lantbruksstyrelsen beslutad taxeförhöjning, vilken trätt i kraft den 1 november 1932.

Riksräkenskapsverket har i anslutning härtill funnit sig böra i tabellbilagan upptaga inkomster av statens centrala frökontrollanstalt med 190,000 kronor.

### Fyr- och båkmedel.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	2,900,000	2,978,602	+ 22,327
» 1928/1929 .....	3,200,000	3,326,174	+ 347,572
» 1929/1930 .....	3,200,000	3,476,765	+ 150,591
» 1930/1931 .....	3,400,000	2,688,769	— 787,996
» 1931/1932 .....	2,800,000	2,677,997	— 10,772
» 1932/1933 .....	2,600,000	.	.

Generaltullstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 8 november 1932 angående beräkningen av fyr- och båkmedel anfört följande:

»Den debiterade uppbörden av fyr- och båkmedel har under budgetåret 1931/1932 uppgått till 2.7 miljoner kronor, eller till samma belopp som under budgetåret 1930/1931. Under juli—september månader i år har uppbörden utgjort sammanlagt omkring 0.6 miljoner kronor. Med beaktande härav och med hänsyn jämväl till den väntade förbättringen i konjunkturläget torde för budgetåret 1933/1934 kunna räknas med en bruttoppbörd av fyr- och båkmedel av i runt tal 3 miljoner kronor.

Restitutionerna av fyr- och båkmedel hava under sistlidna budgetår belöpt sig till 17,655 kronor men under de båda nästföregående budgetåren allenast till något mer än 12,000 kronor. Juli—september månader 1932 uppvisa ett restitutionsbelopp av omkring 4,000 kronor. På grund härav torde ifrågavarande restitutioner för budgetåret 1933/1934 kunna uppskattas till 12,000 kronor.

Beloppet är tydligen alltför ringa, för att hänsyn därtill skall behöva tagas vid beräkningen av nettoinkomsterna av fyr- och båkmedlen under sistnämnda budgetår, vilka alltså skulle kunna upptagas till 3 miljoner kronor.»

Inkomsten av fyr- och båkmedel, vilken under budgetåret 1930/1931 sjunkit med 0.79 miljoner kronor, har såsom tablån utvisar under budgetåret 1931/1932 icke undergått någon nämnvärd sänkning. Under innevarande budgetårs fyra första månader hava emellertid fyr- och båkmedlen i förhållande till motsvarande period under föregående budgetår minskats med 0.11 miljoner kronor.

Med hänsyn till angivna förhållanden finner riksräkenskapsverket den av generaltullstyrelsen antagna inkomstsiffran för budgetåret 1933/1934 vara alltför hög. I enlighet med de allmänna förutsättningar rörande konjunkturutvecklingen, från vilka riksräkenskapsverket vid sin inkomstberäkning utgått, anser ämbetsverket, att inkomsten av fyr- och båkmedel för budgetåret 1933/1934 icke bör beräknas till högre belopp än det, vartill titeln upptagits i riksstaten för innevarande budgetår.

Riksräkenskapsverket har fördenskull i inkomsttabellen uppfört fyr- och båkmedel med 2,600,000 kronor.

### Lotspenningar.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	2,700,000	2,844,574	+ 307,535
» 1928/1929 .....	3,000,000	2,938,177	+ 93,603
» 1929/1930 .....	3,000,000	3,285,036	+ 346,859
» 1930/1931 .....	3,000,000	2,668,076	— 616,960
» 1931/1932 .....	2,800,000	2,501,121	— 166,955
» 1932/1933 .....	2,400,000	.	.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 8 november 1932 har lotsstyrelsen angående beräklandet av inkomster för budgetåret 1933/1934 av lotspenningar bland annat anfört följande:

## 56 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

»För innevarande budgetår har — — — i riksstaten inkomsten av lotspenningar beräknats bliva 100,000 kronor mindre än den behållna inkomsten för budgetåret 1931/1932. Jämföres emellertid den redovisade inkomsten under de fyra första månaderna av budgetåret 1931/1932 med inkomsten under motsvarande månader av innevarande budgetår framträder emellertid en kraftigare inkomstminskning än vad man tidigare räknat med, i det att inkomsten under ifrågavarande fyra månader minskat från 898,016 kronor 45 öre år 1931 till 728,601 kronor 45 öre år 1932 eller med i runt tal 170,000 kronor.

Under nu rådande osäkra förhållanden på det ekonomiska området är det icke möjligt att med anspråk på säkerhet uppskatta sjöfartens omfattning och den därav beroende inkomsten av lotspenningar under budgetåret 1933/1934. Försiktigheten torde emellertid bjuda, att inkomsttiteln beräknas till något lägre belopp än vad som skett i riksstaten för innevarande budgetår. Lotsstyrelsen vill för sin del förorda, att densamma för budgetåret 1933/1934 beräknas till 2,200,000 kronor. Härvid förutsätter styrelsen, att under det kommande budgetåret ej mindre den nuvarande provisoriska förhöjningen av 50 procent av taxorna å lotspenningar får bestå än även nu gällande bestämmelser angående lotsavgifters beräkning få äga tillämpning.»

Inkomsten av lotspenningar, vilken under budgetåret 1930/1931 sjunkit med 0.62 miljoner kronor och under budgetåret 1931/1932 med 0.17 miljoner kronor, synes under innevarande budgetår komma att uppvisa en ytterligare nedgång, varigenom underskott å titeln kan beräknas uppstå.

Med hänsyn till att den under innevarande budgetår hittills konstaterade ytterligare inkomstminskningen kan beräknas vara av mera tillfällig natur och under hänvisning till de allmänna förutsättningar rörande konjunkturutvecklingen, från vilka riksräkenskapsverket i sin inkomstberäkning utgått, finner ämbetsverket tillräckliga skäl icke föreligga att för budgetåret 1933/1934 beräkna inkomsten av lotspenningar till lägre belopp än det, vartill titeln upptagits i riksstaten för budgetåret 1932/1933.

Riksräkenskapsverket har i överensstämmelse härmed i inkomsttabellen uppfört inkomsten av lotspenningar för budgetåret 1933/1934 med 2,400,000 kronor.

### Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	1,050,700	1,703,863	+ 237,993
» 1928/1929 .....	1,050,700	1,755,520	+ 51,657
» 1929/1930 .....	1,162,700	1,620,336	— 135,184
» 1930/1931 .....	1,168,700	1,690,541	+ 70,205
» 1931/1932 .....	1,300,000	1,524,076	— 166,465
» 1932/1933 .....	1,500,000	.	.

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 57

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 4 november 1932 har patent- och registreringsverket angående beräklandet av ifrågavarande upp- börd under budgetåret 1933/1934 anfört bland annat följande:

»Från och med budgetåret 1929/1930 genomfördes en betydlig sänkning av patent- och varumärkesavgifterna, vilken — — — ganska avsevärt minskat ämbetsverkets inkomster. Den ytterligare minskning, som inträffat under det senast tilländalupna budgetåret, torde däremot vara att huvudsakligen tillskriva den rådande allmänna ekonomiska depres- sionen.

Emellertid hava ifrågavarande inkomster under de fyra första måna- derna av innevarande budgetår uppgått till ett något högre belopp än under motsvarande tid budgetåret 1931/1932, i jämna tusental respektive 484,000 och 466,000 kronor. Ämbetsverket anser sig därför kunna beräkna patent- och varumärkes- samt registreringsavgifterna för budgetåret 1933/1934 till samma belopp, vartill ämbetsverket i sin skrivelse till Eder den 6 november 1931 beräknade dem för innevarande budgetår, eller 1,400,000 kronor.»

Med hänsyn till att den behållna inkomsten för budgetåret 1931/1932 uppgått till mer än 1,500,000 kronor och att inkomsterna för de fyra för- sta månaderna av innevarande budgetår utvisat stegring vid jämförelse med motsvarande tidsperiod under nästföregående budgetår, har riksräkenskapsverket icke funnit skäl föreligga att för budgetåret 1933/1934 beräkna inkomsttiteln till lägre belopp än för innevarande budgetår.

I enlighet härmed har riksräkenskapsverket i tabellbilagan upptagit patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter till 1,500,000 kronor.

### Bidrag till försäkringsinspektionen.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 ...	131,700	74,317	— 67,421
» 1928/1929 .....	131,700	77,578	+ 3,261
» 1929/1930 .....	131,700	81,003	+ 3,425
» 1930/1931 .....	137,000	88,661	+ 7,658
» 1931/1932 .....	85,000	95,480	+ 6,819
» 1932/1933 .....	95,000	.	.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 2 november 1932 har försäk- ringsinspektionen meddelat, att inkomsterna av bidrag till försäkrings- inspektionen under innevarande budgetår enligt verkställd beräkning komma att uppgå till något över 95,000 kronor samt uppskattat inkomsten för budgetåret 1933/1934 till samma belopp.

Riksräkenskapsverket har i överensstämmelse härmed i inkomsttabel- len uppfört inkomsttiteln bidrag till försäkringsinspektionen med 95,000 kronor.

## 58 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

### Inkomster av statens provningsanstalt.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	250,000	266,917	+ 8,880
» 1928/1929 .....	250,000	263,985	— 2,932
» 1929/1930 .....	275,000	267,299	+ 3,314
» 1930/1931 .....	275,000	290,085	+ 22,786
» 1931/1932 .....	275,000	305,155	+ 15,070
» 1932/1933 .....	285,000	.	.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 5 november 1932 har statens provningsanstalt beräknat det sannolika inkomstbeloppet för budgetåret 1933/1934 å förevarande inkomsttitel till 287,000 kronor.

Med hänsyn till att inkomsterna av statens provningsanstalt från och med budgetåret 1928/1929 oavbrutet stegrats samt under det senast förflutna budgetåret uppgått till något mer än 300,000 kronor, finner riksräkenskapsverket skäl icke föreligga att för budgetåret 1933/1934 upptaga titeln till lägre belopp än angivna 300,000 kronor.

Riksräkenskapsverket har fördenskull i inkomsttabellen uppfört inkomster av statens provningsanstalt med 300,000 kronor.

### III. Diverse inkomster.

De beräknade och redovisade inkomsterna å förevarande titel hava utgjort:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst nettolobrist kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	49,725	4,525,769	— 5,931,705
» 1928/1929 .....	4,462,089	3,449,883	+ 7,975,652
» 1929/1930 .....	4,678,409	6,490,747	+ 3,040,864
» 1930/1931 .....	4,996,557	5,406,357	— 1,084,390
» 1931/1932 .....	7,800,000	7,569,103	+ 2,162,746
» 1932/1933 .....	4,864,973	.	.

Det stora underskottet för budgetåret 1927/1928 har förorsakats därav, att inkomsttiteln detta år belastats med stora restitutioner av krigskonjunkturskattemedel. Under de följande budgetåren utvisar titeln avkastningssiffror, som bättre motsvara de i vederbörande års riksstater beräknade beloppen.

Nedsättningen av riksstatsbeloppet för budgetåret 1932/1933 sammanhänger därmed, att de till riksgäldskontoret inflytande ränteinkomster m. m., vilka tidigare ingått bland diverse inkomster, från och med detta budgetår redovisas å en särskild inkomsttitel »riksgäldskontorets inkomstmedel».

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 59

I efterföljande sammandragstablå angivas nettoinkomsterna under budgetåret 1931/1932 för de olika huvudposter, som ingå i titeln diverse inkomster. Därvid hava de genom riksgäldskontoret redovisade inkomsterna upptagits för sig och de hos övriga verk och myndigheter bokförda beloppen, vilka allt fortfarande skola tillhöra denna inkomstitel, sammanförts i en särskild kolumn.

	Budgetåret 1931/1932	
	Riksgäldskontoret kronor	Andra verk och myndigheter kronor
Försäljningsmedel för fast egendom .....	—	400,092
Fullföljdsavgifter .....	—	71,850
Gruvförsvarsavgifter .....	—	52,470
Expeditionsavgifter .....	—	172,273
Intressemedel och kursvinster .....	625,679	55,351
Bötesmedel .....	—	2,225,790
Indragna sportler .....	—	735,275
I anspråk tagen behållning å stuteriväsendets fond	—	450,000
Kapitalavbetalningar från trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund .....	2,477,821	—
Diverse .....	11,862	290,640
	Summa 3,115,362	4,453,741

Beträffande de i förestående tablå för andra verk och myndigheter redovisade inkomstposterna och dessas beräkning för budgetåret 1933/1934 må framhållas följande.

Vad först angår posten *försäljningsmedel för fast egendom*, företer den samma för de senare åren synnerligen växlande inkomstbelopp. Medan sålunda för budgetåret 1928/1929 dylika medel redovisades till ett belopp av 357,958 kronor och för budgetåret 1931/1932 till ett belopp av 400,092 kronor, utgjorde inkomsterna av detta slag under budgetåren 1929/1930 och 1930/1931 allenast 2,922 kronor respektive 20,000 kronor. Detta sammanhänger med, att huvuddelen av denna inkomst är av mera tillfällig natur. Riksräkenskapsverket har vid detta förhållande icke ansett sig böra beräkna någon särskild inkomst av här ifrågakvarande medel för budgetåret 1933/1934.

Inkomsten av *fullföljdsavgifter* beräknar riksräkenskapsverket med hänsyn till uppbörderna under de båda sistförflutna budgetåren till 70,000 kronor.

*Gruvförsvarsavgifter*, vilka utvisa en viss ojämnhet i tillflödet, torde för budgetåret 1933/1934 kunna beräknas till samma belopp som för nu löpande budgetår eller 50,000 kronor.

*Expeditionsavgifter*, som huvudsakligen inflyta till utrikesdepartementet, hava av nämnda departement för budgetåret 1933/1934 beräknats till 170,000 kronor. Då uppbörderna av expeditionsavgifter hos andra myn-

## 60 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

digheter uppgår endast till smärre belopp, har riksräkenskapsverket icke ansett sig böra vidtaga någon höjning av det av utrikesdepartementet beräknade beloppet.

*Intressemedel och kursvinster* redovisas endast till ett jämförelsevis ringa belopp hos andra verk och myndigheter än riksgäldskontoret. Med ledning av erfarenheten från föregående budgetår torde å posten *ränteinkomster* för budgetåret 1933/1934 kunna beräknas en behållen inkomst å 50,000 kronor.

*Bötesmedel* hava för budgetåret 1931/1932 redovisats med ett belopp av 2,225,790 kronor. Av inkomna uppgifter från överståthållarämbetet och länsstyrelserna angående de för budgetåret 1933/1934 påräkneliga inkomsterna av bötesmedel framgår, att sagda myndigheter beräknat dessa inkomster till sammanlagt omkring 1,900,000 kronor. Under hänvisning till bötesmedelsinkomstens storlek under sistförflutna budgetår har riksräkenskapsverket emellertid ansett sig kunna för budgetåret 1933/1934 upptaga förevarande inkomstpost till 2,100,000 kronor.

Inkomsten av *indragna sportler* beräknar riksräkenskapsverket med hänsyn till den alltjämt stegrade uppörden till 750,000 kronor.

Från behållningen å *stuteriväsendets fond* tillfördes statsregleringen för budgetåret 1931/1932 en inkomst å 450,000 kronor. Huruvida någon inkomst från nämnda fond är att påräkna för budgetåret 1933/1934 torde vara beroende på, i vad mån de av stuteriöverstyrelsen framlagda anslagsäskandena för sagda budgetår kunna bli av Kungl. Maj:t och riksdagen godkända. Då detta för närvarande undandraget sig riksräkenskapsverkets bedömande, har ämbetsverket icke ansett sig böra upptaga någon inkomst av detta slag.

Sista inkomstposten i tabellen är *diverse*. Denna rubrik utgör en sammanfattning av flera smärre poster av olika slag. Här tillkommer en ny post, upptagande den inkomst, som kan komma att inflyta till statsverket i samband med överflyttning av det s. k. Norrbackaområdet från domänstyrelsens till karolinska sjukhusets byggnadskommittés förvaltning.

Med ledning av utfallet under budgetåren 1928/1929—1931/1932 beräknar riksräkenskapsverket posten *diverse* till 300,000 kronor för budgetåret 1933/1934.

Vad angår de utgifter, som kunna komma att avföras å ifrågavarande inkomstitel på grund av restitutioner å äldre skattetitlar, finner riksräkenskapsverket icke skäl föreligga att för budgetåret 1933/1934 beräkna något belopp härför.

De beräkningar, för vilka här ovan redogjorts, sammanfattar riksräkenskapsverket sålunda:

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 61

Fullföljdsavgifter .....	kronor	70,000
Gruvförsvarsavgifter .....	»	50,000
Expeditionsavgifter .....	»	170,000
Ränteinkomster .....	»	50,000
Bötesmedel .....	»	2,100,000
Indragna sportiler .....	»	750,000
Diverse .....	»	300,000
		Summa kronor 3,490,000.

Riksräkenskapsverket beräknar med stöd av vad ovan anförts den behållna inkomsten för budgetåret 1933/1934 å titeln diverse inkomster till ett avjämnat belopp av 3,500,000 kronor.

### B. Inkomster av statens produktiva fonder.

#### I. Statens affärsverksamhet.

##### Postverket.

Överskottet från postverket har i riksstaten beräknats och enligt budgetredovisningen influtit med:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	13,000,000	13,598,268	— 2,845,096
» 1928/1929 .....	13,000,000	13,087,255	— 511,013
» 1929/1930 .....	14,500,000	14,611,268	+ 1,524,013
» 1930/1931 .....	13,200,000	15,246,492	+ 635,224
» 1931/1932 .....	15,000,000	14,623,259	— 623,233
» 1932/1933 .....	13,500,000	.	.

Generalpoststyrelsen har i skrivelse till Konungen den 11 november 1932 med förslag till beräkning av det inkomstöverskott av postverkets rörelse, som bör upptagas i riksstaten för budgetåret 1933/1934, anført bland annat följande:

»I riksstaten för budgetåret 1932/1933 är postverkets inkomstöverskott upptaget till 13.5 miljoner kronor. De förnyade kalkyler rörande det ekonomiska resultatet av postverkets rörelse år 1932, som nu verkställts inom generalpoststyrelsen, hava visat, att överskottet av poströrelsen för sagda år torde bliva något mindre än tidigare beräknats.

Den försämring i konjunkturläget, som inträffat, har helt naturligt icke kunnat undgå att inverka även på poströrelsen. Postverkets viktigaste inkomstpost, frankoteckensuppbörd, har sålunda under årets tre första kvartal minskats med omkring 4.4 procent i förhållande till år 1931. För hela år 1932 torde nedgången i frankoteckensuppbörd komma att belöpa sig till omkring 2.5 miljoner kronor. Även beträffande postavgifterna för tidningsabonnemang samt för postbefordran av utgivarkorsband hava inkomsterna nedgått, huvudsakligen genom att trafik överförts från postverket till statens järnvägar. Ökade inkomster kunna emellertid beräk-

## 62 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

nas beträffande ersättningen för postgiro- och postsparbanksrörelsens handhavande samt i fråga om utrikesrörelsen. Därjämte torde en mindre besparing å driftkostnadsstaten komma att uppstå.

Resultatet av postverkets verksamhet år 1932 kalkyleras nu sålunda:

inkomster .....	77.7	miljoner kronor
utgifter .....	65.0	» »
överskott.....	12.7	miljoner kronor

Av ovan angivna överskottsbelopp hava 3.5 miljoner kronor inlevererats till statsverket under budgetåret 1931/1932. Under budgetåret 1932/1933 torde sålunda av 1932 års överskott komma att inlevereras i runt tal 9.2 miljoner kronor. Härutöver beräknar generalpoststyrelsen kunna under sistnämnda budgetår inleverera omkring 4 miljoner kronor av postverkets överskott för år 1933.

Under budgetåret 1932/1933 torde sålunda överskottsmedel av poströrelsen till ett belopp av i runt tal 13.2 miljoner kronor komma att tillföras statskassan.

Beträffande beräkningen av inkomstöverskottet för budgetåret 1933/1934 vill generalpoststyrelsen till en början framhålla, att postverkets inkomster, särskilt frankoteckensuppbörden, i betydande grad påverkas av konjunkturerna inom näringslivet. Av denna anledning är det alltid svårt att fullt tillförlitligt beräkna desamma någon längre tid i förväg. Rådande ovisshet i fråga om det allmänna konjunkturläget utveckling gör helt naturligt, att svårigheterna härvidlag för närvarande äro större än vanligt. Föreliggande beräkningar äro byggda på förutsättningen, att konjunkturerna icke skola ytterligare försämrans under nästkommande år.

Till grund för generalpoststyrelsens beräkning av det belopp, vilket anses kunna såsom överskott av poströrelsen överlämnas till statsverket under budgetåret 1933/1934, har styrelsen i likhet med föregående år ansett sig böra lägga en kalkyl beträffande det ekonomiska resultatet av postverkets rörelse under år 1933. De överskottsmedel, som skola inlevereras under sagda budgetår, avse nämligen till huvudsaklig del 1933 års rörelse. Enär kalenderåret är räkenskapsår för postverket, måste därjämte av praktiska skäl de grundläggande beräkningarna avse kalenderår.

*Frankoteckensuppbörden* — till vilken i detta sammanhang även räknas avgifter för frankostämpling och masskorsband samt ersättning för postbefordran av tjänsteförsändelser — uppgick år 1929 till 59.92 miljoner kronor, år 1930 till 61.98 miljoner kronor och år 1931 till 61.85 miljoner kronor. Såsom i det föregående omnämnts har uppbörden under år 1932 visat en ej obetydlig nedgång. Denna nedgång beror icke blott på trafikminskning utan även därpå, att allmänheten övergått från dyrare till billigare försändelseslag eller försändningssätt. Särskilt är härvid att märka, att postgiro- och rörelsen i ökad omfattning ersatt postanvisningsrörelsen. Totalinkomsten av frankoteckensuppbörden och övriga till densamma hänförliga inkomster för år 1932 kalkyleras nu till omkring 59.3 miljoner kronor.

I sin inkomstberäkning för år 1933 har generalpoststyrelsen — under förut angiven förutsättning beträffande konjunkturförhållandena — ansett sig kunna upptaga nämnda belopp efter avdrag av 300,000 kronor för tillfällig uppbörd under år 1932.

I *postavgifter för tidningsabonnemang* beräknas år 1932 komma att inflyta omkring 5.15 miljoner kronor. Den 1 januari 1933 träder ny tidningsförordning i kraft. De avgiftsförändringar, som vidtagits i densamma, hava beräknats medföra en inkomstminskning på omkring 30,000 kronor. Vidare inträder en betydande inkomstminskning därigenom, att ersättningen till tidningsutgivare, som själva ombesörja inslagning av postabonnerade tidningar, höjts från 6 procent till 10 procent av postavgifterna. Denna höjning av ifrågavarande gottgörelse torde även medföra, att tidningsutgivare i större utsträckning övergå till att själva inslä sina tidningar. Slutligen minskas postverkets inkomster genom att årsvikten för vissa tidningar nedgått. Med hänsyn till berörda förhållanden och då någon ökning av antalet abonnemang i förhållande till år 1932 ej synes kunna förutsättas, har nu ifrågavarande inkomstpost för år 1933 ej ansetts kunna upptagas till högre belopp än 5,000,000 kronor.

I avgifter för *utgivar- och kommissionärskorsband samt tidningsbilagor* beräknas år 1932 komma att inflyta ungefär 2,700,000 kronor. I den nya tidningsförordningen hava ifrågavarande avgifter blivit avsevärt nedsatta. Härigenom beräknas för år 1933 uppkomma en inkomstminskning på omkring 300,000 kronor.

Såsom *inkomster av postgirorörelsen* tillgodoföres postverket *dels* gottgörelse för de kostnader, som beräknas falla å denna rörelsegren efter avdrag av i postgirorörelsen influtna avgifter, vilka redovisats med frankotecken eller avse tjänsteförsändelser, *dels ock* den beräknade vinsten å rörelsegrenen, i den mån denna vinst icke avsättes till reservfond. Postgirorörelsens starka uppsving har helt naturligt medfört, att kostnaderna för rörelsegrenen ökats år från år.

En betydande del av omkostnaderna i postgirorörelsen utgöres av ersättning till postverket för postanstalternas medverkan i rörelsen. Det är givetvis av synnerligen stor betydelse för bedömandet av postgirorörelsens driftresultat, att denna ersättning är rätt avvägd. På grund härav och med hänsyn till den starka ökningen i postanstalternas arbete, som förorsakats av postgirorörelsen, har generalpoststyrelsen föranstaltat om en allsidig utredning av frågan om de grunder, efter vilka ersättningen till postverket skall utgå. Denna utredning är ännu icke avslutad men torde komma att föreligga inom den närmaste tiden.

Intill dess berörda utredning föreligger och dess resultat hunnit övervägas, har generalpoststyrelsen ansett sig böra beräkna ersättningen från postgirorörelsen enligt hittills tillämpade grunder. I enlighet härmed har postverket beräknats komma att från nu ifrågavarande rörelsegren för år 1933 erhålla en gottgörelse, utöver influtna porton och avgifter för tjänsteförsändelser, på omkring 3,300,000 kronor. Vinsten å postgirorörelsen för år 1933 har vid nu verkställda överslagsberäkningar rörande det ekonomiska resultatet av rörelsegrenen — under ovan angiven förutsättning — kalkylerats till 250,000 kronor. Under rådande förhållanden har generalpoststyrelsen icke ansett sig böra ifrågasätta, att mera än 50,000 kronor av den å 1933 års rörelse beräknade vinsten överföres till reservfonden. Återstoden, 200,000 kronor, har ansetts böra tillföras postverket såsom inkomst.

Sammanlagt upptager sålunda generalpoststyrelsen i inkomstberäkningen en intäkt av postgirorörelsen på 3,500,000 kronor.

## 64 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

För *postsparbanksrörelsens handhavande* tillgodoföres postverket *dels* gottgörelse för verkets direkta utgifter för postsparbankens räkning *dels* ock ersättning för postsparbanksgöromålens handläggande å postanstalterna. För bestridande av direkta utgifter för postsparbanken beräknas ett belopp av 1,450,000 kronor bliva erforderligt för år 1933. Denna summa är i generalpoststyrelsens samtidigt härmed avgivna förslag till driftkostnadsstat för postverket för år 1933 inräknad i anslagsbeloppen å vederbörande utgiftstitlar.

Gottgörelsen för postsparbanksgöromålens handläggning å postanstalterna är för år 1932 fastställd till 1,425,000 kronor.

Vidkommande kostnaderna för postsparbanksarbetet å postanstalterna har det ansetts, att utredning lämpligen borde verkställas i samband med den i det förestående omförmälda undersökningen beträffande kostnader för postgiroarbetet. Något definitivt resultat föreligger ej heller beträffande denna del av utredningsarbetet.

Inom generalpoststyrelsen hava emellertid verkställt överslagsberäkningar rörande kostnaderna för postsparbanksgöromålens handläggning å postanstalterna *dels* på grundval av det preliminära resultatet av ovan omförmälda utredning *dels* ock med tillämpning av närmast föregående utrednings resultat. Beräkningarna visa sinsemellan god överensstämmelse.

Till grund för bestämmandet av nu ifrågavarande ersättning har ansetts böra läggas postsparbanksrörelsens omfattning under en period, som så nära som möjligt sammanfaller med den, för vilken ersättningen utgår. För år 1933 har räknats med att ersättningen skall grundas på postsparbanksrörelsens omfattning under tiden 1 oktober 1932—30 september 1933. Under denna förutsättning har generalpoststyrelsen i inkomstberäkningen upptagit gottgörelsen för postsparbanksgöromålens handhavande å postanstalterna under år 1933 till 2,000,000 kronor.

Generalpoststyrelsen beräknar sålunda, att postverket skall i ersättning för år 1933 från postsparbanken erhålla sammanlagt 3,450,000 kronor.

Postverkets gottgörelse för postsparbanksgöromålens handläggning å postanstalterna har tidigare grundats på statistiskt material, avseende postsparbanksrörelsens omfattning under två eller flera år tidigare än det år, vilket ersättningen i varje fall avsett. Verkställd beräkning har visat, att postverket härigenom i gottgörelse från postsparbanken för de sistförflutna tio åren, 1923—1932, erhållit sammanlagt omkring 4,000,000 kronor mindre, än vad verket skulle ägt tillgodoräkna sig, därest till grund för ersättningens beräkning legat postsparbanksrörelsens omfattning under respektive år, för vilka ersättningen utgått.

Under tiden från postsparbankens omorganisation år 1923 hava å bankens rörelse uppkomna vinstmedel i huvudsak använts till nedskrivning av det bokförda värdet av postsparbankens innehav av räntebärande obligationer m. m. Bankens ekonomiska ställning kan på grund härav vid nu gällande försäljningskurser å obligationer betecknas såsom god. Den å postsparbanksrörelsen för år 1932 uppkommande vinsten beräknas till omkring 4 miljoner kronor. Detta års vinst skulle alltså komma att bliva ungefär lika stor som förenämnda tilläggsersättning till postverket för åren 1923—1932.

Under sådana förhållanden och då det syntts generalpoststyrelsen angeläget, att i nuvarande statsfinansiella läge varje möjlighet att tillföra statsverket ökade inkomster utnyttjas, har styrelsen ansett sig böra föreslå, att postsparbanken skall under budgetåret 1933/1934 till postverket så-

som tilläggsersättning för postsparbanksgöromålens handläggande å postanstalterna åren 1923—1932 erlægga ett belopp av 4 miljoner kronor. Bifalles detta, skulle alltså postsparbankens beräknade vinst för år 1932 åtgå för ändamålet.

I *övriga inkomster av inrikes rörelsen* — avgifter för fackavläggning, registrering av värdeförsändelser, bokföring av postavgifter, expediering av lösväskor m. m. — beräknas under år 1932 komma att inflyta något över 500,000 kronor. Bokföringsavgifterna visa en fortgående minskning på grund av att allt flera korrespondenter övergå till att använda frankostämpningsmaskiner för frankering av sina postförsändelser. Den härav föranledda inkomstminskningen torde dock stanna vid omkring 10,000 kronor.

Postverkets *inkomster av utrikes rörelsen* bestå till övervägande del av portoandelar för paket och postanvisningar från utlandet till Sverige. Beträffande inkomsterna av utrikes rörelsen föreligger det stora svårigheter att verkställa en fullt tillförlitlig kalkyl, bland annat på grund därav, att man i allmänhet icke kan med säkerhet i förväg beräkna, vid vilken tidpunkt likvid i varje särskilt fall kan komma att ingå.

Beträffande *portoandelar för utrikes försändelser* kommer svenska postverket att år 1932 erhålla ett osedvanligt stort inkomstöverskott. De likvider, som influtit år 1932, hava till stor del avsett paketutväxlingen med utlandet under år 1931, innan den nuvarande krisens verkningar gjorde sig gällande beträffande importen till Sverige. Då portoandelarna äro fastställda i guldfrancs, torde på grund av valutaförhållandena — trots den avsevärda minskningen i paketutväxlingen med utlandet under år 1932 — svenska postverkets nettoinkomst i kronor räknat bliva omkring  $\frac{1}{2}$  miljon kronor större år 1932 än år 1931.

För år 1933 måste emellertid räknas med en högst betydande minskning av ifrågavarande inkomster på grund av den inträdda nedgången i fråga om paket- och postanvisningsutväxlingen med utlandet. Vid nuvarande omfattning av trafiken från utlandet samt under förutsättning, att svenska kronan bibehåller sin nuvarande ställning gentemot guld, hava inkomsterna av portoandelarna för år 1933 beräknats till 1,500,000 kronor.

I *transitersättning* kommer svenska postverket att för år 1932 erhålla en nettoinkomst på något över 200,000 kronor, vilket huvudsakligen beror därpå, att en större likvid till ett främmande postverk på grund av särskilda omständigheter kommit att förskjutas från år 1932 till år 1933. Till följd härav komma under år 1933 utgifterna för transitersättning att väsentligt överstiga inkomsterna.

I *förtullningsavgifter m. m.* i utrikes paketrörelsen samt kursvinster beräknas postverket slutligen erhålla en inkomst av omkring 100,000 kronor.

Sammanlagt beräknas alltså postverkets inkomster av utrikesrörelsen år 1933 till 1,600,000 kronor.

Beträffande postverkets inkomster av *bestyr, som ligga utom ramen för postverkets egentliga verksamhet*, inträder en ökning beträffande ersättningen för kronoskatteuppbörden å landsbygden. Detta är beroende därpå, att ifrågavarande uppbörd från och med budgetåret 1932/1933 uppdelats å två terminer. Storleken av den ökade ersättning, som postverket härigenom erhåller, är i väsentlig grad beroende på, huruvida medelbeloppet för kronoskattepostanvisningarna kommer att över- eller understiga

## 66 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

50 kronor. I detta hänseende är det icke möjligt att av för närvarande tillgängligt utredningsmaterial draga några säkra slutsatser. Enär sannolikheten emellertid synes tala för att medelbeloppet vid bägge uppbörds-terminerna skall understiga 50 kronor, har generalpoststyrelsen vid sina beräkningar utgått från detta antagande och i enlighet härmed kalkylerat postverkets ifrågavarande inkomst till 670,000 kronor.

I ersättning för stämpelväsendets handhavande har postverket beräknats skola under år 1933 erhålla 135,000 kronor.

Ersättningen till postverket för dess bestyr med utbetalning av pensioner och understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring utgår i efterskott för kalenderår och utbetalas till postverket under kalenderåret näst efter det, varunder utbetalningarna ägt rum. Under år 1933 kommer postverket sålunda att erhålla gottgörelse för de utbetalningar, som verkställdes år 1932. I riksstaten för budgetåret 1932/1933 är för detta ändamål anvisat ett extra förslagsanslag av 275,000 kronor. Generalpoststyrelsen beräknar, att postverkets ersättning skall uppgå till ungefär detta belopp.

I gottgörelse för inkasserande av radiolicenser antages postverket under år 1933 komma att erhålla omkring 70,000 kronor.

Sammanlagda inkomsten av postverkets icke-postala rörelsegrenar beräknas alltså till 1,150,000 kronor.

Till ovan angivna inkomster av postverkets verksamhet böra läggas ränteintäkter å medel, tillhörande postverkets förnyelsefond, vilka deponerats hos riksgäldskontoret. Med stöd av i Kungl. brevet den 20 juni 1930 lämnat bemyndigande har generalpoststyrelsen i riksgäldskontoret deponerat 6 miljoner kronor av postverkets förnyelsefonds medel. Sagda belopp beräknas komma att innestå under nästkommande år. Räntan å deponerade medel utgår halvårsvis efter en räntefot, motsvarande den effektiva medelräntan för de fasta statslån, som upptagits under de fem sistförflutna åren. Ränteinkomsten synes för år 1933 kunna kalkyleras till omkring 260,000 kronor.

I förestående beräkning har generalpoststyrelsen upptagit de olika inkomstposterna med följande belopp.

Frankoteckensuppbörd .....	kronor	59,000,000
Postavgifter för tidningar och utgivarkorsband m. m. ....	»	7,400,000
Inkomster av postgirorörelsen .....	»	3,500,000
Ersättning från postsparbanken för år 1933 .....	»	3,450,000
Tilläggsersättning från postsparbanken för åren 1925—1932 .....	»	1,000,000
Övriga inkomster av inrikes rörelsen .....	»	490,000
Inkomster av utrikesrörelsen .....	»	1,600,000
Inkomster av bestyr, som ligga utom ramen för postverkets egentliga verksamhet .....	»	1,150,000
Ränta å förnyelsefondmedel .....	»	260,000

Summa inkomster kronor 80,850,000.

Postverkets utgifter hava i samtidigt härmed avgivet förslag till driftkostnadsstat för år 1933 beräknats till 66 miljoner kronor. Ett överskott av 14.85 miljoner kronor beräknas således uppstå å postverkets rörelse för sagda år.

Av förestående överskottsbelopp beräknas, såsom i det föregående omnämnts, 4 miljoner kronor bliva inlevererade under budgetåret 1932/1933.

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 67

Aterstoden eller 10.85 miljoner kronor skulle följaktligen komma att inlevereras under budgetåret 1933/1934. Till huru stort belopp överskottsmedel, avseende poströrelsen för år 1934, må kunna under budgetåret 1933/1934 av generalpoststyrelsen inlevereras, kan icke nu med säkerhet bedömas. Generalpoststyrelsen har emellertid ansett sig kunna i sina kalkyler räkna med att det skall bliva styrelsen möjligt att av 1934 års överskottsmedel under första halvåret samma år inleverera ett belopp av 4 miljoner kronor. I överskottsmedel av poströrelsen beräknar generalpoststyrelsen sålunda kunna under budgetåret 1933/1934 till statskassan överlämna tillhoppa 14.85 miljoner kronor. Sistnämnda summa torde i förslaget till riksstat kunna avrundas uppåt till 15 miljoner kronor.

I anslutning till vad härovan anförts föreslår generalpoststyrelsen, att *inkomstöverskottet av poströrelsen i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptages till 15 miljoner kronor.*»

I den till grund för generalpoststyrelsens förslagsberäkning liggande uppskattningen av postverkets bruttoinkomster för år 1933 har styrelsen medräknat ett belopp av 4.0 miljoner kronor, utgörande tilläggsersättning från postsparbanken för postsparbanksgöromålens handhavande å postanstalterna under åren 1923—1932. Täckning för berörda tilläggsersättning beräknas härvid ernås genom disposition av postsparbankens för år 1932 till enahanda belopp beräknade vinst. Detta förslag synes riksräkenskapsverket vara välgrundat. Jämväl i övrigt biträder riksräkenskapsverket generalpoststyrelsens förslagsberäkning.

Riksräkenskapsverket vill i detta sammanhang förorda, att åtgärder vidtagas i syfte att för framtiden möjliggöra, att postsparbankens årliga vinst tillföres budgeten, i den mån densamma icke oundgängligen erfordras för stärkande av reservfonden.

I avvaktan på utredning härutinnan hemställer riksräkenskapsverket, att inkomsten av postverket för budgetåret 1933/1934 beräknas till 15,000,000 kronor.

### Telegrafverket.

Överskottet från telegrafverket har i riksstaten beräknats och enligt budgetredovisningen influtit med:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	19,000,000	20,919,432	+ 2,139,605
» 1928/1929 .....	20,000,000	20,090,428	— 829,004
» 1929/1930 .....	21,000,000	23,401,451	+ 3,311,023
» 1930/1931 .....	23,000,000	26,114,156	+ 2,712,705
» 1931/1932 .....	23,500,000	26,482,725	+ 368,569
» 1932/1933 .....	25,000,000		

I underdånig skrivelse den 11 november 1932 har telegrafstyrelsen av-  
givit förslag i fråga om beräkning av det inkomstöverskott av telegraf-

## 68 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

verkets rörelse, som bör upptagas i riksstaten för budgetåret 1933/1934. Styrelsen anför i skrivelsen följande:

»Storleken av telegrafverkets inkomster och deras årliga stegring under senaste tioårsperioden framgår av efterföljande tablå:

År	Kronor	Ö k n i n g	
		absolut	i %
1922 .....	85,581,491	—13,982,918	—14.0
1923 .....	82,049,361	— 3,532,130	— 4.1
1924 .....	77,867,361	— 4,182,000	— 5.1
1925 .....	79,582,375	1,715,014	2.2
1926 .....	82,932,681	3,350,306	4.2
1927 .....	86,480,392	3,547,711	4.3
1928 .....	90,679,932	4,199,540	4.9
1929 .....	94,143,716	3,463,784	3.8
1930 .....	98,433,914	4,290,198	4.6
1931 .....	101,549,592	3,115,678	3.2

För år 1932 beräknar telegrafstyrelsen enligt närslutna bilaga inkomsterna till omkring 102,380,000 kronor, innebärande en ökning från år 1931 med 830,000 kronor eller 0.8 procent. Härvid är att observera, att vissa taxenedsättningar blevo genomförda den 1 mars eller den 1 april 1932.

Inkomsterna för år 1933 ha av telegrafstyrelsen beräknats till omkring 103,500,000 kronor, motsvarande en ökning från år 1932 av 1,120,000 kronor eller 1.1 procent.

Telegrafstyrelsen har därvid utgått ifrån, att de ekonomiska konjunkturna, i den mån de påverka telegrafverkets rörelse, skola förbli i huvudsak oförändrade.

Driftkostnaderna för år 1932, vilka i driftkostnadssåten äro upptagna till 78,665,000 kronor, komma enligt nu verkställda beräkningar att uppgå till omkring 77,375,000 kronor. I det förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader år 1933, som samtidigt härmed avgives och vari styrelsen utgått dels ifrån att dyrtidstilläggen skola utgå under hela år 1933 efter för innevarande budgetår gällande grunder, dels från den allmänna förutsättningen, att inga väsentliga rubbningar skola inträda i nuvarande inhemska prisnivå, hava samma kostnader upptagits till cirka 78,270,000 kronor.

Överskottet av telegrafverkets rörelse har under senaste tioårsperioden utgjort:

År	Kronor	Procent å i medeltal disponerat kapital
1922 .....	25,749,487	11.41
1923 .....	22,611,597	9.47
1924 .....	20,551,622	8.05
1925 .....	16,861,185	6.23
1926 .....	17,779,827	6.39
1927 .....	18,919,432	6.48
1928 .....	20,090,428	6.57
1929 .....	22,901,451	7.32
1930 .....	25,114,156	7.87
1931 .....	26,232,725	7.97

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 69

Enligt ovan gjorda beräkningar över inkomster och driftkostnader skulle överskottet för år 1932 bliva omkring 25,000,000 kronor och för år 1933 25,230,000 kronor eller, avrundat, 25,200,000 kronor. Enär det kapital, som under år 1933 skall förräntas, torde kunna uppskattas till cirka 360,000,000 kronor, skulle avkastningen för år 1933 således motsvara 7.00 procent.

På grund av vad sålunda anförts och då styrelsen åtminstone för närvarande icke vågar beräkna högre överskott av rörelsen för år 1934 än för år 1933, får styrelsen föreslå, att telegrafverket i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptages sålunda:

Inkomst av statens produktiva fonder.

I. Statens affärsverksamhet.

2. Telegrafverket ..... kronor 25,200,000.»

I den uti skrivelsen åberopade bilagan — vari särskilt anmärkts, att för år 1931 tillkommer inkomst å kontot »Telegrafverkets fastigheter» med 75,000 kronor — anger telegrafstyrelsen telegrafverkets inkomster för åren 1931—1933 sålunda, i tusental kronor:

	1931	1932 beräknat	1933 beräknat
Inträdesavgifter .....	1,947	1,700	1,650
Anläggningsavgifter .....	442	425	400
Abonnemangavgifter .....	52,153	53,500	54,450
Samtalsavgifter .....	33,173	33,100	33,100
Telegramavgifter .....	7,408	6,800	6,700
Radiolicensavgifter .....	5,344	5,875	6,250
Radioabonnemangavgifter .....	795	780	750
Avgifter för telegramadresser .....	213	200	200
Summa	101,475	102,380	103,500

Riksräkenskapsverket, som ej har något att erinra mot de förutsättningar, från vilka telegrafstyrelsen i sin beräkning utgått, har i inkomstabellen uppfört inkomsterna från telegrafverket till ett avjämnat belopp av 25,000,000 kronor.

### Statens järnvägar.

Överskottet från statens järnvägar har i riksstaten beräknats och enligt budgetredovisningen influtit med:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	34,000,000	30,761,891	— 448,395
» 1928/1929 .....	31,500,000	40,911,757	+ 10,149,866
» 1929/1930 .....	40,000,000	46,850,000	+ 5,938,243
» 1930/1931 .....	36,000,000	36,900,000	— 9,950,000
» 1931/1932 .....	26,000,000	15,870,332	— 21,029,668
» 1932/1933 .....	17,750,000	.	.

## 70 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

Järnvägsstyrelsen har i underdånig skrivelse den 30 sistlidne november med förslag till beräkning av den behållna inkomst av statens järnvägar, som bör upptagas i riksstaten för budgetåret 1933/1934, yttrat sig sålunda:

»För innevarande räkenskapsår föreligga exakta uppgifter enligt bokföringen över inkomsternas, utgifternas och behållningens storlek till och med september månad, för oktober månad föreligga jämväl motsvarande uppgifter, om ock preliminära; för november och december finnas slutligen gjorda förhandsberäkningar. Nedanstående detaljerade sammanställning av statens järnvägars inkomster, utgifter och överskott under första och andra halvåret 1932, sådana de tidigare beräknats och sådana de blivit eller, vad det senare halvåret angår, numera väntas bliva, lämnar viss vägledning för beräkning av blivande behållning under år 1933 och under budgetåret 1933/1934.

Däri upptagna specificerade inkomster äro angivna enligt järnvägsstyrelsens underdåniga skrivelse den 30 november 1931 angående behållen inkomst för budgetåret 1932/1933, utgifterna enligt av Kungl. Maj:t fastställd kostnadsstat. Anförda korrekitioner å inkomst- och utgiftssidan äro verkställda i anslutning till beräkningar i en från undertecknad generaldirektör av statsrådet och chefen för finansdepartementet infordrad, den 28 april 1932 dagtecknad V. P. M., vari det beräkningsbara överskottet för statens järnvägar under budgetåret 1932/1933 uppgavs till 16 miljoner kronor. Därvid har jämväl beaktats den i Kungl. Maj:ts proposition nr 261 — med hänsyn till ändrade grunder för dyrtidstillägen — företagens ändringen av sagda belopp till 17 miljoner kronor ävensom i riksdagens skrivelse nr 385 vidtagen ytterligare höjning till 17.75 miljoner kronor. På år 1933 belöpande andel av ifrågavarande förbättring å tillhoppa 1.75 miljoner kronor ingår i nedan anförda belopp 2.1 miljoner kronor, utgörande beräknad utgiftsminskning för andra halvåret 1932.

Vad slutligen angår fördelningen å halvår, ansluter sig densamma till de i styrelsens skrivelse till finansdepartementet den 29 februari 1932 meddelade sifftertablerna.

Beträffande efterföljande siffror kan ytterligare anmärkas, att på grund av nätets ökning genom förvärv av enskilda järnvägar för andra halvåret 1932 såväl inkomster som utgifter ökats med omkring 0.6 miljoner kronor. Utgifterna för statens järnvägar exklusive malmbanan kunna alltså sägas hava för året i dess helhet exakt hållit sig vid den under sistförflutna varen beräknade nivån, under det att inkomsterna nedgått med ytterligare 3.3 miljoner kronor.

Vid malmbanan, vilken med hänsyn till fraktgarantien icke berördes i förenämnda V. P. M., hava inkomsterna nedgått med 2.0 och utgifterna med 0.5 miljoner kronor gentemot de ursprungliga beräkningarna.

Den förhandsberäkning av 1933 års inkomster, till vilken styrelsen nu övergår, måste med hänsyn till förevarande världskris bli mycket osäker. Med de stora tal, som uttrycka statens järnvägars inkomster i personrespektive godstrafik, erfordras ju blott en procentiskt ringa variation i rörelsens omfattning för att högst väsentligt påverka den alltid relativt lilla skillnaden mellan inkomster och utgifter. Hittillsvarande erfarenheter synas närmast visa, att så länge en kris varar, produktion och affärsrörelse sammankrympa snart sagt från månad till månad, på sätt som skett under de två senaste åren. En ytterligare försämring kan alltså ingalunda sägas vara utesluten.

# Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 71

## Beräknade och uppnådda ekonomiska resultat för år 1932.

	Beräknade resultat			Uppnådda resultat <sup>1</sup>		
	Hela året	H ä r a v		Hela året	H ä r a v	
		första halvåret	andra halvåret		första halvåret	andra halvåret
M i l j o n e r k r o n o r						
<i>Statens järnvägar, utom malmbanan.</i>						
Inkomster:						
Persontrafik .....	63.0	29.3	33.7	60.8	28.0	32.3
Post .....	8.0	3.9	4.1	7.9	3.8	4.1
Godstrafik .....	86.0	42.4	43.6	76.4	38.0	38.4
Övriga inkomster .....	2.9	1.8	1.1	2.6	1.6	1.0
Summa inkomster	159.9	77.4	82.5			
Avdrag enligt V. P. M. den 28/4 1932...	10.0	5.0	5.0			
	149.9	72.4	77.5	147.2	71.4	75.8
Utgifter:						
Enligt kostnadsstaten .....	143.2	71.2	72.0			
Avdrag enl. V. P. M. den 28/4 1932 m. m.	3.2	1.1	2.1			
	140.0	70.1	69.9	140.6	69.7	70.9
Överskott	9.9	2.3	7.6	6.6	1.7	4.9
<i>Malmbanan.</i>						
Inkomster:						
Persontrafik .....	1.0	0.5	0.5	0.9	0.4	0.5
Post .....	0.1	0.05	0.05	0.1	0.05	0.05
Godstrafik .....	1.6	0.8	0.8	1.2	0.6	0.6
Lapplandsmalm .....	7.8	3.5	3.8	5.8	3.5	2.3
Övriga inkomster .....	0.1	0.05	0.05	0.1	0.05	0.05
Summa inkomster	10.1	4.9	5.2	8.1	4.6	3.5
Utgifter	12.8	6.4	6.4	12.3	6.3	6.0
Överskott	- 2.7	- 1.5	- 1.2	- 4.2	- 1.7	- 2.5
Härtill frakttillägg .....	9.6	—	9.6	11.1	—	11.1
Tillsammans	6.9	- 1.5	8.4	6.9	- 1.7	8.6
<i>Statens järnvägar.</i>						
Överskott enligt ovan .....	16.8	0.8	16.0	13.5	± 0.0	13.5

<sup>1</sup> Beträffande november—december beräknade.

Emellertid synas resultaten för de två senaste kända månaderna, september och oktober, giva vid handen, att nyssnämnda nedåtgående utveckling äntligen nått sitt bottenläge, och att man följaktligen ej bör hava anledning för år 1933 räkna med än mindre rörelse än för år 1932. Å andra sidan visa tidigare erfarenheter, att den uppgång, som inträder efter en långvarig kris, till en början alltid blir mycket långsam.

Järnvägsstyrelsen vill under sådana omständigheter hålla före, att det mest sannolika resultatet erhålles, om inkomsterna för såväl person- som

godstrafik — under förutsättning av oförändrade taxebestämmelser — antagas för år 1933 uppgå till ovan angivna för år 1932 nu emotsebara belopp. Samma antagande kan göras i fråga om inkomsterna av posttrafik samt beträffande posterna under rubriken övriga inkomster.

Vad slutligen angår transporter av lapplandsmalm pekar malmbolagens under stark reservation avgivna transportanmälan mot en inkomst av endast 5.5 miljoner kronor.

Förestående antaganden om oförändrad inkomstgivning förutsätta, som nämnt, bibehållandet av nuvarande taxebestämmelser. Såsom styrelsen i annat sammanhang haft anledning meddela, pågå emellertid sedan början av innevarande år omfattande utredningsarbeten syftande mot en genomgripande revision av den gällande, trots sin relativt ringa ålder — på grund av inträdda snabba förändringar å transportväsendets område samt beträffande prislehållandena — redan i mångt och mycket icke tidsenliga taxan. Såvitt nu kan förutses, kommer styrelsen att redan under närmaste tiden bli i tillfälle framlägga och till Kungl. Maj:ts prövning ingiva förslag till ny taxa för personbefordran. Enligt styrelsens uppfattning vore önskvärdt, att taxan i fråga kunde träda i kraft före början av nästkommande tidtabellsperiod, d. v. s. senast fr. o. m. den 1 maj 1933.

Här är givetvis icke platsen ingå på någon närmare redogörelse, huru styrelsen tänkt sig den ifrågasatta taxan anordnad. Framhållas må emellertid, att sänkningar avses i första rummet beträffande de sedan 1922 gällande och efter en mycket högre prisnivå än den nuvarande avpassade avgifterna för enkla biljetter å korta samt i viss mån medellånga avstånd, i andra rummet och i mindre grad beträffande de fr. o. m. 1924 tillämpade priserna å de uteslutande för sådana avstånd avsedda tur- och returbiljetterna. Sänkningen motiveras icke blott av nedgången i den allmänna pris- och inkomstnivån utan jämväl och framförallt av den avsevärda skärpning, som under de senare åren inträtt beträffande konkurrensen från landsvägsfordonens sida.

De avsedda ändringarna hava beräknats medföra en kalkylatorisk inkomstminskning av i runt tal 3 miljoner kronor årligen. Att framställa någon säker prognos rörande det faktiska inkomstresultatet är givetvis omöjligt. Styrelsen vill emellertid hålla före, att man med hänsyn till sänkningens koncentrerings å de för konkurrens starkast utsatta avstånden, bör kunna räkna med sådan trafikökning, att densamma för första året kompenserar  $\frac{2}{3}$  av förenämnda kalkylerade belopp, 3 miljoner kronor. Den kvarstående, efter vad styrelsen hoppas tillfälliga och av framtida förbättring kompenserade inkomstminskningen — styrelsen måste betrakta denna taxereglering som en rent profylaktisk åtgärd — skulle alltså uppgå till 1 miljon kronor för helt år. För år 1933 kan motsvarande belopp sättas till 0.7 miljoner kronor, varav 0.2 miljoner kronor på första halvåret.

I fråga om godstaxan kan styrelsen däremot, med hänsyn till den tidsutdräkt, som måste vållas av taxans invecklade byggnad, ävensom av den komplikation, som skapas av det för landet egenartade samtrafiksystemet, icke räkna med åtminstone några större förändringar genomförda så tidigt, att desamma komma att påverka inkomsterna för år 1933 eller sannolikt ens för budgetåret 1933/1934.

Enligt föreliggande förslag till kostnadsstat för år 1933, i vilket konsumtionspriset för stenkolk upptagits till 17 kronor 50 öre per ton, har man att räkna med följande utgiftsbelopp (i runda tal).

Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 73

	Miljoner kronor
Statens järnvägar exklusive malmbanan .....	139.3
Malmbanan.....	12.2

Tillhopa 151.5

Under angivna förutsättningar beräknas 1933 års ekonomiska resultat för statens järnvägar, inklusive automobiltrafik m. m., bliva följande.

	Å r 1 9 3 3		
	Hela året	H ä r a v	
		första halv- året	andra halv- året
M i l j o n e r k r o n o r			
<i>Statens järnvägar, utom malmbanan, men inklusive automobilinjer m. m.</i>			
<b>Inkomster:</b>			
Persontrafik .....	59.6	27.7	31.9
Post .....	7.9	3.8	4.1
Godstrafik .....	76.4	38.0	38.4
Övriga inkomster .....	2.6	1.5	1.1
Summa inkomster	146.5	71.0	75.5
<i>Utgifter</i>	139.3	68.9	70.4
<i>Överskott</i>	7.2	2.1	5.1
<i>Malmbanan.</i>			
<b>Inkomster:</b>			
Persontrafik .....	0.9	0.4	0.5
Post .....	0.1	0.05	0.05
Godstrafik .....	1.2	0.6	0.6
Lapplandsmalm .....	5.5	2.7	2.8
Övriga inkomster .....	0.1	0.05	0.05
Summa inkomster, exkl. frakttillägg	7.8	3.8	4.0
<i>Utgifter</i>	12.2	5.9	6.8
<i>Överskott</i>	-4.4	-2.1	-2.8
Frakttillägg för kontraktsenlig räntegaranti .....	11.8	—	11.8
<i>Överskott</i>	6.9	-2.1	+ 9.0
<i>Överskott för statens järnvägar</i> .....	14.1	± 0.0	+ 14.1

Beträffande slutligen första halvåret av år 1934 saknas säkrare hållpunkter för en närmare beräkning av blivande inkomster, utgifter och överskott. — Med hänsyn till de omständigheter, som ovan berörts, vill det emellertid synas styrelsen, som skulle man utan att skatta åt någon otillätlig optimism kunna räkna med en sådan mindre ökning i rörelsen, att trots förenämnda persontaxesänkning överskottet för hela budgetåret 1933/1934 kommer att uppgå till 16 miljoner kronor.

Statens järnvägars överskott för budgetåret 1933/1934 beräknas jämlikt vad ovan anförts till följande belopp:

Tiden 1 juli—31 december 1933....	14.1 miljoner kronor
» 1 januari—30 juni 1934....	1.9 » »

Summa 16.0 miljoner kronor.

Häremot är att ställa statens järnvägars andel i riksgäldskontorets räntebörda. För kalenderåret 1932 har denna beräknats till 29.6 miljoner kronor. Härvid har i överensstämmelse med vad tidigare pläгат ske bortsetts från det kapitalbelopp, som investerats i och för elektrifieringen av de s. k. Malmölinjerna. För budgetåret 1933/1934 måste däremot en större del av detta kapital — motsvarande anläggningskostnaden för vid respektive tidpunkter i drift varande anläggningar — medräknas. Den härigenom och på grund av övrig kapitalinvestering uppkomna ökningen i räntekostnad har uppskattats till 2.1 miljoner kronor. Däremot har styrelsen fortfarande bortsett från det kapitalbelopp, som *under budgetåret* kan komma att investeras i och för den fortsatta elektrifieringen, då räntekostnaden för detsamma, på sätt pläгат förfaras, icke införes i räntabilitetskalkylen, förrän de nya anläggningarna bli tagna i bruk och genom elektrifieringen möjliggjorda driftkostnadsbesparingar kunna vidtagas.

Den totala räntebördan skulle alltså komma att uppgå till 31.7 *eller avrundat 32 miljoner kronor*.

Trots att styrelsen ansett sig kunna för år 1934 räkna med en mindre trafikökning gentemot nuvarande förhållanden, skulle det beräkningsbara överskottet alltså uppgå till blott halva den kalkylerade räntekostnaden. Detta innebär tydligen, att statens järnvägar, såsom affär betraktade, för närvarande icke förmå ens närmelsevis bära sina totala omkostnader, för såvitt de starkt dominerande utgifter, vilka hänföra sig till avlöningar — såsom vid uppgörande av förevarande förslag till kostnadsstat jämlikt erhållna direktiv antagits — genom beslut av nästkommande års riksdag komma att hållas uppe vid sin nuvarande nivå. I fråga om den rörliga delen av avlöningarna, dyrtidstilläggen, har styrelsen i skrivelsen rörande nämnda kostnadsstat meddelat, att desamma ingå i de beräknade driftkostnaderna för år 1933 med ett totalbelopp av 10.2 miljoner kronor.

Det belopp, som för budgetåret 1933/1934 skall av statens järnvägars överskottsmedel inbetalas till statsverket, omfattar intjänta överskottsmedel, icke för motsvarande månader, utan för tiden 1 juni 1933—31 maj 1934. Denna olikhet i tidshänseende har emellertid för ifrågavarande budgetår ingen nämnvärd betydelse. Med hänsyn härtill får styrelsen föreslå, att som inkomst av statens järnvägar i riksstaten för budgetåret 1933/1934 uppföres ett belopp av 16 miljoner kronor, varav 14.5 miljoner kronor avseende räkenskapsåret 1933 och 1.5 miljoner kronor år 1934.

Styrelsen måste i detta sammanhang framhålla, att anförda i utsikt ställda leverans av överskottsmedel förutsätter, att statens järnvägar, liksom för innevarande budgetår, genom anslag å riksstaten beredas täckning för det å 1933 belöpande frakttillägg för Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolags malmtrafik, vilket tillägg — ovan beräknat till 11.3 miljoner kronor — bolaget jämlikt medgivande av 1932 års riksdag under vissa omständigheter icke blir skyldigt gälda förrän efter utgången av år 1936.»

Enligt järnvägsstyrelsens förslagsberäkning skulle huvuddelen av järnvägsinkomsterna för budgetåret 1933/1934 utgöras av det för år 1933 belöpande frakttillägget för Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolags malmtrafik, uppgående till 11.3 miljoner kronor.

Då man under nuvarande förhållanden torde hava att räkna med, att Luossavaarabolaget — i likhet med vad som ägt rum för innevarande år

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 75

— under en tid framåt kan bliva nödsakat att begagna sig av den enligt 1932 års avtal bolaget medgivna rätten till anstånd med gäldandet av frakttillägget, anser riksräkenskapsverket, att frakttillägget för år 1933 icke bör medräknas i det för budgetåret 1933/1934 påräkneliga överskottet från statens järnvägar. Nämnade överskott skulle därigenom reduceras till 4.7 miljoner kronor.

Sistnämnda inkomstsiffra kan väl med hänsyn till dels statens järnvägars driftresultat hittills under innevarande år, dels inkomsttitelns stora känslighet för konjunkturväxlingar måhända anses vara något hög. Med utgångspunkt från den relativa förbättringen under de senaste månaderna har dock riksräkenskapsverket ansett sig kunna godtaga det av järnvägsstyrelsen framräknade beloppet med den ändring allenast, att inkomsten avjämnas nedåt till 4.5 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket har i enlighet härmed i inkomsttabellen uppfört inkomsten av statens järnvägar med 4,500,000 kronor.

### Statens vattenfallsverk.

Överskottet för statens vattenfallsverk har i riksstaten beräknats och enligt budgetredovisningen influerat med:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928.....	17,500,000	17,562,447	+ 5,766,952
» 1928/1929.....	15,200,000	15,893,165	— 1,669,282
» 1929/1930.....	15,300,000	17,467,024	+ 1,573,859
» 1930/1931.....	16,000,000	16,364,859	— 1,102,165
» 1931/1932.....	15,550,000	16,270,621	— 94,238
» 1932/1933.....	16,000,000	.	.

I underdånig skrivelse den 15 november 1932 har vattenfallsstyrelsen framlagt förslag till beräkning av det inkomstöverskott å statens vattenfallsverks rörelse, som bör upptagas i riksstaten för budgetåret 1933/1934. Styrelsen yttrar sig härvid sålunda:

»Vattenfallsstyrelsen har beräknat statens vattenfallsverks driftöverskott för kalenderåret 1933 i enlighet med nedanstående tabell:

## 76 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

	Inkomster	Driftkostnader	Överskott (+) eller förlust (-)
<i>Kraftverk.</i>			
Centralblocket .....	24,815,000	10,705,000	+ 14,110,000
Porjus kraftverk .....	3,350,000	1,615,000	+ 1,735,000
Norrfors » .....	1,285,000	520,000	+ 765,000
Diverse vattenfall och kraftanläggningar .....	50,000	160,000	- 110,000
Säger	29,500,000	13,000,000	+ 16,500,000
<i>Kanalverk.</i>			
Trollhätte kanalverk .....	1,214,000	1,019,000	+ 195,000
Södertälje » .....	217,000	212,000	+ 5,000
Säger	1,431,000	1,231,000	+ 200,000
<i>Fastighetsförvaltning.</i>			
Diverse fastigheter .....	440,000	205,000	+ 235,000
Fastigheter vid Göta älv .....	191,000	176,000	+ 15,000
Säger	631,000	381,000	+ 250,000
Summa kronor	31,562,000	14,612,000	+ 16,950,000

Beträffande beräkningen av ifrågavarande driftöverskott må följande anföras.

På grund av den fortgående depressionen får på vissa håll räknas med sjunkande inkomster i förhållande till beräkningen för innevarande år. Sälunda har vid Trollhätteområdet beräknats en minskning av energiinkomsterna med 258,000 kronor huvudsakligen med hänsyn till de elektrokemiska och elektrotermiska industriernas försämrade läge. Inkomsten från malmbanan är vid Porjus kraftverk upptagen till 1,037,500 kronor, vilket belopp är 112,500 kronor lägre än vad som beräknades för innevarande år.

Trots ovannämnda minskningar har räknats med följande ökning av energiinkomsterna, nämligen vid Trollhätte kraftverk 230,000 kronor (huvudsakligen från Göteborgsområdet), vid Älvkarleby kraftverk 210,000 kronor, vid Motala kraftverk 140,000 kronor (huvudsakligen från Norrköping och Motala ströms kraftaktiebolag), vid Porjus kraftverk 195,000 kronor (huvudsakligen från malmfälten och Kiruna samhälle) och vid Norrfors kraftverk 80,000 kronor. Dessutom har räknats med en energiinkomst från södra stambanan med bibanor av 1,140,000 kronor. Nettoökningen av energiinkomster beräknas sålunda till 1,995,000 kronor. Räntheavkastningen å kraftverkens förnyelsefonder beräknas giva 100,000 kronor mera än för år 1932. För hela kraftverksrörelsen har totala inkomstbeloppet beräknats till 29,500,000 kronor, vilket innebär en ökning med 2,090,000 kronor i förhållande till beräkningarna för innevarande år.

Vid kanalverken beräknas minskningar av trafikinkomsterna med 123,000 kronor för Trollhätte kanal och med 16,000 kronor för Södertälje kanal. För fastighetsförvaltningen beräknas en inkomstminskning av 19,000 kronor.

I sitt samtidigt avlätna förslag till driftkostnadsstat för statens vattenfallsverk under år 1933 har vattenfallsstyrelsen beräknat driftkostnaderna för nämnda år till 14,612,000 kronor, innebärande en ökning av

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 77

562,000 kronor i förhållande till den för innevarande år fastställda driftkostnadsstaten.

Av ovannämnda på kalenderåret 1933 belöpande driftöverskott torde 3,950,000 kronor från kraftverken komma att inlevereras till statsverket under budgetåret 1932/1933. Å andra sidan torde ett belopp av 4,100,000 kronor utav 1934 års överskott för kraftverken kunna avses för riksstaten 1933/1934.

I överensstämmelse med det sålunda anförda får vattenfallsstyrelsen i underdånighet avgiva följande förslag till beräkning av det inkomstöverskott å statens vattenfallsverks rörelse, som bör upptagas i riksstaten för budgetåret 1 juli 1933—30 juni 1934.

### Statens vattenfallsverk:

Kraftverk .....	kronor 16,650,000
Kanalverk .....	» 200,000
Fastighetsförvaltning .....	» 250,000

Säger för statens vattenfallsverk kronor 17,100,000»

Mot vattenfallsstyrelsens beräkning av inkomsterna av statens vattenfallsverk för budgetåret 1933/1934 har riksräkenskapsverket i huvudsak intet att erinra. Ämbetsverket har under sådana förhållanden icke funnit skäl att i annan mån frångå styrelsens beräkning, än att inkomstbeloppet för kraftverken jämkats i syfte att för vattenfallsverken tillsammans tagna erhålla ett avjämnat beräknat inkomstbelopp.

I överensstämmelse härmed hemställer riksräkenskapsverket, att inkomsterna från kraftverken, kanalverken och fastighetsförvaltningen för budgetåret 1933/1934 beräknas till respektive 16,550,000 kronor, 200,000 kronor och 250,000 kronor eller från statens vattenfallsverk såsom helhet till 17,000,000 kronor.

### Domänverket.

Överskottet för domänverket har i riksstaten beräknats och enligt budgetredovisningen influtit med:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång -- kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	7,600,000	14,667,899	+ 4,835,562
» 1928/1929 .....	11,000,000	12,967,564	— 1,700,335
» 1929/1930 .....	12,000,000	13,254,165	+ 286,601
» 1930/1931 .....	14,200,000	11,609,745	— 1,644,420
» 1931/1932 .....	9,000,000	3,908,522	— 7,701,223
» 1932/1933 .....	3,500,000	.	.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 30 november 1932 har domänstyrelsen rörande beräkandet av ifrågakvarande titel för budgetåret 1933/1934 anført följande:

## 78 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

»De inkomster, som tillföras statens domäners fond, utgöras i huvudsak av inkomster från statsskogarna ävensom, i mindre utsträckning, av inkomster från statens jordbruksdomäner. Under det att inkomsterna för de senare äro jämförelsevis konstanta, kunna däremot inkomsterna för statsskogarna visa högst väsentliga växlingar under skilda år allt efter utvecklingen av läget på världsmarknaden för trävaror och pappersmassa.

Läget på dessa marknader har under 1932 varit mycket tryckt, och styrelsen har icke kunnat finna några påtagbara omständigheter, som tyda på en konjunkturförbättring.

Med stöd av de uppgifter, som för närvarande stå till buds, har styrelsen kommit till det antagandet, att 1933 års bruttoinkomst från statens skogar och domäner icke bör beräknas till högre belopp än 25.5 miljoner kronor. De häremot svarande utgifterna har styrelsen beräknat till 22 miljoner kronor, därvid styrelsen förutsatt att för 1933 avsättning till förnyelsefonden äger rum med endast 500,000 kronor. Överskottet för 1933 beräknar styrelsen alltså till skillnaden mellan nyssnämnda inkomster och utgifter, eller 3.5 miljoner kronor. I riksstaten för budgetåret 1933/1934 torde alltså överskottet för domänverket böra upptagas till 3.5 miljoner kronor att inlevereras före den 1 juli 1934.»

Med hänsyn till vad domänstyrelsen sålunda anfört hemställer riksräkenskapsverket, att inkomsterna från domänverket i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptagas med oförändrat belopp av 3,500,000 kronor.

### Statens reproduktionsanstalt.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång— kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	30,000	24,309	+ 6,755
» 1928/1929 .....	20,000	14,207	— 10,102
» 1929/1930 .....	20,000	29,730	+ 15,523
» 1930/1931 .....	15,000	11,649	— 18,081
» 1931/1932 .....	100	15,000	+ 3,351
» 1932/1933 .....	25,000	.	.

Nedsättningen av riksstatsbeloppet för budgetåren 1930/1931 och 1931/1932 var föranledd av beräknad utgiftsökning på grund av reproduktionsanstaltens flyttning till nya lokaler.

I underdänig skrivelse den 31 oktober 1932 har lantmäteristyrelsen beräknat inkomstöverskottet å statens reproduktionsanstalts rörelse för budgetåret 1933/1934 till 30,000 kronor.

I överensstämmelse härmed har riksräkenskapsverket i inkomsttabellen uppfört inkomsttiteln statens reproduktionsanstalt till 30,000 kronor.

## II. Statens aktier.

### Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag.

För nedanstående budgetår har utdelningen från detta bolag sammanlagt beräknats till och influtit med följande belopp:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	5,650,000	5,265,924	+ 189,294
» 1928/1929 .....	6,000,000	5,337,247	+ 71,323
» 1929/1930 .....	12,475,000	11,445,582	+ 6,108,335
» 1930/1931 .....	13,000,000	12,551,663	+ 1,106,081
» 1931/1932 .....	6,000,000	6,165,883	— 6,385,780
» 1932/1933 .....	100	.	.

Den ovan redovisade inkomstökningen för budgetåret 1929/1930 var en följd av 1927 års malmavtal, vilket på grund av arbetskonflikt under år 1928 först under sagda budgetår kom att öva inverkan på statens inkomster från bolaget. Inkomstminskningen för budgetåret 1931/1932 samt nedsättningen av riksstatsbeloppet för budgetåret 1932/1933 har föranletts av det ekonomiska krisläget.

Vad angår den inkomst från malmbolaget, som kan vara att förvänta under budgetåret 1933/1934, hänför sig denna till bolagets bokslutsår 1 oktober 1932—30 september 1933. Vid av riksräkenskapsverket under hand gjord förfrågan hos ledningen för malmbolaget har upplysts, att bolagets rörelse under det sistförflutna verksamhetsåret icke medger, att den staten för samma verksamhetsår tillkommande royaltyn kan till statsverket inbetalas under innevarande budgetår. Med tillämpning av bestämmelserna i § 2 av det under innevarande år träffade avtalet mellan staten samt Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag och Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund läser malmbolaget ej heller komma att tillföra staten några inkomster under budgetåret 1933/1934.

Under förutsättning att den staten tillkommande royaltyn, som belöper på den under räkenskapsåret 1 oktober 1931—30 september 1932 bortfraktade malmen, eller 4,197,070 kronor, blir föremål för taxering, skulle emellertid enligt hittills tillämpad praxis staten för nämnda royaltyn åvilande kommunal inkomstskatt m. fl. kommunala utskylder avföras såsom utgift å förevarande inkomsttitel.

Rörande frågan om statens skattskyldighet i förevarande fall lära råda delade meningar. Med hänsyn till bland annat att statens bokföring är grundad på den s. k. kassaprinicipen, vill det dock synas riksräkenskapsverket ligga närmast till hands att utgå från, att staten icke är skattskyldig för ifrågavarande royaltyn förrän densamma influtit till statsverket och på den grund uppförts såsom inkomst i statens räkenskaper. Under hösten 1933 förfaller emellertid till betalning viss del av

## 80 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

den kommunalskatt, som hänför sig till den av staten under år 1931 uppburna royaltyn. Denna kommunalskatt uppgår enligt inhämtade upplysningar till 0.53 miljoner kronor.

Med hänsyn till sistnämnda förhållande skulle inkomstiteln Luossavaara —Kiirunavaara aktiebolag för budgetåret 1933/1934 komma att — liksom fallet torde bliva för innevarande budgetår — utvisa nettoutgift, därest ej mot förmodan någon del av royaltyn för bolagets sistförflutna eller nu löpande verksamhetsår kommer att inbetalas under budgetåret. Under sådana förhållanden torde medel för skattens bestridande böra beräknas å riksstatens utgiftssida.

Riksräkenskapsverket har i tabellbilagan upptagit förevarande inkomstitel med allenast ett formellt belopp av 100 kronor.

### Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet.

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång — kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	3,770,000	3,770,000	—
» 1928/1929 .....	3,770,000	3,770,000	—
» 1929/1930 .....	3,770,000	3,770,000	—
» 1930/1931 .....	8,120,000	8,120,000	+ 4,350,000
» 1931/1932 .....	1,595,000	1,595,000	— 6,525,000
» 1932/1933 .....	1,595,000	.	.

Den stora ökningen av inkomsten under budgetåret 1930/1931 är att återföra på tillfällig utdelning å statens aktieinnehav i samband med den vid 1930 års riksdag beslutade organisationsförändringen i fråga om bolaget. Genom angivna riksdagsbeslut nedsattes för följande år utdelningen å statens stamaktier i monopolbolaget från 13 till 5 ½ procent, varigenom statens ifrågavarande aktieinkomst för framtiden normalt begränsats till 1,595,000 kronor.

I skrivelse till riksräkenskapsverket den 12 november 1932 har aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet beräknat den staten under budgetåret 1933/1934 tillkommande utdelningen å stamaktiekapitalet till sistnämnda belopp.

Riksräkenskapsverket har i inkomstabellen upptagit titeln till 1,595,000 kronor.

De aktieinkomster, för vilka ovan redogjorts, äro hänförliga till statens aktieinnehav, redovisat å fonden för statens aktier. Tillgångarna å nämnda fond utgöras emellertid även av aktier i andra företag än de båda nu nämnda bolagen. De största aktieposterna i övrigt bestå av aktier i aktiebolaget Jordbrukarbanken med 19,779,400 kronor och i Ostkustbanans aktiebolag med 15,000,000 kronor. I fråga om dessa bolag har riksräkenskapsverket förutsatt, att någon inkomst från dem icke är att påräkna under budgetåret 1933/1934.

III. Statens utlåningsfonder.

Överskotten från statens utlåningsfonder, inklusive den under särskild rubrik tidigare upptagna fonden för låneunderstöd, hava för nedanstående år sammanlagt beräknats till, respektive redovisats med följande belopp:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring + Nedgång - kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	10,651,050	10,528,023	+ 961,958
» 1928/1929 .....	11,643,150	11,444,547	+ 916,524
» 1929/1930 .....	12,724,600	13,194,876	+1,750,329
» 1930/1931 .....	13,860,400	13,300,533	+ 105,657
» 1931/1932 .....	13,570,800	13,194,993	- 105,540
» 1932/1933 .....	13,117,000	.	.

I anslutning till riksräkenskapsverket delgivna, i statskontoret respektive riksgäldskontoret verkställda beräkningar har riksräkenskapsverket i inkomsttabellen upptagit nedanstående belopp såsom överskott från statens utlåningsfonder.

Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby .....	kronor	105,000
Allmänna järnvägslånefonden .....	»	975,000
Bibanelånefonden .....	»	100
Vattenkraftslånefonden .....	»	435,000
Allmänna byggnadslånefonden .....	»	11,100
Luftfartslånefonden .....	»	40,000
Studielånefonden .....	»	30,000
Statens avdikningslånefond .....	»	900,000
Egnahemslånefonden .....	»	8,000,000
Fiskerilånefonden .....	»	100,000
Dräneringsfonden .....	»	100
Norrländska nyodlingsfonden .....	»	15,000
Jordförmedlingsfonden .....	»	20,000
Lånefonden för inköp av ädla avelsston .....	»	100
Lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerras .....	»	100
Täckdikningslånefonden .....	»	150,000
Allmänna nyodlingsfonden .....	»	15,000
Statens mejerilånefond .....	»	100,000
Kraftledningslånefonden .....	»	600,000
Gödselvärdslånefonden .....	»	20,000
Statens fjäderfållånefond .....	»	100
Hemslöjdslånefonden .....	»	5,000

## 82 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond .....	kronor	3,000
Lånefonden för inköp av renar .....	»	100
Kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond .....	»	1,000
Spannmålslagerhusfonden .....	»	10,000
Spannmålskreditfonden .....	»	60,000
Statens kalkbrukslånefond .....	»	100
Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift ...	»	9,000
Kommunskogslånefonden .....	»	100
Hantverkslånefonden .....	»	12,000
Rederilånefonden .....	»	950,000
Industrilånefonden .....	»	160,000
Fonden för låneunderstöd .....	»	625,000

Sammanlagt kunna överskotten från statens utlåningsfonder sålunda beräknas till 13,351,900 kronor.

### IV. Statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Överskotten från denna fond hava utgjort:

	Beräknad inkomst kronor	Behållen inkomst kronor	Stegring kronor
Budgetåret 1927/1928 .....	3,100,000	3,629,430	594,088
» 1928/1929 .....	3,400,000	3,939,175	309,745
» 1929/1930 .....	4,000,000	4,322,295	383,120
» 1930/1931 .....	4,300,000	4,412,012	89,717
» 1931/1932 .....	4,600,000	4,715,749	303,737
» 1932/1933 .....	4,500,000	.	.

Avkastningen av denna fond, som vid utgången av budgetåret 1931/1932 utvisade en behållning av 103.15 miljoner kronor, har för budgetåret 1933/1934 av statskontoret beräknats till 4.60 miljoner kronor. Därest i enlighet med av riksräkenskapsverket i underdånig skrivelse den 24 sistlidne september framlagt förslag under innevarande budgetår av fondens tillgångar omkring 10 miljoner kronor komma att tagas i anspråk för förstärkning av kassafonden, skulle emellertid enligt statskontorets beräkning avkastningen under nästkommande budgetår stanna vid 4.20 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket har med utgångspunkt från sistangivna förutsättning för budgetåret 1933/1934 beräknat inkomsten av statsverkets fond av rusdrycksmedel till 4,200,000 kronor.

### C. Andel i riksbankens vinst.

Beräkning av denna inkomstpost torde icke förväntas av riksräkenskapsverket.

Riksräkenskapsverket vill emellertid erinra, att ämbetsverket vid avgivande år 1926 och år 1930 av inkomstberäkningar för budgetåren 1927/1928 och 1931/1932, på närmare anförda skäl förordnat, att för framtiden riksbanksvinsten skulle i riksstaten upptagas icke för — såsom nu — det år, som gått till ända närmast innan riksstaten fastställs, utan för det år, som utlöper under respektive budgetår. Med den nya ordningen skulle sålunda under budgetåret 1933/1934 kunna upptagas utom vinsten för år 1932 jämväl vinsten för år 1933. Definitivt beslut om det belopp av riksbanksvinsten för sistnämnda år, som skulle tillföras statsregleringen, borde emellertid fattas först vid 1934 års riksdag, sedan vinstbeloppet blivit känt. Med hänsyn till den ytterligare, mycket stora nedgång av skattebudgetens inkomster, som enligt riksräkenskapsverkets i det föregående gjorda beräkningar otvivelaktigt är att emotse för budgetåret 1933/1934, har riksräkenskapsverket ånyo velat bringa i erinran den möjlighet till erhållande av en engångsinkomst från riksbanken, som enligt ämbetsverkets åsikt sålunda föreligger.

### D. Riksgäldskontorets inkomstmedel.

För budgetåret 1932/1933 har i riksstaten uppförts en ny inkomstitel, benämnd riksgäldskontorets inkomstmedel och beräknad till ett belopp av 11,550,000 kronor. Denna titel är avsedd i första hand för redovisning av de ränteinkomster, som kunna väntas inflyta till riksgäldskontoret i samband med de av 1932 års riksdag beviljade krediterna åt Skandinaviska kreditaktiebolaget. Å denna titel skola tillika redovisas de riksgäldskontorets ränteinkomster m. m., vilka hittills ingått bland »diverse inkomster».

Av den å sid. 59 införda sammandragstablan över inkomsterna för budgetåret 1931/1932 å »diverse inkomster» framgår, att de av riksgäldskontoret under detta budgetår redovisade inkomsterna av ifrågavarande slag uppgingo till 3,115,362 kronor. Häri ingår emellertid ett belopp av 2,477,821 kronor utgörande avbetalning å trafikaktiebolaget Grängesberg — Oxelösunds skuld till statsverket å 13,227,821 kronor enligt avräkning i samband med 1927 års malmavtal. Under nu löpande budgetår kommer att bland riksgäldskontorets inkomstmedel redovisas ytterligare en avbetalning uppgående till 1,931,158 kronor, utgörande återstoden av den del av statsverkets fordran hos bolaget, vilken betraktats såsom uppkommen av andra statsinkomster än lånemedel. Riksräkenskapsverket kan ej underlåta att framhålla, att nämnda avbetalningar rätteligen synas

## 84 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.

hava bort redovisas å titeln »diverse inkomster», enär desamma avse icke-lånemedel. Detsamma gäller den del av räntebetalningen å skulden, som icke hänför sig till lånemedel. Detta förhållande kommer emellertid ej att få betydelse för budgetåret 1933/1934.

I en riksräkenskapsverket delgiven, till finansdepartementet avlämnad förslagsberäkning har riksgäldskontoret uppskattat bruttoinkomsterna för budgetåret 1933/1934 å här ifrågavarande inkomsttitel till sammanlagt 12,998,400 kronor. Då emellertid titeln torde komma att belastas med vissa utgifter, har riksgäldskontoret beräknat den behållna inkomsten till 12,800,000 kronor.

Under hänvisning till nämnda förslagsberäkning får riksräkenskapsverket hemställa, att titeln riksgäldskontorets inkomstmedel i riksstaten för budgetåret 1933/1934 uppföres med ett belopp av 12,800,000 kronor.

### E. I anspråk tagna kapitaltillgångar.

I underdånig skrivelse den 14 november 1932 har riksräkenskapsverket föreslagit, att beträffande anslag till verkliga utgifter måtte för budgetens finansiering tagas i anspråk obehövligen reservationer å anslag med ett sammanlagt belopp av 444,919 kronor 84 öre. Av reservationer å kapitalökningsanslag, anvisade av andra statsinkomster än lånemedel, har riksräkenskapsverket samtidigt beräknat såsom disponibla för riksstaten för budgetåret 1933/1934 tillhoppa 220,000 kronor.

Beräkning av i anspråk tagna kapitaltillgångar å statsverkets fond av rusedrycksmedel torde icke förväntas av riksräkenskapsverket.

I en riksräkenskapsverket delgiven förslagsberäkning över riksgäldskontorets inkomster har beräknats, att av allmänna byggnadslånefondens medel 28,900 kronor kunna tagas i anspråk för riksstaten under nästkommande budgetår.

Riksräkenskapsverket har på grund av vad sålunda anförts i inkomstabellen infört förestående kapitaltillgångar med följande belopp:

Reservationer å anslag för verkliga utgifter.....	kronor 444,920
Reservationer å anslag för kapitalökning .....	» 220,000
Statens produktiva fonder .....	» 28,900.

### F. Lånemedel.

Vad först angår i anspråk tagna reservationer å lånemedelsanslag, har riksräkenskapsverket i underdånig skrivelse den 14 november 1932 föreslagit, att ett belopp av 959,318 kronor 9 öre, utgörande reservationer å dylika anslag, skall tagas i anspråk för riksstaten för budgetåret 1933/1934.

Beträffande rubriken återbetalningar beräknar riksgäldskontoret, att

## Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934. 85

för budgetåret 1933/1934 till kontoret återlevererade, för sina ursprungliga ändamål ej erforderliga lånemedel uppgå till följande belopp:

Postverket.....	kronor	5,850: 01
Statens järnvägar .....	»	238,613: 52
Allmänna järnvägslånefonden .....	»	1,000,000: —
Fonden för låneunderstöd .....	»	31,231: 39
Fonden för varukredit .....	»	68,512: 89
Fonden för förlag till statsverket .....	»	2,448,825: —
	<b>Summa kronor</b>	<b>3,793,032: 81</b>

Då riksräkenskapsverket saknar anledning att yttra sig om inkomstiteln »övriga lånemedel», har ämbetsverket i inkomsttabellen uppfört inkomsterna av lånemedel sålunda:

I anspråk tagna reservationer .....	kronor	959,318
Återbetalningar .....	»	3,793,033
Övriga lånemedel .....	»	.

En sammanställning av slutresultaten av riksräkenskapsverkets beräkningar rörande de verkliga inkomsterna för budgetåret 1933/1934 återfinnes i den förut omnämnda, till inkomstberäkningen fogade bilagan B. För jämförelse hava i sammanställningen jämväl införts motsvarande inkomstsummor enligt riksstaten för budgetåret 1932/1933. Vad inkomstitlarnas hänförelse till specialbudgeter beträffar, hava härvid rusdrycksmedelsinkomsterna på grund av de för innevarande budgetår gällande bestämmelserna — i motsats till tidigare budgetår — i sin helhet redovisats under allmänna budgeten.

Ur sammanställningen inhämtas följande.

Vad först angår de till allmänna budgeten hörande inkomsterna, understiger den av riksräkenskapsverket för budgetåret 1933/1934 beräknade inkomstsumman, 598.9 miljoner kronor, motsvarande i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptagna inkomster med 65.0 miljoner kronor.

De egentliga statsinkomsterna utvisa en nedgång med 55.4 miljoner kronor i förhållande till motsvarande riksstatsbelopp för budgetåret 1932/1933. Minskningen faller med huvuddelen eller 53.7 miljoner kronor på skatterna. Inkomsterna av statens produktiva fonder hava i riksräkenskapsverkets inkomstberäkning sänkts med 10.8 miljoner kronor i förhållande till motsvarande riksstatsbelopp för budgetåret 1932/1933. Minskningen hänför sig så gott som uteslutande till statens affärsverksamhet. Riksgäldskontorets inkomstmedel däremot förete en stegring av 1.2 miljoner kronor.

Beträffande de till specialbudgeterna hänförliga inkomstitlarna understiger det av riksräkenskapsverket för budgetåret 1933/1934 beräkna-

**86 Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.**

de summabeloppet, 79.9 miljoner kronor, det i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptagna motsvarande beloppet med 8.0 miljoner kronor.

Slutsumman av de utav riksräkenskapsverket för budgetåret 1933/1934 beräknade inkomstitlarna å skattebudgeten, 678.8 miljoner kronor, understiger summan för motsvarande titlar enligt riksstaten för budgetåret 1932/1933 med 73.0 miljoner kronor.

Stockholm den 8 december 1932.

Underdånigst

*Erik Stridsberg*

*P. S. Runemark*

---

# TABELLER

## Utfallet av riksstaten för

Miljoner

	riks- staten upp- tagna belopp	Utfallet enligt budget- redovis- ningen	Netto- över- skott	Netto- under- skott
<b>Skattebudgeten.</b>				
<i>Allmänna budgeten.</i>				
Inkomster:				
1. Verkliga inkomster:				
a. Egentliga statsinkomster .....	514.24	511.05	—	3.19
b. Inkomster av statens produktiva fonder .....	110.22	98.12	—	12.10
c. Andel i riksbankens vinst .....	16.00	16.00	—	—
Säger för verkliga inkomster	640.46	625.17	—	15.29
2. I anspråk tagna kapitaltillgångar:				
a. Reservationer å anslag .....	—	0.08	0.03	—
b. Statens produktiva fonder .....	0.03	0.08	—	—
c. Fonden för statsskuldens amortering .....	16.96	31.96	15.00	—
d. Kassafonden .....	31.98	31.98	—	—
Säger för i anspråk tagna kapitaltillgångar	48.97	64.00	15.03	—
Säger för inkomster	689.43	689.17	—	0.26
Nettounderskott täckt av kassafonden .....	—	30.65		
Summa	<b>689.43</b>	<b>719.82</b>		
<i>Specialbudgeterna.</i>				
1. Utjämningskatt och viss del av stämpelmedel (hälften av lotterivinstskatten) .....	5.60	6.18	0.53	—
2. Automobilskatte-medel .....	60.00	58.77	—	1.23
3. Rusdrycksmedel till den del, som icke ingår i all- männa budgeten .....	38.60	43.56	4.96	—
4. Uppbörd i statens verksamhet att direkt överföras till särskilda diversemedelsfonder .....	2.40	2.85	0.45	—
5. I anspråk tagna kapitaltillgångar av statsverkets fond av rusdrycksmedel .....	5.42	5.43	0.01	—
Säger för inkomster	112.02	116.74	4.72	—
Summa	<b>112.02</b>	<b>116.74</b>		
<i>Sammanlagda skattebudgeten.</i>				
Inkomster .....	801.45	805.91	4.46	—
Nettounderskott täckt av kassafonden .....	—	30.65		
Tillsammans	<b>801.45</b>	<b>836.56</b>		
<b>Lånebudgeten.</b>				
Lånemedel:				
1. I anspråk tagna reservationer å anslag .....	0.20	0.77	0.57	—
2. Återbetalningar .....	3.80	3.80	—	—
3. Övriga lånemedel .....	68.80	68.23	—	0.57
Säger för lånemedel	72.80	72.80	—	—
Summa	<b>72.80</b>	<b>72.80</b>		
<b>Totala budgeten.</b>				
Inkomster .....	874.25	878.71	4.46	—
Nettounderskott täckt av kassafonden .....	—	30.65		
Tillsammans	<b>874.25</b>	<b>909.36</b>		

budgetåret 1931/1932.

Bilaga A.

kronor.

	I riks- staten upp- tagna belopp	Utfallet enligt budget- redovis- ningen	Netto- bespa- ring	Netto- mer- utgift
<b>Skattebudgeteten.</b>				
<i>Allmänna budgeteten.</i>				
Utgifter:				
1. Verkliga utgifter:				
a. Utgifter utom räntor å statsskulden m. m. ....	590.85	611.56	—	20.71
b. Räntor å statsskulden m. m. ....	81.62	81.26	0.36	—
Säger för verkliga utgifter	672.47	692.82	—	20.35
2. Utgifter för kapitalökning:				
a. Statens produktiva fonder .....	8.46	9.41	—	0.95
b. Statens övriga fonder .....	8.50	8.49	0.01	—
Säger för utgifter för kapitalökning	16.96	17.90	—	0.94
Säger för utgifter	689.43	710.72	—	21.29
Nettoökning av till inkomstsidan icke omförda reser- vationer å anslag .....	—	9.10		
Summa	689.43	719.82		
<i>Specialbudgeterna.</i>				
1. Avsättning till skatteutjämningsmedlens fond .....	5.60	6.13	—	0.53
2. Avsättning till automobilskattemedelsfonden .....	60.00	58.77	1.23	—
3 a. Avsättning till statsverkets fond av rusdrycksmedel	5.00	5.00	—	—
b. Avbetalning å statsskulden .....	33.60	38.56	—	4.96
4. Avsättning till bankinspektionens m. fl. fonder ...	2.40	2.85	—	0.45
5. Anslag att utgå av statsverkets fond av rusdrycks- medel .....	5.42	5.21	0.21	—
Säger för utgifter	112.02	116.52	—	4.50
Nettoökning av till inkomstsidan icke omförda reser- vationer å anslag .....	—	0.22		
Summa	112.02	116.74		
<i>Sammanlagda skattebudgeteten.</i>				
Utgifter .....	801.45	827.24	—	25.79
Nettoökning av till inkomstsidan icke omförda reser- vationer å anslag .....	—	9.32		
Tillsammans	801.45	836.56		
<b>Lånebudgeteten.</b>				
Utgifter för kapitalökning:				
1. Statens produktiva fonder .....	72.88	66.11	6.27	—
2. Statens övriga fonder .....	0.42	0.51	—	0.09
Säger för utgifter för kapitalökning	72.80	66.62	6.18	—
Nettoökning av till inkomstsidan icke omförda reser- vationer å anslag .....	—	6.18		
Summa	72.80	72.80		
<b>Totala budgeteten.</b>				
Utgifter .....	874.26	893.86	—	19.61
Nettoökning av till inkomstsidan icke omförda reser- vationer å anslag .....	—	15.50		
Tillsammans	874.26	909.36		

## Bilaga B.

**Jämförelse mellan verkliga inkomster, med undantag av andel i riksbankens vinst, enligt riksstaten för budgetåret 1932/1933 och enligt riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1933/1934.**

	Riks- staten 1932/1933	Inkomst- beräk- ningen 1933/1934	Netto- ökning 1932/1933—1933/1934	Netto- minskning 1932/1933—1933/1934
	<b>Allmänna budgeten.</b>			
1. Egentliga statsinkomster:				
Skatter .....	539,880,000	486,155,000	—	53,725,000
Uppbörd i statens verksamhet .....	12,581,000	12,226,000	—	355,000
Diverse inkomster .....	4,864,973	3,500,000	—	1,364,973
Säger	557,325,973	501,881,000	—	55,444,973
2. Inkomster av statens produktiva fonder:				
Statens affärsverksamhet .....	75,775,000	65,030,000	—	10,745,000
Statens aktier .....	1,595,100	1,595,100	—	—
Statens utlåningsfonder .....	13,117,000	13,351,900	234,900	—
Statsverkets fond av rusdrycksmedel ...	4,500,000	4,200,000	—	300,000
Säger	94,987,100	84,177,000	—	10,810,100
3. Riksgäldskontorets inkomstmedel .....	11,550,000	12,800,000	1,250,000	—
Summa	<b>663,863,073</b>	<b>598,858,000</b>	—	<b>65,005,073</b>
<b>Specialbudgeterna.</b>				
1. Utjämningskatt och viss del av stämpel- medel (hälften av lotterivinstskatten) ...	5,300,000	5,300,000	—	—
2. Automobilskattemedel .....	80,000,000	72,000,000	—	8,000,000
3. Uppbörd i statens verksamhet att direkt överföras till särskilda diversemedels- fonder .....	2,615,000	2,615,000	—	—
Summa	<b>87,915,000</b>	<b>79,915,000</b>	—	<b>8,000,000</b>
<b>Tillsammans.</b>				
1. Egentliga statsinkomster .....	645,240,973	581,796,000	—	63,444,973
2. Inkomster av statens produktiva fonder ...	94,987,100	84,177,000	—	10,810,100
3. Riksgäldskontorets inkomstmedel .....	11,550,000	12,800,000	1,250,000	—
Summa	<b>751,778,073</b>	<b>678,773,000</b>	—	<b>73,005,073</b>

## Bilaga C.

## Specifikation av statens inkomster för budgetåret 1933/1934.

		Kronor
<b>A. Egentliga statsinkomster.</b>		
<b>I. Skatter:</b>		
1. Mantalspenningar .....	1,000,000	
2. Prästerskapets till statsverket indragna tionde ..	1,555,000	
3. Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:		
a. Inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevillning</i> .....	108,000,000	
b. Extra inkomst- och förmögen- hetsskatt, <i>bevillning</i> .....	9,000,000	
c. Utjämningskatt, <i>bevillning</i> ....	4,100,000	
d. Utskiftningskatt, <i>bevillning</i> ....	100,000	
e. Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevill-         ning</i> .....	400,000	
f. Stämpelmedel, <i>bevillning</i> .....	45,000,000	166,600,000
4. Automobilskattemedel, <i>bevillning</i> .....		72,000,000
5. Tullar och acciser:		
a. Tullmedel, <i>bevillning</i> .....	120,000,000	
b. Accis å silke, <i>bevillning</i> .....	800,000	
c. Tobaksskatt, <i>bevillning</i> .....	70,000,000	
d. Brännvinstillverkningskatt, <i>be-         villning</i> .....	17,000,000	
e. Rusdrycksförsäljningsmedel, <i>be-         villning</i> :		
α. Partihandelsbolag .....	10,000,000	
β. Detaljhandelsbolag .....	19,000,000	
f. Omsättnings- och utskänkings- skatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	65,000,000	
g. Maltsskatt, <i>bevillning</i> .....	20,500,000	322,300,000
		563,455,000
<b>II. Uppbörd i statens verksamhet:</b>		
1. Vattendomstolsavgifter .....	25,000	
2. Bidrag till försäkringsrådet och riksförsäkringsan- stalten .....	1,150,000	
3. Avgifter för registrering av motorfordon .....	650,000	
4. Avgifter för besiktning av motorfordon .....	1,000,000	
5. Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendommar .....	460,000	
6. Inkomst av myntning och justering .....	1,000,000	

		Kronor
7. Kontrollstämpelmedel . . . . .	450,000	
8. Bidrag till bankinspektionen . . . . .	80,000	
9. Bidrag till fondinspektionen . . . . .	60,000	
10. Bidrag till sparbanksinspektionen . . . . .	80,000	
11. Bidrag för tillsyn över sparbankerna . . . . .	200,000	
12. Avgifter för kontroll å handeln med skattefri sprit	31,000	
13. Inkomster av tandläkarinstitutet . . . . .	335,000	
14. Terminsavgifter från läroverken . . . . .	1,200,000	
15. Avgifter för granskning av biografbilder . . . . .	135,000	
16. Totalisatormedel . . . . .	800,000	
17. Inkomster av statens lagerhus och fryshus . . . . .	100,000	
18. Inkomster av statens centrala frökontrollanstalt	190,000	
19. Fyr- och båkmedel . . . . .	2,600,000	
20. Lotspenningar . . . . .	2,400,000	
21. Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter	1,500,000	
22. Bidrag till försäkringsinspektionen . . . . .	95,000	
23. Inkomster av statens provningsanstalt . . . . .	300,000	
<b>III. Diverse inkomster . . . . .</b>		<b>14,841,000</b>
		<b>3,500,000</b>
<b>Säger för egentliga statsinkomster 581,796,000 kronor.</b>		
<b>B. Inkomster av statens produktiva fonder.</b>		
<b>I. Statens affärsverksamhet:</b>		
1. Postverket, <i>bevillning</i> . . . . .	15,000,000	
2. Telegrafverket . . . . .	25,000,000	
3. Statens järnvägar . . . . .	4,500,000	
4. Statens vattenfallsverk:		
a. Kraftverken . . . . .	16,550,000	
b. Kanalverken . . . . .	200,000	
c. Fastighetsförvaltningen . . . . .	250,000	
	17,000,000	
5. Domänverket . . . . .	3,500,000	
6. Statens reproduktionsanstalt . . . . .	30,000	
	30,000	65,030,000
<b>II. Statens aktier:</b>		
1. Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag . . . . .	100	
2. Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet . . . . .	1,595,000	
	1,595,000	1,595,100
<b>III. Statens utlåningsfonder:</b>		
1. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	105,000	
2. Allmänna järnväglånefonden . . . . .	975,000	
3. Bibanelånefonden . . . . .	100	
4. Vattenkraftslånefonden . . . . .	435,000	
5. Allmänna byggnadslånefonden . . . . .	11,100	
6. Luftfartslånefonden . . . . .	40,000	
7. Studielånefonden . . . . .	30,000	
8. Statens avdikningslånefond . . . . .	900,000	

		Kronor
9. Egnahemslånefonden . . . . .	8,000,000	
10. Fiskerilånefonden . . . . .	100,000	
11. Dräneringsfonden . . . . .	100	
12. Norrländska nyodlingsfonden . . . . .	15,000	
13. Jordförmedlingsfonden . . . . .	20,000	
14. Lånefonden för inköp av ädla avelsston . . . . .	100	
15. Lånefonden för inköp av avelshingstar av arden- nerras . . . . .	100	
16. Täckdikningslånefonden . . . . .	150,000	
17. Allmänna nyodlingsfonden . . . . .	15,000	
18. Statens mejerilånefond . . . . .	100,000	
19. Kraftledningslånefonden . . . . .	600,000	
20. Gödselvärdslånefonden . . . . .	20,000	
21. Statens fjäderfållånefond *. . . . .	100	
22. Hemslöjdslånefonden . . . . .	5,000	
23. Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bo- stadsförbättringslånefond . . . . .	3,000	
24. Lånefonden för inköp av renar . . . . .	100	
25. Kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond . . . . .	1,000	
26. Spannmålslagerhusfonden . . . . .	10,000	
27. Spannmålskreditfonden . . . . .	60,000	
28. Statens kalkbrukslånefond . . . . .	100	
29. Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motor- drift . . . . .	9,000	
30. Kommunslogslånefonden . . . . .	100	
31. Hantverkslånefonden . . . . .	12,000	
32. Rederilånefonden . . . . .	950,000	
33. Industrilånefonden . . . . .	160,000	
34. Fonden för låneunderstöd . . . . .	625,000	13,351,900
<b>IV. Statsverkets fond av rusdrycksmedel . . . . .</b>		4,200,000
<b>Säger för inkomster av statens produktiva fonder 84,177,000 kronor.</b>		
<b>C. Andel i riksbankens vinst . . . . .</b>		•
<b>D. Riksgäldskontorets inkomstmedel . . . . .</b>		12,800,000
<b>E. I anspråk tagna kapitaltillgångar.</b>		
1. Reservationer å anslag för verkliga utgifter . . . . .	444,920	
2. Reservationer å anslag för kapitalökning . . . . .	220,000	
3. Statens produktiva fonder . . . . .	28,900	693,820
<b>F. Lånemedel.</b>		
1. I anspråk tagna reservationer . . . . .	959,318	
2. Återbetalningar . . . . .	3,793,033	
3. Övriga lånemedel . . . . .	•	•
	Summa	•

*Bilaga II.*

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Finansdepartementet.

Fullmäktige i riksgäldskontoret få härmed överlämna förslagsvis uppgjorda beräkningar över de riksgäldskontorets inkomster och utgifter under tiden 1 juli 1933—30 juni 1934, som böra upptagas i riksstaten för nämnda budgetår.

Stockholm den 24 november 1932.

**KARL HILDEBRAND.**

H. S. TAMM.

ERIC HALLIN.

*John Hägglund.*

---

## 2 Riksgäldsfullmäktiges yttrande ang. riksgäldskontorets ställning.

### Förslagsberäkning

över riksgäldskontorets inkomster och utgifter, som böra upptagas  
i riksstaten för budgetåret 1933/1934.

### Inkomster.

#### B. Inkomster av statens produktiva fonder.

##### III. Statens utlåningsfonder (överskott).

2. Allmänna järnvägslånefonden .....	kr.	975,000: —
3. Bibanelånefonden .....		100: —
5. Allmänna byggnadslånefonden .....	»	11,100: —
27. Spannmålskreditfonden .....	»	60,000: —
32. Fonden för låneunderstöd .....	»	625,000: —

D. Riksgäldskontorets inkomstmedel... kr. 12,800,000: —

#### E. I anspråk tagna kapitaltillgångar.

3. b. Övriga fonder\* .....

kr.	28,900: —
-----	-----------

#### F. Lånemedel.

2. Återbetalningar .....

kr.	3,793,033: —
-----	--------------

### Utgifter.

#### Verkliga utgifter.

##### XIII. Riksdags- och revisionskostnader m. m.

1. Riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus, <i>förslagsanslag</i> .....	kr.	3,100,000: —
2. Avlöningar och pensioner m. m. vid riksgälds- och riksdagsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> .....	»	490,000: —
3. Kontorsexpenser, inlösningsprovisioner och andra omkostnader för statsskulden, <i>förslagsanslag</i> .....	»	250,000: —

\* Allmänna byggnadslånefonden.

Riksdagsbiblioteket:

4. Avlöningar, arvoden m. m., vikariatsersättningar och expenser, <i>förslagsanslag</i> ... ..	kr. 63,000:—	
5. Riksdagsbibliotekets komplettering och utvidgning, <i>reservationsanslag</i> ... ..	» 22,000:—	kr. 85,000:—
6. Avlöningar, resekostnader och expenser för justitieombudsmannen och hans expedition, <i>förslagsanslag</i> ... ..	»	65,000:—
7. Avlöningar, resekostnader och expenser för militieombudsmannen och hans expedition, <i>förslagsanslag</i> ... ..	»	65,000:—
	Summa kr.	4,055,000:—

XIV. Räkter å statsskulden m. m.

A. Den fonderade statsskulden.

Av staten upptagna obligationslån.

1. Räkter å 1886 års $3\frac{1}{2}$ % lån, <i>förslagsanslag</i> kr.	1,501,593:—
2. » » 1887 » 3.6 % » .....	» 3,012,817:—
3. » » 1888 » 3 % » .....	» 725,494:—
4. » » 1890 » $3\frac{1}{2}$ % » .....	» 324,412:—
5. » » 1894 » 3 % » .....	» 506,358:—
6. » » 1899 » $3\frac{1}{2}$ % » .....	» 770,824:—
7. » » 1900 » $3\frac{1}{2}$ % » .....	» 1,271,200:—
8. » » 1904, 1906 och 1907 årens $3\frac{1}{2}$ % lån .....	» 4,404,960:—
9. » » 1908 års $3\frac{1}{2}$ % lån .....	» 1,906,800:—
10. » » 1911 » $3\frac{1}{2}$ % » .....	» 2,520,000:—
11. » » 1913 » $4\frac{1}{2}$ % » .....	» 3,240,000:—
12. » » 1923 » $4\frac{1}{2}$ % » .....	» 1,280,691:—
13. Vinster » 1923 » premieobligationslån .....	» 3,000,000:—
14. Räkter » 1923 » 5 % lån, <i>förslagsanslag</i> .....	» 1,664,560:—
15. » » 1924 » $5\frac{1}{2}$ % » .....	» 6,154,500:—
16. » » 1927 » $4\frac{1}{2}$ % » .....	» 3,036,011:—
17. » » 1929 » $4\frac{1}{2}$ % » .....	» 9,250,628:—
18. » » 1930 » $4\frac{1}{2}$ % » .....	» 12,296,975:—
19. » » 1931 » 4 % » .....	» 5,051,584:—
20. Vinster » 1931 » premieobligationslån .....	» 4,300,000:—
21. Räkter » 1932 » $4\frac{1}{2}$ % lån, <i>förslagsanslag</i> .....	» 4,635,000:—
	kr. 70,854,407:—

Lån hos statsinstitutioner och fonder.

22. Räkter å lån hos statens pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i> kr.	6,160,000:—
23. » » » » pensionsförsäkringsfonden, <i>förslagsanslag</i> .....	» 495,000:—
24. » » » » postverkets pensionsfond, <i>förslagsanslag</i> .....	» 475,000:—
25. » » » » telegrafverkets pensionsfond, <i>förslagsanslag</i> .....	» 450,000:—

4 Riksgäldsfullmäktiges yttrande ang. riksgäldskontorets ställning.

26.	Ränta å lån hos statens järnvägars pensionsfond, <i>förslagsanslag</i> .....	kr.	315,000: —	
27.	» » » » postverkets förnyelsefond, <i>förslagsanslag</i> .....	»	270,000: —	
28.	» » » » vattenfallsverkens förnyelsefonder, <i>förslagsanslag</i> .....	»	1,290,000: —	kr. 9,455,000: —

Av staten övertagna lån.

29.	Ränta å Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags obligationslån .....	kr.	6,720: —	
	Räntor å järnvägsaktiebolaget Malmö—Kontinentens obligationslån:			
30.	Av år 1898 .....	kr.	23,800: —	
31.	» » 1902 .....	»	14,520: —	38,320: —
	Räntor å Mora—Vänerns järnvägsaktiebolags obligationslån:			
32.	Av $\frac{1}{7}$ 1896 .....	kr.	13,940: —	
33.	» $\frac{1}{9}$ 1896 .....	»	3,460: —	
34.	» år 1903 .....	»	71,055: —	88,455: —
				» 133,495: —

Övrig fonderad statsskuld.

35.	Årsanslaget till Hans Maj:t Konungen, <i>reservationsanslag</i> .....	kr.	300,000: —	
36.	Ränta å köpeskillingen för fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm, <i>reservationsanslag</i> .....	»	90,000: —	
37.	Ränta å konung Carl XIII:s hemgiftskapital, <i>reservationsanslag</i> .....	»	7,500: —	
38.	Ränta å Göta kanals reparationsfond .....	»	7,045: —	404,545: —
	Säger för den fonderade statsskulden	kr.	80,847,447: —	

B. Den tillfälliga statsskulden.

1.	Räntor å statsskuld förbindelser samt diskont å växlar, <i>förslagsanslag</i> .....	kr.	7,516,000: —
----	---	-----	--------------

C. Fonder m. m.

1.	Ränta å pensionsfonden för vissa riksdagens verk, <i>förslagsanslag</i> .....	kr.	11,000: —
2.	Ränta å Bergsjö bredspårsfond, <i>förslagsanslag</i> .....	»	3,053: —
3.	Ränta å medgiven och beräknad, ännu icke verkställd upplåning, <i>förslagsanslag</i> .....	»	8,000,000: —
4.	Kursförluster vid likvider i utländsk valuta av räntor å vissa statslån, <i>förslagsanslag</i> .....	»	2,300,000: —
	Summa	kr.	10,314,053: —
			98,677,500: —

Utgifter för kapitalökning.

VII. Avbetalning å statsskulden.

A. Amortering å vissa lån.

Av staten upptagna obligationslån.

1. 1886 års	3 1/2 %	lån, förslagsanslag	kr. 936,444: —	
2. 1890 »	3 1/3 %	» .....	» 1,191,556: —	
3. 1899 »	3 1/2 %	» .....	» 739,800: —	
4. 1931 »	4 %	» .....	» 906,800: —	kr. 3,774,600: —

Av staten övertagna lån.

5. Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags obligationslån	kr. 34,000: —	
Järnvägsaktiebolaget Malmö—Kontinentens obligationslån:		
6. Av år 1898	kr. 65,000: —	
7. » » 1902	» 32,000: —	» 97,000: —
Mora—Vänerns järnvägsaktiebolags obligationslån:		
8. Av 1/7 1896	kr. 93,000: —	
9. » 1/9 1896	» 23,000: —	
10. » år 1903	» 128,000: —	» 244,000: — » 375,000: —

B. Fonden för statsskuldens amortering.

1. Avsättning till fonden för statsskuldens amortering, förslagsanslag	— *
Summa	kr. 4,149,600: —

Rörande ovan beräknade inkomster och utgifter för budgetåret 1933/1934 torde följande böra framhållas.

Beträffande beräkningen av *inkomsterna*:

Under titeln »Riksgäldskontorets inkomstmedel» hava upptagits följande beräknade inkomster, nämligen:

Ränta å Skandinaviska Kreditaktiebolagets förlagslån av år 1932 å kr. 100,000,000: —	kr. 5,500,000: —
Ränta å lån till Skandinaviska Kreditaktiebolaget å kr. 114,700,000: — (efter 5 1/8 %)	» 6,308,500: —
Ränta å uppköpta stats- och andra obligationer	» 240,000: —
Ränta å hos utländska banker innestående medel	» 4,000: —
Ränta å s. k. hjälpkrediter, utlämnade från fonden för varukredit	» 320,000: —
Ränta per 2/1 1934 å trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösunds skuld till statsverket enligt 1927 års malmavtal	» 440,900: —
Preskriberade kuponger	» 10,000: —
Kursvinster å i amorteringssyfte uppköpta obligationer	» 175,000: —
Summa	kr. 12,998,400: —

\* Ej beräknad av riksgäldskontoret.

## 6 Riksgäldsfullmäktiges yttrande ang. riksgäldskontorets ställning.

Ifrågavarande titel torde emellertid komma att belastas med utgifter, dels för förräntning av medel, som för förvaltning överlämnas till riksgäldskontoret från statens domänverk och statens reproduktionsanstalt, dels ock för förvaltningen av enskilda med statslån understödda järnvägar, vilkas ägare försatts i konkurstillstånd eller likvidation. Med hänsyn till sålunda påräkneliga utgifter har ovanstående summa reducerats till 12,800,000 kronor.

Under titeln »*Lånemedel. Återbetalningar*» hava upptagits följande till riksgäldskontoret återlevererade, för sina ursprungliga ändamål ej erforderliga lånemedel, nämligen:

### *Postverket.*

Posthus i Hudiksvall (R. 1924/25. Ufk. I. A. 3) .....	kr.	2: 17	
Posthus i Umeå (R. 1928/29. Ufk. I. A. 2) »		1,852: 12	
Inköp av viss fastighet i Borås m. m. samt uppförande därå för postverkets räkning av tillbyggnad till telegrafhuset i nämnda stad (R. 1928/29. Ufk. I. A. 5) »		3,995: 72	kr. 5,850: 01

### *Statens järnvägar.*

Bostadshus för tjänstemän vid postverket, telegrafverket samt statens järnvägar och vattenfallsverk (R. 1921. Ufk. I. E. 1) .....	kr.	60,000: —	
Dubbelspår Rönninge—Järna m. m. (T. 1921. Ufk. I. C. 6) .....	»	48,536: —	
Spåranordningar i anslutning till förefintliga spårsystem (R. 1927/28. I. C. 3) ....	»	77: 52	
Markförvärv (R. 1930/31. I. C. 14).....	»	130,000: —	kr. 238,613: 52

*Allmänna järnväglånefonden* ..... kr. 1,000,000: —

### *Fonden för låneunderstöd.*

Lån åt företag för framställning av jordbrukskalk (R. 1923/24. Ufk. VII. 5) .....	kr.	1,388: 89	
Lån till Sydsvenska kraftaktiebolaget för utförande av kraftverksanläggning vid Karseforsen-Laholmsfallet (R. 1929/30. Ufk. III. 2) .....	»	24,997: 50	
Understöd till återupprättande av viss industriell verksamhet (R. 1927/28. Ufk. III. 1) .....	»	4,845: —	kr. 31,231: 39

### *Fonden för varukredit.*

Varukredit åt vissa nödlidande länder (T. 1921 Ufk. VIII) kr. 68,512: 89

*Fonden för förlag till statsverket.*

Merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén (T. 1918. Vu. IV. G.1)	kr.	900,000: —	
Täckande av förskjutna kostnader för uppförande av intendenturetablissemang å Karlsborg och i Boden (T. 1918. Vu. IV. G. 4)	»	337,150: —	
Merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén (R. 1921. Vu. IV. 2. G. 4)	»	1,211,675: —	2,448,825: —
		Summa kronor	3,793,032: 81

Summan av återbetalningen har avrundats till 3,793,033 kronor.

*Beträffande beräkningen av utgifterna:*

Det under rubriken »*Riksdags- och revisionskostnader m. m.*» uppförda förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus har med hänsyn till å ena sidan besparingar, som kunna förväntas bliva genomförda i anledning av initiativ från riksdagens besparingskommitté, och å andra sidan beräknade nya utgifter från anslaget, främst för reparation av riksdagshuset, ansetts kunna minskas med 160,000 kronor till 3,100,000 kronor.

Anslaget till kontorsexpenser, inlösningsprovisioner och andra omkostnader för statsskulden har minskats med 50,000 kronor till 250,000 kronor.

Övriga anslag under rubriken »*Riksdags- och revisionskostnader*» äro upptagna med oförändrade belopp.

Under rubriken »*Räntor å statsskulden m. m.*» har anslaget till vinster å 1923 års premieobligationslån upptagits med 3,000,000 kronor, utgörande vinstbeloppet vid den i september 1933 inträffande sista dragningen å detta lån. Härjämte har anslaget till ränta å 1923 års 5 % lån, vilket lån blir konvertibelt den 15 september 1933 och då beräknas komma att inlösas, upptagits med ett belopp, motsvarande värdet av den samma dag å lånet förfallande halvårsräntan; i samband härmed har anslaget betecknats såsom förslagsanslag. Å andra sidan har under anslaget till »*Ränta å medgiven och beräknad, ännu icke verkställd upplåning*» ränta beräknats för de nya lån, som måste upptagas för inlösen av förberörda två lån. Under sistnämnda anslag har därjämte ränta beräknats å den nya upplåning, som torde bliva erforderlig under tiden till och med utgången av år 1933 för finansiering av riksgäldskontorets utgifter.

Under ett nytt anslag, betecknat »*Kursförluster vid likvider i utländsk valuta av räntor å vissa statslån*», hava medel beräknats för mötande av de utgifter, som till följd av stegrade utländska växelkurser torde uppkomma vid likvid av statsskuldräntor i utländskt myntslag utöver de för nämnda likvid under respektive ränteanslag, med utgångspunkt från före guldmyntfotens övergivande gällande valutakurser, beräknade beloppen.

Stockholm i riksgäldskontorets kameralbyrå den 22 november 1932.

ANDERS ROSWALL.

Sten Widlund.

*Bilaga III.***P. M.****angående verkningarna på den ekonomiska konjunkturutvecklingen i Sverige av olika åtgärder inom den offentliga hushållningens område.****I.****Problemets natur.**

Efterföljande kortfattade framställning avser att söka klarlägga de allmänaste sammanhangen mellan å ena sidan vissa statsfinansiella åtgärder — förändringar med avseende å omfång och inriktning av olika slags statlig verksamhet samt förändringar med avseende å finansieringen av olika slags statliga utgifter — och å andra sidan den ekonomiska utvecklingen under den närmaste tiden. Med den storleksordning, som den offentliga verksamheten för närvarande har, är det utan vidare givet, att omfånget, inriktningen och finansieringen av denna offentliga verksamhet, som ju till väsentlig del är statlig och även vad beträffar återstoden, som är kommunal, på mångahanda sätt i sista hand dock statligt reglerad, under alla förhållanden komma att utöva ett väsentligt inflytande på den ekonomiska utvecklingen inom landet, d. v. s. på den ekonomiska produktionens volym och inriktning, på pris- och inkomstbildningen, på arbetskraftens sysselsättning, på konsumtionen och kapitalbildningen o. s. v. Det är mycket naturligt, att, även om denna synpunkt icke tillräckligt beaktats under mera normala tider, den nuvarande, både i fråga om djup och långvarighet alldeles extraordinära depressionen tvingar fram denna synpunkt till aktualitet. I alla land bringas man nu att allvarligt övertänka, på vilka vägar staten genom sin finanspolitik skall kunna bispringa det betryckta näringslivet och därigenom även minska de genom näringslivets stockning arbetslösa antal, och i första hand, hur staten skall kunna lägga sin finanspolitik, så att den åtminstone icke onödigtvis skärper den rådande depressionen och därigenom ökar arbetslösheten. Den praktiskt politiska och vetenskapliga diskussion, som i olika länder förts över dessa frågor, har visserligen icke lett till fullständig klarhet på alla punkter. Men vissa av de hithörande ekonomiska sammanhangen ha dock därigenom blivit i så hög grad klarlagda, att man icke behöver anse sig handla alldeles i blindo.

Den efterföljande framställningen tager sikte på de rent ekonomiska sammanhangens utredande. De politiska faktorerna hållas i möjligaste mån utanför densamma. Dessa begränsa dock i så måtto utredningen, som denna i huvudsak kommer att behandla blott sådana finansiella åtgärder, vilka från praktiskt politisk synpunkt i vårt land för närvarande framstå rimliga och möjliga att förverkliga. Den allmänna politiska utgångspunkten är vidare den i skilda läger medgivna önskvärldheten av en

sådan budgetuppläggning, som i möjligaste mån dämpar den ekonomiska depressionen inom landet eller i alla händelser motverkar dess förvärrande. Speciellt tages därvid sikte på den rådande arbetslöshetens bekämpande.

Utredningen gäller i första rummet den svenska finansplanen 1933/1934. En viss internationell konjunkturutveckling tages därvid såsom given. Denna internationella konjunkturutveckling kan ju icke i mera väsentlig grad påverkas genom åtgärder från svensk sida. Det praktiska problemet blir då, vilka allmänna verkningar på speciellt den svenska konjunkturutvecklingens förlopp, som olika tänkbara typer av statsbudget komma att utlösa. Frågan gäller med andra ord: hur skall den svenska statsbudgeten uppläggas för att under givna yttre och inre betingelser lyfta eller uppehålla den svenska konjunkturutvecklingen så högt som möjligt över den, såsom given antagna, internationella konjunkturutvecklingen, och för att minska eller hålla nere arbetslösheten i Sverige vid en så låg nivå som möjligt.

En mera bestämd förutsägelse rörande den internationella konjunkturutvecklingen för den tid, som här är i fråga, möter för närvarande oöverstigliga svårigheter. Den efterföljande diskussionen utgår från att den internationella krissituationen i stort sett kommer att fortvara någorlunda oförändrad — åtminstone vad gäller dess verkningar på svenskt näringsliv — under hela budgetperioden. Ett mera optimistiskt antagande rörande den internationella utvecklingen under ifrågavarande tidrymd synes för närvarande icke vara tillrädligt, allrahelst en kommande återhämtning av den internationella konjunkturen måhända blir långsam och vacklande och under alla förhållanden blott så småningom kommer att fullt ut påverka statens finanser. Och även om under här ifrågavarande tidrymd en bestämd och mera avsevärd internationell konjunkturlättnad skulle inträda, är det osannolikt, att denna skulle så starkt stimulera Sveriges näringsliv och så väsentligt minska den rådande, stora arbetslösheten, att finanspolitiska åtgärder i syfte att hålla konjunkturen uppe och att bringa ned arbetslösheten skulle te sig överflödiga eller skadliga. Ett mera pessimistiskt antagande åter synes för närvarande knappast heller tillrädligt. Skulle den internationella konjunktursituationen än ytterligare försämrats och förbli försämrade under en avsevärd tid framåt, vilket dessvärre ligger inom det möjligas gräns, kunde detta knappast undgå att utöva så svårartade verkningar på svenskt näringsliv, att kanske mycket extraordinära statsfinansiella åtgärder bleve oss påtvungade. Dylika extraordinära åtgärder kunna emellertid icke så långt i förväg utformas med den anpassning till situationen, som i sådant fall vore av nöden.

Det beroende, vari det ekonomiska läget i ett enskilt land står till den internationella konjunkturutvecklingen, förmedlas huvudsakligen via utrikeshandelns volym- och värderelationer samt via de internationella kapitalrörelserna på lång och på kort sikt, d. v. s. de faktorer, vilka balansera varandra på valutamarknaden. Tänkte man sig, att — såsom t. ex. vid internationell guldmyntfot — växelkurserna på utlandet låge fasta, skulle, under eljest lika betingelser inom landet, en minskad efterfrågan i utlandet på svenska exportvaror, en ökad efterfrågan inom landet på utländska importvaror, en kapitalutströmning eller en minskad kapitalinströmning tvinga den svenska riksbanken till en penningpolitik, som skärpte depressionen inom landet. Under samma förutsättningar

skulle å andra sidan en ökad efterfrågan i utlandet på svenska exportvaror, en minskad efterfrågan inom landet på importvaror, en kapitalinströmning eller en minskad kapitalutströmning möjliggöra en relativ konjunkturförbättring. Den utgångspunkt, som valts för efterföljande diskussion, att den internationella konjunktursituationen, vad gäller dess verkningar för svenskt näringsliv, i stort sett kommer att fortvara någorlunda oförändrad under angivna tidrymd framåt, har därför den närmare innebörden, att det antagits, att utlandets efterfrågan på våra exportvaror, prisen utomlands på våra importvaror och efterfrågan inom landet på dessa importvaror samt de internationella kapitalrörelser, som gå över Sveriges gränser, komma att förändra sig på ett sådant sätt, att slutresultatet med avseende å den svenska konjunktursituationen blir i stort sett oförändrat. (Det erinras därvid om, att därest i verkligheten en för det ekonomiska läget i Sverige mera gynnsam utveckling av dessa internationella förhållanden skulle komma att äga rum, de efterföljande slutsatserna — så svårt som läget nu är — icke skulle mista mycket av sitt berättigande, medan en mindre gynnsam utveckling blott skulle skärpa kravet på åtgärder i enahanda syfte.)

Nu äro visserligen växelkurserna på utlandet icke fasta; den svenska kronan är en »fri valuta», reglerad bland annat med hänsyn till det svenska näringslivets intressen. Möjligheterna att genom en ytterligare depreciering av den svenska kronan motväga den internationella depressionens verkningar på det svenska näringslivet äro emellertid vid varje tillfälle i viss mån begränsade.<sup>1</sup> Den svenska kronan bindes internationellt av bland annat följande hänsyn:

1) hänsyn till nationell prestige och till utlandets förtroende till landets ekonomiska och finansiella ställning, vilka båda äro i viss grad beroende av växelkurserna;

2) ovissheten om den framtida internationella utvecklingen av andra länders växelkurser (särskilt Englands) och av världens penningssystem

<sup>1</sup> Av utrymmesskäl kunna här icke de komplikationer behandlas, vilka orsakas av att ej heller de utländska valutornas inbördes värderelationer äro fasta. Förändringar med avseende å dessa värderelationer mellan olika utländska valutor — av vilka det engelska pundets värderelation till guldvalutorna givetvis är den för Sverige viktigaste — förskjuta oavbrutet de nyss berörda internationella förutsättningarna för den svenska konjunkturen. Då guldvalutorna betinga en övervägande del av de importpris, vilka äga karaktären av produktionskostnader i svenskt näringsliv, medan en likaledes övervägande del av exporten noteras i pund sterling, följer därav, att varje sänkning av pundets guldvärde är ägnad att försämra den svenska konjunkturställningen, och tvärtom. En depreciering av den svenska valutan i förhållande till guldvalutorna kan därför sammanträffa med försämrade bytesrelationer, om nämligen det engelska pundet samtidigt deprecieras. För-sämringen av de internationella betingelserna för det svenska näringslivet blir störst, om pundet, såsom nu i höstas, deprecieras mera i förhållande till guldvalutorna än den svenska kronan; resultatet är nämligen då, att våra kostnadspris stiga och våra inkomstpris falla. Eftersom emellertid pundets depreciering i förhållande till guldvalutorna i ett dylikt fall icke kan tänkas vara orsakad av den svenska kronans depreciering, utan skulle ha ägt rum även utan en svensk valutadepreciering, ligger det i sakens natur, att en lägre grad av depreciering av den svenska kronan skulle i än högre grad ha pressat den svenska konjunkturen neråt, liksom att en högre grad av depreciering under eljest lika förhållanden skulle ha betytt en relativ konjunkturlättnad. Framställningen i texten, där det utan vidare talas om en depreciering av den svenska kronan i förhållande till utländska valutor i allmänhet, är följaktligen riktig, om verkningarna fattas i relativ mening: vid varje tillfälle betyder en ökad depreciering av den svenska kronan förbättrade konjunkturförutsättningar i landet *relativt sett*, d. v. s. i jämförelse med vad som skulle ha blivit fallet vid en lägre grad av depreciering. I vad mån konjunkturförutsättningarna förbättrats i *jämförelse med ett tidigare läge*, beror åter bland annat på hur samtidigt andra länders växelkurser inbördes rört sig.

såsom helhet. Så kan det ur olika synpunkter framstå mindre önskvärt att genom ytterligare depreciering av kronans internationella värde föregripa ett ståndpunktstagande vid fall av eventuella förhandlingar om internationella överenskommelser i syfte att nå växelkursstabilisering;

3) risken att en avsevärdare depreciering av den svenska kronan skulle komma att mötas av valuta- och importrestriktioner utomlands, varigenom de gynnsamma verkningarna av deprecieringen på det svenska konjunkturläget bleve förminskade eller rentav utplånade.

Komme inom den här ifrågavarande tidrymden en internationell växelkursstabilisering verkligen till stånd, ligger det i sakens natur, att möjligheterna att genom valutadepreciering påverka den svenska konjunkturen i gynnsam riktning därigenom bleve helt uteslutna; varvid man väl emellertid finge tänka sig, att den sanering av de internationellt ekonomiska förhållandena, som med all säkerhet måste åtfölja eller rentav föregå en dylik växelkursstabilisering, även skulle väsentligen minska behovet därav. Under närvarande tillstånd av internationellt icke stabiliserade växelkurser förändras givetvis dessa här nämnda och andra hänsyn både i vikt och närmare innebörd från tid till annan och därmed även de växelkurser på utlandet, som det för svensk penningpolitik kan vara praktiskt och önskvärt att eftersträva.

Med det sagda har icke varit avsikten att ingå på ett bedömande av den svenska valutapolitiken. De hänsyn, som här nämnts såsom exempel å de motiv, vilka i viss mån binda denna politik, skola således icke granskas med avseende å deras vikt och berättigande. Avsikten har blott varit att framhålla, att det vid varje tillfälle finnes en viss gräns, som kan förändras med förhållandena men alltid såsom gräns består, varefter en ytterligare valutadepreciering icke verkligen är en konjunkturförbättrande åtgärd eller i alla händelser möter praktiska hänsyn, som förhindra dess vidtagande. Denna gräns för önskvärd eller praktiskt möjlig valutadepreciering har här berörts, emedan den jämväl utgör en gräns för en konjunkturförbättrande finanspolitik, i den mån nämligen denna har en direkt eller indirekt tendens att trycka upp växelkurserna på utlandet. Utrymmet inom denna gräns för en konjunkturförbättrande finanspolitik kan visserligen bättre utnyttjas i samma mån man utväljer sådana åtgärder, vilka blott i lägre grad ha denna verkan på växelkurserna. Utrymmet kan vidare utvidgas genom att man finner sig kunna medge en större grad av valutadepreciering eller, som i nästa avdelning skall närmare visas, genom det samtidiga vidtagandet av andra slags åtgärder (på penning- och kapitalmarknaden, i fråga om handelspolitiken, skattepolitiken, lönepolitiken m. m.), vilka i motsats till de nyss antydda finanspolitiska åtgärderna tendera att trycka växelkurserna nedåt och vilka därtill få antagas icke själva vara i motsvarande grad konjunkturförsämrande. Men gränsen har icke försvunnit, även om utrymmet därinom kan utnyttjas bättre eller sämre, och även om gränsen kan förskjutas och utrymmet därigenom vidgas. På grund härav är en viktig synpunkt vid olika finansiella åtgärders bedömande deras verkningar å den svenska valutans internationella värde.

Iakttagandet av den här berörda begränsningen är ena sidan av kravet på finanspolitiken, att den icke får leda till »inflation» i egentlig mening. Den andra sidan av detta praktiska krav innebär ju, att finanspolitiken icke får leda till en *sådan* höjning av prisen inom landet, som — i strid mot vad i penningpolitiska programdeklarationer angivits såsom eftersträvans-

värt — skulle väsentligt stegra *levnadskostnaderna*. Därest emellertid icke den internationella konjunktursituationen skulle mycket avsevärt förändras i förmånlig riktning och förändras på ett sätt som självständigt och utan valutadepreciering, ja sannolikt vid sjunkande växelkurser, skulle ge upphov till även en svensk konjunkturförbättring, rymmes det andra kravet i det första. Utan en kraftig internationell konjunkturuppgång eller utan samband med mycket avsevärda stegringar av växelkurserna på utlandet är nämligen en mera väsentlig uppgång av prisen och framförallt levnadskostnaderna i Sverige för närvarande mycket osannolik. Det finanspolitiska problemet kan därför förenklas: verkningarna på levnadskostnaderna behöva i det följande icke upptagas till särskild undersökning. Kravet på en konjunkturuppehållande finanspolitik, att denna icke skall ge upphov till mera avsevärda stegringar av levnadskostnaderna, täckes mer än tillräckligt av kravet, att den icke skall ge upphov till en depreciering av den svenska valutan, som vid det särskilda tillfället går utöver vad som framstår önskvärt eller praktiskt utifrån de hänsyn, vilka ovan exemplifierats.

Den statsfinansiella situationen i Sverige liksom i andra land kännetecknas för närvarande genom följande allmänna drag:

1) minskade intäkter från flertalet statliga inkomstkällor (vid antaget oförändrade taxor, skalor och tariffer),

2) mycket avsevärda underskott å löpande finansårs redan fastställda budget samt alltmera uttömda fonder och reserver,

3) i olika riktning förändrade statsbehov (vid antaget oförändrade utgiftsstandards). Statsbehoven bli totaliter ökade, varvid visserligen

a) vissa kostnader minskas, framförallt i den mån de direkt eller indirekt bero av prisens höjd, och

b) ett stort antal kostnader stå oförändrade, t. ex. de som grunda sig på åtaganden från statens sida, men samtidigt

c) ett antal kostnadsposter kraftigt ökas, särskilt de som avse den sociala omvårdnaden.

Totalresultatet är alltså: minskade intäkter, tömda reserver, ökade utgifter (allt fortfarande vid antaget oförändrade finansiella standards i nyss angivna mening). Dessa tendenser bli just för närvarande förstärkta dels genom depressionens ovanliga djup, dels på grund av den långa tid, varunder depressionen redan varit rådande.

Det finansiella systemet med sin från det enskilda företagandet lånade uppställnings- och redovisningsstruktur och sina i denna struktur inneboende hushållningsprinciper reagerar i viss utsträckning bestämt och automatiskt inför ett dylikt budgetläge. I denna mening existerar det en »rent finansiell» synpunkt på statens finanser, som varje finansledning tvingas anlägga: det gäller att få debet och kredit att gå ihop, om möjligt utan att vedertagna finansierings- och budgetbalanseringsprinciper alltför mycket komma att överträdas (dessa principer hållas just av detta skäl i alla land åtskilligt elastiska; se under III och IV här nedan). Denna rent finansiella synpunkt kräver, att intäkterna måste bringas att flöda rikligare och att utgifterna måste skäras ned. Då ökade skattebördor för skattebärarna framstå dubbelt ovälkomna under en svår depression, komma ansträngningarna i första hand att inriktas på att tvinga ner utgifterna. Men då dessa till stor del äro — rättsligt eller blott faktiskt — bundna, och då vissa utgifter, t. ex. för understödsverksamheten, måste

stegras, kastas man tillbaka på åtminstone vissa skattestegringar. Budgeten bringas så att balansera, och därvid utnyttjas alltid i viss mån den elasticitet, som vedertagna balanseringsprinciper i olika former inrymma (dolda reserver, förändrad användning av olika slags fonder, minskade avskrivningar och amorteringar, inkomstföregripanden och betalningsuppskjutanden o. s. v.). Då emellertid de sist antydda mera extraordinära möjligheterna alltid äro begränsade och därtill bli alltmer begränsade, ju längre depressionen pågår, i det att dessa möjligheter uttömmas, och då vidare ökad beskattning framstår i hög grad önskelig, kommer den rent finansiella synpunkten praktiskt att löpa ut i ett krav på största möjliga *sparsamhet* vid finansplanens uppgörande.

Jämsides med denna, i själva finanssystemets uppställning inneboende och därför ofrånkomliga, rent finansiella synpunkt gör sig emellertid i synnerhet under en hård och långvarig depressionstid som den närvarande i alla stater en annan synpunkt gällande: den *konjunkturpolitiska*. Utgångspunkten är därvid, som redan antytts, att statens hushållning på ett väsentligt sätt påverkar näringslivets allmänna konjunkturutveckling. Från den utgångspunkten reser sig det redan uppställda spörsmålet, hur finansplanen skall läggas för att i möjligaste mån påverka det ekonomiska läget inom landet i gynnsam riktning. Då depressionen karakteriseras av att arbete och andra produktionsmedel av olika slag i stor utsträckning lämnas outnyttjade, i det att de icke bli föremål för köpkraftig efterfrågan, framstår från denna synpunkt den statliga sparsamheten, vilken ju rent allmänt går ut på minskad efterfrågan även från statens sida på arbete och andra produktionsmedel, såsom i närvarande läge icke höjd över diskussion. Framförallt reser sig emellertid därvid frågan om sparsamhetens rätta inriktning: vilka utgifter skola inskränkas och vilka skola icke inskränkas. Från denna synpunkt måste därvid sparsamhetsåtgärderna bedömas ej blott med hänsyn till de med ifrågavarande statliga utgifter direkt åsyftade ändamålen utan därtjämte med hänsyn till sina allmänt konjunkturpolitiska verkningar på arbetslösheten, produktionsvolymen, konsumtionen och sparandet. Framförallt tränger sig emellertid den konjunkturpolitiska synpunkten in i övervägandena om i vad utsträckning staten behöver skaffa sig nya inkomstkällor, vilka inkomstkällor i så fall skola tillgripas och på vad sätt finansplanen överhuvudtaget skall bringas att balansera.

Med den konjunkturpolitiska synpunkten förenar sig den *socialpolitiska*. Depressionens svåraste sociala verkan ligger i arbetslösheten, och finansplanen måste från denna synpunkt övervägas med hänsyn framförallt till dess verkningar på arbetsmarknaden. Vissa statsutgifter ha ju öppet till uppgift att skapa arbetstillfällen på särskilt hårt drabbade sektioner av arbetsmarknaden (vissa offentliga arbeten), men även alla andra utgifts- och inkomstposter måste övervägas från arbetsmarknadssynpunkt.

En statsbudget i närvarande krissituation har att på ett eller annat sätt lösa konflikten mellan det *rent finansiella* önskemålet att få finansplanen att balansera utan alltför tunga nya skattebördor och utan otillåtliga avsteg från hävdvunna budgetbalanseringsprinciper, det *konjunkturpolitiska* önskemålet att om möjligt förbättra och i alla händelser icke onödigtvis försämra det inre konjunkturläget samt det *socialpolitiska* kravet att framförallt stödja arbetsefterfrågan. Detta praktiska problem måste vidare lösas inom den begränsning, som *valutahänsynen* uppsätta.

Den efterföljande utredningen över de ekonomiska samband, som därvid äro av betydelse, utgår nu vidare ifrån att *alla, i olika framtida situatio-*

ner växlande, tillåtliga penning-, kredit- och valutapolitiska åtgärder att stimulera näringslivet bliva vidtagna, och att likväl det ekonomiska läget är så svårt och arbetslösheten så stor, att de synpunkter, som nyss ställts vid sidan av den rent finansiella, icke äro utan betydelse. Att granska i vad mån den för närvarande i Sverige förda penningpolitiken uppfyller det krav, som här angivits såsom förutsättning för den efterföljande analysen, eller vilka förändringar i detta hänseende, som böra vidtagas för att detta krav skall bliva uppfyllt, ligger utom ramen för denna utredning.

Utredningen disponeras sålunda, att i avdelning II först verkningarna av offentliga arbeten och andra statsutgifter för varaktiga investeringar behandlas (sparsamhet eller icke på »kapitalbudgeten» i vidsträckt bemärkelse). Därefter behandlas i avdelning III verkningarna av utgiftsinskränkning på statens »driftsbudget» i egentlig mening. Finansieringsfrågan skall oavbrutet beaktas i samband med de olika slagen av utgifter, men skall med speciell hänsyn till frågan om valet mellan statlig upplåning och beskattning och om budgetens balansering ånyo upptagas i avdelning IV. I en sista avdelning skola slutligen vissa sammanfattande slutsatser preciseras.

## II.

### Offentliga arbeten.

Depressionen utmärkes framförallt därav, att, på grund av försämrade räntabilitetsrelationer mellan kostnader och intäkter i det privata näringslivet, produktionen — och därvid särskilt den industriella — undergår en väsentlig inskränkning. Detta betyder även, att arbete och andra produktionsmedel bli i ökad grad sysslolösa. I jordbruket uppehålls visserligen produktionen bättre, men det föreligger dock i jordbruket, vid sidan av den växande öppna arbetslösheten, en viss »latent» arbetslöshet, vilken består däri, att i synnerhet vuxen, arbetsför ungdom, som icke på normalt sätt kan finna arbete och utkomstmöjligheter, nödgas kvarstanna i hemmen eller hos arbetsgivare, fastän de icke kunna sysselsättas i fullvärdigt arbete.

Den tanken ligger under dessa förhållanden nära till hands, att det offentliga bör utöka sin verksamhet för att därigenom *dels* direkt sätta de outnyttjade eller undernyttjade produktionsmedlen i verksamhet, *dels* indirekt ge det enskilda näringslivet en stimulans genom de ökade köporder, som på olika vägar resultera ur en sådan offentlig finanspolitik. Landets produktiva resurser skulle då icke i samma grad som eljest gå till spillo. Det offentliga borde med andra ord skapa en *motkonjunktur* och i alla händelser icke genom att inskränka sin verksamhet och sina utgifter förläna ökad styrka åt de depressiva tendenserna. Som redan tidigare omnämnts, kommer denna konjunktur- och socialpolitiska synpunkt — åtminstone skenbart — i strid med den rent finansiella synpunkten på statshushållningen, vilken ju istället talar för inskränkning av statsverksamheten och största möjliga sparsamhet med statens medel. — Verkningarna av och gränserna för en konjunktur- och socialpolitiskt orienterad finanspolitik skola härnedan mera systematiskt utredas, närmast med hänsyn till den önskvärda utsträckningen av »offentliga arbeten», varmed här förstås kapitalinvesteringar i byggnader och anläggningar, vilka med en längre varaktighet tjäna ett allmänt ändamål. I denna avdelning göres därvid icke skillnad mellan sådana kapitalinvesteringar, vilka i trängre

finansiell mening äro »produktiva», och sådana, som i samma mening äro »icke produktiva». Denna synpunkt skall däremot upptagas i avdelning IV i samband med budgetbalanseringsproblemet.

Om nu statens budgetplan med avseende å dylika kapitalinvesteringar överskådades för ett flertal budgetår framåt (och om vidare principerna för dylika utgifters finansiering tillåte en högre grad av rörelsefrihet med avseende å utgifternas lokalisering inom denna period; se därom i avdelning IV), så skulle det utan vidare framstå klart, att en koncentration av de offentliga arbetena till depressionsåren vore motiverad även från rent finansiell synpunkt. Erfarenheten visar nämligen, att råvaror och andra produktionsförnödenheter samt i viss mån även arbetskraft äro billigare under depressionstider än annars. Därtill kommer, att, i den mån frågan gäller statliga företag, vilka kunna finansieras lånevägen, låneräntan ävenledes ställer sig betydligt billigare under depressionstider. Även från nämnda trångt finansiella synpunkt skulle det följaktligen vara fördelaktigt för staten att av de offentliga arbeten, vilka förr eller senare bli nödvändiga, just nu under rådande, mycket svåra depression genomföra så många, som det överhuvudtaget är möjligt att administrera. Alla slags offentliga arbeten kunna nämligen nu företagas till lägre kostnader på statens budget än med all sannolikhet senare är möjligt. Den konflikt, som består mellan den rent finansiella synpunkten och de tidigare nämnda konjunktur- och socialpolitiska synpunkterna, grundar sig således blott på det tillfälliga och i själva verket irrationella förhållandet, att statens finansplan ofta blott överväges i formen av en årlig budgetuppställning. Eljest skulle även den rent finansiella synpunkten tala för en utvidgning just för närvarande av de offentliga arbetena (sannolikt för en större utvidgning än som av valutahänsyn för närvarande är tillräddig; se därom nedan).

I detta samband bör även en annan omständighet observeras. En av de drivande krafterna i depressionens utveckling är de enskilda företagens starka pessimism beträffande framtiden. Liksom dessa företagare under goda konjunkturer — såsom från alla sidor numera är medgivet — hängiva sig åt en överdriven optimism beträffande framtida räntabilitet av varaktiga kapitalinvesteringar, på grund varav företagandets volym speciellt med avseende å de kapitalvaruproducerande industrierna kraftigt utvidgas, så göra de sig under depressionen lika överdrivet pessimistiska räntabilitetskalkyler, på grund varav företagandets volym då inskränkes. Denna tendens till växelvis överskattning och underskattning av framtiden är en av de viktigaste faktorerna i den ekonomiska utvecklingen. Erfarenheten har vidare visat, att det offentliga företagandet i stort sett följt samma utvecklingskurva, d. v. s. gjort sig skyldigt till samma systematiska felbedömning av framtiden. Redan från rent finansiell synpunkt — och alltså tillsviðare bortsett från de direkt konjunktur- och socialpolitiska synpunkter, vilka nedan skola komma till tals — vore det i hög grad förmånligt om åtminstone det offentliga företagandet kunde rationaliseras i detta hänseende, d. v. s. nu närmast skyddas för de överdrivet pessimistiska framtidskalkyler, vilka under depressionens tryck te sig motiverade, fastän de i verkligheten icke äro det. Då man i de offentliga övervägandena under dåliga tider hittills för att bringa ned utgifterna och beskattningen sökt på alla sätt inskränka den statliga verksamheten, har detta handlingssätt städse visat sig innebära en underskattning av framtida offentliga behov och framtida resurser, och resultatet därav har blivit ej blott en skärpning av konjunkturörelserna (varom nedan) utan

även på lång sikt ökade kostnader för allt slags offentligt företagande och därigenom ökade skattebördor.

Det hittills sagda gäller emellertid blott kostnadssidan i den statsfinansiella kalkylen. Tager man nu vidare hänsyn till även intäktssidan, förstärkes underlaget för de ernådda slutsatserna. Statens finanser bero i sista hand av det faktiska skatteunderlagets bärkraft, som i sin tur bestämmas av produktionen och inkomstbildningen i landet. I den mån en utvidgning av de offentliga arbetena under närvarande depression bidrar till produktionsvolymens uppehållande, är denna utvidgning från rent finansiell synpunkt motiverad ej blott med hänsyn till de för närvarande låga kostnaderna för dessa arbeten utan även med hänsyn till deras verkningsningar att förstärka det reala skatteunderlaget. Tager man hänsyn till även denna sistnämnda verkan av en utvidgning av de offentliga arbetena, kommer en sådan utvidgning att te sig än mera försvarlig även från rent finansiell synpunkt.

Denna rent finansiella synpunkt sammanfattar emellertid icke på ett fullständigt och riktigt sätt alla de överväganden, som bli bestämmande vid uppläggandet av statens finansplan. Då man av skäl, som strax skola anföras, i närvarande läge förordar en utvidgning av de offentliga arbetena, gör man detta i sista hand för att därigenom nå själva det bättre utnyttjandet av den arbetskraft och de övriga produktionsmedel, som eljest skulle gå till spillo, för att stimulera näringslivet och för att hålla nere den ur sociala synpunkter så beklagliga arbetslösheten. De därigenom uppstående kostnadsbesparingarna i statens finanser på längre sikt och det förstärkta reala skatteunderlaget framstå därvid givetvis i hög grad eftersträvansvärda; men även vid sidan av dessa rent statsfinansiella verkningsningar finns det starka skäl, som tala för den här ifrågavarande utvidgningen av de offentliga arbetena. Den rent finansiella synpunkten gäller så att säga blott en sida av den offentliga ekonomien, vilken ju i motsats till det enskilda företagandet helt styres av kostnads- och inkomst-kalkyler utan väsentligen efterföljer vissa allmänna intressen, bland annat närings- och socialpolitiska. En stegrad produktions- och sysselsättningsvolym är således ett intresse i och för sig alldeles fränsett dess verkningsningar på kostnaderna på lång sikt för den offentliga verksamheten och på det reala skatteunderlaget. Då emellertid den rent finansiella synpunkten är en mycket faktisk realitet, i det att den, såsom inledningsvis påpekades, är en i hela det offentliga kalkylerings- och redovisningssystemet inneboende princip eller i alla händelser i hög grad bestämmer människornas inställning i finansiella frågor, kan det ha sin vikt att här till en början ha framhåvt, att, om man blott anlägger denna synpunkt fullständigt och med ett något längre tidsperspektiv, står den icke i motsats till utan understöder tvärtom inom vida gränser de konjunktur- och socialpolitiska önskemål, som härefter skola något utförligare behandlas.

Vid varje nationalekonomisk redogörelse för hithörande spörsmål brukar man med rätta framhålla, att, därest levnadsstandarden för arbetslösa och deras familjer icke tillåtes att sjunka alltför djupt, vilket är en praktisk utgångspunkt för arbetslöshetspolitiken i alla civiliserade länder, de totala arbetslönerna till denna del representera en *fast kostnad* för samhället fastän en blott rörlig driftskostnad för den enskilde företagaren. Den enskilde företagaren kan givetvis minska sina driftskostnader genom att avskeda en del av sin arbetarstam — detta är vad som sker under en depression —, men de arbetslösa arbetarna och deras familjer måste fort-

farande på något sätt leva, fastän arbetarna icke längre äro i tillfälle att få prestera ett arbete och förtjäna en arbetsinkomst. I den mån det offentliga direkt underhåller de arbetslösa och deras familjer genom fattigvård och understöd, kommer denna arbetslösnens karaktär av fast kostnad för samhället direkt till synes såsom en merutgift i de offentliga budgeterna under depressionen. I den mån åter de arbetslösa bli hänvisade att leva på de mera välsituerades välgörenhet, på egnas och närståendes uppsamlade sparande eller genom dessas nedtvingade konsumtion, redovisas bördan av denna fasta kostnad visserligen icke direkt i de offentliga räkenskaper, men den är lika faktisk ändå för de ifrågavarande samhällsmedborgarna. Resultatet blir bland annat en belastning av sparandet och kapitalmarknaden. Det alldeles motsvarande gäller nu även ägarna till alla de andra varaktiga produktionsmedlen i samhället. Om dessa produktionsmedel icke bli utnyttjade och därför icke kunna tjäna in inkomster åt sina ägare, så komma dessa dock icke att sänka sin konsumtion i proportion till inkomstminskningen.

Från denna djupare synpunkt är den reala extra-kostnaden för samhället att sätta de arbetslösa arbetarna och de övriga varaktiga produktionsmedlen i verksamhet betydligt mindre än som formellt kommer till synes i de offentliga räkenskaper. Bortse vi för ögonblicket från den komplikation, som utrikeshandelns verkningar medför (se därom nedan), kunde det förefalla, som om denna verkliga merkostnad vid de sysslösa produktionsmedlens ianspråkstagande för offentliga arbeten skulle uppgå till skillnaden i totala konsumtionens storlek under de båda alternativen; och det vore i sista hand blott denna merkostnad, mot vilken man skulle väga värdet av produktionsresultatet självt. Emellertid har man därvid att observera, att den ökade efterfrågan på konsumtionsvaror kommer att till stor del tillgodoses genom ökad produktion inom det enskilda näringslivet, möjliggjord genom ianspråkstagandet av tidigare ofullständigt utnyttjade produktionsmedel. I denna kalkyl har man vidare att iakttaga, att en väsentlig del av denna konsumtionsstegring, i synnerhet till den del den faller på arbetarklassens lott, är av »produktiv» karaktär, i det att den under arbetslösheten påtvingna lägre levnadsstandarderna på längre sikt skulle försämra nationens »personliga kapital», d. v. s. de arbetslösas och deras anhörigas produktiva förmåga för framtiden, och att vidare själva sysslösheten på enahanda sätt skulle slita på arbetskraftens framtida kvalitet. Med hänsyn till de båda sistnämnda omständigheterna är det rent av möjligt, att det, framförallt efter en redan långvarig depression såsom för närvarande, överhuvudtaget icke existerar någon positiv real extrakostnad alls, eller att denna är negativ; vilket senare skulle innebära, att ett offentligt ianspråkstagande av de sysslösa produktionsmedlen skulle — utom de direkt producerade produkterna — resultera i ett kvalitetsuppehållande av arbetskraften, som är mera värt än totala reala kostnaden för produktionsökningens åvägbringande.

Läggas dylika synpunkter på kostnadsproblemet, är det uppenbart, att en ökning av den offentliga verksamheten under nuvarande depressionstid blir än mera »lönande», än den redan visats vara från rent finansiell synpunkt. Härtill kommer, att de reala bördorna av sysslösheten, i den mån de icke direkt drabba de offentliga finanserna, falla särskilt tungt på de mindre bemedlade klasserna i samhället. Den socialpolitiska synpunkten understryker således kraftigt den redan ernådda slutsatsen.

Verkningarna av ökade offentliga arbeten på det enskilda näringslivet förtjäna en något mera ingående behandling. Vid undersökningen av detta problem måste en bestämd förutsättning göras rörande finansieringen av de offentliga arbetena. Här närmast antagas dessa finansierade genom statlig upplåning (för en utredning av det vid fall av en finansiering genom skatter, vilka delvis belasta konsumtionen, något avvikande orsakssammanhanget se nedan).

De direkta verkningarna på det enskilda näringslivet av en ökning av de offentliga arbetena måste i och för sig vara av enbart stimulerande art. Dessa verkningar beror ju därav, att det ökade offentliga företaget ger upphov till i viss utsträckning ökade beställningar av material och övriga produktionsförnödenheter. Av enahanda stimulerande art äro jämväl de indirekta verkningarna. Dessa indirekta verkningar äro av två slag. (1). De industrier, som producera produktionsförnödenheter (i det följande kallade »kapitalvaruproducerande industrier») och som fått ökade beställningar till de offentliga arbetena, bringas därigenom att själva öka sina beställningar till andra kapitalvaruproducerande industrier. De direkta och indirekta verkningar, som på detta vis uppkomma genom själva de ökade beställningarna från de offentliga arbetenas sida, gälla således de kapitalvaruproducerande industrierna, och bli givetvis desto intensivare, ju mera kapitalkrävande (och ju mindre arbetskrävande) de offentliga arbetena äro. (2). Den ökade inkomst, som kommer de arbetare och de övriga varaktiga produktionsmedel till godo, vilka tidigare varit outnyttjade eller underutnyttjade men vilkas ianspråkstagande nu direkt eller indirekt orsakats av den ökade offentliga företagsverksamheten, kommer vidare, i den mån den icke blir sparad, att taga sig verkan i ökad efterfrågan på produkter från jordbruket och de konsumtionsvaruproducerande industrierna. I den mån jordbruket och de konsumtionsvaruproducerande industrierna på grund av denna ökade efterfrågan bringas göra ökade beställningar till de kapitalvaruproducerande industrierna för att ersätta och utvidga det realkapital, som finner bruk i konsumtionsvaruproduktionen, få de kapitalvaruproducerande industrierna även på denna väg en stimulans, som i sin tur ökar sysselsättningsgraden och inkomsterna i dessa industrier med resultat, att den konsumtiva efterfrågan stiger ännu något mera o. s. v. Dessa stimulerande verkningar på jordbruket och de konsumtionsvaruproducerande industrierna (och via dessa indirekt även på de kapitalvaruproducerande industrierna) bliva desto starkare, ju mindre del av totala inkomstökningen, som går till nytt sparande (eller minskad kapitalkonsumtion). Man har däremot icke utan vidare rätt att, i analogi med vad som avslutningsvis framhölls under 1, påstå, att dessa verkningar bli desto starkare, ju mera arbetskrävande (och ju mindre kapitalkrävande) de offentliga arbetena äro. Resultatet i detta hänseende beror nämligen på huruvida den vid mera kapitalkrävande offentliga arbeten större inkomststegringen i de kapitalvaruproducerande industrierna (direkt och indirekt orsakad genom själva beställningarna av kapitalvaror till de offentliga arbetena) väger upp eller rentav överskjuter den eljest större direkta arbetsinkomsten inom de offentliga företagen, och vidare, i enlighet med vad nyss nämnts, huruvida denna inkomststegring i högre eller lägre grad sparas.

Trots att vissa särskilda industrier kunna tänkas få sina kostnadspriser mera stegrade än sina inkomstpriser (om exportindustrierna se nedan i slutet av denna avdelning), kan det därför anses ställt utom tvivel, att en ök-

ning av de offentliga arbetena medför en förbättring av det ekonomiska läget för den enskilda företagsverksamheten inom landet, i det att produktions- och konsumtionsvolymen direkt och indirekt bringas att stiga. Skulle konjunkturen vara i sjunkande motverkar i sin mån en ökning av de offentliga arbetena på enahanda sätt den eljest inträdande större försämringen av det ekonomiska läget.

Men uppstår icke direkt och indirekt en ökad efterfrågan på kapitaldisposition? Kommer icke därigenom kapitalmarknaden att sammansnöras och det enskilda näringslivet att berövas en motsvarande mängd kredit? Ökningen i den offentliga verksamheten skulle i så fall på grund av kapitalknappheten komma att motsvaras av en minskad enskild företagsverksamhet, så att slutresultatet med avseende å produktionens totala omfång i landet bleve ringa eller tilläventyrs intet alls.

Denna föreställning om en viss given och av produktions- och inkomstvolymen oberoende omfattning av kvantiteten tillgänglig kapitaldisposition på kapitalmarknaden är emellertid ej fullt träffande; den kräver i alla händelser betydande reservationer. Det är till en början uppenbart, att, om man bortsågo från själva kreditmarknaden och i stället sågo till realkapitalmarknaden, så existerar det för närvarande i många viktiga näringsgrenar en mängd outnyttjat realkapital. Detta outnyttjade realkapital är särskilt rikligt förhanden i vissa av de industrier, som mer än de andra skulle komma att direkt stimuleras genom det ökade offentliga företagandet. En produktionsutvidgning kräver alltså icke en motsvarande mängd nytt fast realkapital i dessa industrier och det som kräves, kommer att produceras genom ianspråkstagandet av nu sysslösa produktionskrafter. Det motsvarande gäller det ökade behovet av rörligt kapital. Offentliga arbeten äro konjunkturstimulerande just genom att bringa näringslivet att taga sysslösa eller underutnyttjade produktionskrafter i anspråk för att producera det ökade realkapital, som de direkt och indirekt ställa efterfrågan på.

Ser man i stället till kreditmarknaden, så är det å ena sidan givet, att den ökade produktionen och konsumtionen ställer anspråk på kapitaldisposition. Men samtidigt stegras även alla samhällsklassers inkomster med resultat, att en ökad mängd kapitaldisposition i form av nytt sparande också i tillräcklig utsträckning kommer till stånd. En mycket stor del av detta behövliga nya sparande kommer med all sannolikhet från ägarna (eller fordringsägarna) till landets fasta realkapital, som ju redan genom den ökade avsättningen vid oförändrade pris och än mera vid något stigande pris göra större vinster och mindre förluster än förut. Såsom orsaker till ökningen av kvantiteten tillgänglig kapitaldisposition stå följaktligen orsakerna till stegringen av själva den totala inkomstvolymen. Dessa orsaker äro i sin tur av två slag, nämligen *dels* utvidgningen av produktionen och sysselsättningsgraden i och för sig, *dels* den tendens till stegring av vissa pris, som blir en följd av den genom utvidgningen av de offentliga arbetena direkt och indirekt orsakade ökningen av efterfrågan på alla slags nyttigheter (eller till en början: den tendens till stoppande av den, vad gäller inhemska varor alltjämt pågående, deflatoriska prissänkningen, som i första hand blir resultatet). I samma mån som en relativt större del av totala inkomstökningen blir sparad, kommer följaktligen tendensen till prisstegring (eller hindrad fortsatt prissänkning) att bli svagare, särskilt till stegring av de pris, vilka äro av

betydelse för levnadskostnaderna. Av skäl, som här icke mera ingående kunna utredas, har man, även om icke särskilda åtgärder för det samhälleliga sparandets ökning (se därom nedan) vidtagas, anledning att förvänta, att i närvarande läge prisstegringen överhuvudtaget icke bleve avsevärd ens vid en mycket omfattande utvidgning av de offentliga arbetena, samt vidare, att den begränsade prisstegring, som dock uppkomme, i första hand skulle komma att gälla råvarupris och halvfabrikatpris framför färdigproduktpris samt partipris framför detaljpris.

Att kapitalknappheten på kreditmarknaden icke i och för sig lägger hinder i vägen för en genom finanspolitiken åvägabragt »motkonjunktur» framstår naturligt redan av det skälet, att en vanlig (»naturlig») återhämtning efter en depression försörjes med kapitaldisposition på alldeles motsvarande sätt. Det realkapital, som behöves, föreligger i huvudsak icke »uppsamlat» (utom i form av vissa varulager) utan nyskapas i och genom uppsvinget, som just därigenom blir ett uppsving. I de båda sista styckena har faktiskt blott skildrats det normala förloppet inom prisbildningsprocessen vid en sådan återhämtning efter en depression, där ju regelbundet merparten av det ökade realkapital, som återhämtningen kräver, uppkommer under själva återhämtningen och på grund av återhämtningens verkan att stegra produktionen och höja samhällsmedlemmarnas inkomster. Detta är möjligt, just emedan tidigare en viss mängd produktionsmedel stått sysslolösa, vilka nu komma att producera och ge inkomster. Deras ägare kunde tidigare icke helt underlåta att konsumera, fastän de inga inkomster förtjänade, och därför stegras heller icke nu deras konsumtion i samma proportion som inkomsterna. En del sparas, och detta nya sparande försörjer den genom återhämtningen stimulerade realkapitalproduktionen med den kapitaldisposition, som därtill erfordras. Den enda skillnaden är, att initiativet vid en vanlig återhämtning utgår från enskilda företagare, vilka av en eller annan anledning börja se mera förhoppningsfullt på framtiden, medan impulsen här tänkes utgå från det allmänna. Den omständigheten utgör emellertid icke en från *kapitalmarknadssynpunkt* betydelsefull skillnad.

Det är således uppenbart, att från ren kapitalmarknadssynpunkt finns det ingen anledning för staten att underlåta att taga detta initiativ, som de enskilda företagen tveka att taga.

Diskussionen har emellertid hittills gällt en »isolerad hushållning». Vore Sverige en isolerad hushållning, eller funnes de politiska förutsättningarna för en internationell aktion, kunde saken därmed anses slutbehandlad. Starka skäl tala för en kraftigt konjunkturpolitisk finansplan. Inga skäl tala däremot.

En svårighet ligger emellertid i det internationella sambandet, d. v. s. ytterst i valutahänsynen. Svårigheten består närmare bestämt däruti, att åtminstone en viss del av den ökade konsumtionen och den ökade produktionen kommer att föranleda en stegrad efterfrågan på även utländska varor.

Denna faktors betydelse får givetvis icke överdrivas. Den utan gensägelse största delen av den ökade konsumtiva och produktiva efterfrågan, vari den konjunkturförbättrande verkan av dessa åtgärder består, vänder sig utan tvivel emot inhemska produkter, och speciellt den offentliga verksamhet, som ger själva stöten, kan avsiktligt läggas så, att den direkt orsakade efterfrågan, d. v. s. köporden till industrien, får denna inrikt-

ning. Sambandet mellan handelsbalansen och valutakurserna är vidare, under förutsättning av en stark och målmedveten centralbankspolitik, som bland annat har till sitt förfogande en betydande valutareserv och vet att bemästra valutaspekulationen, i rätt avsevärd grad tidskrävande och elastiskt, som strax närmare skall påvisas.

Men efter en viss gräns måste resultatet av handelsbalansens rörelse i negativ riktning bli ett visst tryck på de utländska växelkurserna uppåt. Av skäl, som i avdelning I antyddes, bildar den nödvändiga — efter växlande förhållanden föränderliga — omsorgen om valutakurserna den konjunkturfrämjande finanspolitikens verkliga begränsning.

Med hänsyn till detta förhållande får även talet om knappheten på kapitalmarknaden en viss mening. Den relativa riktigheten av detta argument ligger däri, att efter en viss gräns — men också först efter denna gräns; ingenting antyder, att vi för närvarande befinna oss i dess närhet; valutareserven har ju under 1932 haft en växande tendens — en ytterligare utsträckning av den offentliga verksamheten kommer att försätta riksbanken i det tvångsläge, att denna för att värna de växelkurser, den av olika skäl anser såsom maximala, bringas att vidtaga en motsvarande kreditbegränsning gentemot den enskilda näringsverksamheten. Riksbanken måste efter denna gräns söka pressa ned den enskilda näringsverksamheten så mycket, att den ytterst från denna näringsverksamhet härstammande efterfrågan på speciellt utländska varor inskränkes i samma grad, som den offentliga verksamhetens fortsatta utvidgning stegrar samma slags efterfrågan.

Det är givetvis därmed icke säkerställt, att icke även efter denna gräns en ökad offentlig verksamhet vore motiverad från socialpolitiska synpunkter. De offentliga arbetena kunna, som redan nämnts, givas den inriktningen, att de i högre grad än den enskilda verksamhet, varom här är fråga, giva upphov till efterfrågan på inhemska produkter. De offentliga arbetena äro vidare regelbundet relativt mera arbetskrävande än annan produktion. Av båda dessa skäl kan ett ökat offentligt företagande även efter denna gräns innebära, att ett större antal arbetare givas sysselsättning genom de offentliga arbetenas ökning än det antal arbetare, som genom den enskilda verksamhetens minskning göras arbetslösa. Vidare är det sannolikt, att den ökade arbetsefterfrågan från det allmännas sida av social- och konjunkturpolitiska skäl blir inriktad emot särskilt hårt drabbade sektioner av arbetsmarknaden, vilkas stödjande även på bekostnad av andra sektioner kan framstå såsom ett offentligt intresse. Men bortsett från dessa och andra modifikationer, måste det konstateras, att det finnes en viss gräns, som visserligen med all sannolikhet för närvarande icke är uppnådd, men som dock existerar, varefter en ökad offentlig verksamhet bringar riksbanken att på grund av valutahänsynen genom kreditinskränkning tvinga ner den enskilda företagsverksamhetens volym i viss grad. Efter denna gräns skulle det med andra ord verkligen mellan den offentliga och den enskilda företagsverksamheten föreligga en konkurrens om det tillgängliga kapitalet, vilken skulle taga sig uttryck i med riksbankens medgivande skeende räntestegringar och kreditåtstramningar.

En förutsättning för diskussionen om önskvärdheten av offentliga arbeten är nu vanligen den, att dessa sägas *icke få öka kapitalknappheten för det enskilda företagandet*. Denna förutsättning, vilken antages såsom given i den efterföljande utredningen, innebär närmare bestämt,

att riksbanken antages genom obligationsköp, diskontosättning och sin allmänna kreditpolitik sörja för oförändrade kreditvillkor (i vidsträcktaste mening) för det enskilda näringslivet, trots att staten för egen del ställer ökade anspråk på kapitalmarknaden. Detta kan även riksbanken göra men blott intill en viss gräns, varefter en dylik kreditutvidgning skulle ha verkningar på betalningsbalansen till utlandet och valutakurserna, som den icke vill godtaga. Utrymmet inom denna gräns är — för att här sammanfatta — desto större

a) ju fördelaktigare utvecklingen gestaltar sig beträffande andra tendenser inom landets betalningsbalans än den här ifrågavarande,

b) ju större minskning av sin valutareserv riksbanken anser sig kunna tillåta,

c) ju högre växelkurser på utlandet riksbanken vill tillåta,

d) ju större del av den genom det ökade offentliga företagandet direkt och indirekt orsakade inkomstökningen i samhället, som blir sparad och alltså icke tager sig uttryck i konsumtiv efterfrågan,

e) ju större del av den ökade produktionen och konsumtionen, som resulterar i en efterfrågan på inhemska varor.

Flertalet av de från konjunktur- och socialpolitiska synpunkter gynnsamma verkningar, som under angivna förutsättningar ett ökat offentligt företagande skulle utlösa, skulle även kunna uppkomma genom ett ökat enskilt företagande. Då man nu med viss begränsning medger möjligheten av den utvidgning av kreditvolymen, som ett ökat offentligt företagande skulle förutsätta, därest detta antages icke få föranleda kreditinskränkningar för det enskilda företagandet, så ligger därbakom, som redan inledningsvis antydde, den förutsättningen, att det enskilda företagandet icke genom de penning- och kreditpolitiska medel, som stå riksbanken till buds, kan stimuleras till motsvarande utvidgning. En direkt för det enskilda företagandets egen räkning skeende kreditutvidgning intill den tillåtliga gränsen skulle med andra ord icke vara möjlig att åvägabringa, väl närmast på grund av att de företagare, som av kreditinstituten i och för sig anses såsom solventa och personligen vederhäftiga, för närvarande draga sig för riskerna vid företagande. Ökningen av det offentliga företagandet har då den innebörden, att staten, som ju i motsats till de enskilda företagarna bär ansvaret för samhällets hela ekonomi och därför kan göra en annan riskberäkning, i det att den genom en ändamålsenlig politik kan förändra själva förutsättningarna för sitt eget och de enskilda företagarnas ekonomiska handlande, tager detta initiativ och därigenom föranleder en del av den möjliga kreditutvidgningen, varvid, genom den orsakade konjunkturstimulansen, riskerna vid enskilt företagande även minskas och enskilda företagare få motiv att själva sätta i gång. Då de ökade offentliga arbetena på detta vis äro avsedda att stimulera även de enskilda företagarna till produktionsökning, ligger det i sakens natur, att staten icke för detta ändamål får utnyttja hela utan blott en del av det för möjlig kreditutvidgning fria utrymmet (eller att staten i annat fall får sörja för en utvidgning av detta utrymme; se därom nedan).

Vid bedömandet av den praktiska frågan, var denna gräns går, och hur långt man törs utsträcka den offentliga verksamheten utan att riskera att komma i kontakt med de valutapolitiska hänsynen, äro vidare bland annat följande synpunkter att beakta.

Det ligger ett rätt avsevärt tidsavstånd mellan igångsättandet av offent-

liga arbeten, den därav orsakade stimulansen av hela näringslivet, den så ökade efterfrågan efter utländska varor och slutligen reaktionen hos växelkurserna. Tidsavståndet beror på att (1) det finns vissa lager av utländska varor inom landet, att (2) en import alltid drager en viss tid och att (3) importen vanligen inte betalas kontant och därför icke ögonblickligen avspeglar sig i den för växelkurserna betydelsefulla betalningsbalansen. Detta gör till en början, att man har en viss möjlighet att *pröva och känna sig fram* (se därom i avd. V).

Ett medel, som kan utnyttjas för att utvidga den valutahänsynsbestämda gränsen för en social- och konjunkturpolitisk finansplan, ligger vidare, som redan nämnts, i utnyttjandet av riksbankens nu åter stora valutareserv. Bland annat med hänsyn till valutareservens förtroendeskapande verkan på valutaspekulationen (se nedan) och även av andra skäl torde det emellertid icke vara klokt att bygga alltför mycket på denna möjlighet såsom ett mera ordinarie medel att skapa valutaförutsättningarna för en utvidgning av den offentliga verksamheten. Valutareservens närvarande storlek är huvudsakligen av vikt, emedan den ger en möjlighet att överkomma en extraordinär situation: dess möjliga ianspråkstagande förlänger med andra ord tidsavståndet till valutamarknadens reaktion och förbättrar därigenom förutsättningarna för en politik, som försiktigt vill *pröva och känna sig fram*.

Att framhålla är vidare, att i den mån staten, riksbanken, privatbankerna eller enskilda personer bli i stånd att skaffa sig utländska krediter eller att hemtaga tidigare till utlandet lämnade svenska krediter, uttänjas ävenledes i samma mån möjligheterna att bedriva en konjunkturlyftande finanspolitik. Under vissa förutsättningar kan även den ordinära valutaspekulationen utnyttjas för att utvidga utrymmet inom den här avhandlade begränsningen för social- och konjunkturpolitiskt motiverade offentliga arbeten. Kunna dessa beslutas och genomföras under betryggande finansiella former, kommer nämligen den av dessa arbeten orsakade relativa konjunkturlättnaden att verka förtroendeskapande och hålla ned växelkurserna även vid viss försämring av själva handelsbalansen. Å andra sidan är det ävenledes givet, att om finansvärlden skulle möta det statliga initiativet med misstroende, kunde en viss baisse-spekulation i svensk valuta bli följden, vilken försvårade riksbankens ställning och i viss grad försämrade möjligheterna att på denna väg nå en återhämtning. Riksbanken måste följaktligen i detta hänseende liksom vad beträffar utvecklingen av kreditvillkor och obligationskurser inom landet vara på sin vakt och med hjälp eventuellt av sina valutaresurser nedslå en dylik baisse-spekulation i svensk valuta. Detta är en nödvändig förutsättning för ett framgångsrikt resultat av en ökning av det offentliga företagandet.

Utom de här omnämnda möjligheterna att på kortare eller längre sikt utvidga den av valutahänsyn markerade, i viss mån elastiska begränsningen kring finanspolitiken, stå naturligtvis de direkt handelspolitiska åtgärderna till buds (importtullar, exportpremier, valutaregleringar, direkta importregleringar o. s. v.). Dyliga åtgärder äro med hänsyn till sina från här anlagda synpunkter betydelsefulla verkningar alldeles parallella med en ökad grad av valutadepreciering, vilken ju även står såsom ett alternativt möjligt medel att utvidga detta utrymme. I avdelning I har kortfattat antytts karaktären av de hänsyn, som kunna motivera ett underlåtande att efter en viss gräns vidtaga en valutadepreciering. Det har därvid även påpekats, att dessa hänsyn växla i betydelse från den ena tid-

punkten till den andra, vilket bland annat innebär, att förhållandena kunna komma att gestalta sig så, att en ökad valutadepreciering i här angivna syfte kan vara det i jämförelse med andra utvägar, som jämväl stå öppna, minst oönskliga alternativet.

Antages emellertid, att ett behov av ökat utrymme för produktionen och konsumtionen inom landet, och därvid närmast för den erforderliga kreditvolymen, av ett eller annat skäl icke kan nås genom valutadepreciering, stå såsom nämnts de handelspolitiska åtgärderna till buds. Den handelspolitiska situationen kan givetvis i detta samband icke mera ingående diskuteras lika litet som nyss den penning- och valutapolitiska. Här må blott påpekas, att varje inskränkning av importen eller utvidgning av exporten, alldeles oavsett vad den mera konkret går ut på eller genom vilka medel den tekniskt genomföres, ökar utrymmet för en konjunkturlyftande finans- och kreditpolitik. Såsom praktiskt hinder för dylika åtgärder stå som bekant bland annat följande hänsyn:

1) fruktan för repressalier utomlands. Denna fruktan är mera befogad gentemot vissa länder och vad gäller vissa varor än gentemot andra länder och vad gäller andra varor;

2) fruktan, att förändringar inom produktions- och prissystemet inom landet uppstå, av natur att mera bestående komma att motivera en eljest icke motiverad skyddspolitik på längre sikt. Även denna fruktan är mera befogad vad gäller vissa varor än vad gäller andra (t. ex. sådana, som icke tillverkas inom landet). I viss utsträckning kunna dessa verkningar vidare kompenseras genom beskattning av den ifrågavarande inländska produktionen eller genom direkta produktions- och prisregleringar;

3) fruktan, att landet skall mista något av den good-will det äger och i viss grad utnyttjar såsom traditionellt frihandelsland. Resultatet i detta hänseende är givetvis i hög grad beroende av regleringarnas form, av deras motivering och av deras inriktning gentemot olika varor och olika länder;

4) svårigheten, att väsentliga inskränkningar av speciellt importen för att vara genomförbara i tillräckligt effektiv omfattning kräva kompletterande, kanske djupgående, direkt statliga ingrepp i den inhemska produktionens inriktning och i prisbildningen.

En viktig sak beträffande handelspolitiken, värd att starkt understryka, är följande. Från här avhandlade finans- och konjunkturpolitiska synpunkt skulle det icke gälla att inskränka importen eller stegra exporten utan blott att förhindra eller i viss mån minska den tendens till *ökad* import, som skulle bli följden av en utsträckning av den konjunkturlyftande finanspolitiken; en utsträckning, som i sin tur icke kunde förverkligas, om icke den därur resulterande ökade importen förhindrades eller minskades. I det sist sagda ligger, att importökningen icke heller skulle kunna få komma till stånd under det andra alternativet, att man icke ökade de offentliga arbetena så mycket och därför heller icke behöfve göra ifrågavarande ingrepp i handelsbalansen. Enda skillnaden är, att i förra fallet den svenska konjunkturen, d. v. s. den inhemska produktionen och konsumtionen, skulle kunna lyftas. Det vore alltså icke fråga om en inskränkning av utrikeshandels volym utan blott om en sådan reglering av den under båda förhållandena fortlöpande utrikeshandeln, att den svenska konjunkturställningen i skyddet av denna reglering kunde förbättras och arbetslösheten minskas, varvid utrikeshandels volym rentav kunde tänkas bli *ökad* (om regleringarna gällde exporten) men i alla hän-

dels *icke bleve minskad*. Det är i detta hänseende, som den valutapolitiskt motiverade handelspolitiken kombinerad med ett ökat offentligt företagande skiljer sig ifrån den vanliga skyddspolitiken. Denna skillnad visar sig även däri, att medan skyddspolitiken givetvis tar sikte på viss vara, vars inhemska produktion skall skyddas, så är det, som redan framhållits, ifrån här ifrågavarande synpunkt fullkomligt likgiltigt, vilken import, som hålles nere (= hindras bli ökad), eller rentav om ingen import alls hålles nere blott i stället någon export, vilken som helst, hålles uppe (= ökas). I den mån ifrågavarande reglering skulle komma att gälla importen, skulle man väl vanligen söka inrikta den på de lyxbetonade, icke strängt nödvändiga varorna eller på sådana nödvändighetsvaror, som kunna tillverkas inom landet. Ville man därvid förhindra vissa av de inhemska industrier, vilka tillverka dessa varor, att onödigtvis profitera av det skydd, som då uppkomme, bleve man nödsakad att kompensera skyddet genom beskattning eller prisreglering.

Förutsättning för utredningen har hittills varit, att de ifrågavarande offentliga arbetena helt och hållet finansieras lånevägen. I den mån dessa i stället finansieras skattevägen, bliva verkningarna något skiljaktiga. Olikheten i verkningar bör dock icke överdrivas: som i avd. IV närmare skall utredas, är det blott frågan om en grad-, icke en artskillnad. Den olikhet, som likväl består, grundar sig framförallt däri, att, medan statlig upplåning i allmänhet belastar kapitalmarknaden med hela sitt belopp (i den mån den statliga upplåningen icke stimulerar sparandet genom erbjudandet av säkra och eljest ändamålsenliga placeringsobjekt), så minskar beskattning även konsumtionen i en proportion, som växlar efter beskattningens karaktär. Beskattning kan nu även tänkas ha andra verkningar än denna att i viss inbördes proportion minska sparandet och konsumtionen; därifrån bortses tillsvärdare (frågan upptages nedan).

I samma mån den art av beskattning, vilken i det aktuella fallet står såsom finansieringsalternativ till statlig upplåning, minskar skattebärrarnas sparande (eller bringar dem till viss kapitalförtäring), föreligger principiellt ingen olikhet i verkningarna på konjunkturläget och på arbets efterfrågan. Beskattningen lika väl som den statliga upplåningen ställer då ett anspråk på kapitalmarknaden, vilket emellertid, om skatteintäkterna användas för ett utsträckt offentligt företagande, i enlighet med vad nyss utfördes kommer att motsvaras av ett genom de stegrade inkomsterna möjliggjort nytt sparande, på grund varav intill en viss gräns den privata näringsverksamhetens kapitalbehov, under förutsättning av en så inriktad riksbankspolitik, icke behöver nedskäras.

I den mån åter ifrågavarande beskattning minskar konsumtionen bliva verkningarna delvis andra. Beskattningens verkan att minska totala efterfrågan på konsumtionsvaror kommer i viss grad att motväga den produktions- och inkomstökningen åtföljande stegringen av efterfrågan på konsumtionsvaror. Då likväl — utom i undantagsfall, t. ex. vid en beskattning av sådana samhällsklassers konsumtion eller inkomst, vilka icke avsätta någon del av sin inkomst till sparande och vilka på grund av bristande förmögenhet och kredit icke heller kunna tära av kapital — beskattningen icke kan väntas minska konsumtionen med hela sitt belopp, blir totalresultatet av offentliga arbeten finansierade genom beskattning dock en viss stegring av efterfrågan på konsumtionsvaror, ehuru denna stegring intill en viss gräns blir mindre än vid offentliga arbeten finansie-

rade genom statlig upplåning. (Dessutom uppstå givetvis vissa förskjutningar av denna efterfrågans inriktning gentemot olika slags konsumtionsvaror, beroende på att det är delvis olika samhällsklasser, som få sin konsumtiva köpkraft utvidgad resp. inskränkt. Men dessa och andra problem måste här lämnas okommenterade.)

På detta vis komma ökade offentliga arbeten, finansierade genom beskattning, i samma mån som ifrågavarande beskattning drabbar konsumtionen, att totaliter i blott lägre grad stimulera det enskilda näringslivet. Men denna stimulerande verkan blir i stället koncentrerad till de kapitalproducerande industrierna (beroende på att, såsom tidigare mera utförligt visats, en del av stimulansen till de kapitalvaruproducerande industrierna direkt och indirekt orsakas genom själva de ökade statsbeställningarna och därför är oberoende av det genom skattefinansieringen orsakade nedhållandet av konsumtionen; den stimulerande effekten av skattefinansierade offentliga företag är därför desto mera koncentrerad till de kapitalvaruproducerande industrierna, ju mera kapitalkrävande dessa arbeten äro). Då depressionen ligger särskilt tungt över vissa kapitalproducerande industrier, och då en kraftig konjunkturpolitik för att icke förrycka det enskilda näringslivets balans framför allt måste inriktas på dessa industrier, kunna under vissa förutsättningar, som strax skola närmare beröras, skäl förebringas för att finansiera åtminstone en del av ett offentligt arbetsprogram skattevägen. Det bör här anmärkas, att verkningar motsvarande de nyss nämnda av en ökad beskattning även åtfölja en i samband med ökade offentliga arbeten genomörd allmän eller partiell lönedepressning i de statliga verksamheterna (t. ex. ifråga om just de arbetare, som äro sysselsatta i de offentliga arbetena, varigenom ju möjlighet bereddes att för viss kostnad sysselsätta ett större antal arbetare, eller i fråga om statens högre tjänstemän eller alla arbetare och tjänstemän i offentlig tjänst). En sådan lönedepressning kan från här anlagda synpunkter helt enkelt betraktas såsom en slags beskattning, varvid det givetvis blir en rent politisk fråga, i vad mån — antaget nu att man finner skäl föreligga att kombinera ett arbetsprogram med vissa konsumtionsåterhållande åtgärder — man vill välja en beskattning av de särskilda samhällsgrupper, vilka drabbas av en (partiell eller eventuellt allmän) lönedepressning inom de statliga verksamheterna, eller om man i stället vill söka nå samma resultat genom en beskattning belastande även andra samhällslagers konsumtiva efterfrågan. En tredje metod vore givetvis en genom överenskommelse erändad lönedepressning inom det enskilda näringslivet eller vissa områden därav (se därom nedan).

Detta problem om behovet av en viss konsumtionsinskränkning såsom komplement till en utvidgning av omfånget av de offentliga arbetena reser sig blott, därest denna utvidgning är mycket omfattande, och om därvid fara föreligger, att man skulle överskrida den gräns, som eventuellt bildas av de valuta- och penningpolitiska hänsynen. Såsom redan utretts uppkommer denna fara på grund av att den genom de offentliga arbetena direkt och indirekt föranledda stegringen av produktionen och konsumtionen inom landet alltid innebär en viss ökning av även efterfrågan på importvaror och därigenom påverkar handelsbalansen i negativ riktning. Om nu de offentliga arbetena äro av den omfattningen, att ett visst tryck uppåt på växelkurserna av denna anledning uppkommer, om då vidare riksbanken icke vill medgiva en ytterligare växelkursstegring, och om slutligen praktiska eller politiska skäl föreligga att icke ytterligare ut-

nyttja andra till buds stående medel (främst de handelspolitiska åtgärderna) att utvidga utrymmet inom denna av valutapolitiska hänsyn resta gräns, så kan en genom beskattning eller lönedepressning ernådd begränsning av totala konsumtionen — vilken givetvis i sin mån minskar efterfrågan på även utländska konsumtionsvaror — framstå såsom ett önskligt led i statens finanspolitik med avseende å offentliga arbeten. Liksom handelspolitiska åtgärder i motsvarande syfte icke avse att minska den totala importen utan blott att minska en eventuell ökning av importen — orsakad av den del av de offentliga arbetena, som eljest icke med trygghet skulle kunna beslutas —, så avser denna konsumtionsbeskattning icke att minska totala konsumtionen utan blott att minska ökningen av konsumtionen för att bereda plats för en genom offentliga arbeten ernådd starkare stimulans av de deprimerade kapitalproducerande industrierna och en större stegring av arbetsefterfrågan. Skulle denna beskattning (resp. lönedepressning inom de statliga verksamheterna) vidtagas isoleerad, d. v. s. utan att vara kombinerad med en kraftig ökning av de offentliga arbetena, skulle resultatet med all sannolikhet på kort sikt bli en skärpning av depressionen; det tidigare resonemanget gäller blott dessa åtgärder vidtagna i samband med en kraftig ökning av de offentliga arbetena, vilken ökning vidare icke antagits kunna äga rum annat än under förutsättning av dessa åtgärders vidtagande. (Problemet om besparingar å löpande budget i avsikt att bereda utrymme för en utvidgning av de offentliga arbetena skall upptagas i avdelning III.)

Från den nationella konsumtionens synpunkt framstå handelspolitiska åtgärder — därest de eljest icke möta praktiska eller politiska hinder — såsom de relativt billigaste. Kunde nämligen dessa åtgärder helt inriktas på exporten, behöfde alls ingen inskränkning kunna äga rum; måste de åter gälla även importen, inskränktes visserligen konsumtionen men endast av de importerade varorna, medan de övriga åtgärderna (skärpt beskattning, lönedepressning) ju blott uppnå den åsyftade importbegränsningen på indirekt väg genom en mer eller mindre allmän inskränkning av hela konsumtionen, inklusive konsumtionen (och produktionen) av inhemska varor.

Bestämmer man sig för att vid fall av behov söka nå resultatet genom beskattning, är det möjligt att angiva vilka slags skatter, som från denna synpunkt äro de mest effektiva: skatter som i maximal grad drabba konsumtionen och därvid särskilt konsumtionen av importvaror. Från denna synpunkt vore under angivna betingelser exempelvis en lyxbeskattning på utländska varor att förorda. Vid det finanspolitiska avgörandet äro emellertid givetvis även andra synpunkter av betydelse. Önskar man av rent finansiella skäl (se därom i avd. IV) lånevägen finansiera en så ringa del av de »icke-produktiva» arbetena som möjligt, och önskar man samtidigt av här nyss berörda skäl en viss press på totala konsumtionen, kunna progressiva inkomst- och kapitalskatter framstå ändamålsenligare. Till den del dessa skatter inskränka de förmögna klassernas sparande ha de enahanda verkningar på kapitalmarknaden som statlig upplåning, samtidigt som de värna principen om att i trängre finansiell mening »icke-produktiva» anläggningar skola finansieras genom skatter och icke genom lån. Till den del åter, som dessa skatter minska konsumtionen, utvidga de dessutom utrymmet för en ökning av offentliga arbeten i konjunktur- och socialpolitiskt syfte, och den konsumtionsminskning, som kom-

mer till stånd, träffar de bärkraftigare samhällslagren, vilkas konsumtion även kan inskränkas utan så stora olägenheter från socialpolitisk synpunkt, som om det gällde de mindre bemedlades konsumtion.

Därvid har emellertid bortsetts ifrån att en ökad beskattning kan ha även andra verkningar på prisbildningen än att i viss inbördes proportion minska sparandet och minska konsumtionen, d. v. s. efterfrågan på vissa konsumtionsvaror. De s. k. konsumtionsskatterna ha blott i lägre grad dylika verkningar av annan karaktär. Praktiskt av betydelse bliva då för Sveriges del dylika verkningar av stegrade inkomst-, förmögenhets- och arvsskatter. Dessa andra verkningar skulle framför allt bestå i att dessa skatter tenderade att minska företagsamheten i landet.

En dylik minskning av företagsamheten skulle kunna bli följderna, i den mån ökade skatter förorsakade kapitalflykt till utlandet. Beskattningen är emellertid så förhållandevis hög i de främmande stater, som från denna synpunkt äro av intresse, och den med försök att undgå beskattning därstädes förenade risken så väsentlig samt de ekonomiska förhållandena i övrigt så svåra och riskfyllda, att man knappast behöver räkna med någon kapitalflykt av denna anledning även om kapital- och inkomstbeskattningen i Sverige skulle stegras mycket avsevärt.

Företagsamheten skulle emellertid kunna minskas även av endera eller båda av följande orsaker. Beskattningen kunde tänkas ha allmänt deprimerande verkningar, huvudsakligen av psykologisk art, med resultat att de enskilda företagarna skulle bli mindre benägna att investera och företaga. Denna verkan har i den allmänna diskussionen av skatteproblemen ofta i hög grad överdrivits. I synnerhet för Sveriges del med landets för närvarande i jämförelse med flertalet andra länder förhållandevis låga inkomst- och kapitalbeskattning och med denna beskattning nästan helt och hållet anordnad såsom nettobeskattning, på grund varav skatterna icke ingår i produktionskostnaderna i nationalekonomisk mening, kan denna synpunkt avföras från ett praktiskt korttidsresonemang. Viktigare är då, att beskattningen, vilken härvid tänkes gå ut över sparandet, icke såsom upplåningen genomgående tager kapitalet från just de personer och i just den proportion, som dessa personer ha för avsikt att icke själva investera sitt kapital i egna företag. I den mån sådana enskilda företagare icke lånevägen vilja, eller icke äga den kredit att de till rimlig ränta kunna, förskaffa sig motsvarande belopp på kreditmarknaden, blir då följderna en av beskattningen förorsakad tendens till inskränkning av den enskilda företagsverksamheten. Man har emellertid därvid att erinra sig, att de offentliga arbetena genom sina stimulerande verkningar på den enskilda företagsverksamheten samtidigt innebär en kraftig tendens i motsatt riktning. Men det är givet, att i samma mån som sistnämnda synpunkt är av större betydelse, en lånefinansiering av de offentliga arbetena dock innebär en starkare konjunkturstimulans än en finansiering genom beskattning, även i den mån denna beskattning icke skulle minska konsumtionen.

I den hittills givna utredningen har, såsom inledningsvis angavs, förutsättningen oavbrutet varit, att ett förbättrat räntabilitetsläge för näringslivet och en stegrad arbetsefterfrågan verkligen anses eftersträfvansvärda. Denna politiska utgångspunkt för undersökningen torde även av envar godtagas, därest sådana förhållanden kunde nås på »naturlig» väg,

d. v. s. utan statliga åtgärder av den art, som här tidigare behandlats. Även de personer, som i ett konstaterande av att arbetslönerna i industrien äro för höga från räntabilitetssynpunkt se ett skäl emot ökade offentliga arbeten, skulle givetvis med glädje se en ekonomisk utveckling, som möjliggjorde ett uppsving inom industrien och en stegrad efterfrågan på arbetskraft även till de rådande arbetslönerna, vilka ju därigenom i samma mån icke bleve från räntabilitetssynpunkt för höga att av industrien kunna bäras.

Om åter ett dylikt uppsving i stället utginge från ett statligt initiativ, såsom i det föregående antagits vara nödvändigt, framstår emellertid från nyss angivna utgångspunkt detta uppsving såsom i viss mening »konstlat». Innebörden i detta omdöme skulle närmast vara denna, att man misströstar om att de ekonomiska förutsättningarna inom vårt lands näringsliv ens på längre sikt skola förmå uppbära de nu rådande arbetslönerna. I den mån en utvidgning av de offentliga arbetena äro konjunkturstimulerande, stegra de visserligen den lönenivå, som det enskilda näringslivet från räntabilitetssynpunkt kan uppbära; detta är ju från räntabilitetssynpunkt just innebörden av den stegrade arbetsefterfrågan, som tidigare visats vara att förvänta såsom resultat av utvidgningen av de offentliga arbetena. Men eftersom den ifrågasatta utvidgningen av den offentliga verksamheten på detta område icke avsetts vara av permanent natur, betecknar den blott ett tillfälligt stöd åt näringslivets räntabilitet och åt arbetsefterfrågan vid rådande arbetslöner. Längre fram i tiden måste detta stöd undanryckas. Förutsatt nu, att arbetslönerna verkligen skulle vara i nyss angiven mening för höga även på längre sikt, så hade man att vid denna senare tidpunkt underkasta sig den lönedpressning, som genom den statliga finanspolitiken blott uppskjutits men icke överflödiggjorts. Hyser man denna uppfattning om det framtida ekonomiska läget speciellt med hänsyn till arbetsmarknaden, kan den tillfälliga förbättring av det ekonomiska läget och den stegring av arbetsefterfrågan, vilken direkt och indirekt orsakas av utvidgningen av de offentliga arbetena, framstå önskelig, emedan därigenom den press på arbetslönerna, som den i annat fall djupare depressionen av näringslivet och närmast den då mera omfattande arbetslösheten skulle utöva, minskades. Från denna utgångspunkt borde man då ej blott motsätta sig en utvidgning av de offentliga arbetena utan även alla andra åtgärder till det ekonomiska lägets förbättrande och arbetslöshetens nedbringande och i viss grad även alla åtgärder till mildrande av arbetslöshetens verkningar för de arbetslösa själva och deras familjer (se därom i nästa avdelning). Alla dylika åtgärder måste nämligen i sin mån minska antingen arbetslösheten eller dess effektivitet såsom medel att framtinga en lönedpressning.

Hela detta betraktelsesätt bygger, som redan antytts, på den förutsättningen såsom given, att arbetslönerna i den svenska industrien skulle vara från räntabilitetssynpunkt för höga ej blott med hänsyn till pris- och avsättningsförhållandena under nu rådande depression utan även på längre sikt. Denna förutsättning är emellertid högeligen osäker; i den mån man överhuvudtaget kan draga några slutsatser från den historiska erfarenheten, skulle dessa snarast gå i motsatt riktning. Denna osäkerhet i fråga om huvudförutsättningen försvagar givetvis i samma mån de skäl, som nyss förebragts, för ett underlåtande av eljest möjliga, konjunkturuppehållande åtgärder blott för att framtinga en lönedpressning, vilken ju sedermera kanske på lång sikt kommer att visa sig över-

flödig. Det tillfälliga uppehållandet av konjunkturen och arbetsefterfrågan skulle då ha vunnits utan annat än goda verkningar å det enskilda näringslivets räntabilitet.

Härtill kommer nu vidare, att ett fortsatt underutnyttjande under depressionen av landets produktiva resurser även på längre sikt måste gå ut över den reala kapitalbildningen i landet och därigenom även bringa ned den lönenivå, som näringslivet i framtiden kan bära. I samma mån arbetskraftens produktionskvalitet genom den ökade sysselsättningsgraden hålles uppe, och i samma mån som de kapitalinvesteringar, vari de offentliga arbetena själva bestå, och de, som i det enskilda näringslivet därigenom direkt och indirekt föranledas, äro av betydelse för nationens sociala liv överhuvudtaget, stegrar en utvidgning av de offentliga arbetena ej blott den tillfälliga utan även den varaktiga arbetsefterfrågan, d. v. s. håller uppe den arbetslösnivå, som på längre sikt är förenlig med full räntabilitet i näringslivet.

Om således osäkerhet råder rörande själva huvudförutsättningen för det resonemang, som här granskas — nämligen att arbetslösnerna inom industrien även på längre sikt äro från räntabilitetssynpunkt för höga —, och om vidare ett förhinderande av en utvidgning av de offentliga arbetena såsom medel att framtvunga en lönenedsättning har det allvarliga, rent tekniska felet, att det även sänker den räntabilitetsnormala lön på lång sikt, som skulle vara lönenedsättningens riktpunkt, så mister givetvis detta skäl emot en utvidgning av de offentliga arbetena väsentligt i vikt. I all synnerhet då ju därtill humanitära hänsyn förhindra en praktisk politik, som genom en kraftig beskärning av statlig, kommunal och enskild hjälp till de arbetslösa och deras familjer skulle göra arbetslösheten än svårare att fördraga, än den för närvarande är, framstår det slutligen osannolikt, att man, utom genom för hela vårt ekonomiska liv mycket förödande strider på arbetsmarknaden, överhuvudtaget skall, just genom att förhindra offentliga arbetens igångsättande, kunna nå väsentliga reduktioner av arbetslösnerna *utöver* de reduktioner, som man även eljest kunde uppnå. Detta är givetvis ett ännu större rent tekniskt fel vidlådande ett förhinderande av de offentliga arbetenas utvidgning, betraktat såsom medel att ernå lönenedsättningar.

Ytterligare skall blott påpekas, att även om lönenedsättningar på längre sikt naturligtvis i så måtto verka stimulerande på näringslivet, att de innebära en kostnadsnedsättning för produktionen, så äro deras verkan på kort sikt samtidigt en inskränkning av arbetarnas köpkraft och konsumtiva efterfrågan, vilket såsom omedelbart resultat måste i sin mån tendera att skärpa depressionen. Det är ju icke minst av detta skäl, som lönenedsättningar äro ett så tveeggat och därför till sina totalverkningar svårberäkneligt medel att förbättra industriens läge i en depression.

Med hänsyn till dessa här nämnda omständigheter framstår det föreliggande betryggande underlag för den slutsatsen, att, även om man anser sig fullt säker om att de rådande arbetslösnerna på längre sikt äro från räntabilitetssynpunkt för höga, kan man däri icke finna ett tillräckligt skäl för ett avstående från att utvidga de offentliga arbetena i tidigare angivet syfte.

Å andra sidan bör emellertid samtidigt framhållas, att, även om man icke skulle anse de rådande arbetslösnerna i nyss angiven mening på längre sikt för höga — och givetvis än mer om man skulle hysa den uppfattningen, att de tvärtom på längre sikt äro för höga — det dock under

vissa förutsättningar kan givas starka skäl för att *kombinera* utvidgningen av de offentliga arbetena med vissa lönenedsättningar inom såväl det offentliga som det enskilda näringslivet. Om nämligen den av valutapolitiska hänsyn resta gränsen för produktions- och konsumtionsutvidgningen är snäv, och om man vidare av det ena eller andra skälet icke reflekterar på att utvidga utrymmet inom denna gräns genom en ökad depreciering eller genom handelspolitiska ingrepp, så blir man, som tidigare påvisats, nödsakad att vidtaga vissa konsumtionsnedhållande åtgärder, därest man nämligen icke vill tvinga riksbanken till en kreditpolitik, som inskränker den för enskilt företagande tillgängliga mängden av kapitaldisposition. En viss lönenedsättning inom det enskilda näringslivet kan då — lika väl som en på konsumtionen inriktad beskattning eller en lönenedsättning inom den offentliga verksamheten, t. ex. inom de här ifrågavarande offentliga arbetena (se därom ovan) — tjänstgöra såsom medel att nå detta nedhållande av totala konsumtionen. En lönenedsättning inom det enskilda näringslivet är under dessa förutsättningar i så måtto från konjunktursynpunkt att föredraga framför de andra alternativen, som denna lönenedsättning, samtidigt som den i likhet med dessa nedhåller konsumtionen i erforderlig utsträckning, ger det enskilda näringslivet en extra stimulans genom det förbilligande av produktionskostnaderna, som denna lönenedsättning, i olikhet mot en i motsvarande grad skärpt beskattning, även innebär. Då denna lönenedsättning därvid är kombinerad med en utvidgning av de offentliga arbetena, vilken ju direkt och indirekt förorsakar en stegring av den konsumtiva efterfrågan — de konsumtionsnedhållande åtgärderna avse ju blott att av nödvändiga skäl minska denna stegring, som ju därför alltid i någon mån kommer till stånd — motväges och utplånas därigenom lönenedsättningens nyss omnämnda omedelbara korttidsverkan att skärpa depressionen. — Detta skäl att i viss utsträckning kombinera en utvidgning av de offentliga arbetena med vissa lönenedsättningar på det enskilda näringslivets område förstärkes i särskilda fall, där de ifrågasatta offentliga arbetena skulle direkt och indirekt stegra arbetsefterfrågan på sådana sektioner av arbetsmarknaden, varinom arbetslösheten äro i väsentlig grad högre än i angränsande sektioner av arbetsmarknaden.

Frågan i vad mån det ekonomiska livets organisation och andra faktiska förutsättningar för finanspolitiken i vårt land äro sådana, att de för närvarande möjliggöra en dylik kombination av en utvidgning av de offentliga arbetena med en viss lönenedsättning inom det enskilda näringslivet, faller utom ramen för denna undersökning. Det erinras emellertid till slut ånyo om att ett nedhållande av konsumtionen överhuvudtaget är från konjunktursynpunkt önskligt blott under de två förutsättningarna, att utrymmet inom den valutahänsynsbestämda gränsen är trångt, och att man finner sig icke vara beredd att vidtaga åtgärder av tidigare angiven art för att utvidga detta utrymme.

Till utredningens fullständigande i denna del erfordras blott ännu ett par påpekanden.

Depressionen har ju särskilt hårt drabbat Sveriges exportindustrier. Dessa kunna ju i vissa fall och i någon mån tänkas få sina produktionskostnader stegrade genom den konkurrens om produktionsförmådenheter, som igångsättandet av offentliga arbeten utlöser. Denna synpunkt är dock av underordnad betydelse, allra helst en väsentlig del av exportindustrierna jämväl arbeta för den inhemska marknaden och där i särskilt

hög grad få del av den stimulans, som offentliga arbeten medför för det enskilda näringslivet. Skulle dessutom staten genom exportkrediter eller på annat sätt understödja dessa industrier — vilket enligt vad nyss utretts samtidigt skulle utöka utrymmet för offentliga arbeten — bleve totalresultatet för dessa industrier än mindre ogynnsamt.

Vad särskilt gäller det svårt beträngda jordbruket, bör här påpekas, dels att en ökning av de offentliga arbetena till väsentlig del måste bestå i vägbyggnader och andra företag till även jordbrukets framtida gagn, dels att ökningen av dessa slags offentliga arbeten men även i viss mån ökningen av övriga arbeten måste lätta jämväl jordbrukets arbetsmarknad, särskilt med hänsyn till den inledningsvis berörda »latenta» arbetslösheten i jordbruket. Den ökade konsumtiva köpkraften kommer givetvis därjämte att i viss utsträckning resultera i en ökad efterfrågan på jordbruksprodukter.

Allt vad tidigare framhållits rörande de stimulerande verkningarna av offentliga arbeten, gäller även statlig subventionering (genom kreditlättnader eller på annat sätt) av kommunala företag och likaså statlig subventionering av enskild näringsverksamhet i avsikt att skapa möjligheter för ett uppehållande eller utökande av densamma, i den mån en dylik subventionering kan på ett betryggande sätt administreras och eljest befinnes lämplig.

Då verkningarna av en viss åtgärd i det föregående påståtts äga vissa verkningar i visst hänseende, är detta ständigt sagt i relativ bemärkelse. Offentliga arbeten, vilka vid eljest oförändrade konjunkturförutsättningar skulle förbättra det ekonomiska läget, utöka produktionen och stegra arbetsefterfrågan, skulle t. ex. vid fall av en väsentligare konjunkturförsmärning i stället bidra till att hålla produktionen och arbetsefterfrågan uppe över de ännu lägre nivåer, de eljest skulle intaga.

En sammanfattning av de i denna avdelning ernädda slutsatserna skall lämnas i avd. V.

### III.

#### Besparingar på driftsbudgeten.

Utredningen i denna avdelning skall gälla verkningarna i avseende å det allmänna ekonomiska läget och å arbetsefterfrågan av en sparsamhet, som inriktar sig emot utgifterna å statens driftsbudget.

En del av den utgiftsbegränsning eller intäktsstegring, som företages i syfte att hålla ner skattestegringarna, är blott formell och har i verkligheten en helt annan ekonomisk innebörd. Det sagda gäller ej blott varje belastning av tillgängliga fonder, allehanda föregripanden av inkomster, vilka egentligen bort påföras nästa års budget, därest praxis icke förändrats, och andra dylika åtgärder å budgetens intäktssida, utan även alla slags uppskjutanden av utgifter för fondbildningsändamål, t. ex. en minskad avsättning till pensionsfonder och amorteringsfonder, uraktlåten avsättning att täcka redan lidna eller förväntade förluster, sänkt avskrivning av vissa kapitalinvesteringar o. s. v. Dylika åtgärder, vilka nu i alla stater tillgripas för att minska för den löpande budgetens finansiering behöfelig skattestegring, innebära i verkligheten blott en förskjutning av gränsen mellan lånefinansiering och skattefinansiering. Med hänsyn till alla slags ekonomiska verkningar äro de identiska med ökad upplåning för den verkliga utgiftsbudgetens balansering.

Ej heller sådana utgiftsminskningar, vilka i motsvarande grad pålägga olika slags kommuner stegrade utgifter, innebära i realiteten från en mera allmän synpunkt en verklig utgiftsbegränsning. Då dessa utgifter vanligen icke heller av kommunerna kunna finansieras på annat sätt än genom beskattning, kunna för dylika åtgärder ej, såsom för de nyss omnämnda, det skälet anföras, att man vill, utan finansieringsreglernas formella överträdande, åvägabringa en skattenedsättning genom ökad upplåning, respektive minskad fondering. De verkliga skälen för och emot en dylik avföring från statens löpande budget av utgifter, vilka i stället komma att belasta kommunerna, äro i stor utsträckning av administrativ och politisk art och falla utom ramen för denna undersökning.

Bortser man från dessa rent fiktiva besparingar, visar erfarenheten i alla länder, att området för verkliga besparingar på statens löpande budget, vilka därtill äro möjliga att på kort sikt genomföra utan stora rubbningar av statsverksamheten och utan överträdande av ingångna förpliktelser från statens sida, är förhållandevis mycket begränsat.

Ett slag av utgifter bringas med nödvändighet att tvärtom stiga under en depression, i synnerhet en depression så svårartad och långvarig som den nuvarande, nämligen de utgifter, vilka syfta till att med direkta understöd i olika former bispringa depressionens offer, i främsta rummet de arbetslösa. Den frågan reser sig därvid, i vad mån dessa understöd från här anlagda konjunktur- och socialpolitiska synpunkter äro mer eller mindre effektiva än offentliga arbeten med i föregående avdelning utredda syften och verkningar.

En sak, som därvid först bör understrykas, är, att understöden, vid sidan av sin egentliga socialpolitiska uppgift att hjälpa nödställda, liksom alla andra offentliga utgifter måste antagas ha indirekt konjunkturstimulerande verkningar genom att uppehålla de nödställda familjernas köpkraft och deras efterfrågan på konsumtionsvaror. Understöden kunna nämligen antagas gå praktiskt taget helt och hållet till konsumtion. Denna stimulans är störst, om understöden finansieras lånevägen. Den minskas i samma mån understöden på reguljärt sätt finansieras skattevägen och vidare i den mån de ökade skatterna minska skattebärnarnas konsumtion. Om ifrågavarande beskattning helt ginge ut över skattebärnarnas konsumtion, vore innebörden blott en köpkrafts- och konsumtionsöverflyttning mellan samhällsklasserna. Den eventuella stimulansen härrör alltså direkt från ianspråkstagandet av kapitaldisposition på kreditmarknaden och verkar blott, därest detta kan äga rum utan att en motsvarande mängd av kapitaldisposition undanryckes den enskilda näringsverksamheten. Den från understöden härrörande stimulansen till näringslivet kommer därvid att nästan helt inriktas på jordbruket och de konsumtionsvaruproducerande industrierna. Indirekt komma även de kapitalvaruproducerande industrierna att få ökade beställningar av realkapital för jordbrukets och konsumtionsindustriernas drift, låt vara att under närvarande deprimerade affärsläge och med hänsyn till den förefintliga överkapaciteten även inom ett flertal konsumtionsindustrier denna indirekta verkan på de kapitalproducerande industrierna blir mindre än vad normalt skulle vara fallet.

Offentliga arbeten (byggnader av olika slag m. m.) komma däremot genom sin direkta och indirekta efterfrågan på realkapital att kraftigare stimulera just de kapitalvaruproducerande industrierna och äro i så måtto från konjunkturpolitisk synpunkt att föredraga. Däremot måste

emellertid givetvis ställas det förhållandet att understöden till *hela* sitt budgetbelopp — fränsett de i detta fall obetydliga administrationskostnaderna — direkt komma de nödlidande till godo, vilket icke i samma grad blir fallet vid offentliga arbeten. Dessa senare kunna visserligen i viss utsträckning läggas så, att de stödjade särskilt hårt träffade sektioner av arbetsmarknaden, men hela budgetbeloppet går icke till arbetslöner, och dessa arbetslöner betalas till viss del till sådana enskilda arbetare, som av olika skäl icke skulle ifrågakomma för understöd. Men på grund av den kraftigare och mot de deprimerade, kapitalvaruproducerande industrierna även direkt inriktade konjunkturstimulansen kan totala socialpolitiska resultatet av offentliga arbeten ändock bli kanske i det närmaste lika stort och i vissa fall även större, räknat per lika stort utgiftsbelopp inom statsbudgeten. Till de offentliga arbetenas favör talar vidare det förhållandet, att de genom att utnyttja sysslösa produktionsmedel i olikhet mot de direkta understöden lämna ett bestående produktionsresultat, vilket för nationens ekonomiska liv är värdefullt i och för sig och vilket dessutom rent budgettekniskt i högre grad medger en lånefinansiering, en omständighet, som i sin tur i närvarande budgetsituation kan framstå såsom en mycket reell förmån. Härtill kommer slutligen den olika verkan på arbetarnas moral och framtida produktionsförmåga. Summerar man samman dessa olika överväganden, råder det knappast någon tvekan om att icke i största allmänhet offentliga arbeten äro från här anlagda synpunkter att avgjort föredraga framför direkta understöd.

Lägger man nu därtill valutasynpunkten på denna valfråga, har man emellertid att observera, att, i den mån en given volym av offentliga arbeten och en ävenledes given volym av direkta understöd skulle direkt och indirekt orsaka samma stegring av totala konsumtionen i landet och — som vi för enkelhets skull antaga — även samma ökning av efterfrågan på utländska konsumtionsvaror eller utländska råvaror och produktionsvaror för konsumtionsindustrien (varvid kostnaden på statens budget givetvis bleve betydligt större vid alternativet offentliga arbeten), så skulle de offentliga arbetena, precis i den mån de äro i väsentligt högre grad konjunkturstimulerande för de deprimerade kapitalproducerande industrierna, orsaka ett plus av ökad efterfrågan på importvaror motsvarande den för den i så fall större stegringen av produktionen inom dessa industrier erforderliga importen av utländska råvaror och produktionsförnödenheter. Då därtill kommer, att, vid fall av understöd, en större del av denna lika stora konsumtionsökning skulle falla på arbetarklassens, och särskilt de arbetslösas, lott, blir slutsatsen denna: inom utrymmet av en antaget given valutabegränsning för den statliga finanspolitiken kan man ernå en väsentligt större stegring av arbetarklassens konsumtion, d. v. s. deras tillfälliga levnadsstandard, genom understöd än genom offentliga arbeten, men detta blott på bekostnad av en i mindre grad effektiv konjunkturstimulans.

Den konjunkturpolitiska och den socialpolitiska synpunkten komma således i en viss konflikt på denna punkt, men denna konflikt härrör uteslutande från den nödvändiga valutahänsynen. Detta betyder, att i den mån valutagränsen ger ett relativt större utrymme åt den statliga konjunktur- och socialpolitiken eller i den mån man är beredd att genom handelspolitiska, skattepolitiska, arbetslönepolitiska eller andra slags åtgärder utvidga utrymmet inom denna gräns, kan man även från socialpolitisk synpunkt gå in för relativt mera av offentliga arbeten i stället för under-

stöd. Vid en mycket snäv valutagräns åter blir konflikten desto skarpare: ej ens understöden kunna nämligen då finansieras genom upplåning eller fondbelastning eller genom en beskattning, som delvis drabbar sparandet, utan att därigenom banksystemet tvingas till motsvarande kreditinskränkningar gentemot det enskilda näringslivet (och offentliga arbeten i stället för understöd skulle behöva kompenseras på alldeles motsvarande sätt, fastän i än högre grad, vilket betyder, att de, som nyss framhävts, under  *dessa*  förhållanden äro mindre socialpolitiskt effektiva i och för sig). Understöden skulle då rentav skärpa depressionen i stället för att, som i det föregående likväl påståtts vara fallet, i viss mån stimulera näringslivet låt vara blott via konsumtionsindustrierna och jordbruket. I ett sådant läge vore det särskilt angeläget att, för att förhindra en eljest nödvändig, alltför farlig depressionsskärpning inom speciellt de kapitalvaruproducerande industrierna, söka lägga beskattningen så, att den i möjligaste mån drabbade konsumtionen (t. ex. genom lyxskatter, framför allt lyxskatter på utländska varor) samt att tillgripa handelspolitiska åtgärder.

Sammanfattningsvis torde diskussionen av denna detaljfråga kunna summeras ner ungefär sålunda. Starka skäl tala för ett val av offentliga arbeten i stället för understöd, i den mån det överhuvudtaget finnes ett avsevärt utrymme inom den av valutahänsyn satta begränsningen för en social- och konjunkturpolitiskt betonad finansplan. I den mån åter ett sådant utrymme icke finnes, och om man ej heller är beredd att vidtaga åtgärder för att skaffa sig ett sådant, bli av socialpolitiska skäl understöd att i ökad utsträckning föredraga framför offentliga arbeten. Under samma förutsättningar måste det vidare vara angeläget att finansiera budgeten i högre grad genom beskattning i stället för upplåning, och i högre grad genom sådan beskattning, som minskar konsumtionen och därvid speciellt konsumtionen av utländska varor; detta för att vinna ett maximalt utrymme för socialpolitiskt nödvändiga understöd till de av depressionen svårast drabbade samhällslagren. Det bör här tilläggas, att sådana offentliga arbeten, som blott i lägre grad innebära en direkt efterfrågan på realkapital från de kapitalvaruproducerande industrierna och vilkas kostnader alltså i motsvarande högre grad utgöras av arbetskostnader, med hänsyn till sina konjunktur- och socialpolitiska verkningar äro i samma mån mera lika de direkta understöden. Därest de förutsättningar anses föreligga, som tala för ett tillgripande av understöd i utsträckt skala i stället för offentliga arbeten, föreligga även skäl att på motsvarande sätt välja och tekniskt genomföra de offentliga arbetena så, att de bliva i högre grad blott arbetskrävande och ej kapitalkrävande; i vilket fall dock givetvis den konjunkturpolitiska effekten i samma grad försvagas.

Då härefter sparsamhetsåtgärderna beträffande övriga, hittills icke berörda slag av utgifter å löpande budget upptagas till behandling, bortses vidare från sådana slag av inskränkningar, vilka avgjort äro motiverade av rena rationaliseringshänsyn. De besparingar av detta slag, vilka dessutom äro möjliga att genomföra på kort sikt, äro emellertid icke av stor finansiell betydelse. Återstår alltså blott en rad besparingar här och var på löpande utgiftsbudget, vilka icke äro av i tidigare angiven mening fiktiv karaktär och vilka därtill i första rummet motiveras av budgetläget och icke i och för sig även under mera normala tider skulle med

större fog kunna föreslås. Frågan gäller verkningarna av sådana besparingsåtgärder i närvarande depression. Till en början göres därvid det abstrakta antagandet, att de tidigare avhandlade, direkt konjunktur- och socialpolitiskt motiverade, extraordinära utgifterna för offentliga arbeten och för understöd äro givna till såväl volym som inriktning, oavsett volymen av dessa här nedan behandlade besparingsåtgärder. Besparingsåtgärderna tänkas med andra ord tillsvidare icke motiverade genom en önskan att inom budgeten bereda större utrymme åt nämnda extraordinära utgifter. Det förutsättes vidare, att de inbesparade utgifterna eljest skulle finansierats skattevägen. Blott under dessa, delvis verklighetsfrämmande förutsättningar kommer frågan att direkt gälla, i vad mån ifrågavarande köpkraft är från konjunktur- och socialpolitisk synpunkt mera effektiv i skattebetalarens hand eller i statens (nämligen vid nyss angiven användning av denna köpkraft). Därvid bortses tillsvidare helt från olägenheterna med hänsyn till de genom statsverksamhetens inskränkning direkt träffade, specifika statsintressena. Det är av viss vikt, att samtliga dessa förutsättningar hållas klart medvetna vid studiet av utredningen å de närmast följande sidorna.

Under dessa förutsättningar äro verkningarna av en besparingsåtgärd betingade av *dels* arten av den utgift, som staten därigenom förhindras göra, *dels* arten av den användning, som skattebetalarna välja för det motsvarande belopp av köpkraft, vilket därigenom kommer att stanna i deras ägo. I sistnämnda hänseende möter det öoverstigliga svårigheter att nå en fullt tillfredsställande kunskap, allrahelst om, såsom vanligtvis, det icke finnes klarlagt, vilken slags skattestegring, som i det aktuella fallet faktiskt står såsom valalternativ till besparingsåtgärdens genomförande. Slutsatserna måste därför i viss mån bli obestämda, i det att de bli va betingade av de antaganden i angivna hänseende, som måste göras.

1) Om såsom första huvudfall antages, att den statliga besparingsåtgärden består i en nedsättning av löner och arvoden, som staten till olika funktionärer (tjänstemän och anställda) utbetalar, minskas icke därigenom den statliga verksamhetens omfång, och inga produktionsmedel bli va såsom direkt följd av själva besparingsåtgärden friställda. Från här anlagda synpunkter är innebörden av en sådan besparingsåtgärd en ren köpkraftsöverflyttning från de statliga funktionärerna till skattebetalarna (den är med andra ord i detta hänseende identisk med en i samma grad utmätt specialbeskattning av dessa funktionärer vid oförändrade löner och arvoden, och den kan såsom sådan vara motiverad av det övervägandet, att andra samhällsklassers mindre säkra inkomster blivit nedpressade på grund av depressionen). Åtgärdens vidare verkningar å det ekonomiska läget i landet beror då på i vilken riktning och i vad mån skattebetalarnas användning av ifrågavarande inkomstbelopp skiljer sig från de statliga funktionärernas.

a) Skulle genom besparingsåtgärden skattebärarnas konsumtion och deras sparande ökas (eller hållas uppe) i samma inbördes proportion, som de statliga funktionärernas konsumtion och sparande genom inkomstminskningen pressades ner — ett antagande, som med hänsyn till faktiska förhållanden icke är orimligt — så skulle tillgång och efterfrågan av kapitaldisposition på kapitalmarknaden stå alldeles oförändrade, och tillskottet i köpkraftig efterfrågan på konsumtionsvarumarknaden blott ersätta och jämnt uppväga motsvarande minskning av samma efterfrågan. I samband härmed skulle vissa rubbnings- och anpassningsrörelser äga rum

inom konsumtionen och produktionen, om vilka man blott kan säga, att de i och för sig i stort sett knappast äro av från konjunktur- och socialpolitisk synpunkt önskelig art, även om själva inkomstöverflyttningen skulle anses vara det. Å andra sidan måste, i den mån själva beskattningen, av orsaker som i föregående avdelning berördes, verkar till en minskad företagsamhet, besparingsåtgärden tänkas leda till en ökad realinvestering, vilket i sin mån bidrager till en relativ förbättring av det ekonomiska läget och en ökad arbetsefterfrågan.

b) Om åter den beskattning, som man genom besparingsåtgärden vill sänka eller undvika att stegra eller slippa tillgripa, är av den natur, att den i särskilt hög grad skulle drabba konsumtionen (t. ex. flertalet indirekta skatter), och om konsumtionsvanorna hos de statliga funktionärer, vilkas arbetsersättning minskats, äro så relativt fasta, att inkomstminskningen huvudsakligen föranleder dem att minska sitt sparande eller att tära av eget eller andras kapital, så blir resultatet av en sådan statlig besparingsåtgärd ett minskat sparande och en ökad konsumtiv efterfrågan. På enahanda vis, som nyss utretts ifråga om arbetslöshetsunderstöd finansierade genom upplåning eller genom en sådan beskattning, som belastar kapitalmarknaden, stimulerar då besparingsåtgärden konjunkturen, närmast inom jordbruket och de konsumtionsvaruproducerande industrierna. Denna stimulans av det enskilda näringslivet kommer emellertid blott till stånd, såvida det minskade utbudet av sparande icke kommer att föranleda banksystemet att företaga en skärpning av kreditvillkoren, d. v. s. såvida en relativ kreditutvidgning med riksbankens goda minne tillåtes äga rum, vilket på sätt tidigare utretts förutsätter ett visst tillgängligt utrymme inom den av valutahänsyn satta begränsningen därför. Eljest blir resultatet av besparingsåtgärden i detta hänseende en tendens till skärpning av depressionen, särskilt inom de kapitalvaruproducerande industrierna. Anpassnings- och rubbningsverkningarna äro i stort sett desamma som i fallet a; de gynnsamma, direkta verkningarna av skattelättnaden på realinvesteringsvolymen äro emellertid i detta fall av mindre betydelse, eftersom här antagits att skattelättnaden huvudsakligen åtgår för konsumtionens uppehållande eller utökning.

c) Om slutligen den beskattning, som man vill sänka eller undvika att stegra eller slippa tillgripa, är av natur att i särskilt hög grad minska sparandet (t. ex. extra progressiva inkomst- och förmögenhetsskatter på de mycket stora inkomsterna och förmögenheterna) och om den motsvarande inkomstminskningen i väsentlig grad tvingar ned levnadsstandarden och den konsumtiva efterfrågan för de statliga funktionärer, som fått sina ersättningar nedskurna, blir resultatet i stället ett ökat sparande och en minskad konsumtion. I första hand deprimeras då givetvis härigenom konjunkturen, speciellt inom jordbruket och konsumtionsindustrierna. Om det ökade sparandebudet också kommer att motsvaras av en ökad realinvestering och en lättnad för speciellt de kapitalvaruproducerande industrierna, är däremot mycket ovisst för att inte säga osannolikt. Detta skulle nämligen för det första förutsätta lättade kreditvillkor, vilka också under givna förutsättningar skulle kunna genomföras men som ändå icke säkert komma att genomföras. För det andra skulle det emellertid krävas, att den lättare kreditpolitiken verkligen blir »effektiv», att den m. a. o. lyckas stegra den enskilda företagsamheten, vilket dessvärre är mycket litet sannolikt, allrahelst som den konsumtiva efterfrågan och därmed prisen på konsumtionsvaror i detta fall antagas ha sjunkit. (Denna

omständighet är värd att starkt understrykas: kreditpolitiken är under en depression alltid »effektiv», om den går ut på skärpta villkor, den enskilda företagsamheten kan alltid fås att inskränkas, men den är icke lika säkert »effektiv», om den går ut på att genom mildrade kreditvillkor få företagsvolymen ökad. Detta markerar den bristande parallelliteten mellan fallen b och c. Samma omständighet ligger i viss mån under hela depressionsmekanismen åtminstone internationellt sett; och det är jämväl detta förhållande, som i sista hand talar för en utvidgning av den offentliga verksamheten och som därtill gör det sannolikt, att i närvarande läge — även nationellt — ett så pass stort utrymme inom valutagränsen ligger öppet för en statlig konjunkturpolitik av detta slag.)

Hittills har förutsättningen oavbrutet varit, att besparingsåtgärden bestått i en direkt sänkning av ersättningen till de i den statliga verksamheten sysselsatta produktionsmedlen utan någon inskränkning av denna verksamhets omfattning. Verkningarna av en besparingsåtgärd, vilken istället går ut på en minskning av statsverksamhetens omfång kunna i vissa fall bliva delvis andra.

2) Antages denna verksamhet (eller blott kostnaderna för denna verksamhet) upptagas av antingen kommunerna eller förbund av enskilda personer blir resultatet ånyo i första hand en direkt köpkraftsöverflyttning, ehuru nu mellan de personer, som få betala mera för täckandet av utgifterna för ifrågavarande verksamhet, och de, som icke behöva betala någonting alls eller få betala mindre därför. De vidare verkningarna på den ekonomiska konjunkturen i landet bero i sin tur på, i vad riktning och i vad mån inkomstanvändningen för dessa båda personkategorier skiljer sig åt (se jämförelsevis ovan 1 a—1 c).

3) Det praktiskt kanske mest betydelsefulla fallet är emellertid en besparingsåtgärd, som faktiskt minskar verksamhetens omfång, i det att besparingsåtgärden ej blott går ut på en sänkning av ersättningen till olika produktionsmedel (som i fallet 1) utan i deras friställande, och i det att icke (som i fallet 2) det skäligen kan påräknas, att kommuner eller enskilda upptaga ett företagande, vilket direkt går ut på att ersätta minskningen av den statliga verksamheten. Detta fall skiljer sig från de båda föregående fallen därutinnan, att det ej blott är frågan om en inkomstöverflyttning mellan olika samhällslager, utan därjämte om en direkt minskning (utgående från statens minskade efterfrågan) av produktionsmedlens sysselsättningsgrad.

Verkningarna på kapitaldispositions- och konsumtionsvarumarknaderna av det moment av inkomstöverflyttning, som jämväl i detta fall innehålles i besparingsaktionen, äro identiska med verkningarna i fallet 1 härovan. Man har att ställa emot varandra den ökade konsumtiva efterfrågan och det ökade sparandet från skattebetalarnas sida och den minskade konsumtiva efterfrågan och det minskade sparandet från de genom den statliga besparingsaktionen *primärt* drabbade produktionsmedlens sida, vilkas ägare därigenom antingen helt förlorat sina inkomster eller i alla händelser fått dessa förminskade. Beroende på om och i vad grad den totala konsumtiva efterfrågan och det totala sparandet därigenom stigit respektive fallit eller fallit respektive stigit, och beroende på banksystemets reaktion härtill, bliva då konjunkturverkningarna gynnsamma eller ogynnsamma (se ovan 1 a—1 c). Till skillnad från verkningarna i fallet 1 har man emellertid i fallet 3 att räkna med ytterligare två effekter: *dels* givetvis att de offentliga intressen, som genom den minskade statliga verksamhe-

ten skulle tillgodoses, bliva i blott lägre grad främjade, *dels* att en kvantitet produktionsmedel motsvarande de genom själva den statliga efterfrågeminskningen direkt drabbade produktionsmedlen bliva sysslösa (därest icke de under framförallt 1 b angivna förutsättningarna för en från konjunktursynpunkt gynnsam verkan av själva köpkraftsoverflyttningen helt eller delvis uppväger denna verkan; skulle motsatsen vara fallet stiger produktionsmedlens sysslolöshetsgrad mera än med angivna kvantitet). Denna verkan är givetvis desto oönskligare från socialpolitisk synpunkt, i den mån de primärt friställda produktionsmedlen utgöras av relativt lågt betald arbetskraft.

Det understrykes ånyo, att huvudförutsättningen vid denna utredning av de konjunktur- och socialpolitiska verkningarna av här ifrågavarande besparingsåtgärder varit, att de offentliga arbetenas och understödens volym antagits given oberoende av dessa besparingsåtgärder. Trots att denna utredning måst stanna vid ett angivande av olika möjligheter under olika antaganden i skilda hänseenden, torde densamma jämte kända faktiska förhållanden giva tillräckligt stöd för efterföljande praktiska slutsatser. Även om man bortser från de direkta olägenheterna i olika förvaltningsgrenar av de med här ifrågavarande besparingsåtgärder förbundna inskränkningarna i skilda hänseenden — vilket man givetvis i verkligheten icke helt kan göra — är det, i synnerhet om besparingsåtgärderna icke stanna vid lönesänkningar och därmed likartade regleringar, mycket ovisst, om och i vad utsträckning sådana åtgärder under en svår depression såsom den närvarande skulle ha sådana verkningar, att de från här anlagda social- och konjunkturpolitiska synpunkter framstå försvarbara. Under vissa i själva verket rätt sannolika förutsättningar måste resultatet tvärtom bli en skärpning av depressionen inom det enskilda näringslivet.

Verkningarna av en besparingsaktion skulle givetvis vara helt annorlunda under en högkonjunktur, då de friställda produktionsmedlen på grund av den utvidgning, vari hela produktionsprocessen då befinner sig, och på grund av tendenserna till pris- och lönestegringar kunna absorberas av det enskilda näringslivet utan andra produktionsmedels utstötande från sysselsättning. Som en allmän regel kan man säga, att det är *då* en besparingsaktion med fördel kan företagas. Att måhända under en högkonjunktur inskränkningar av statsverksamheten äro svårare att rent praktiskt politiskt genomdriva, och att personer, som på grund av sin politiska uppfattning rent allmänt och på längre sikt vilja bringa ned statens utgifter, *på grund därav* kunna se det fördelaktigt att använda lågkonjunkturen såsom ett tjänligt tillfälle för att även på längre sikt nå ett besparingsresultat, är givet; men dessa hänsyn höra till de i denna framställning icke behandlade rent politiska sidorna av det finansiella problemet. Det bör dock tilläggas, att i den mån besparingsåtgärderna äro av den arten, att de blott innebära ett uppskjutande till framtiden av viss utgift — såsom fallet ofta måste vara, i den mån de t. ex. gälla inhiherande av underhåll och reparationer av byggnader, underlåtenhet att förnya inventarier och materialförråd, uppskov med bearbetning och publicering av viss utredning ingående i en löpande serie av förvaltningsstatistik för att här blott nämna några exempel — missräknar man sig även i detta hänseende och uppnår blott, att dessa behov göra sig gällande i formen av en efterfrågan på produktionsmedel vid senare tidpunkt, då konjunkturerna äro bättre och dessa produktionsmedel äro i högre grad sysselsatta, varvid

behovet blott kan fyllas i konkurrens med det enskilda näringslivets behov och ofta till högre pris än just nu under depressionen.

Därmed är emellertid frågan om dessa besparingsåtgärders berättigande i närvarande läge icke slutgiltigt besvarad. I verkligheten syfta besparingsåtgärderna icke blott till ett nedhållande av skattebudgeten utan därjämte till att inom en mer eller mindre fast given budgetram få utrymme för en tillräcklig utvidgning av de direkt konjunktur- och socialpolitiskt motiverade offentliga arbetena och understöden till den ekonomiska krisens offer. Volymen av dessa sistnämnda utgifter kan med andra ord icke betraktas såsom given, vilket varit förutsättningen för den föregående analysen, utan är själv beroende på besparingsåtgärdernas volym.

Detta förändrar i hög grad slutsatsernas art. På samma sätt som man mycket väl kan godkänna den uppfattningen, att vissa skatter (respektive lönenedsättningar) i och för sig skulle skärpa depressionen och öka arbetslösheten, samtidigt som man, enligt utredningen i föregående avdelning, under vissa förutsättningar likväl kommer till det resultatet, att dylika skatter (respektive lönenedsättningar) inordnade som led i ett kraftigt konjunkturstimulerande finansprogram likväl kunna vara motiverade, nämligen därest detta program eljest icke av ena eller andra skälet kunde förverkligas, på samma sätt förhåller det sig med här diskuterade besparingsåtgärder, vilka från denna synpunkt blott stå såsom en särskild typ av en serie alternativa åtgärder i syfte att vidga utrymmet för offentliga arbeten och understöd.

Det är således givet, att, om dessa besparingsåtgärder i och för sig genom att minska inkomsterna för vissa produktionsmedel tendera att hålla ner den totala efterfrågan på konsumtionsvaror, vilket, som utretts, vanligen måste antagas bli fallet, så minskas därvid även i viss mån efterfrågan på importerade konsumtionsvaror och råvaror samt produktionsförnödenheter för de inhemska konsumtionsvaruproducerande industrierna. De besparade utgifterna skulle ofta själva i någon mån ha gällt importvaror (t. ex. inköp av utländsk litteratur för biblioteken). Utrymmet för offentliga arbeten utvidgas då i någon mån genom dylika besparingsåtgärder. Detta resultat skulle emellertid även kunnat nås genom ökad beskattning av viss beskaffenhet, genom lönenedsättningar eller genom handelspolitiska åtgärder.

Men även därest detta här åsyftade, av valutahänsyn bestämda utrymme för offentliga arbeten, respektive för understöd, skulle i det aktuella fallet vara fullt tillräckligt, kunna likväl besparingar å löpande budget, ehuru måhända i och för sig icke försvarbara, likväl framstå motiverade just genom att möjliggöra en utvidgning av nämnda, mera extraordinära utgifter, detta emedan det i praktiken gives även andra begränsningar för dylika utgifter.

Detta fall föreligger kanske mest påtagligt beträffande den statliga understödspolitik. I den aktuella situationen föreligger ju ett mycket stort och därtill allttjämt växande understödsbehov. Då man av olika skäl — av vilka några äro berörda i föregående avdelningar — önskar hålla ned beskattningen så mycket som möjligt, och då man samtidigt av finansiella skäl icke reflekterar på att i mera väsentlig utsträckning finansiera själva understödsverksamheten lånevägen, blir slutsatsen, att man blott genom besparingar å den löpande budgeten kan utvidga understödsverksamheten i en grad, som någorlunda svarar till det trängande sociala behovet.

Att man i ett sådant val mellan viss inskränkning av de mera normala, löpande utgifterna och motsvarande inskränkning av understödsverksamheten av tvingande, direkt socialpolitiska skäl kan nödgas företaga kompensande sparsamhetsåtgärder inom olika förvaltningsgrenar för att utvidga det av praktiskt politiska hänsyn satta utrymmet för understödsverksamheten, är självklart. Vid övervägandet av det konjunkturpolitiska resultatet av ett sådant handlande, kan man utgå ifrån att understöden nästan helt och hållet gå till konsumtion, medan de motsvarande besparingarna å löpande budgets övriga poster åtminstone till någon del även minska sparandebudet å kapitalmarknaden. Totala konsumtionen tenderar följaktligen att stiga, medan sparandet minskas (se jämförelsevis fallet b härövan). Det konjunkturpolitiska resultatet blir i samma mån fördelaktigare, om utrymmet inom valutabegränsningen tillåter en mot sparandeminskningen svarande kreditutvidgning. Är i stället valutabegränsningen snäv, står man inför ett dilemma: man skulle då för att öka besparingsaktionens effektivitet behöva lägga denna så, att den i minsta möjliga grad minskar sparandet d. v. s. så att den i högsta möjliga grad tvingar ned konsumtionen hos de av besparingsåtgärderna närmast träffade personerna. Men därvid blir man sannolikt tvingad att vidtaga just sådana besparingsåtgärder, som i högsta möjliga grad drabba arbetarklassen genom minskad arbetsefterfrågan. Man måste med andra ord söka öka arbetslösheten och sänka lönerna inom statsverksamheten för att bringa ned totala konsumtionen så mycket, att man får utrymme för understödspolitik. En skärpt beskattning, speciellt av utländska konsumtionsvaror (lyxvaror), skulle väsentligen mildra dilemmat, men här har antagits, att beskattningsramen varit av politiska hänsyn given.

I det praktiska fallet gäller valet därutöver offentliga arbeten. Saken ligger ju här i väsentlig grad så till, att man genom att hålla nere de direkta understöden vid ett socialpolitiskt nödvändigt minimum och genom att vidare göra vissa inskränkningar i den normala, löpande utgiftsbudgeten kan hålla ner hela skattebudgeten på en förhållandevis låg nivå, varvid en (väsentligare) utvidgning av lånebudgeten för offentlig arbeten skulle påräknas vara i högre grad möjlig att praktiskt genomdriva.

Genom offentliga arbeten kan man, som redan tidigare utretts, minska understödsbehovet, vilket i och för sig bringar ned skattebudgeten. Kan man så genom en besparingsaktion riktad emot vissa löpande, ordinära poster i skattebudgeten därutöver sammanpressa denna än mera, och är detta en praktisk förutsättning för att en viss utvidgning av de produktiva arbetena på lånebudgeten, som är större än sistnämnda besparing, skall kunna genomföras, så är sparsamhetsaktionen försvarad ifrån både konjunktur- och socialpolitiska synpunkter.

Men även om den del av utvidgningen av de produktiva arbetena inom lånebudgeten, som på detta vis rent praktiskt antagits vara beroende av en inskränkning inom skattebudgeten, icke är större än denna sistnämnda inskränkning, och t. o. m. om den vore i viss grad lägre, kan besparingsåtgärden likafullt vara försvarad från angivna synpunkter. Den utvidgning av totala enskilda produktionen, som skulle vara besparingsaktionens »verkliga» innebörd, kommer visserligen med all sannolikhet icke till stånd genom själva besparingsaktionen (se ovan), men denna kompenseras här genom ett nytt offentligt företagande, vilket dessutom även direkt och indirekt stimulerar det enskilda näringslivet, särskilt inom de deprimerade kapitalvaruproducerande industrierna.

För en sammanfattning av slutsatserna av utredningen i denna avdelning hänvisas till avd. V.

## IV.

**Budgetens balansering.**

I svensk budgetpraxis finnes den regeln numera erkänd, att finansiering genom upptagande av statslån blott skall få förekomma för sådana utgifter, som äro »produktiva». Med produktiva menas därvid sådana utgifter, som innebära tillkomsten av ett statligt förmögenhetsobjekt, vilket självt väntas giva en avkastning i penningar, tillräckligt stor att amortera och förränta de genom utgiften i fråga investerade lånemedlen. Denna princip har som bekant först under de allra senaste decennierna genomförts med full stränghet, i det att tillräckliga amorteringsfonder (»förnyelsefonder») upplagts inom statens affärsverksamhet samt utgifter, vilka icke kunna förväntas bli förräntade till hela sitt belopp, för denna icke räntabla del i princip blivit hänvisade till skattefinansiering.

Internationellt sett föreligger det stora växlingar i avseende å finansieringsprinciper i olika länder och än mer i avseende å den stränghet, varmed principerna tillämpas. Den svenska finansieringsprincipen representerar den strängaste typ av finansieringsprincip, som överhuvudtaget förekommer, liksom även de anspråk, vilka ställas i fråga om dess efterlevnad. Internationella jämförelser skola efter detta påpekande icke här utföras. Det må blott ytterligare erinras om att av dessa och andra skäl de svenska statsfinansernas grad av »sundhet», mätt i relationen mellan å ena sidan den av staten ägda totala realförmögenheten och å andra sidan statsskulden, d. v. s. mätt i den statliga »nettoförmögenhetens» storlek, efter internationell måttstock är synnerligen hög. Detta gäller ej blott i jämförelse med de stater, vilka såsom deltagare i världskriget åsamkat sig stora krigsskulder, utan även i jämförelse med flertalet av de under kriget liksom Sverige neutrala staterna.

Om det antages, att den »produktiva» statsförmögenheten avskrivnes i jämn proportion till dess förslitning eller värdeminskning av andra orsaker, och om det vidare bortses från all, av finansieringsregeln själv icke påbjuden amortering eller fondbildning — dessa därmed antydda statsfinansiella problem komma icke i den fortsatta undersökningen att behandlas —, så innebär den svenska finansieringsprincipen ett oavbrutet förstärkande av statsfinansernas grad av sundhet i angiven mening men detta blott på grund av själva progressiviteten hos den byggnads- och anläggningsverksamhet, som är av »icke produktiv» karaktär. Statens reala nettoförmögenhet stiger nämligen, så länge den skattefinansierade byggnadsverksamheten av »icke produktiv» karaktär är större, än vad som skulle motsvara värdeminskningen av dessa slags förmögenhetsobjekt, därest man beträffande dem räknade vanlig avskrivning. Skulle kostnaderna för den skattefinansierade byggnadsverksamheten börja falla under denna reala värdeminskning, vore motsatsen fallet.

Då man velat motivera den svenska finansieringsprincipen, har man oftast anfört den uppfattningen, att en statlig upplåning för andra utgifter än sådana, som kunna sägas vara av »produktiv» karaktär, skulle innebära ett överskjutande av stundens bekymmer på framtida genera-

tioner. Läger man på denna fråga en rent statsfinansiell synpunkt, får man icke förbise de i början av avdelning II påpekade möjligheterna att genom en utvidgning av offentliga arbeten under en depression göra statsfinansiella kostnadsbesparingar och ernå en förstärkning av det reala skatteunderlaget. Vidare måste naturligtvis den eventuella olägenheten av att under en viss framtida period behöva företaga vissa inkomstöverflyttningar från skattebärarna till obligationsinnehavare vägas emot ovan framhållna fördelar av en produktions- och konsumtionsutvidgning. Statsfinanserna äro icke självändamål. Läger man därför i ovan anförda uppfattning i stället en mera real innebörd, blir uppfattningens innehåll:

a) att en »icke produktiv» utgift betraktas såsom konsumtion från den levande generationens sida, som icke förbättrar de ekonomiska förutsättningarna i framtiden, och

b) att upplåning men däremot icke beskattning anses taga kapitalresurser i anspråk och därigenom i sin mån belasta den reala kapitalbildningen i landet till framtida generationers nackdel.

Denna uppfattning är i båda hänseendena ej fullt verklighetstrogen.

Till a). Ett stort flertal av jämväl andra än »produktiva» utgifter — sannolikt de flesta av även de löpande, årliga utgifterna, t. ex. för uppfostran och undervisning, för social omvårdnad särskilt av ungdomen, för arbetslöshets- och kristidshjälp m. m. — äro av den art, att, om de underlåtes, vilket ju måste vara villkoret, realinkomsterna i landet även för framtiden (eller i vissa fall rentav: *blott* för framtiden) skulle minska mera, än som motsvarar förräntning och amortering av dessa utgifters belopp. Dessa utgifter kunna således icke i och för sig betraktas såsom konsumtion från den nu levande generationens sida. Om därför sådana utgifter underlåtas med den motiveringen, att statsmakterna icke vilja finansiera dem lånevägen och därmed belasta framtida generationer med en amorterings- och förräntningsbörda och att de heller icke vilja eller kunna för dessa utgifters skull stegra beskattningen, kan tvärtom resultatet bli, att man verkligen vältrar en börda på de framtida generationerna, medan man icke skulle göra det, om man i stället beslöte dessa utgifter, även om man därvid finansierade dem lånevägen. En helt annan sak är det, att man genom att företaga dessa utgifter och därvid finansiera dem skattevägen skulle kunna tillgodose de framtida generationerna än mera; se därom i nästa stycke.

Till b). Att statlig upplåning vanligen med hela sitt belopp belastar kapitalmarknaden är sannolikt. (I undantagsfall kan erbjudandet av nya, säkra och lämpliga investeringsobjekt från statens sida tänkas stimulera sparandet, varifrån emellertid här bortses.) Men en motsvarande effekt har även i viss mån nästan all beskattning. Från synpunkten av verkningarna på den reala kapitalbildningen i landet föreligger det blott en grad-, icke en artskillnad mellan upplåning och beskattning. Denna gradskillnad grundar sig därå, att beskattningen icke med hela sitt belopp minskar sparandet utan i viss mån även minskar konsumtionen.

Här berörda uppfattning rörande fördelningen av bördorna på generationerna får man alltså taga mycket relativt (se till b) och den har i alla händelser mycket litet att göra med utgifternas »produktivitet» i finansiell mening (se till a). Den återstod av riktighet, som efter dessa påpekanden dock icke kan fränkännas denna uppfattning, ligger däruti, att en förändring av den kvantitativa relationen mellan total upplåning och

total beskattning — om valet blott gäller själva finansieringsmetoden och totala utgiftsbudgeten alltså tänkes vara beslutad — har något skiljaktiga verkningar på den reala kapitalbildningen i landet. Bortsett här i detta långtidsresonemang från den under konjunkturförloppet något föränderliga förbindelsen mellan sparande och real kapitalbildning, kan man nämligen då på längre sikt och vid givna avskrivnings- och amorteringsregler enligt vad nyss framhållits utgå ifrån att varje utsträckning av skattefinansieringen orsakar en något högre real kapitalbildning i landet till framtida generationers fromma. Detta argument för att på lång sikt hålla beskattningen uppe i förhållande till totala utgiftsbudgeten har emellertid så mycket mindre ett teoretiskt nödvändigt samband med själva finansieringsregeln, som ej blott beskattningens art att i högre eller lägre grad utgöra en belastning av sparandet samt vidare själva utgifternas art i andra och huvudsakligen andra hänseenden än i förhållande till den skillnad, vilken föreligger mellan i finansiell mening »produktiva» och »icke produktiva» utgifter, härvid bliva av betydelse för totala kapitalbildningsresultatet, utan därjämte förhållandet är detta, att en ökad beskattning på längre sikt i förhållande till totala utgiftsbudgeten ej blott kan åvägabringas genom en finansieringsprincip, som är snävare i den meningen, att blott ett mindre antal utgifter få finansieras lånevägen, utan lika effektivt kan uppnås genom en strängare avskrivnings- och amorteringsregel.

Det finnes vid sidan av vad här redan nämnts ett par andra viktiga synpunkter att framhålla till förmån för ett uppehållande av beskattningens höjd på längre sikt i förhållande till totala utgiftsbudgeten. Både den nationella och den internationella finans- och affärsvärldens förtroende för statens offentliga och landets enskilda ekonomi är i hög grad beroende av den sundhet i statsfinanserna, som därigenom uppehålls. Ju högre man på lång sikt håller beskattningen i förhållande till de statliga utgifterna, desto större del av landets reala förmögenhet samlas vidare juridiskt sett i statens hand. Strängare regler i fråga om antingen lånefinansieringens tillåtlighet eller avskrivningarnas och amorteringarnas höjd verka i statskapitalistisk riktning genom att stegra den statliga nettoförmögenhetens storlek. Om därtill beskattningen är progressiv eller redan om blott speciellt den marginala del av beskattningen, som här är i fråga, huvudsakligen drabbar de mera bemedlade samhällsgrupperna, så är ett uppehållande av finansernas sundhet i denna mening även inkomst- och förmögenhetsutjämnande.

Med hänsyn till samtliga dessa verkningar framstår det sannolikt, att man i skilda politiska läger är lika intresserad att nå åtminstone den grad av sundhet i statsfinanserna, som den svenska finansieringsregeln, kombinerad med gällande avskrivnings- och amorteringsregler, giver, och ett antagande därav skall även vara den politiska utgångspunkten för den efterföljande utredningen.

Då syftemålet att bevara finansernas sundhet i angiven mening helt och hållet är en långtidssynpunkt, ligger det i sakens natur, att rent teoretiskt en konflikt icke behöver uppkomma mellan denna långtidssynpunkt och det behov, som från korttidssynpunkt samtidigt gör sig gällande, att statens händer icke skola vara alltför bundna vad gäller utgifternas lokalisering i tiden, respektive att staten icke skall tvingas till alltför stora tidsliga variationer av skattebördans höjd. Man kan med

andra ord konstruera budgetbalanseringsprinciper, vilka innebära en på lång sikt vidmakthållen eller ökad statlig nettoförmögenhet precis i den grad man önskar och vilka dock samtidigt medgiva en aldrig så stor konjunkturörslighet. Ett exempel på en statsbudget, som i ovanligt hög grad fyller dessa båda anspråk, är den danska efter den stora budgetreformen 1925.

Den svenska finansieringsprincipen innebär emellertid en väsentlig stelhets från konjunktursynpunkt, i det att den icke utan mycket avsevärda skattestegringar under en depression möjliggör ett uppehållande och än mindre en utvidgning av den del av statens offentliga arbeten, vilka utgöras av i finansiell mening »icke produktiva» byggnads- och anläggningsföretag. Utgångspunkten för den efterföljande utredningen blir nu vidare det i de tidigare avdelningarna motiverade antagandet, att man för att förbättra det ekonomiska läget inom landet och för att minska arbetslösheten vill besluta en kraftig utvidgning av offentliga arbeten även av »icke produktiv» karaktär, och att man till viss del vill finansiera dessa arbeten lånevägen, d. v. s. utan att behöva stegra beskattningen i motsvarande proportion. I den mån de »icke produktiva» arbeten, som representera själva utvidgningen, äro av den art, att de förr eller senare skulle bli nödvändiga, ja, redan om de blott innebära en väsentlig stegring av produktionen och inkomsterna i landet, vilka ju även bestämma det framtida skatteunderlagets styrka, äro dylika offentliga arbetens finansiering lånevägen under vissa förutsättningar i fråga om lånens avskrivning och amortering försvarbar. Men en sådan finansiering kommer onekligen, åtminstone formellt, i en viss strid med den nyss berörda, i svensk budgetpraxis godtagna regeln, att blott »produktiva» utgifter skola få finansieras lånevägen.

Det bör dock här ånyo påpekas, att den svenska finansieringsprincipen, liksom motsvarande principer i andra stater, i praxis tillåter en viss elasticitet vid sin tillämpning. Arten av de förfaranden, som beteckna denna i praxis tillåtna elasticitet, har i tidigare avdelningar berörts. Det har där även påvisats, att dessa förfaranden blott rent bokföringsmässigt skilja sig från ökad upplåning med överträdande av den uppställda finansieringsregeln: med hänsyn till alla slags ekonomiska verkningar äro de identiska därmed.

Dessa metoder komma i alla länder till tillämpning vid varje lågkonjunktur; reporna helas därefter vid uppgångstiderna. En statsbudget, som icke äger en uttrycklig konjunkturutjämningsfond eller som icke äger en tillräcklig sådan, har i själva verket därigenom i alla sina skrymslen dylika utjämningsfonder. Att häri ligger en stor del av förklaringen till varför i synnerhet ett främmande lands budget är så svårgenomskådlig, är uppenbart. Budgeten kan inte vara klar och principfast och ändock erbjuda den elasticitet, som konjunkturörelserna faktiskt kräva, att den skall äga — nämligen vid uppehållet av en så snäv budgetbalanseringsprincip som t. ex. den i Sverige hävdade. Principen blir därför i viss grad blott en fiktion, vilket icke hindrar att den såsom statsmoralisk standard likväl på lång sikt kan fylla en uppgift i riktning att hålla statens finanser sunda i angiven mening, en uppgift, som emellertid både smidigare och effektivare skulle kunna fyllas på även andra sätt.

Till de mera öppna avvikelserna höra framför allt krigsskulderna. I analogi härmed ha alla stater vid olika tidpunkter även täckt utgifter för

mera extraordinära försvarsanstalter i fred med upplåta medel och likaså utgifterna för krisåtgärder av olika slag.

Beträffande den genom nyss antydda mera ordinära metoder möjliggjorda elasticiteten hos de eljest konjunkturstela finansieringsprinciperna är nu vidare följande att märka. Vid fall av prolongerad depression, såsom just för närvarande, minskas denna faktiska rörelsefrihet allt mera genom de tillgängliga fondernas, reservernas, de möjliga inkomstföregripandenas och betalningsuppskjutandenas uttömmande. Detta bringar för närvarande alla stater i en desto vanskligare budgetsituation, eftersom just i ett sådant läge behovet av viss rörelsefrihet är större än någonsin.

Utgångspunkten för den fortsatta utredningen är till en början, som redan nämnts, att man av konjunktur- och socialpolitiska skäl i närvarande depressionsläge vill besluta en kraftig utvidgning av offentliga arbeten, samt att man vill finansiera en större del av dessa arbeten genom upplåning, än vad den i svensk budgetpraxis för närvarande vedertagna finansieringsregeln, även med utnyttjande av dess faktiska elasticitet, medger. Den frågan uppställs därefter: under vilka förutsättningar och genom vilka kompensera åtgärder är detta möjligt, därest man samtidigt uppställer det villkoret, att statens finanser skola garanteras minst den grad av sundhet, som den vedertagna finansieringsregeln är avsedd att betrygga. En rad av alternativa förfaringsätt erbjuda sig härvidlag, vilka emellertid icke alla äro praktiskt tillämpbara i det rådande läget.

Man kunde således tänka sig en genomgripande budgetreform ungefär efter följande linjer. Lånefinansiering tillätes för all statlig byggnadsverksamhet, såväl den »icke produktiva» som den »produktiva». Samtidigt hade man då att i konsekvens härmed belasta driftsbudgeten för olika grenar av statsverksamheten med förräntning och amortering av även de »icke produktiva» förmögenhetsobjektens kostnadsvärde. Amorteringen skulle då bilda ett reguljärt bidrag från driftsbudgeten till kapitalbudgeten. Ville man skapa en budgetordning, vilken på lång sikt uppehölle statens förmögenhetsställning i minst lika hög grad, som enligt den svenska finansieringsprincipen blir fallet — vilket ju antagits vara villkoret —, hade man att härutöver belasta skattebudgeten med ytterligare ett reguljärt bidrag till kapitalbudgeten, vilket skulle motsvara den genomsnittliga skillnaden mellan statens kostnader för »icke produktiv» nybyggnadsverksamhet och den verkliga värdeminskningen av de statliga förmögenhetsobjekten av samma slag. Detta bidrag kunde göras antingen i formen av ett visst belopp av skattemedel, som disponerades på detta sätt, eller genom att viss skatt eller vissa skatter stadigvarande hänvisades för denna användning. Trots att de statliga finanserna därigenom hölles lika sunda som genom nu gällande finansieringsprincip, hade man då möjlighet till större konjunkturrörlighet: man kunde nämligen tillfälligtvis utöka även den i finansiell mening »icke produktiva» byggnadsverksamheten utan att tvingas att stegra skatterna. Det danska budgetväsendet efter den stora budgetreformen 1925 har denna karaktär.

Till förmån för en sådan förändring av finansierings- och avskrivningsreglerna skulle givetvis även tala, att man därigenom finge en driftsekonomiskt klar och överskådlig samt fullt jämförlig redovisning av statens verkliga kostnader för olika grenar av den »icke produktiva» statsverksamheten, vilket det svenska budget- och räkenskapsväsendet för närva-

rande icke giver. Reformen vore i själva verket blott en konsekvent fortsättning på de nyligen genomförda reformerna i fråga om de affärsdrivande verken. I den mån därigenom de nyss antydda förfarandena, vilka för närvarande äro nödvändiga för att, trots den konjunkturstela finansieringsprincipen, giva utrymme åt en viss elasticitet, skulle överflödiggöras, skulle härigenom budget- och räkenskapsväsendets klarhet och konsekvens även i andra hänseenden i hög grad kunna ökas.

Men även om en reform i denna riktning framstode eftersträvansvärd både ur här närmast diskuterade konjunktursynpunkt och ur dessa andra räkenskapstekniska och drittsekonomiska synpunkter, kan den givetvis icke genomföras utan grundliga förberedelser — bland annat skulle den »icke produktiva» statsförmögenheten behöva värdesättas, avskrivningskvoter bestämmas o. s. v. —, och den kan därför icke tillgripas såsom ett medel att bemästra det nuvarande extraordinära läget.

Syftemålet kan emellertid nås genom även mindre grundliga reformer. Ett naturligt tillvägagångssätt vore följande. Man uppskattade storleken av den totala utgiftssumma, som motsvarar de »icke produktiva» offentliga arbeten, vilka överskjuta den normala omfattningen inom skattebudgeten av dylik statsverksamhet, och bestämde sig för att endast denna del, vilken följaktligen innefattar just den i närvarande situation påkallade *utvidgningen* av denna slags verksamhet, skulle, utöver naturligtvis de »produktiva» företagen, få finansieras lånevägen. Skattebudgeten skulle då fortfarande få bära utgifterna för ett normalt ersättnings- och utvidgningsbyggande av »icke produktiv» karaktär. Beständes det vidare en amorteringstid för de statslån, varmed denna extraordinära utvidgning av den »icke produktiva» byggnadsverksamheten finansierades, som innebure ett belastande av kommande års skattebudgeter ungefär i den proportion och den tidsföljd, vareiter samma byggnadsverksamhet kan beräknas skola ha företagits, därest den icke nu av i de tidigare avdelningarna angivna skäl hade föregripits, så skulle från rent statsfinansiella synpunkter ingenting vara att invända emot den utsträckta lånerätten.

Antager man nu vidare, att eu viss del av den här åsyftade utvidgningen av »icke produktiva» offentliga arbeten icke i och för sig är av ett så stort värde från synpunkten av speciellt de offentliga intressen, som dessa arbeten primärt äro avsedda att tjäna, att de med större säkerhet kunna antagas skola ha kommit att företagas framdeles, eller räknar man med att dessa arbetens företagande vid den tidpunkt och på det sätt, som nu ifrågasättes, medför en fördyring av kostnaderna eller en minskning av deras tjänstbarhet — åtminstone i förra hänseendet ligger som i avd. II närmare utförts vanligen förhållandet tvärtom —, så kan man från finansiell synpunkt kompensera detta genom en desto kortare amorteringstid för ifrågavarande upplåning.

Härvid har oavbrutet förutsatts, att blott själva utvidgningen finansieras lånevägen, varvid löpande skattebudget oavbrutet skulle bära en normal kostnad för »icke produktiva» byggnads- och anläggningsföretag. Skulle man för att under depressionen bringa lättnad åt skattebärarna vilja finansiera en större del av dessa »icke produktiva» företag genom lån, än som direkt motsvarar den extraordinära utvidgningen, står man onekligen inför ett något annorlunda beskaffat avsteg från gällande finansieringsregel. Från långtidssynpunkt kan man emellertid även här vidmakthålla oförändrat sunda finanser genom att fastställa en ännu kortare amorteringstid för ifrågavarande upplåning. Väljer man i stället att

finansiera en viss del av även själva utvidgningen av här åsyftade byggnadsverksamhet skattevägen, har man givetvis möjlighet att sätta amorteringstiden för ifrågavarande upplåning i motsvarande mån längre.

De här åsyftade avstegen från gällande finansieringsregel skulle kunna göras naturligare för tanken genom att ifrågavarande verksamhetsgrenar under amorteringstiden belastades med amorterings- och förräntningskostnaderna. Amorteringsreglernas genomförande skulle redan därigenom även i viss grad kunna säkras.

Innebörden av ett dylikt förfaringssätt är, att man kombinerar viss utsträckt lånerätt med en på visst sätt motiverad, genom riksdagsbeslut fastslagen amorteringsplan. Den viktigaste invändningen emot detsamma är, att man dock icke kan förlita sig på att denna amorteringsplan kommer att i framtiden genomföras. Vill man skapa ytterligare garantier för amorteringsplanens efterlevnad borde man därför binda vissa framtida inkomstkällor vid denna amorteringsplan. Detta kan antingen ske direkt, genom att beslut fattas, att vissa inkomstkällor skola användas för förräntning och amortering av ifrågavarande del av statsskulden. Det kan också ske genom den utomlands ofta använda metoden, att en fond — eller flera fonder för de respektive ändamålen — upprättas, vilken av staten förses med ett kapital, anskaffat lånevägen och uppfört bland fondens passiva, samtidigt som fonden på aktivsidan utrustas med äganderätten eller fordringsrätten till vissa närmare specificerade statsinkomster. För att än starkare binda statsmakterna vid amorteringsplanens framtida efterlevnad, kunde man även överväga att utgiva de för ifrågavarande upplåning erforderliga statsobligationerna i serier med korta inlösningstider, så att deras förfallotider i viss mån motsvarade amorteringsplanen, ett förfaringssätt, som kunde vara förmånligt även ur den synpunkten, att med all sannolikhet sådana kortfristiga obligationer för närvarande skulle vara begärliga på lånemarknaden och kunna utgivas till hög kurs eller låg förräntning.

Man kunde vidare överväga, huruvida icke för ytterligare säkerhets skull de inkomstkällor, vilka motställdes dessa statslåns förräntning och amortering, borde tagas till så stora, att det rimligen kunde beräknas, att de inom en ej alltför lång framtid skulle ge upphov till en positiv konjunkturutmattning, ur vilken därefter i första hand en framtida utvidgning under depressionstid kunde finansieras.

Om dessa eller liknande säkerhetsmått vidtoges, är det knappast tvivel underkastat, att icke en strikt efterlevnad av amorteringsplanen skulle kunna tryggas. Därmed vore även denna ökade upplåning för »icke produktiva» byggnadsföretag under angivna förutsättningar väl försvarad även från här diskuterade statsfinansiella synpunkter.

Frågan i vilka hänseenden det vore önskvärt och på vad sätt det i så fall vore möjligt att skapa garantier för att en emot de offentliga arbetenas utvidgning nu under depressionen svarande inskränkning under en kommande högkonjunktur verkligen åvägbringas, är väsentligen ett rent politiskt och administrativt spörsmål, som här icke skall mera ingående utredas. Det må emellertid påpekas, att en viss garanti härför föreligger i själva tvånget att på skattebudgeten i enlighet med fastställd amorteringsplan på mycket kort tid amortera ifrågavarande upplåning. Det ideala vore givetvis, att man vidare lyckades upprätta en flerårig finansplan för offentliga arbeten, vilken vore i viss mån begränsad med avse-

ende å totalsumma för ett flertal år men rörlig i avseende å den tidpunkt under perioden, då arbetena skulle komma till utförande. Det kan emellertid hävdas, att depressionen och dess verkningar äro så svåra och de konjunktur- och socialpolitiska skälen för en stark utvidgning av de offentliga arbetena så tungt vägande, att svårigheterna att bemästra detta organisationsproblem knappast kunna få vara avgörande.

## V.

## Sammanfattning av slutsatser.

Ett försök skall härefter göras att i mera sammanträngd form framlägga några av de viktigaste slutsatserna från den i de tidigare avdelningarna gjorda utredningen.

Det har visats, att en koncentration till närvarande depressionstid av alla slags offentliga arbeten, »produktiva» såväl som »improduktiva», vilka eljest i framtiden kunna rimligen förväntas bli företagna, redan från rent finansiella synpunkter framstår förmånlig, i det att de för närvarande kunna genomföras till lägre kostnader än framdeles kan påräknas bliva möjligt. Erfarenheten från alla land har visat, att hittills även de offentliga, anslagsbeviljande myndigheterna under depressionstider varit benägna att underskatta framtida behov och framtida resurser att täcka dessa behov. Genom att inskränka i stället för att utvidga den offentliga företagsverksamheten under depressionstider ha de icke blott skärpt det ekonomiska betrycket för den enskilda näringsverksamheten under själva depressionerna utan på längre sikt onödigtvis stegrat sina anläggningskostnader, vilket i sin mån även bragt med sig onödigtvis tung skattebelastning. Inskränkningar i fråga om den statliga byggnads- och anläggningsverksamheten under en depressionstid äro därför även från rent finansiella synpunkter en missriktad sparsamhet, som motverkar sitt eget ändamål.

Statens finansplan bör vidare icke bestämmas utan att hänsyn tagas till verkningarna i avseende å de förefintliga produktionsmedlens grad av utnyttjande, till totala produktionen, inkomstbildningen och konsumtionen i landet. Detta framstår i viss grad klart redan utifrån rent finansiella synpunkter. Statens finanser bero i sista hand av skatteunderlaget, som i sin tur bestämmas av de enskilda medborgarnas reala inkomster. Medför en statlig utgift en påtaglig stegring av nationens produktion och reala kapitalbildning, i det att outnyttjade produktionsmedel för detta ändamål bli tagna i bruk, innebär denna utgift från djupare finansiell synpunkt ett stärkande av statens finanser, oavsett hur den täckes.

I närvarande läge, då på grund av den världsekonomiska krisen en betydande mängd arbetskraft och övriga produktionsmedel äro outnyttjade, uppgår den reala extrakostnaden för ett offentligt företagande, som tager dessa outnyttjade produktionsmedel i bruk, blott till en bråkdel av kostnaderna för den ökade konsumtion (och det behov av råmaterial), som blir ett resultat av de genom utvidgad statlig verksamhet stegrade inkomsterna. Då denna ökade konsumtion, i synnerhet i den mån den kommer de eljest arbetslösa arbetarna och deras familjer till godo, är från socialpolitiska synpunkter önskvärd, blir den reala extrakostnad, varemot man har att väga det offentliga intresset att få just dessa arbeten utförda, än mindre. De offentliga arbetena äga en stimulerande verkan på hela det enskilda

näringslivet. Med hänsyn till dessa överväganden vore offentliga arbeten försvarade vida utöver ramen av de arbeten, som statsmakterna i och för sig — d. v. s. utifrån de särskilda, till olika offentliga verksamhetsgrenar knutna offentliga intressena — skulle anse tillräckligt motiverade.

Det gives dock i de hänsyn av valuta- och penningpolitisk art, som måste tagas, en viss gräns för den utvidgning av de offentliga arbetena, som från konjunktursynpunkt kunna motiveras. Såsom direkt och indirekt verkan av en stark utvidgning av de offentliga arbetena (liksom, fastän i lägre grad, av understöd samt av utsträckt upplåning i stället för beskattning vid finansieringen av andra ändamål än offentliga arbeten) uppkommer nämligen förr eller senare en tendens till negativ utveckling av handelsbalansen, vilket under vissa förutsättningar kan påverka betalningsbalansen och växelkurserna. Om riksbanken då icke vill tillåta en minskning av valutareserven eller en stegring av växelkurserna, vilket emellertid i och för sig ofta kunde antagas vara konjunkturbefrämjande och därför motiverat, tvingas den i så fall att genom kreditbegränsningar söka inskränka den enskilda företagsverksamheten. Förutsättes riksbanken genom obligationsköp, diskontosättning och sin allmänna kreditpolitik giva sitt fulla understöd till den statliga finanspolitiken, är det först efter en utvidgning över denna gräns, som de offentliga arbetena och den genom deras utvidgning orsakade ökade produktionen inom det enskilda näringslivet komma att resa anspråk på kapital, vilket eljest skulle finna annan produktiv användning.

Utrymmet inom denna gräns kan utnyttjas bättre och de offentliga arbetena i samma mån utvidgas kraftigare, om dessa givas en sådan inriktning, att de i högre grad bilda en efterfrågan på den inhemska produktionen. Utrymmet kan vidare vidgas genom handels- och näringspolitiska åtgärder, som antingen öka exporten eller förhindra importen att stiga. Genom att kombineras med ett statligt arbetsprogram skulle dylika handelspolitiska åtgärder icke, ej ens om de bleve begränsade till importen, komma att minska den svenska utrikeshandels volym utan blott — vid i förhållande till vad eljest skulle vara fallet oförändrad eller stegrad utrikeshandel — tillåta en utökad produktions- och konsumtionsvolym inom landet.

Utrymmet för offentliga arbeten kan vidare vidgas genom det samtida vidtagandet av olika slags åtgärder, vilka visserligen i och för sig med största sannolikhet skulle vara depressionsskärpande men vilka, infogade i ett konjunktur- och socialpolitiskt motiverat, tillräckligt omfattande arbetsprogram, likväl kunna vara försvarbara. Dit höra alla slags åtgärder, vilka hålla ned efterfrågan på konsumtionsvaror: skatter, lönesänkningar, sparsamhet på den löpande budgeten o. s. v. Utvidgningen på statens kapitalbudget kan med andra ord tillåtas gå desto längre, i samma mån den kombineras med en sparsamhetspolitik i ett eller flera av dessa nyssnämnda hänseenden. Från konjunktursynpunkt mest effektiva skulle därvid vissa lönesänkningar inom det enskilda näringslivet vara, i det att dessa, om de kombinerades med en utvidgning av de offentliga arbetena, även skulle verka stimulerande genom den sänkning av produktionskostnaderna, som de samtidigt skulle innebära. I detta samband har emellertid även utretts, att, om en sådan kombination av utvidgade offentliga arbeten med vissa lönesänkningar icke kan åvägbringas, kravet på lönesänkningar, även om man utginge från den uppfattningen, att arbetslösheten inom industrien vore på lång sikt för höga från räntabilitets-

synpunkt, icke i och för sig kan vara ett tillräckligt skäl, varför man skulle motsätta sig en utvidgning av de offentliga arbetena.

I vad utsträckning dylika sparsamhetsåtgärder eller handelsregleringar överhuvudtaget kunna framstå nödvändiga ur här anlagda konjunktur- och socialpolitiska synpunkter, beror dels på omfattningen av den föreslagna utvidgningen av de offentliga arbetena, dels på dessas sannolika verkningar på handels- och betalningsbalansen. Därest den pågående utvecklingen av den svenska handelsbalansen i positiv riktning skulle fortsätta, och därest betalningsbalansen därutöver på grund av vissa kapitaltransaktioner skulle fortsätta att förbättras, bli de givetvis i lägre grad motiverade. Detsamma skulle vara fallet, därest den av svenska åtgärder i huvudsak oberoende pris- och konjunkturutvecklingen utomlands skulle påverka den svenska handelsbalansen i positiv riktning, och likaså om förhållandena inom och utom landet utvecklade sig på ett sådant sätt, att riksbanken ansåge sig berättigad att tillåta växelkurserna bli så höga, att dessa mera än nu finge angivna verkan.

Att tillägga är vidare, att det i alla händelser existerar ett visst, icke oväsentligt tidsavstånd mellan den här diskuterade kraftiga utvidgningen av den statliga byggnads- och anläggningsverksamheten och de eventuella verkningar på betalningsbalansen, som därav kunna följa. I synnerhet då dessa verkningar på betalningsbalansen i viss mån kunna skönjas inom handelsbalansen redan innan de bliva aktuella, och med hänsyn till den betryggande valutareserv, som riksbanken numera åter besitter, synes det vara möjligt att i viss utsträckning pröva och känna sig fram. Man kan med andra ord sätta i gång den utvidgning av de offentliga arbetena, som man vill besluta sig för, och därefter vänta och se vilka konsekvenser, som eventuellt inträda med avseende å valutaställningen, vilka då, när de inträffa och därest de befinnas vara hotande, få mötas med tjänliga medel. En sådan politik förefaller desto mera motiverad med hänsyn till den osäkerhet, som råder beträffande ett flertal framtida faktorer, vilka härvid äro av betydelse. En förutsättning är därvid, att man i förväg övervägt ett system av handelspolitiska och konsumtionsbegränsande åtgärder, vilket föreligger färdigt att någorlunda hastigt tillämpas.

Bland de konsumtionsbegränsande åtgärder, som kunna övervägas för att möjliggöra en tillräckligt kraftig utvidgning av de offentliga arbetena, har även nämnts olika slags besparingsåtgärder på löpande budget. Utvidgningen av de offentliga arbetena medför i och för sig en besparing på löpande budget genom att tillåta lägre anslag för understödsverksamheten, än vad som eljest skulle vara möjligt. Från de värderingsgrundsatser, som i denna utredning fått vara avgörande, råder det ingen tvekan om att icke offentliga arbeten äro att avgjort föredraga framför den stegring av utgifterna för understödsverksamheten, som man eljest hade att räkna med. De offentliga arbetena lämna ju i motsats till understöden ett produktionsresultat, deras stimulerande verkan på näringslivet är kraftigare och i högre grad riktad emot de deprimerade kapitalvaruproducerande industrierna, och verkningarna med avseende å arbetarnas moral och framtida produktionsförmåga äro i allmänhet förmånligare. Blott sedan utrymmet för offentliga arbeten är fyllt, kunna understöd för de i trots härav arbetslösas räkning motiveras. Skulle detta utrymme antagas vara mycket ringa, föreligger det desto starkare skäl att överväga handelspolitiska och skattepolitiska ingrepp i avsikt att utvidga detta utrymme, som ju även i viss mån begränsar understödspolitiken.

Vad gäller budgetens finansiering, har redan framhållits, att, trots att en skärpt beskattning på olika vägar i och för sig i allmänhet måste antagas vara depressionsskärpande, så kan den likväl vara motiverad för att genom sina konsumtionsnedhållande verkningar bereda utrymme för en desto kraftigare utvidgning av de offentliga arbetena. Det enskilda näringslivets avsättnings- och räntabilitetsförhållanden bli ju genom dessa därigenom möjliggjorda offentliga arbeten även förbättrade, och medborgarna få på grund därav högre inkomster samt kunna bära en i viss mån hårdare beskattning än eljest. Men även om av dessa skäl ej blott de löpande utgifterna utan även en del av de offentliga arbetena avses bli finansierade genom skatter, måste likväl vid en kraftig utvidgning av de offentliga arbetena en viss del av ej blott de »produktiva» utan även de »improduktiva» företagen finansieras genom statlig upplåning.

Därigenom överträdes visserligen formellt den i Sverige på senare tid vedertagna regeln, att blott »produktiva» utgifter få finansieras lån väggen. Om emellertid lånefinansieringen inskränkes till den del av de »icke produktiva» företagen, som representerar en utvidgning utöver de företag, som mera normalt skulle komma till utförande, och om vidare en bestämd och relativt kortsiktig amorteringsplan upplägges för denna del av den på budgetåret belöpande statliga upplåningen, så innebär denna upplåning icke ett brott emot de reala, finansiella hänsyn, som i sin tur motivera finansieringsregeln i fråga. En upplåning intill denna gräns är alltså berättigad utifrån grunderna för denna finansieringsregel.

Stockholm den 2 januari 1933.

*Gunnar Myrdal.*

# Utgifterna.

## För flera huvudtitlar gemensamma frågor.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t  
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1933.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden  
UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO,  
ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Härefter anmälas vissa för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Därvid anför statsministern:

### 1. Allmänna arbeten.

Såsom framgår av den översikt av det allmänna läget, som chefen för finansdepartementet vid framläggande av finansplanen lämnat, vilar den ekonomiska depressionen allttjämt tung även över vårt land. Förhoppningarna på en förbättring i det ekonomiska läget ha icke under det sistförflutna året uppfyllts. I stället har försämringen fortskridit. Detta framträder särskilt starkt i arbetslöshetssiffrorna. Medeltalet av hjälpsökande arbetslösa var enligt arbetslöshetskommissionens månadsrapporter 9,713 år 1929, 13,725 år 1930 och 46,542 år 1931. För de tio första månaderna under 1932 var medeltalet 105,870. För oktober voro 123,600 hjälpsökande anmälda, för november har, enligt vad jag inhämtat, antalet ökats till 147,000. Av allt att döma går utvecklingen därhän, att man kan befara ett överskridande av rekordsiffrorna från 1922.

Samtidigt som arbetslösheten sålunda tar en allt starkare utbredning har förändringen i dess karaktär alltmera framträtt. Arbetslöshetskommissionen anför i skrivelse den 14 december 1932 rörande detta förhållande bland annat följande: Under den tid, som förflutit mellan den senaste stora krisen på arbetsmarknaden åren 1921—1922 och den nu-